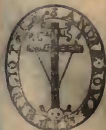
Venerabilis magistri fratris Stephani brulefer parisiēsis ordinis minorū formalitatū Textus unacū ipsius cōmento perlucido

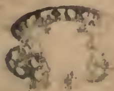

Venerabilis magistri fratris Stephani brulefer parisiēsis ordinis minorū Formalitatū Textus vnacū ipsius cōmento perlucido

Doctissimi sacre theologie doctoris Stephani Brulefer formalitatū Textus Incipit.

Um multi pro introductione Scoti varia de distinctionibus & formalitatib⁹ eiusdē doctoris Subtilis icōsona tamē suis dictis scripserunt. In q̄bus scolastici falsē eruditi a veritate nō modice sunt alienati. Placuit ꝓ cōmuni studere volentiū vtilitate mentem eiusdē doctoris de ea re in h̄ opusculo ostendere. Et p̄mo q̄ꝫundā modū dicēdi ponere. Secūdo ill⁹modi dicēdi fallitates redarguere. Postremo veritas succincte aperietur. ¶ Quātū ad p̄mū aduertenduꝫ ꝙ ab aliq̄b⁹ formalisantib⁹ doctorē subtilē (vt asserūt) sequētib⁹ Ponunt̄ septē modi distinctionū. Quoꝝ p̄m⁹ ē distinctio rōnis. Scōs ē distinctio ex natura rei. Terci⁹ ē distinctio formal'. Quart⁹ est distinctio real'. Quint⁹ est distinctio essential'. Sext⁹ ē distinctio se totꝫ subiectiue. Septim⁹ ē distinctio se totꝫ obiectiue ¶ Hi aūt modi distictionū p̄nt cognosci ꝑ modos idēptitatis oppositos. Quoꝝ p̄m⁹ ē distinctio rōnis q̄ fm eos est illa q̄ h̄ꝫ fieri ꝑ actū nr̄i intellectus cōparatiuū seu collatiuū. vt sortes ē sortes Sortes posit⁹ a p̄te p̄dicati distinguit̄ a sorte posito a p̄te subiecti. sola rōe et nō ex p̄te rei siue ex natura rei. ¶ Distinctio aūt ex natura rei fm eos et fm veritateꝫ est illa q̄ est int̄ aliq̄ extrema de q̄b⁹ p̄dicata ꝯdictoria p̄nt verificari p̄ter opus intellectus. Exēplū vt se h̄nt totū & p̄tes supius & inferi⁹ concretū & abstractū. totū em̄ h̄ꝫ esse ꝯstitutū p̄tes aūt nō constitutū. ꝯstitutū aūt & nō ꝯstitutū ꝯ̄dicūt. Silr̄ supius ē p̄ter actū intellect⁹ multiplicabile in plura. Inferi⁹ aūt nō ē multiplicabile. multiplicabile aūt & nō multiplicabile sunt ꝯ̄dictoria. ¶ Distinctio aūt formalis ē illa q̄ ē inter aliq̄ duo q̄ꝝ vnū nō includit aliud in p̄mo mō dicendi ꝑ se vt int̄ subiectū & ꝓpriā passioneꝫ suā. ¶ Distinctio realis ē illa q̄ est inter aliq̄ duo q̄ sunt res & res: illa vero sunt res & res quoꝝ vnū pōt corrūpi alio manēte & ecōtra vt sortes & plato vel quoꝝ vnū ꝑ potentiā diuinā pōt esse sine alio vt paries & color q̄ est in eo & omne accidēs p̄acciis respectu sui subiecti: illa etiam sunt res & res quoꝝ vnū est ꝑ se causa efficiēs vel finalis & aliud ꝑ se effect⁹: q2 idē realiter nō p̄t causare seipm. Illa etiā q̄ꝝ vnū ē generās & aliud genitū q̄a nulla res seipsam gignit fm Aug⁹ ca. i. i de tri. dei. Ut in diuinis pater & filius ¶ Distinctio essential' est illa q̄ est inter aliq̄ q̄ ꝑ aliquā potētiā p̄nt separari a se inuice. vt sortes & plato paries & sua albedo: & sic nō differt distinctio real' & essentialis fm istos i creaturis q2 q̄cunq̄ distinguunt̄ essentialr̄ in creaturis distinguunt̄ realr̄ & ecōtra q̄cunq̄ distinguūt̄ realr̄ etiā distiguūt̄ essentialr̄ i creaturis. Repit̄ tn̄ in diuis distictio real' sine distinctōe eēntiali ipsarū cū h̄eant eādē essentiā. Sic g̃ fm eos distinctio realis in plus se habet q̄ distinctio essentialis. ¶ Distinctio se totis subiectiue fm eos est illa q̄ est int̄ aliq̄ duo extrema q̄ꝝ realitates sunt distincte et ab inuicē separate in actuali existētia ita ꝙ nō ꝯueniūt i aliqua realitate subiectiua seu in actu existendi vt duo indiuidua eiusdē speciei nec em̄ coincidit ista distinctio cū distinctione reali q2 ibi non reqrit̄ de necessitate separatio actual' h̄ aūt reqrit̄. Uñ corp⁹ & aia vnita distinguūt̄ realit̄ q2 licet nō sint separata actu p̄nt tn̄ separari & vnū pōt corrūpi alio manēte & tn̄ nō distinguūt̄ se totis subiectiue. Cōueniūt em̄ in realitate subiectiue cū ex his ꝯstituat̄ vnuꝫ ens ꝑ se. ¶ Distinctio se totis obiectiue est illa q̄ est inter aliq̄ duo extrema q̄ in nullo ꝯceptu reali coi ꝯueniūt q̄ddita/

tiue ⁊ sunt due vltime differētie. Ex per istas septē distinctōes facile patēt septez idēptitates per oppositū ad illas. ¶ Ex his inferūtur aliq̄ correlaria ¶ Primū ē ꝙ vltima distinctio arguit oēs alias ⁊ penultima oēs alias p̄ter vltimā ⁊ sic descēdendo ad p̄mā. Non ecōtra sic se inferūt Prima enī nō arguit scd̄am nec scd̄a tertiam. ⁊ sic de singulis vsq̄ ad vltimam. ¶ Scd̄m correlariū ē ꝙ idēptitates nō sic se inferūt sicut distinctōes opposite. Vltima enī idēptitas nō arguit penultimā. ⁊ sic de alijs vsq̄ ad p̄mā sed opposito mō se hn̄t qꝛ p̄ma arguit scd̄az ⁊ scd̄a tertiā. ⁊ sic ascendendo vsq̄ ad vltimā. ¶ Terciū correlariū. Maior idēptitas q̄ p̄t esse ē idēptitas rōnis qꝛ ipsa infert oēs alias. ¶ Quartū correlariū ē ꝙ minor idēptitas q̄ p̄t esse ē idēptitas se totis obiectiue. qꝛ ipsa nullā aliam infert. ¶ Quintū correlariū maior distinctio q̄ pōt eē est distinctio se totis obiectiue. ⁊ minor ē distinctio rōnis. Rō p̄mi ē qꝛ distinctio obiectiua oēs alias īfert. Rō scd̄i quia distinctio rōnis infert nullam ¶ Sextū correlariū ē ꝙ cū distinctione rōis stat idēptitas ex natura rei ⁊ cū distinctōe ex natura rei stat idēptitas formal'. ⁊ sic ꝺ alijs ascēdēdo. Vt aīal ⁊ hō distinguūtur ex natura rei ⁊ tn̄ sūt idē formaliter cū aīal includatur in hoīe in p̄mo mō dicendi ꝑ se. ¶ Septimū correlariū est cuz distinctione obiectiua nulla stat idēptitas. ¶ Octauū correlariū ē ꝙ cū idēptitate reali stat distinctio formalis ⁊ ex natura rei. hec oīa patēt ex p̄missis.

Sed ista opinio lꝫ sit multū cōis et famosa apud mltos scotistas videtur tn̄ cōcedere multa falsa nec sequtur doctorē subtilē. imo manifeste asserit aliq̄ ꝯ eū. Jd̄o hoc scd̄o loco Arguo eā iprobādo p̄mo ꝙ nulla sit distinctio ex natura rei minor distinctiōe formali ⁊ ꝙ distinctio ex natura rei nō possit stare cū idēptitate formali. Quia q̄cūq̄ distinguuntur ex natura rei distinguūtur formal'r ⁊ ecōtra. ꝫ distinctio ex natura rei n̄ stat cū idēptitate formali nec ē minor ipa ꝯn̄a ē manifesta. Aīs ꝯceditur ab eis q̄ ad scd̄az eius ptē. Sꝫ q̄ ad p̄mā ꝓbatur. qꝛ q̄cūq̄ distinguuntur ex natura rei dicūt aliā ⁊ aliā rationē formalē sed q̄cūq̄ dicūt aliā ⁊ aliā rōnē formalē distinguūtur formal'r minor ē euidēs. Maior ꝓbatur discurrēdo ꝑ oīa illa q̄ ipsi ponūt distingui ex natura rei ⁊ nō formal'r. p̄mo de supiori ⁊ inferiori. Manifestū enī ē ꝙ supius ⁊ inferiꝰ hn̄t aliā ⁊ aliā rōnē formalē cuz rō inferioris sit extra rōnez supioris. Sil'r sic ipsi dicūt rō socratꝫ ē incōicabil'. Rō aūt hoīs ē cōicabil'. sed eadē rō formal' nō pōt esse cōicabil' ⁊ incōicabil'. Sil'r pꝫ de toto et ptibꝫ. Rō enī formal' totiꝰ ē alia a rōnibꝫ formalibꝫ ptiū cū eadē rō formal' non sit ꝯstituta ⁊ n̄ ꝯstituta ꝯstituēs ⁊ n̄ ꝯstituens. Sil'r de mō itrinseco ⁊ re cuiꝰ ē modus. Licet modꝰ itrinsecꝰ sit ille q̄ additus alteri nō variat rōnē eiꝰ formalē vt pꝫ ꝺ albedine ⁊ eiꝰ gradibꝫ. Albedo enī intensa ⁊ remissa sūt eiusdē rōis formal' n̄ ē tal' modꝰ ꝯueniēs rei i p̄mo mō dicēdi ꝑ se q̄re nō erit ille idē formal'r cū re cuiꝰ ē modꝰ licet forte ꝓprie n̄ distinguatur formalit' a re cuiꝰ ē modꝰ: qꝛ ad distinctōez formalē reqritur fortassis ꝙ sit q̄dditas modꝰ itrinsecꝰ aūt nō ē ꝓprie formalitas vel q̄dditas quia q̄dditas alteri addita variat rōnē eiꝰ formalē seu ꝯstituti ꝑ illam: vt rōnale ⁊ irrōnale si addantur aīali ꝯstituūt spēs hn̄tes diuersas rōnes formales n̄ sic modꝰ intrinsecꝰ ¶ Vn̄ nulla rō q̄dditatiua p̄t addi alteri quin variet spēm vel simpl'r h̄ ē de vna spē aliā facit spēm puta si addatur dr̄ia ptinens ad esse q̄dditatiuū generi facit spēm aliā. Et n̄ p̄fuit tal' spēs media sed tn̄ p̄fuit spēs subalterna. Pꝫ q̄rto de diffinitōe ⁊ diffinito nā rō formal' diffiniti ē alia a rōne formali diffinitōis. Rō enī formal' diffiniti ē rō totiꝰ ⁊ rō formal' diffinitōis ē rō ptiū. Nā dictū ē ꝙ ē alia rō formal' totiꝰ ⁊ alia ptiū. ¶ Jtē manifestū ē ꝙ aliꝰ est ꝑ se ꝯceptꝰ diffinitōis aliꝰ diffiniti accipiendo ꝑ ꝯceptibꝫ significatꝫ. ꝫ aliā ⁊ aliā

ɔceptibilitatē dicūt diffinitio z diffinitū sʒ tales ɔceptibilitates ñ sūt nisi rōnes formales seu obiecta formalia ɔceptibilia. ḡ diffinitio z diffinitū dicūt aliā rōʒ formalē. Assūptū ē docto. sbti. ij. dis. pe. vbi ex intētōe pbat illō duobꝫ aut tribꝫ medijs. z ɔfirmat illa rō ¶ Quecūqꝫ importāt aliā z aliā q̄dditatē illa distinguūtur q̄dditatiue z formalr̄ sʒ nō ē distinguūt ex natura rei distinguūt q̄dditatiue z formalr̄ igit̄ distictio ex natura rei ñ pt stare cū idēptitate formali nec ē minor ipsa. Maior ē manifesta. Quia vbicūqꝫ ē alia z alia q̄dditas ibi ē distictio q̄dditatiua sic̄ vbi ē alia et alia res ibi ē distinctio real̄. mō ɔstat q̄ ois distinctio q̄dditatiua ē formal̄. Minor ē sufficiēt pbata p discursū factū i pcedēte rōe. prʒ em̄ p ipm manifeste q̄ oia q̄ ipsi ponunt distingui ex natura rei z nō formalr̄ hñt aliā z aliā q̄dditatē. vł saltē dicūt q̄dditatiue ad modū intrinsecū eī⁹. Si dicat̄ q̄ ɔcretū z abstractū distinguūt̄ ex natura rei z tñ nō hñt aliā z aliam q̄dditatē. Dico q̄ h̄ ē falsū qꝛ q̄cūqꝫ distinguūt̄ solum penes diuersos modos ɔcipiēdi idē obiectū formale sola rōe distinguūt̄ z ñ ex natura rei. Sʒ ɔcretū z abstractū solū differt penes diuersos modos cōcipiēdi idē obiectū formale. ḡ sola rōe distiguūt̄ z ñ ex natura rei. Maior ē manifesta q̄a sola diuersitas ɔcipiendi idē obiectū in nūero ñ arguit distictionē ex natura rei minor ē docto. sub. in. ij. dis. pmi z in pluribus alijs passibꝫ sue doctrine. ¶ Scdo pncipalr̄ arguit̄ ad idē supponēdo q̄ distinctio vna i intellectu ē penes diuersos modos ɔcipiēdi idē obiectū formale. et h̄ siue cōcipiēdo grāmatice vt hō z hois siue logice vt hō z hūanitas. Alia est distinctio maior in intellectu ɔcipiēdo duo obiecta formalia duobꝫ actibꝫ. z h̄ siue illis corrñdeant diuerse res vt intelligēdo hoiēʒ z asinū siue vna res ad extra vt intelligēdo colorem z disgregatiuū. Ista suppositio ē in forma doc. subti. i. ij. dis. pmi. vbi inuestigat distinctionē formaleʒ inť rōnē essentie diuine z inť rōnē suppositi. Isto supposito pbo q̄ inferi⁹ z sup̄ius nō solū distinguūť ex natura rei sed etiā formalr̄: qꝛ intellect⁹ intelligens hoiem aut fortē aut Itelligit ipsa vt diuersa obiecta formalia aut p̄cise: vt idē obiectuʒ formale sub alio z alio mō ɔcipiēdi. Nō scdo mō qꝛ tūc nō eēt maior dr̄ia q̄ cōcipiēdo hoieʒ z hūanitatē: z ita nō cocipet hoiem seu hūanitatē magis cōicabilē q̄ fortē. Nā hō nō ē cōicabil̄ si hūanitas ē cōicabil̄ z eꝯ. igit̄ si hō z fortes nō plus dr̄nt q̄ hō z hūanitas z hō nō ē cōicabil̄ si fortes sit incōicabil̄ nec eꝯ. si pmo mō cū ista obiecta formalia sint due rōes formales in re ex natura rei repibiles z non fabricate p actū intellect⁹ negociātis seu cōparantis sed̄ť q̄ inť ista erit distinctio formal̄. Nā vbicūqꝫ ē alia z alia rō formalis ibi ē distinctio formal̄ qꝛ alietas in diuerš rōnibꝫ formalibꝫ arguit aliā z aliā formalitatē z alia z alia formalitas arguit distinctionē formalē. Eodeʒ mō posset argui de diffinito z diffinitione z de toto z ptibꝫ. Ex his manifestū ē q̄ nō est ponenda aliq̄ distinctio pcedēs actū itellect⁹ minor distinctōe formali q̄ possʒ stare cū idēptitate formali. ¶ Preterea tercio arguit̄ pncipalr̄: ostēdo q̄ h̄ est ɔ doc. sub. expsse in eadē distinc. ij. pmi in loco pdicto vbi pōit distinctōʒ formalē seu nō idēptitatē inť essentiā diuinā z pprietatē declarando q̄lis sit dr̄ia formal̄ seu ñ idētitas q̄ ponit̄ pcedere oēm actū intellect⁹ sic i forma dicens. Dico aūt tā in rebꝫ q̄ in intellectu dr̄ia aliq̄ maior manifesta magis est. Ex illa ɔdu di frequēter dr̄ia minor q̄ est manifesta. In re aūt manifesta ē distinctio rerū h̄ duplr̄ scʒ suppositoꝝ et naturarū. In intellectu manifesta ē dr̄ia duplex. s. modoꝝ ɔcipiendi z obiectoꝝ formaliū. Ex his ɔcluditur dr̄ia iā incerta q̄ ē manifesta qꝛ minima i suo ordine h̄ ē inť oēs q̄ pcedūt intellectionē. hec ille. ¶ Ex q̄ manifeste pʒ q̄ doc. nō solū snialr̄ sed etiā v̄balr̄ ponit distinctionē formalē sine idēptitate esse

minimã int̃ oẽs p̃cedẽtes itellectõnẽ. nulla q̃ est minor distinctio ex natura rei distinctione formali. Itẽ ẽm ip̃m Scotuz p̃batur. q̃ sup̃iora distinguunt̃ formal̃r a suis inferioribꝫ qđ negãt isti seq̃ces sui. Ipso eñi in dis. xvi. tercij. R̃ndeo ex intentione ad q̃õnẽ formatã: ibi scz. Utrũ imago trinitat̃ꝫ ꝯsistat in tribꝫ potẽtijs aïe rõnal̃ real̃r distinct̃ꝫ. Sic r̃ndet i forma. Idõ dico alit̃ sic ẽm dionisiũ. v. ca. de diuinis noibꝫ. Continẽtia vnitiua nõ est eoꝝ q̃ oĩno sunt idẽ: q̃z illa nõ vniunt̃ nec eoꝝ q̃ manẽt distincta ista distinctõe q̃ fuerũt distincta añ vnionẽ. Sꝫ ẽ eorũ q̃ sunt vnũ real̃r manent tñ distincta formalit̃ siue q̃ sunt idẽ idẽptitate reali distinguunt̃ tñ formal̃r. hm̃oi aũt cõtenta sunt i duplici dr̃ia. q̃z q̃dã sunt de natura ꝯtinẽtis vt q̃cũq̃ sunt sup̃iora ad cõtinens. Uerbi grã. Ab eadẽ re sumit̃ rõ formal̃ albedinis coloris q̃litat̃ꝫ sensibilis ꝛ q̃ntitatis ꝛ hec sunt sup̃iora ad hãc albedinẽ: ꝛ ideo non sunt de essentia eiꝰ. Alia sunt ꝯtenta in aliq̃ vnione q̃si inferiora q̃z q̃si passiones cõtinẽtis hec sunt res alie ab ipso ꝯtinẽte. Isto mõ ens continet m̃ltas passiones q̃ nõ sunt res alie ab ipso ente vt p̃bauit Aristoteles. iiij. methaphi. distinguunt̃ tñ ab inuicẽ formalit̃ ꝛ q̃dditatiue. Hec ille. Patet igit̃ clare q̃ oia sup̃iora ꝯtinẽt̃ vnitiue i suis iferioribꝫ ꝛ q̃ ad talẽ ꝯtinẽtiã vnitiuã req̃rit̃ q̃ ꝯtenta distinguãt̃ formal̃r a continente. ¶ Uñ breuit̃ isti Scotizãtes non dicũt ad doctrinã scoti ꝯformit̃ q̃ nusq̃ ponũt distinctionẽ formalẽ imo opp̃ositũ exp̃sse ponit. Sicut pꝫ ex istis p̃allegatis ꝛ mult̃ꝫ alijs passionibꝫ sue doctrine q̃s omitto causa breuitatis. ¶ Quarto p̃ncipal̃r Arguit̃ ex dictis eoꝝ dicũt eñi q̃ distinctio formal̃ ẽ illa q̃ est inter aliq̃ duo q̃ꝝ vnũ nõ includit reliquũ in p̃mo mõ dicendi p̃ se. ex ista descriptione si sit sufficiens seq̃t̃ q̃ sup̃ius ꝛ inferiꝰ distinguunt̃ formal̃r: sil̃r totũ ꝛ sue partes diffinitũ ꝛ diffinitio ꝛ nõ solũ distinguũtur ex natura rei p̃bat̃. Quecunq̃ extrema sic se habẽt q̃ vnũ includit alterũ in p̃mo mõ dicendi p̃ se illa distinguũt̃ formal̃r sed totũ ꝛ sue p̃tes sup̃ius ꝛ inferiꝰ diffinitõ ꝛ diffinitũ sic se hñt q̃ vnũ non includit aliud in p̃mo mõ dicendi p̃ se. Maior ẽ euidẽs ex descriptione distinctionis formal̃ data ab eis. minor pꝫ q̃z sup̃erius ñ includit inferiꝰ in p̃mo mõ dicẽdi p̃ se cũ nullũ sup̃ius diffiniat̃ p̃ suũ inferiꝰ imo oia inferiora sunt extra rõeꝫ p̃ se sup̃ioꝝ. Sil̃r diffinitio ñ includit in primo mõ dicendi p̃ se diffinitũ q̃z p̃põnes p̃ se nõ ꝯuertũt̃ ẽm p̃h̃m p̃mo posterioꝝ de statu p̃ncipioꝝ sic intelligẽdo q̃ si p̃dicatũ dicat̃ de subiecto p̃ se nõ eꝯ dicat̃ subiectũ de p̃dicato p̃ se sꝫ p̃ accidens. q̃ si ista est p̃ se p̃mo mõ hõ est aial rõnale. ista nõ erit p̃ se p̃mo mõ aial rõnale ẽ hõ sꝫ mag̃ꝫ p̃ accidẽs. Sil̃r p̃tes ñ includũt totũ in p̃mo mõ dicẽdi p̃ se. Si dicat̃ ad ista licet sup̃ius ñ includat iferiꝰ suũ in p̃mo mõ dicẽdi p̃ se neq̃ diffinitio diffinitũ: neq̃ p̃tes totũ: tñ eꝯ inferiꝰ icludit sup̃ius i p̃mo mõ dicẽdi p̃ se. ꝛ diffinitũ diffinitionẽ ꝛ totũ suas p̃tes h̃ nihil valet q̃z licet p̃ h̃ ꝯcluderet̃ q̃ oĩe iferiꝰ est idẽ formal̃r suo sup̃iori ꝛ sil̃r diffinituꝫ sit idẽ formal̃r diffinitõe ꝛ sil̃r totũ suis p̃tibꝫ p̃pt̃ h̃ q̃ qđlibet illoꝝ icludit reliquũ i p̃mo mõ dicẽdi p̃ se. Et ꝯfirmat̃ q̃z i caus̃ p̃cisis si affirmatio est cã affirmationis. ꝛ negacio erit cã negatõis p̃ p̃h̃m p̃mo poste. q̃ si icludere aliđ in p̃mo mõ dicẽdi p̃ se sit rõ p̃cisa q̃re includẽs ẽ idẽ formal̃r incluso. Nõ includere aliud in p̃mo mõ dicẽdi p̃ se. erit cã q̃re nõ includens sit ñ idẽ nõ incluso. Modo ꝯstat si descp̃tio distinctõis formal̃ data ab eis sit sufficiẽs q̃ causa p̃cisa q̃re aliqđ ẽ idẽ formal̃r alteri q̃z includit aliud in p̃mo mõ dicẽdi per se. Uel igit̃ oportebit eos ꝯcedere ista q̃ in istis instãcijs iferunt̃ q̃ tñ fuerũt negata. Uel oportet eos dicere q̃ descriptiones tam distinctõnis formalis q̃ idẽptitatis sint ab eis insufficienter assignate. ¶ Preterea q̃nto p̃ncipalit̃ Arguit̃ ꝯ modũ ponendi ipsoꝝ di

ſtinctionẽ ſe totꝫ ſubiectiue: qꝛ ſi illa di-
ſtinguerẽt ſolũ ſe totꝫ ſubiectiue q̃ꝝ rea-
litates ſunt loco ⁊ ſitu ſeꝑate ⁊ i actuali
exiſtẽtia vt duo idiuidua eiuſdẽ ſpeciei
ſeq̃r ꝙ corpꝰ ⁊ aĩa actualr̃ vnita ñ diſtin
guerẽr ſe totꝫ ſubiectiue nec etiã hõ ⁊ ſua
albedo neq̃ aĩa itellectiua ⁊ ſciã ſua: ꝯñs
eſt falſũ. ꝑ ꝯña manifeſta: qꝛ oĩa illa non
hñt realitates loco ⁊ ſitu ſeꝑatas. Falſi-
tas ꝯñtꝫ pꝫ: qꝛ ſi illa ñ diſtinguerẽr ſe to
tis ſubiectiue: ſeq̃ret ꝙ ꝯuenirẽt i aliq̃ rea
litate ſubiectiua ſeu i aliq̃ actu exiſtẽdi
qḋ ẽ falſũ. qꝛ q̃cũq̃ due ẽẽntie ẽẽntialr̃ ⁊
realr̃ diſtinguũr ad ſe inuicẽ hñt aliũ et
aliũ actũ exñdi: ſeu aliã ⁊ aliã realitatẽ
ſbiectiuã: ſꝫ corpꝰ ⁊ aĩa vnita ſiẽ. ſilr̃ hõ
⁊ ſua albedo. ſilr̃ etiã aĩa ⁊ ſua ſciã ſunt
realr̃ ⁊ ẽẽntialr̃ diſticte diſtincta: ꝑ ñ cõ-
ueniũt i aliq̃ actu exiſtẽdi ſeu realitate
ſubiectiua. Maior ꝓbaẽ. qꝛ vnaq̃q̃ res
ſiue eſſentia hꝫ ſuũ ꝓpriũ actũ exñdi. cũ
eẽ exñdi ⁊ eẽ eſſentie idẽptificẽr realr̃. ſic
ꝑ corpꝰ ⁊ aĩa hñt aliã ⁊ aliã entitatẽ: ita
hñt aliã ⁊ aliã exiſtẽtiã actualẽ. Vñ bre-
uiter ñ video ꝙ aĩa ⁊ corpꝰ ⁊ ſilr̃ ꝙ acci-
dens ⁊ ſubiectũ ꝯueniunt magis in aliq̃
actu exiſtẽdi cõi ambobꝫ ſeu i aliq̃ reali
tate ſbiectiua q̃ñ vniũr ſiẽ q̃ꝫ q̃ñ actualr̃ ſẽ
ſeꝑata. ¶ Sexto arguo ꝓbando ꝙ diſtin
ctio ſe totꝫ obiectiue ñ inferat oẽs alias:
nec ſit maior oĩbꝫ aliis: qꝛ riſibile ⁊ flebi
le oppoñũr ⁊ diſtinguunẽ ſe totꝫ obiectiue
ſilr̃ riſibile ⁊ hõ: ⁊ tñ nõ diſtinguũr realr̃
ꝑ diſtinctio ſe totꝫ obiectiue ñ infert di-
ſtinctionẽ realẽ nec ẽ maior ea. Aſſũptũ
ꝓbaẽ qꝛ in nullo cõceptu cõi reali q̃ddi-
tatio ꝯueniũt: cũ illa habeãt ꝯceptꝰ ſim-
plices ſimplr̃: neq̃ icludũt ens q̃dditati
ue. Oĩs eñ ꝓpria paſſio cuiuſcũq̃ entis
eſt ſimplr̃ ſimplex nec aliq̃d icludit q̃d-
ditatiue. Qḋ ꝯfirmaẽ ⁊ ẽ q̃ſi idẽ qꝛ vni-
tas ⁊ bonitas q̃ ſũt ꝓprie paſſiones entꝫ
diſtinguũr ſe totꝫ obiectiue ⁊ tñ nõ diſtin
guũr realr̃. ꝑ diſtĩctio ſe totꝫ obiectiue nõ
ifert diſtictionẽ realẽ nec oẽs alias. Aſſũ
ptũ pꝫ qꝛ i nullo ꝯceptu cõi q̃dditatiue
ꝯueniũt cũ nullũ ſit ſuperiꝰ ad ipas. dicũt
eñ cõceptũ ſimplr̃ ſimplicẽ irreſolubilẽ
in aliqḋ ꝑus. nec ens q̃dditatiue ꝑdicaẽ
de ipſis cũ ſit ſubiectũ ipſarũ. nullũ eñ
ſubiectũ ꝑdicaẽ q̃dditatiue ḋ ſuis ꝓpriis
paſſionibꝫ. ¶ Qḋ aũt oĩa ꝑdicta idẽpti-
ficenẽ realr̃ pꝫ qꝛ etiã ꝓpria paſſio idẽ-
ptificaẽ realr̃ cũ ſuo ſubiecto: ⁊ oẽs pro-
prie paſſiones ſubiecti idẽptificanẽ realr̃
inter ſe. ¶ Confirmaẽ ſcḋo. due dĩe vl-
time diſtinguunẽ ſe totis obiectiue ⁊ tñ
pñt eſſe idẽ realr̃ ꝫ eſſentialr̃. ꝑ diſtictio
ſe totis obiectiue nõ eſt maior oĩbꝫ aliis
nec infert oẽs alias. Añs ꝓbatur qꝛ vlti-
ma differentia ſpecifica albedinis ⁊ dĩa
huiꝰ albedinis diſtinguunẽ ſe totis obie
ctiue ⁊ ſunt primo diuerſe cũ ſumanẽ ab
vltima realite ſpeciei ⁊ vltima realitate
indiuidua: ⁊ dicũt cõceptus ſimplr̃ ſim-
plices ⁊ tñ nõ diſtinguũr eſſentialr̃ neq̃
realr̃ cũ oĩs dĩa ſpeciei idẽptificeẽ cum
ꝑ ſe indiuiduo illiꝰ ſpeciei vel cũ dĩa eiꝰ
indiuiduali. Et iſta vltimate ſumpta
ſunt de mente doctoris Subtilis in. iiij.
diſt. ꝑmi. ⁊ in. iiij. diſt. ſecũdi. In materia
de principio indiuiduationis ⁊ in mul-
tis aliis paſſibꝫ quos ꝓ nũc omitto. Et
ſic patet ꝙ formaliſantes multa dicunt
contra opinionẽ Scoti. Patet etiã falſi
tas multoꝝ doctoꝝ ab eis. Patet etiam
quõ cum diſtinctione ſe totis obiectiue
ſtat idẽptitas realis nec infert oẽs alias
quoꝝ oppoſita aſſerebant in ſuis corre-
lariis. ¶ Preterea ſeptimo principaliter
probo ꝙ diſtinctio realis ⁊ eſſentialis nõ
inferunt diſtinctionẽ formalẽ: imo cum
idemptitate formali ſtat diſtinctio tam
realis q̃ꝫ eſſentialis: quia hõ eſt idẽ for-
maliter ⁊ quidditatiue aĩe ſue intellecti-
ue ⁊ corpori ſuo que ſunt partes eſſentia
les ipſum eſſentialiter ⁊ intrinſece conſti-
tuentes ⁊ tamen eſſentialiter et realiter
diſtinguũtur ab eis tam diuiſim q̃ꝫ con
iunctim ſumptis. ergo diſtinctio realis
⁊ eſſentialis non inferunt diſtinctionem
formalem: immo cum idemptitate for-
mali ſtat diſtinctio realis et eſſentialis.
¶ Aſſumptum pro prima parte patet.

qz tā aīa itellectiua q̄ꝫ corp⁹ includunt q̄dditatiue z formaľ in hoīe z hō icludit illa duo i ꝓmo mō dicēdi ꝑ se. ğ hō ē idē eēntiaľr cū ipsis. ꝯña tenet ꝑ descriptionē idēptitatꝫ formaľ data ab ipis. Jlla em̄ sunt idē formaľr ꝭm eos q̄z vnū icludit alterū i ꝓmo mō dicēdi ꝑ se. Añs ꝓbaľ. qz de q̄dditate seu diffinitōe q̄dditatia cuiuslibet rei naturaľ ē tā materia q̄ꝫ ꝓpria forma ſbalis. ſꝫ corp⁹ z aīa sūt hmōi respectu hoīs. ğ zc̄. Et ita p̄t argui de q̄libet re naturali. z h̄ ē de intētōe doc. ſb. in. iij. in illa q̄ōne. Utrū xp̄s fuerit hō in triduo. ſcđa ꝑs principaľ assūpti. ſ. q̄ hō eēntiaľr z reaľr distinguaľ ab eis ab aīa itellectiua ſcꝫ z corpore tā diuisim q̄ꝫ cōiunctim sūptꝫ pꝫ ꝑ doc. sub. in. iij. diſ. ij. Et ꝑ oēs scotizātes q̄ expſſe h̄ detmināt ¶ Octauo ꝓncipaľr ꝓbādo q̄ idēptitas rōis n̄ infert oēs alias idēptitates cui⁹ oppositū dicūt i suis correlarijs. Quia pr̄ z fili⁹ z spūſſctūs sunt idē rōe seu hn̄t idēptitatē rōis z tn̄ n̄ sunt idē reaľr suppositaľr seu ꝑsonaľr. Jgiť idēptitas rōnis n̄ infert oēs alias idēptitates. Assūptū ꝑ ſcđa ꝑte sui manifestū ē. Nā alia ē ꝑsona pr̄is. alia filij. alia spūſſcti z distinguunť inť se reaľr suppositaľr cū nulla res sit q̄ seipsaꝫ gignat ꝓducat vľ spiret Sꝫ ꝓma ꝑs assūpti ꝓbaľ. Nā ƀ q̄buscūq̄ꝫ dr̄ vn⁹ z idē respect⁹ nūero seu eadē relatio nūero illa sūt eadē rōe z hn̄t idēptitatē rōnis. Sꝫ de pr̄e z filio z spūſcrō dr̄ vn⁹ z idē respect⁹ seu relatio rōnis nūero igiť sunt idē rōe. Maior pꝫ. Nā sic̄ illa distinguunť rōe de q̄bꝫ dicūť diuerse relatōes ita illa dicūť eadē rōne de q̄bꝫ dr̄ vn⁹ z idē respect⁹ rōis seu relatōis. mior ꝓbaľ qz pr̄ z fili⁹ z spūſſanct⁹ sūt vn⁹ dn̄s respectu creature vn⁹ creator vn⁹ conseruator z rector z sic de alijs. Nō ꝯstat q̄ tale dn̄ium z respect⁹ creatōis actiue et ꝯſuatōis z gubn̄atōis z sic ƀ siliƀꝫ iporťāt solū relatōꝫ seu respectū rōis. ¶ Cōfirmaľ qz ois respect⁹ dei ad creaturā ē cōis triƀꝫ ꝑsonis p̄sertim loquēdo de respectu cause ad causatū z creātis ad creatū cū opa trinitatis ad extra sint indiuisa. Sed ois taľ respect⁹ dei ad creaturam ē respect⁹ rōnis z nō reaľ cū de⁹ non possit referri habitudie reali ad creaturā seu ad aliq̄d aliud extra se. igiť in tali respectu cōi tres ꝑsone ꝯueniunt cū sint idem tā q̄ꝫ in aliquo essentiali ad extra. ¶ Jtē nono ꝓncipaľr arguiť ad idē p̄dicamēta sunt eadē rōe z tn̄ nō sūt idē realiter z eēntiaľr aut saltē formaľr igitur idēptitas rōnis n̄ infert oēs alias idēptitates. Assūptū ꝑ ſcđa sui ꝑte pꝫ. Nā p̄dicamēta ꝭm vnā opinionē distinguūť realiter z essentiaľr. Aut ad min⁹ formaľr ꝭm aliā. Uel t̄cio ꝭm vnā opinionē aliq̄ p̄dicamēta ꝭm suas sp̄es aliquas distinguunť reaľr a se inuicē. Sꝫ ꝓma ꝑs assūpti ꝓbaľ. Nā oīa p̄dicamēta ꝯueniūt in ista ſcđa intētōe seu relatōe rōnis q̄ ē genus gn̄alissimū. ſba em̄ ē gen⁹ gn̄alissimū siľr q̄litas ē gen⁹ gn̄alissimū. z sic ƀ alijs ¶ Confirmaľ qz hō z lapis i istis duaƀꝫ ꝓpōniƀꝫ. hō currit. z lapis ē in cētro t̄re idēptificanť rōne cū ꝯueniunt in isto respectu rōnis seu ſcđa intētione q̄ dr̄ subiectū seu subijci in ꝓpōne z tn̄ ꝯstat q̄ distinguunť essentiaľr z reaľr. Jgiť idēptitas rōnis n̄ infert oēs alias idēptitates. Nec valet si dicaľ q̄ nō ē idē respect⁹ numero seu ſcđa intentio q̄ dicaľ de decē p̄dicamētis ſꝫ solū sp̄ē. Nec eadē ſcđa intentio nūero q̄ dr̄ de subiecto illi⁹ ꝓpōis vľ alteri⁹ sed soluꝫ sp̄ē: qz tn̄ nulla entia creata vel paucissima pn̄t idemptificari rōne. z h̄ loquēdo regulariť z ꝭm q̄ logici cōiter loquūť de ſcđis intētioniƀꝫ seu respectiƀꝫ rōnis qz vt cōiter dicūt nulla encia reaľr z eēntiaľr distincta totaľr et ad inuicē seꝑata pn̄t ꝯuenire in aliq̄ respectu rōnis nūero q̄ dicaľ de ipsis. Et notāter dixi cōiť z regulariť qz in aliq̄bꝫ entiƀꝫ oppositū iueniť vt patebit in rōne sequenti. Siľr nullū ens reale creatum quātūcunq̄ꝫ sit seq̄tur idē reaľr z penit⁹ ex natura rei pōt conuenire cum seipso in vno respectu seu relatōne rōnis numero. Sortes em̄ q̄ꝫuis sit sibi idem pen-

tus ex natura rei: in istis tñ duabꝫ ppo-
sitionibꝫ Sortes legit. sortes disputat
nõ ꝯuenit cũ se ipo neqꝫ idẽtificatur sibi
ipi in vno respectu seu relatiõe rõnis nu
mero. Alia est eni intentio scda seu rela
tio rõnis nũero subiecti vt dr de ipsa in
pma ppositione ꝛ alia vt dr de ipa i scda
Sic igit intellectus nõ posset facere qd
idẽ ens creatũ oibꝫ modis idẽ ex natura
rei esset sibi idẽ rõne si oporteret eundẽ
respectũ seu relationẽ rõnis nũero dici
de eisdẽ rõne seu de hꝭ q̃ idẽtificant rõe
¶ Decimo ꝛ vltimo Arguit sic Aqua
pura ꝛ ṽba ista. Ego baptiso te in noie
pris ꝛ filij ꝛ spũssancti sũt realiter ꝛ eẽn/
tialiter distincta ꝛ tñ ꝯueniũt in vno re/
spectu seu relatõe rõnis nũero in q̃ idẽti
ficant. Igit distinctio realis ꝛ eẽntialis
stat cũ idẽtitate rõne cuiꝰ oppositũ di/
cũt ipi. Assumptũ ꝑ pma pte pbat. Nã
aq̃ pura est ens pmanẽs ṽba illa sũt suc
cessiua. Silr remanet in actuali existen
tia aq̃ pura ṽbis trãseũtibꝫ igit illa duo
realiter ꝛ essentialiter distinguunt. Sz
scdaꝫ partẽ assumpti pbo: nã illa duo si
mul sumpta faciũt vnũ sacrm baptismi
qd formalit nihil aliud ẽ nisi relatio si/
gni ad signatũ q̃ relatio nõ est nisi respe
ctus rõnis: igit conueniũt in vna ꝛ eadẽ
relatione rationis numero ꝛ in eadẽ idẽ
tificant. Antecedens probatur per Au/
gustinum sup Johannẽ Omelia. xviij.
Et ponit in canone Detrahe. Accedit
ṽbũ ad elementũ ꝛ fit sacramẽtũ. Con
firmat ratio quia entia quantũcũqꝫ di/
uersa in re possunt cõcurrere ꝛ cõuenire
in fundamẽto vnius relationis rõnis nu
mero. Igit illa quãtũcũqꝫ diuersa in re
possunt esse eadẽ rõne. Igit idẽtitas ra'
tionis nõ infert identitatẽ realẽ. primũ
aũs pbat: qꝛ huiꝰ relationis vnius nũe/
ro q̃ est pcare mustũ bonũ hñ põt eẽ fun
damentũ totũ istud scꝫ circulus pendẽs
añ tabernã cooptus folijs edere in mo/
dum circuli ꝛc. Multe etiã orõnes con
texte vel vna oratio ex multis syllabis q̃
nihil vnũ per se faciunt sunt fundamen/
tum vnius relationis numero scꝫ huiꝰ q̃
est pcare deo in esse aliq̃ que siue insunt
intrinsice cũ tñ cõstet ꝙ illud signatum
sit vnũ ꝛ idem simplicissimũ. Ex his oĩ
bus pꝫ q̃liter ista opinio formalizantiũ
um cõtinet multa falsa. ꝛ q̃liter oia illa
falsa sunt ꝯtra mentẽ docto. subti. Patꝫ
etiam scdo q̃liter isti sunt turpiter dece
pti ex eo ꝙ opinãt se sequi doctorẽ sub.
sibi tñ in istis ꝛ in multis alijs expsse cõ
tradicũt vt prolixius declaraui in diuer
sis passibus doctrine ꝑfati docto. sub.
legendo suos q̃tuor libros snīarũ in ma
gnis scolis huius ꝯuentus fratrũ. f. mi
norũ. ¶ Potest igit aliter dici ꝙ iste di/
stinctiones nõ ordinant inter se p modũ
inferioris ꝛ supioris. Nec silr hñt neces/
sariã habitudinẽ adinuicẽ p modũ infe/
rentis ꝛ illati. ¶ Qd probat pmo quia
sicut cũ idẽtitate reali stat distĩctio for/
malis ita cũ idẽtitate formali stat disti/
ctio realis ꝛ essentialis. Prima pars pꝫ
qꝛ risibilitas ꝛ flebilitas silr ꝛ humani/
tas sũt idẽ realiter, ꝛ tñ distinguunt for
maliter: cũ sint diuerse formalitates q̃ꝫ
vna non includit aliã in pmo mõ dicen/
di p se. Scdm probat quia hõ est idem
formaliter aĩe intellectiue et etiã corpi
cũ includat ipa in rõne sua q̃dditatiua
seu in pmo modo dicendi per se ꝛ tñ di/
stinguunt realiter ab ipis ꝛ essentialiter
sicut manifestũ est. Probat tercio qꝛ di/
stinctio ex totis obiectiue nõ infert distin
ctionẽ realẽ ꝛ essentialẽ. Nec ecõtra di/
stinctio realis ꝛ essentialis infert distin/
ctionẽ ex totis obiectiue. g̃ nõ ordinan/
tur inter se p modũ supioris ꝛ inferioris
nec p modũ inferẽtis ꝛ illati. Prima ps
aũtis probat qꝛ vnitas ꝛ bonitas silr ri
sibilitas ꝛ flebilitas distinguunt se totꝫ
obiectiue vt pbatũ est ꝯtra opinionẽ p/
cedentẽ ꝛ tñ sunt idẽ realiter ꝛ essentiali/
ter. Silr dĩa vltima spẽi ꝛ dĩa vltima
sui ppria indiuidui distinguunt se totis
obiectiue ꝛ tñ sunt idẽ realiter vt etiã p/
batum est contra predictã opinionem.
¶ Et pt addi vna parua ratio qꝛ q̃cũqꝫ

sūt ꝓmo diuersa distiguūtˀ se totis obiectiue sꝫ oēs dr̄ie vltie sūt ꝓmo diuerse ḡ distiguūtˀ se totis obiectiue. Maior pꝫ qꝛ ꝓmo diuersa i nullo cōceptu cōi ꝯueniūt. Alioqn nō eēnt ꝓmo diuersa. Minor ꝓbatˀ qꝛ si dr̄ie vltime nō eēnt ꝓmo diuerse icluderēt aliqđ cōe dictū de eis in q̄ ꝯuenirēt ꝛ ꝑ ꝯn̄s cū n̄ sint eedē differrēt alijs dr̄ijs a se iuicē ꝛ sic n̄ eēnt vltime dr̄ie: sꝫ ille alie ꝑ q̄s differrēt a se inuicē. Vel eēt ꝓcessus i infinitū i differētijs ꝛ differētibꝰ. Scđa ps an̄tis probatˀ qꝛ hō ꝛ asinꝰ distiguūtˀ realitˀ ꝛ eēntialitˀ ꝛ tn̄ nō distiguuntˀ se totis obiectiue cū ꝯueniāt in aliq̄ cōceptu cōi: illa etiā ps ꝯceditur ab oibꝰ formalisantibꝰ. ¶ Vlterius pōt dici ꝙ p̄ter distinctionē rōnis q̄ fit ꝑ actū collatiuū intellectus seu volūtatis cōparata quā etiā suppono cuꝫ dictis formalisantibꝰ nō sunt necessario ponēde nisi due distinctiones p̄cedētes oēm actū intellectꝰ. s. distinctio formalˀ ꝛ distictio realis quarū ꝓma ē minor distictio ꝛ imanifesta: scđa ē maior ꝛ māifesta. Et ad istas duas distictōes oēs alie hn̄t reduci nec ꝓprie distinguūtˀ ꝯ istas. ¶ Pro declaratōe ꝓme distictōis aduertedū ꝙ illa oppōitˀ idētitate formali seu vnitati: iō vidēdū ē qđ sit idētitas formalˀ. Possumꝰ eī inuenire mltos gradꝰ vnitatꝫ. In ꝓmo ḡdu ē vnitas siue idētitas aggregatōis ꝛ illa ē mīma vnitas. In scđo ḡdu ē vnitas ordis q̄ aliqđ addit sup aggregatōꝫ. s. ordinē ꝑtiū ad inuicē. In tercō ē vnitas ꝑ accn̄s vbi vltra ordinē ē informatio licet accn̄talˀ vnius ab alio q̄ sic sit vnū. In q̄rto ē ꝑ se vnitas cōpositi ex ꝓncipijs eēntialibꝰ ꝑ se actu ꝛ ꝑ se potētia In q̄nto ē vnitas simplicitatis q̄ ē vera idētitas q̄cq̄d eī ē ibi ē realr idē cuilibꝫ ꝛ nō tm̄ ē vnū illi vnitate vnionis sic̄ i alijs modis. In sexto ḡdu adhuc vltra oēs ē idētitas formalˀ aliud. ¶ Voco aūt idētitatē formalē vbi illud ꝙ sic ē idē includit aliud cui sic ē idē in sua rōne foꝛali ꝛ ꝓmo mō dicēdi ꝑ se ꝛ ꝑ h̄ pꝫ qđ sit distictio formalˀ opposita tali idētitati formali. ¶ Voco aūt distictiōnē formalē vbi illđ qđ dr̄ sic distictū n̄ includit illud a q̄ ē distinctū i sua rōne formali ꝛ i ꝓmo mō dicēdi ꝑ se. Ex h̄ p̄t elici ꝙ oē inferiꝰ est idē suo sup̲iori formalˀr ꝛ oē diffinitū est idē sue diffinitōi formalˀr. Pōt etiā elici ꝙ oē totū eēntiale est idē formalˀr ꝛ q̄dditatiue cuꝫ suis ꝑtibꝰ: pꝫ qꝛ oia ista includūt illa in sua rōe formali ꝛ ꝑ se ꝓmo mō. Scđo p̄t elici ꝙ sup̲iꝰ distinguitˀ formalˀr a suo inferiori ꝛ silˀr ois diffinitio distinguitˀ formalˀr a suo diffinito silˀr oēs ꝑtes alicꝰ totiꝰ eēntialˀ distinguūtˀ formalˀr q̄dditatiue a suo toto. Probatˀ qꝛ ista nō icludūt illa i sua rōe formali ꝛ ꝑ se ꝓmo mō vt dictū ē i improbatōe p̄cedētis opinionis. Tercio p̄t elici ꝙ distinctio formalˀ ē i re ꝛ ex natura rei p̄cedēs oēꝫ actū itellectꝰ qꝛ ista distinctio ē intˀ q̄dditates ꝛ realitates q̄rū vna nō includit aliā q̄dditatiue: mō q̄dditas ꝛ realitas q̄rū vna n̄ includit aliā sunt vere ex natura rei. Nec pn̄t dici scđe intētōes vel encia rōis fabricata ꝑ actū collatiuū itellectꝰ vlˀ negociatiuū. ¶ Quarto ꝓncipalˀr p̄t dici ꝙ distinctio ex natura rei nō ē minor distinctōe formali imo ē ipamet distinctio formalˀ ꝛ q̄cūq̄ distinguūtˀ ex natura rei distiguūtˀ formalˀr ꝛ eꝯ. Sꝫ ꝯ h̄ arguitˀ Inferiꝰ distiguitˀ a suo sup̲iori ꝛ silˀr diffinitˀ a sua diffinitōe aliq̄ distictōe ex natura rei p̄cedēte oēm actū intellectꝰ ꝛ nō solū distinctōe rōnis fabricata ꝑ actū intellectꝰ. Sꝫ inferiꝰ n̄ distinguitˀ a suo sup̲iori vel etiā diffinitū a sua diffinitōne distinctōe formali cū qđlibet illoꝝ icludat reliquū i ꝓmo mō dicēdi ꝑ se vt etiā mō dictū ē nec etiā distinguitˀ realˀr vt pꝫ nec etiā aliq̄ distinctōne maiori q̄ sit distictio formalˀ. ḡ distiguitˀ aliq̄ distictōe minori q̄ sit distinctio formalˀ p̄cedente ex actu itellectꝰ. Illa āt n̄ videtˀ eē nisi distictio ex natura rei. ideo ponēda ē distinctio ex natura rei minor distinctōne formali etiā extra itellectū. ¶ Rn̄deo ꝙ distictio formalˀ ē duplex. Vna ē q̄ ē intˀ

aliq̄s duas quidditates ꝛ realitates seu formalitates q̄rū vna ñ cadit i rõꝫ q̄dditatiuā alteri⁹ nec ecõ. Et isto mõ subiectū ꝛ ꝓpa passio puta risibilitas ꝛ hūanitas distinguūt formalr̄ q2 i q̄dditatiua rõe hūanitatꝫ ñ accipit vl' icludit risibilitas nec ecõ ꝛ isto mõ ñ dicūt distingui diffinitū ꝛ diffinitio supi⁹ ꝛ iferi⁹ q2 sꝫ alteꝝ illoꝝ cadit in rõe q̄dditatiua alteri⁹ seu includit q̄dditatiue i alio. Isto etiā mõ ñ distiguit q̄dditas formalr̄ ꝛ su⁹ mod⁹ intrinsec⁹ q2 ñ dicūt duas formalitates seu realitates sꝫ tm̄ vnā cū mõ ei⁹ itrinseco. Mod⁹ eñ itrinsec⁹ ñ addit formalitatē aliā vltra q̄dditatē ei⁹ cui⁹ ē mod⁹ vt patuit in p̄ſate opinionis iprobatõe. Isto mõ p̄t etiā supi⁹ distingui a suo inferiori lꝫ ñ ecõ. Silr̄ diffinitio a diffinito lꝫ ñ ecõ. Silr̄ etiā p̄tes eēntiales a toto essentiali licet nõ ecõtra sicut pꝫ in scdo elicito supra dicto.

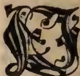
Alia ē distinctio formal' q̄ ē int' aliq̄ duo extrema q̄ꝝ rõ vni⁹ non ē p̄cise ꝛ adeq̄te rõ alteri⁹ seu adeq̄tiua alteri⁹. Verbi gr̄a rõ aialitatis ꝛ rõ hūanitatis dicunt distingui formalr̄. Isto mõ etiā mõ loquēdo ſm viā doc. subti. q2 rõ hūanitatis nõ adequat rōnē aialitatꝫ q̄ ppt' vnū nõ p̄dicat' de altero in abstracto loquēdo de vltimata abstractiõe: q2 hūanitas nõ est aialitas ꝛ h̄ est q2 vna nõ est p̄cise ꝛ adequate altera ꝛ h̄ nisi altera illarū eēt formal'r infinita: vel ābe ille rõnes eēnt formal'r infinite. vt eēntia diuine ꝛ bonitas licet eñi distinguunt formaliter ꝛ vna nõ sit p̄cise alia p̄dicant' tñ de se inuicē in abstracto loquēdo etiā d' vltimata abstractõe. Sꝫ h̄ est ppt' infinitatē formalē inclusam in ipsis. Isto mõ etiā dico q̄ oē inferi⁹ distinguit a suo superiori formalr̄ rõ eñi inferioris nõ ē p̄cise ꝛ adeq̄te rõ supioris nec inferi⁹ ē idē suo supiori idētitate adeq̄ta ita q̄ inferius sit tm̄ suū supi⁹ formalr̄. Similit' diffinitū isto mõ distiguit formalr̄ a diffinitiõe q2 nõ est p̄cise ꝛ adeq̄te ꝛ idētice sua diffinitio cū dicat q̄dditatē aliā a sua diffinitione constitutā ex p̄tib⁹ diffinitionis. Et sic pꝫ qualiter doc. subti. diuersimode sloquit' de esse idē formalit' ꝛ distingui formal'r. Et isti formalisantes semp̄ vno modo capiūt distinctionē formalē scꝫ primo mõ ꝛ ideo non habēt mentē docto. subti. Per istā etiā distinctionē factā de distinctiõe formali (si bñ notet') soluunt' septem rōnes gregoriȷ de Arimino q̄s ipē adducit ꝯtra opinionē docto. subti. ponēdo distinctionē formalē q̄s rōnes breuitatis causa omitto. In nullo eñi arguit ꝯ docto. subti. q2 sp̄ capit distictionē formalē vno mõ ꝛ nõ alio mõ. ꝛ hec sufficiūt ꝓ distictõe formali.

¶ Scd̄a aūt distictio q̄ ē realis ē maior ꝛ manifesta ꝛ ē distinctio reꝝ vel ē distinctio rei ꝛ rei q̄ aūt sint res ꝛ res videat' i opinione p̄cedēti quia satꝫ bñ declarat'. Ista aūt distinctio real' ē duplex q2 q̄dā est suppositoꝝ ꝛ alia ē naturaꝝ. Prima ē int' p̄sonas diuinas q̄ sunt tria supposita realit' distincta hñtia tm̄ vnā naturā numero indiuisibilē ꝛ indiuisibil'r. ¶ Distinctio aūt naturaꝝ ē int' oēs alias res q̄rū vna ñ ē alia. Et ista vocat' distinctio eēntial'. q̄cūq3 aūt hñt aliā ꝛ aliā naturā hñt aliā ꝛ aliā eēntiā cū natura ꝛ eēntia sint idē. ¶ Distinctio igit' real' naturarū est distinctio eēntiarū ꝛ p̄ ꝯñs distinctio essential'. sic igit' distinctio eēntial' nõ distinguit' ꝯ distinctionē realē. Sed ē ipsa distinctio real' licet ñ p̄cise suppositoꝝ: sꝫ etiā naturaꝝ. ꝛ q̄ ad hec bñ dicit p̄cedēs opinio q̄ i diuis bñ repit' distinctio real' ꝛ ñ distinctio eēntial'. q2 ibi iuenit' distinctio suppositoꝝ ꝛ nõ distinctio naturaꝝ. Alit' tñ dicit Canonic⁹ ꝛ aliq̄ scotisātes q̄ distictio eēntial' ē int' aliq̄ duo q̄ꝝ vnū p̄t existere sine alio. ꝛ sic ſm eū totū eēntiale nõ distinguit' eēntialit' a suis p̄tib⁹ lꝫ bñ distinguat' realr̄ q2 totū eēntiale ñ p̄t existere sine suis p̄tib⁹. Sed tenendo istū modū hui⁹ canonici diceret' q̄ p̄nitas nõ distingueret' a filiatõe nec ecõtra nec q̄ocūq3 relatm̄ a suo correlatiuo q2 neutrū illoꝝ põt eē sine alio ꝛ sic ſm istā

modū nō oēs spēs essentialiter distincte
eēnt q: spēs de genere relatōis nō distin
guerent a se inuicē essentialiter saltē ille
q opponunt relatiue q: vna nō pōt eē si/
ne alia. Silr isto mō nulla creatura di/
stingueret eēntialr a deo pꝫ q: nulla cre
atura pt eēntialiter eē sine deo sꝫ oia ista
sunt absurda q̄re reputo ꝑmā opinionē
ꝓbabiliorē. s. ꝙ distictio eēntialis est di
stinctio real naturarū. Et q̄cūqꝫ distin
guūt distictōe reali naturaꝝ distinguūt
etiā distinctōe eēntiali ꝛ ecōuerso. Quāqꝫ aliq̄
distinguant distinctōe reali suppositoꝝ
q̄ nō distinguunt eēntialr ꝛ h̄ solū i di/
uinis vt dictū ē. Sic igit pꝫ quō distin
ctio eēntialis non distinguit ꝯ distincti/
onē realē. Silr pꝫ q̄liter distictio ex na
tura rei nō distinguit ꝯ distinctionē for
malē. ¶ Ulterius dico ꝙ distinctio se to
tis subiectiue aut ē distinctio formalis
aut etiā aliqñ ē distinctio realis natura
rū seu suppositoꝝ. Uñ illa dicunt distin
gui se totis subiectiue q̄ non ꝯueniunt
in aliq̄ potētiali realitate ꝯtrahibili ad
ipa p alias realitates ꝯhētes vt deus et
creatura. Cū eni de⁹ sit simplr simplex
id ē sūme simplex non est in eo ordo rea/
litatū quarū vna ꝯhat aliā de q̄ magis
alias videbit. Isto mō etiā distinguunt
decē pdicamēta q: in nulla realitate cō
trahibili potētiali ad ipa p alias reali/
tates ꝯueniūt supposito ꝙ ens nō descē/
dat in ipa p drias formales sꝫ solū p mo
dos intrisecos q̄ non dicūt aliq̄s realita
tes. Ex q̄ pꝫ ꝙ ꝯuenire in aliq̄ realitate
subiectiua nō est ꝯuenire i aliq̄ actu exi
stendi seu in aliq̄ re vt dicebat pcedens
opinio sꝫ ē cōuenire in aliq̄ realitate po/
tētiali ꝯhibili p drias formales impor/
tātes diuersas realitates sic hō ꝛ leo cō/
ueniūt i aialitate q̄ ē realitas ꝯhibil ad
ipas spēs p realitates differētiales.
¶ Patet vlteri⁹ ꝙ distinctio se totꝫ sub/
iectiue est aliqñ distinctio realis natura
rū sic exēplificatū ē de deo ꝛ creatura ꝛ de
decē pdicamētis. Addit eni dū taxat ꝙ
disticta tali distinctione non habeāt ali/
quā q̄dditatē cōem ꝯhibilē ad ipa p re/
alitates. Aliqñ stat etiā distictio se totꝫ
sbiectie cū distinctōe formali dūtaxat si/
cut sapia ꝛ essentia diuia distinguunt se
totis obiectiue cū in nulla realitate ꝯhi
bili cōueniūt q: in deo nulla ponit reali
tas ꝯhibilis ꝛ ꝯhēs ꝛ ideo nlla ē ibi rea
litas subiectiua: ꝛ tñ manifestū ē ꝙ essen
tia diuia ꝛ sapia diuia solū formalr di/
stinguunt. Silr stat distinctio se totis
subiectiue cū distinctione reali supposi/
toꝝ sic pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūssctūs in diuis di/
stinguuntur se totis subiectiue cū i nul/
la realitate ꝯhibili conueniāt ꝛ tñ disti
guunt distinctione reali suppositorum.
¶ Ex oibꝫ igr̄ his euidēs ē ꝙ distictio se
totis subiectiue ñ distinguit ꝯ distictōꝫ
realē seu ꝯ distinctōeꝫ formalē: sed aliqñ
stat cū distinctōe reali naturaꝝ. Aliqñ
cū distinctōe reali suppositoꝝ. Aliqñ cū
distinctōne formali solū. ꝛ q̄d addat seu
connotet vltra illas distinctiōes dictū ē
nup. ¶ Dicit finalr ꝙ distinctio se totis
obiectiue aliqñ ē distictio real naturaꝝ
Aliqñ distinctio formal soluꝫ addit. tñ
seu cōnotat vltra illas distinctōes ꝙ illa
q̄ sic distinguūt in nullo ꝯceptu q̄ddita/
tiuo reali ꝯueniūt. Uñ vltime due drie
duaꝝ diuersaꝝ spēꝝ distinguūt realr: et
silr se totꝫ obiectiue cū in nullo ꝯceptu
q̄dditatiuo cōi ꝯueniāt. Silr vnitas et
bonitas vt ꝓbatū ē ꝯ pcedētē opinionē:
ꝛ sic de multꝫ aliis distinguūt se totꝫ ob
iectiue. ꝛ tñ solū distinguūt formalr. stat
g̊ distinctio se totis obiectiue cū distin/
ctione formali ꝛ cū distinctiōe reali. Ex
istis oibꝫ euident notū ē ꝙ cū pluralitas
ñ sit ponēda sine necessitate ꝛ ñ appareat
aliq̄ necessitas mltiplicādi distinctōnes
q̄ sunt pcedētes itellectū nisi in distictōꝫ
formalē ꝛ distinctionē realē. Sequit ꝙ nō
sunt necessario ponēde alie distinctōnes
ꝯdistincte ꝓprie ꝛ p se ꝛ alie ab istꝫ dua/
bus. pꝫ eī manifeste quō alie continent
sub istis ꝛ ad eas reducuntur.

Formalitatum textus mgrī stephani
brulefer ordinis minoꝝ felicit finit.

Incipiunt venerabilis sacri eloquij pfessoris alme vniuersitatis Parisiensis fratris Steffani Bruleser ordinis minoꝝ de obseruantia declarationes idēptitatū ꝛ distinctionū rerū in doctrinā doctoris subtilis.

Ro hui⁹ tituli declaratōe aīaduertendū est ꝙ titulus sic pōt diffiniri. Titulus est denoiatio libri ꝯm oēs vł ꝯm aliquas causarū suarū. Pro maiori declaratione huius famosissimi opusculi siue tractatuli. Sciendū q̄ quatuor causas in eodem titulo esse ꝯtentas scȝ efficientē. formalē: materialē. ꝛ finalē. ¶ Causa efficiens nobis insinuatur cū dr̄ steffanus bruleser. Formalis ibi. declarationes. Materialis ꝟo ibi cū dicit idēptitatū ꝛ distinctionū reꝝ. Et finalis ibi cū subiungitur in doctrinā docto. subtilis. ¶ Pro hui⁹ dicti clariori elucidatōe ē sciendū qḋ cuiuslibet libri pn̄t assignari q̄tuor causē. Scientie ꝟo etiā cuicū ꝙ ꝓprie loquendo non pn̄t assignari nisi tm̄ due cause. Efficiens scȝ ꝛ finalis. Ex q̄ sequit ꝙ hi male dicūt q̄ scientijs q̄tuor causas assignant: ꝛ aliq̄s causas nunc ad scientiā et nūc ad librū applicāt. ¶ Pro maiori huius declaratione diligentissime ē aduertendū ꝙ res sunt in triplici differentia. Nā quedā sunt penit⁹ incausabiles aliq̄ res tm̄ a duab⁹ causis sunt causabiles. Quedā aūt sūt causabiles a q̄tuor causis. Res penit⁹ incausabiles sunt ille q̄bus repugnat oino causari. Vel q̄b⁹ repugnat oino hr̄e aliq̄s causas vt sūt pr̄ fili⁹ ꝛ spūssanct⁹ in diuinis. Hi eīm sunt plures res ꝛ etiā vna res .i. vna essentia siue vna natura. Vn̄ Aug⁹. de doctrina xp̄iana sic ait. Res q̄b⁹ fruendū est sunt pr̄ fili⁹ ꝛ spūssanct⁹: ꝛ hi tres vna res. Ecce dicit res q̄b⁹ fruendū ē ad denotandū patrē filiū ꝛ spm̄ sanctuȝ esse plures res. Alias nō diceret res q̄bus fruēdū ē: sed magis diceret res qua fruendū ē. Subiungit etiā ꝛ hi tres vna res ad denotandū nature siue eēntie vnitatē. ¶ Pro maiori noticia p̄dictoꝝ sciendū ꝙ causa sic describit. Causa est ad cui⁹ esse seq̄tur aliud scȝ causatū ¶ Causa aūt ē duplex Extrinseca scȝ ꝛ itrinseca. Causa extrinseca ē illa q̄ est extra rōnē q̄dditatiuā vł q̄ est ḋ extrinseca rōe causati Et talł causa extrinseca ē duplex scȝ efficiens ꝛ finalł ¶ Causa ꝟo intrinseca ē illa q̄ est de intrinseca rōne ꝛ q̄dditatiua causati vt materia ꝛ forma. Vn̄ si hō diffiniret aꝑhō diffiniret per suas causas intrinsecas sic videlicet. Hō est ens cōpositū ex materia siue ex corpore ꝛ aīa rōnali. ita ꝙ ille due cause intrinsece corp⁹ scȝ ꝛ aīa rōnalł ponerent in ei⁹ diffinitōe q̄dditatiua ipsius hoīs. Et vt p̄dicta mag̃ intelligant ponēde sunt aliq̄ ꝓpositiones ꝑ ordinē. ¶ Propositio p̄ma. Ois causa tā extrinseca q̄ intrinseca distinguit essentialiter a suo causato Probat q: causa ē ad cui⁹ esse seq̄t aliud. Sed h̄ relatiuū aliud de neutro gn̄e tam ꝯm theologos logicos ꝛ etiā grāmaticos dicit diuersitatē essentialem ꝛc̄. ¶ Scḋa ꝓpositio ꝓducere et causare differūt dupl'r. Vno mō sicut superius ꝛ inferi⁹: q: oīe causare est ꝓducere sed nō oīe ꝓducere ē causare: ideo ꝓducere ē supius ad causare cū ab eo nō ꝯuertat subsistēdi ꝯn̄a. Maior ē manifesta. Minor ꝓbat q: in diuinis generare est ꝓducere non tn̄ causare. g̃ nō omne producere est causare. ¶ Scḋo mō differunt: q: relatio ꝓducentis ad ꝓductū et econuerso relatio ꝓducti ad producens pn̄t esse in eadem natura. nō sic aūt relatio facientis siue cause ad effectū vel factum. ¶ Pro q̄ sciendū vlterius ꝙ triplices sunt relatōes opposite. Quedā eīm relationes opposite sunt penit⁹ incōpossibiles i eadē natura. vt causa ꝛ causatū repugnant eīm in eadē natura siue in eodem supposito: q: si hon tunc idē depen

deret essentialr̄ a seipso. Aliq̄ autē sunt
relationes opposite q̄ sunt incōpossibi-
les in eodē supposito: sunt tn̄ cōpossibi
les in eadē natura sicut relatio ꝓducen-
tis z ꝓducti. Producēs em̄ z ꝓductum
nō repugnāt in eadē natura vt in natu-
ra diuina pr̄ est ꝓducēs fili⁹ z spūssanct⁹
sunt ꝓducti. Natura em̄ diuina bene pt
cōmunicari per ꝓductionē: z est actu cō
municata plurib⁹ suppositis sine sui di-
uisione. Ille tn̄ relatōes repugnant vel
sunt incōpossibiles in eodem supposito
Quedā autē sunt relatōnes opposite q̄
neq; sunt incōpossibiles in eadē natura
neq; in eodē supposito vt relatio mouē-
tis z moti. Nam idē pōt seipm̄ mouere.
Ex q̄bus seq̄tur q̄ licet pr̄ in diuinis ꝓ-
ducat filiū. z fili⁹ cū patre spm̄sanctū: nō
tn̄ sequit̄ ergo pr̄ causat filiū z pr̄ z fili⁹
causant spm̄sanctū; quia relatio ꝓducen
tis z ꝓducti sunt cōpossibiles in eadem
natura nō sic autē relatōnes cause z cau
sati. ¶ Propositio tercia. omne faciens
distinguit̄ nō solū realiter verūetiā essen
tialiter a suo facto. Probat̄ quia omne
factū dependet essentialr̄ a suo faciente.
Si idē nō pōt; dependere essentialr̄ a se-
ipso. ergo ois causa distinguitur realr̄ z
essentialr̄ a suo effectu. ¶ Quarta ꝓpō.
oē creās distinguit̄ eēntialr̄ a suo creato
z ecōuerso. Et ꝓma tercia z q̄rta regu-
le pn̄t conuerti. Ex p̄dictis seq̄tur q̄ pr̄
filius z spūssanct⁹ in diuinis sunt res pe
nitus incausabiles. Probat̄ per primaz
ꝓpositionē quia ois causa distinguitur
essentialiter a suo causato. Et ꝑsone in
diuinis nō distinguunt̄ essentialiter igi
tur. Minor ꝓbat̄ ꝑ fidē vnde dr̄ in sim-
bolo athanasij. Fides autem katholica
hec est vt vnū deū in trinitate z trinita-
tem in vnitate veneremur zc̄. Et post se
q̄tur alia ē em̄ ꝑsona pr̄is. alia filij. alia
spūssc̄ti. Sz pr̄is z filij z spūssc̄ti vna est
diuinitas. i. vna essentia siue natura di-
uina. g̃ sunt idē essentialr̄: seq̄t̄ g̃ q̄ ꝑso-
ne in diuinis sunt simpl̄r incausabiles.

imo oīno repugnet eis causatio passiua
cū ipsa diuitas sit simpl̄r idiuisibil̄: ni-
hilominus tn̄ ipsa diuinitas sine sui di-
uisione est plurib⁹ ꝑsonis cōicabilis imo
actu cōicata. Patet etiā ex illis ꝓpositio
nibus q̄ nulla ꝑsona i diuinis ē ab alia
creata siue facta. ¶ Quedā sunt res q̄ tm̄
a duab⁹ causis causabiles z sunt ille q̄b⁹
repugnat habere aliq̄s causas intrinse-
cas n̄ tn̄ repugnat habere causas extrin-
secas vt sunt oēs forme substātiales par
tes angeli aie z gn̄aliter oia accidētia tā
spūalia: vt sunt habit⁹ scientifici g̃ra in-
tellectio z hmōi: q̄z etiam materialia vt
albedo nigredo quātitas zc̄. Vn̄ nullus
illoꝝ cōponit̄ ex materia z forma hoc tn̄
ꝓbatur spālitꝛ. Primo de formis acci-
dentalib⁹ sic. Omne illud qd̄ est sump̄ ex
simplicitate opposita cōpositioni ex ma
teria z forma non hab; ꝓprie loquendo
materiā z formā. Sed oēs forme accidē
tales sunt hmōi. igit̄ nō sunt cōposite ex
materia z forma. Maior est manifesta.
Minor ꝓbatur ꝑ auctorē sex principio-
rum nā s̄m eū forma est cōpositioni con
tingēs simplici z inuariabili essentia cō
sistens: z manifestū est q̄ autor hic loqui
tur de forma accidētali si igit̄ forma tal̄
est simplex seq̄tur q̄ non sit cōposita ex
materia z forma. ¶ Sc̄do ꝓbat̄ hoc de
formis substantialib⁹ z maxime de for-
ma substātiali partꝫ. Et arguit̄ sic. Si
aliq̄ forma s̄balis p̄tis esset cōposita ex
materia z forma tūc q̄ro de illa forma se
cunda q̄ dicat̄ b. z prima a. Quero an b
etiā sit cōposita ex materia z forma vel
nō. Si dicat̄ q̄ nō. g̃ eadē rōne q̄ b nō est
cōposita ex materia z forma. etiā nec a ē
ꝯposita ex materia z forma qd̄ ē ꝓpositū
Si aūt dicat̄ q̄ b etiā ē ꝯposita tūc q̄ro
de illa alia forma z dicat̄ c. verū c sit cō-
posita ex materia z forma. z sic aut stabi
tur in ꝓma qd̄ ē ꝓpositū aut erit ꝓcessus
in ifinitū qd̄ ē absurdū. Seq̄t̄ g̃ q̄ nulla
forma p̄tꝫ s̄balis ē ꝯposita ex materia et
forma. ¶ Propositio sexta. Quicq̄d hꝫ

causam efficientē etiam hꝫ causam finalem. Probatur per philosophū secundo phisicoꝝ dicentē omne per se agēs agit ppter finē per ꝯsequens habens causam efficientē etiam habet cām finalē ppter quā causa efficiēs agit. Ex q̄ seq̄r ꝙ oīs forme create siue s̄bales siue accidētales hn̄t cām nō solū efficientē sed etiā finalē ꝛ cū nō habeāt causas intrinsecas seq̄tur ꝙ habeant tm̄ duas causas extrinsecas efficientē. s. ꝛ finalē. ḡ sunt causate tm̄ a duabꝫ cauſ. Ex his sequūr aliq̄ correlaria. ¶ Primū est Nullū accidēs siue materiale siue intellectiuale hꝫ cām intrinsecā. Correlariū scðm nulla substantia sepata creata vt sunt angeli demones hꝫ cām intrinsecā. Correlariū terciū nulla aīa intellectiua siue quecūqꝫ alia forma simplex hꝫ causas intrinsecas. Correlarium q̄rtū. multe sunt res tm̄ a duabus causis causabiles. Correlariū q̄ntū oīs forma simplex hꝫ tm̄ duas causas efficientē scꝫ ꝛ finalē. ¶ Cōtra illd̄ arguiṫ qd̄ dictū ē scꝫ qd̄ om̄e p se agens agat ppter finē. Et arguiṫ sic. Om̄e agēs ppt finē cognoscit finē. Sed nō om̄e p se agēs cognoscit finē. igiṫ nō om̄e p se agens agit ppter finē. Maior videṫ manifesta. Sꝫ minor pbaṫ quia ignis cōburēs stipulā agit ꝛ tn̄ nō cognoscit finē igiṫ non agit ppt finē. ¶ Rn̄sio duplicia sunt agētia. Quedā sūt agētia a pposito. Alia sunt agentia naturalia. Agētia a pposito sūt agentia libera ꝛ illa agūt p cognitionē ppriā ꝛ sp p̄supponūt intellectū qꝛ nihil volitū nisi cognitū: ꝛ illa agentia cognoscunt finē ppt quē agūt. ¶ Agentia aūt naturalia nō agūt p cognitionē ppriam sꝫ diriguntᷣ ꝛ agūt cognitōe supiorꝫ agentis: ꝛ illa agētia nō cognoscūt finē vt sūt agētia inaīata vł etiā aīmata irrōnalia ¶ Alie sūt res causabiles a q̄tuor cauſ. vt sunt oēs res causate ex materia ꝛ forma. om̄s eīn tales etiā hn̄t cām efficientē ꝛ finalē sicut sunt substantie corporee vt bō leo lapis lignū ꝛ oīa elemēta. Nā elemēta etiā gn̄anṫ ꝛ corrūpunṫ ex aere eīn generaṫ ignis ꝛ ecōuerso cū igiṫ ipsa sint gn̄abilia. Seq̄ṫ ꝙ in eis sit materia q̄a ipsa materia ē subiectū gn̄atōis ex p̄mo de gn̄atione. imo ipsa vt dicit phs ē causa gn̄atōnis ꝛ corruptōis igiṫ. ¶ Propositio septima. Quicq̄d hꝫ causam intrinsecā hꝫ etiā cāꝫ extrinsecā. Probaṫ q̄cq̄d p̄supponit necessario causalitatē causaꝝ extrinsecaꝝ necessario hꝫ cām extrinsecā Sꝫ oīs res causata ex materia ꝛ forma necessario p̄supponit causalitatē causaꝝ extrinsecarum. ideo necessario hꝫ cās extrinsecas. ꝯn̄a bona in darij. Maior est manifesta. Minor pbaṫ q̄cq̄d nō est ex se sub aliq̄ forma: sed ē de se ī potētia passiua ꝛ ꝯ̄dictionis ad formā tale p aliquā aliā cām reducentē fit sub tali forma ad quā est ipotentia: sed materia non est ex se sub aliq̄ forma sed ē de se in potentia passiua ꝛ ꝯ̄dictionis ad ipsam. ḡ materia p̄supponit ꝛ fit p aliquā aliā causaꝫ reducentē sub ipsa forma. talis aūt causa reducēs nō p̄t esse forma inquātū forma. qꝛ vt sic n̄ reducit materiā nisi actuando formalr̄ ipsaꝫ: qꝛ nulla forma siue substātialˀ siue accidentalˀ p̄t se effectiue vnire ipsi materie etiā q̄ntūcūqꝫ disposite ꝫ qꝛ alˀs possit resurrectio naturalr̄ fieri qd̄ ē falsuꝫ. Nā supposito ꝙ in die resurrectōis misterio angeloꝝ cineres corpoꝝ colligerenṫ ꝛ corpora optime reformarenṫ ꝛ disponerēṫ adhuc om̄s angeli oēs demones ꝛ oēs creature non possent vnā animā vnire corpori optime disposito ꝛ anime approximato. Ex quo sequitur ꝙ quicq̄d habet causas intrinsecas etiā habet causas extrinsecas. Nam res composita ex materia ꝛ forma presupponit causaꝫ effectiue formā cum materia vnientem. sed omnis causa efficiēs agit ppter finem. ideo p̄supponit etiā causaꝫ finalem. ¶ Sciendū ꝙ causa efficiēs huius famosissimi opusculi siue tractatuli est profundissimus Sacri eloquij professor Alme vniuersitatis Parisiensis

frater stephanus brulefer ordinis mino
rū de obseruantia. Et dicit̄ ille libellus
opusculū siue tractatulus nō ꝓpter hu/
ius noticie substātiā qꝛ talis reuera ma
gna est et ꝓfunda: sed dicit̄ tractatulus
siue opusculum ꝓpter libri paruitatē ꝛ
verboꝝ paucitatē. ¶ Sed de causa for/
mali sciendū ꝙ noticia huius libri non
habet causaꝫ formalem intrinsecā cū sit
forma simplex ꝛ accn̄talis cōiter tamē li
bris due cause formales assignari solent
scꝫ forma tractandi ꝛ forma tractatus.
Tractatulus tn̄ iste non habet nisi vnā
causam formalē scꝫ formā tractādi q̄ est
modus ꝓcedendi ꝛ talis modus est qua
druplex scꝫ incitatiuus siue assignatiuꝰ
qḋ idē ē redargutiuꝰ ꝓbatiuus ꝛ cōclu
siuus. Nā in illo tractatulo modus di/
cendi quorundā false loquentiū recitat̄
siue assignat̄: scḋo talis modus dicendi
reprobat̄. tercio q̄ꝫtum ad aliq̄ opposi/
tū probat̄. q̄rto cōclusiones scḋm mentē
doctoris subtilis inferunt̄. Forma autē
tractatus hic nō assignat̄ cū tractatulꝰ
ille ꝑ tractatus nō diuidit̄ neqꝫ tracta/
tus ꝑ capitula neqꝫ capitula ꝑ partes.

¶ Causa materialis huiꝰ tractatuli ꝓ/
prie loquēdo sicut ꝛ cuiuslibet alterius
libri est papirus ꝛ attramentū .i. incau/
stum qꝛ ex illis tanq̄ꝫ ex materia ꝯstitu/
itur. Noticia vero huius opusculi siue
tractatuli ꝓprie loquēdo nō habet ma/
teriā ex qua. ¶ Pro maiori declaratio/
ne huius dicti sciendū ꝙ triplex est ma/
teria scꝫ ex qua in qua ꝛ circa quā. Ma/
teria ex qua dicit̄ omne illud ex q̄ aliqḋ
fit tanq̄ꝫ ex subiecto. Materia in q̄ dici/
tur om̄e illud qḋ est receptiuū alicꝰ for
me siue sit substantialis siue accn̄talis.
Materia ꝟo circa quā dr̄ om̄e illud cir
ca qḋ versat̄ aliqua potentia. Vn̄ lꝫ sciē
tia huiꝰ tractatuli sicut ꝛ q̄libet alia sci
entia nō habeat materiā ex qua cum sit
forma simplex: habet tn̄ materiā in qua
ꝛ circa quā. Materia aūt in qua cuius/
cūqꝫ scie est ipsa aīa intellectiua: qꝛ oīs
scientia est in aīa ꝛ oīs color in corpe vt
dicit ph̄s in anṗdicamentis. Materia
ꝟo circa quā etiā cuiuscūqꝫ scie est sub/
iectum attributionis illius sciētie cuiꝰ
est subiectū. Materia circa quā huius
subtilis ꝛ famo. noticie est identitates ꝛ
distinctiones rerū de illis eni principali
ter tractat̄ in hoc opusculo tanq̄ꝫ de sub
iecto principali ꝛ adequato.
¶ Pro quo sciendū ꝙ idētitas sumit̄ du
pliciter. Vno mō cōiter siue trāscenden
ter Alio mō ꝓprie. Idētitas cōiter siue
trāscendenter sumpta: est quedaꝫ passio
entis disiuncta q̄ sola vel oppositū eius
solū non pōt predicari vniuersaliter de
ente sed ambo simul sub disiunctione.
Vn̄ illa est falsa om̄e ens est idē: sit̄r ꝛ il
la om̄e ens est diuersum: tatū concedit̄
om̄e ens est idē vel diuersum: ꝛ de identi
tate illo mō accepto loquit̄ ph̄s decimo
metaphisice dicēs om̄e ens om̄i enti cō/
paratū esse idem vel diuersuꝫ et isto mō
identitas reperit̄ in diuinis. ¶ Identi/
tas aūt stricte sumpta: est quedā relatio
equiparātie fundata sup̱ vnū in substā/
tia. Vn̄ ph̄s q̄nto metaphisice caplo de
relatione distinguit tres relationes fun
datas sup̱ vnū scꝫ simile ꝛ equale ꝛ sic lo
quēdo stricte de illis relationibꝫ ip̄e ap/
propriant̄ diuersis generibꝫ: vt idētitas
substātie eq̄litas quātitati ꝛ sil̄itudo q̄/
litati ꝛ illo scḋo mō nō sumit̄ identitas
in ꝓposito sed primo mō illo etiam scḋo
mō accepto non reperit̄ in diuinis qꝛ si/
cut nullū genus nec aliqḋ alicuiꝰ gene/
ris dicit̄ formaliter de deo ita nec passio
alicuius gn̄is ꝛ per ꝯn̄s nec aliqua rela/
tio cōis si stricte sumatur. ¶ Sciendūꝫ
etiā ꝙ fundamentū illarū relationū stri
cte sumptarū est duplex: quoddā est re/
motū: aliud ꝟo ꝓpinquū. Fundamen/
tū remotū est res illius gn̄is vt funda/
mentū idētitatis est res de gn̄e substan/
tie eq̄litatis res ꝺ gn̄e quātitatis sil̄itu/
dinis ꝟo fundamentū est res de gn̄e q̄li/
tatis. Fundamentū aūt ꝓximū siue ꝓxi

ma ratio fundandi ē vnitas talis rei nō
qđdē vnitas nūeralis. cū idēptitas sit re/
latio realis reqrit extrema realr̄ distin/
cta. Unū aūt nūero in creaturis nō pōt
cōicari sine sui diuisione pluribus realr̄
distinctis. Est ğ tal' vnitas q̄ est rō fun/
dandi vel fundamētū ꝓximū est vnitas
specifica ꝛ sic illa indiuidua dicunt̄ idez
vel eadē q̄ hñt eandē substātiā in spē vt
sortes ꝛ plato. His igit̄ visis pōt faciliter
cognosci quid sit ꝛ q̄t modis accipiat̄ di
stinctio. tot modis eīn dr̄ vnū oppositoꝝ
q̄t modis ꝛ reliquū dū aūt dictū sit idē/
ptitas ꝛ distinctiōes rerū esse materiā cir
caquā hui⁹ noticie oportet videre qđ sit
res ꝛ q̄t modis accipiat̄ sed quia iuxta
regulā cōem logicalē. Omne equiuocū
p̄us est distinguendū q̄ diffiniendum ꝛ
cū hoc nō ens siue res sit equocū ſm au/
tores de eo loquē:tium: ideo p̄us erit di
stinguendū q̄ diffiniendū. ¶ Pro quo
est aduertēdū q̄ hoc nomē res pōt sumi
tripl'r. Uno mō cōissime. Alio modo cō
munit̄. Et tercio ꝓprie. ¶ Res cōissime
sumpta: est omne illud qđ non est nihil.
Uñ est sciendū q̄ hoc nomē nihil dupl'r
sumit̄. Uno mō illud dr̄ nihil et verissi/
me q̄ includit ꝯdictionē. vt hominē esse
asinū. Uñ illud excludit oēs extra intel
lectū ꝛ in intellectu qđ eīn ē sic includēs
ꝯdictionē sicut non pōt esse extra animā
ita nec pōt esse intelligibile vel aliqđ ens
in aīa: qꝛ nūq̄ ꝯdictoꝛiū cum ꝯdictorio
ꝯstituit vnū intelligibile neq̄ sicut ob/
iectū cū obiecto neq̄ sicut mod⁹ cū obie
cto ¶ Alio mō illđ dr̄ nihil qđ nec est nec
esse pōt ens extra aīaꝫ ꝛ illo mō entia rōis
siue intētiones scdē dicunt̄ nihil: qꝛ non
hñt neq̄ hr̄e pñt esse extra aiam: hñt tñ
esse i aīa obiectiue. Et de tali q̄ illo mō
est nihil bñ pōt eē scīa. Logica eīn est scīa
et est de intentionib⁹ scdis adiūctꝫ p̄mis
de illo aūt qđ est nihil. Primo mō nō pōt
esse scīa. vt chimera hircoceruo. Res er/
go vel ens illo mō sumit̄ cōmunissime et
extendit se ad qđcunq; qđ non includit
ꝯdictionē siue sit ens rōnis hoc est ħ̄ns esse
hñs esse in intellectu cōsiderante siue sit
ens reale hñs aliquā entitatē extra consi
derationē intellect⁹. Res cōiter sumpta
est oē illud qđ habet vel hr̄e pōt entita
tem absolutā extra animā ꝛ illo mō sole
res absolute sunt entia. ¶ Sequūt̄ duo
correlaria. Correlariū p̄mū. Nullus re
spectus siue intrinsec⁹ siue extrinsec⁹ ad
ueniens est res cōiter sumpta. Correla/
riū scđm. Nulla res de genere relatōnis
actionis passionis situs habitus vbi qñ
est res cōiter sumpta. licet q̄libet illarū
sit res cōissime sumpta ¶ Tercio sumit̄
res ꝓprijssime ꝓ eo qđ est ens cui ꝑ se et
p̄mo cōuenit esse. ꝛ illo mō sola substan/
tia est ens siue res. ꝛ nullum accidēs siue
absolutū siue respectiuū est illo mō ens
quia nulli accidenti cōuenit p̄mo et per
se esse. Nā ſm phm septimo metaphisice
accidentia dicunt̄ encia quia sunt entis
vult ergo ibi phus q̄ non sunt entia per
se existentia: sed alijs inherentia. ¶ Re/
gula generalis. Ois entitas est quid. i.
alicui⁹ entitatis. Uñ idē est dicere essen
tia propria entitas ꝓpria. rō propria. et
q̄dditas ꝓpria Tamē lata est differētia
int̄ diffinitionē q̄dditatiuā ꝛ quid. Pro
batur quia ois diffinitio q̄dditatiua est
quid sed nō omne quid est diffinitio q̄d
ditatiua igit̄. quia quid reperitur in omni
bus entib⁹. non aūt ois diffinitio q̄ddi/
tatiua. diffinitio eīn q̄dditatiua reperi/
tur solū i reb⁹ p̄dicamētalib⁹ cū soli⁹ spe
ciei sit diffinitio. quid aūt reperitur in om
nibus entib⁹. ¶ Causa finalis hui⁹ tra/
ctatuli est duplex. Extrinseca scꝫ et in/
trinseca. Causa finalis intrinseca est per
fecta: cognitio idēptitatū ꝛ distinctionū
rerum. Nam cuiuslibet sciencie finis in
trinsecus est perfecta cognitio sui subie/
cti. sic etiā in ꝓposito. Causa finalis ex/
trinseca est duplex. scꝫ prima ꝛ secunda.
Causa finalis extrīseca p̄ma ꝓpter quā
factū est illud opusculū. est extirpatio
erroꝝ quorundā formalizantiū doctri/

nam scoticā deturbantiū z doctrine doctoris subtilis maculā ponentiū. Causa finalis extrinseca secūda. Et elucidatio z enodatio mentis pfati doctoris subtilis sup materia idēptitatū z distinctionum rerum.

Premissis qbusdā pambulis ꝯsequenter ad textum formalitatū est accedēdū. Ubi sciendū ꝙ modus ꝓcedendi hui⁹ tractatuli est quadruplex. s. Recitatiuus seu Assignatiuus. Redargutiuus. Probatiuus et Cōclusiuus. Nā in illo tractatulo modus dicendi quorundā false loquentiuz recitatur siue assignat̄. Scdo talis modus dicendi reprobat̄. Tercio quantuz ad aliqua oppositū ꝓbatur. quarto cōclusiones ꝫm mentē doctoris subtilis inferunt̄. ¶ Quantū igit̄ ad pmū sciendū. ꝙ in principio hui⁹ textus recitat̄ mod⁹ dicendi siue ponēdi qrundā moralisantium vel potius fatuesantiū vbi inter cetera septē assignāt̄ distinctiōes. s. distictō rōnis ex natura rei. formal̄. real̄. eēntial̄ se totꝫ sbiectiue se totis obiectiue. Et ꝑ oppositū septē recitāt̄ idēptitates pfatꝫ septē distinctionibꝫ correspondentes scꝫ idēptitas rōnis ex natura rei formalis. realis essential̄ se totis subiectiue z se totis obiectiue. Quia qt modis dr̄ vnum oppositorū tot modis dr̄ z reliquū. cum igit̄ idē z diuersum sint imediata opposita circa ens. seqtur qt modis dr̄ distinctio siue diuersitas. tot modis etiā dicit̄ idēptitas. z sic ꝫm eos cū septem sint distinctiones erunt z septem idēptitates.

¶ Sciendū circa autoritatē pallegataꝫ illā. s. Quot modis dr̄ vnū oppositoꝝ zc̄. Qð ipsa non est simpl'r sic intelligenda. scꝫ ꝙ tot sunt supposita vni⁹ oppositoꝝ quot sunt supposita alteri⁹ oppositoꝝ. Non enī oportet qt sint tot alba qt sunt nigra. nec oportet qt sint tot ceci qt videntes. nec tot genera qt species. nec tot creatores qt creature. sed debet sic intelligi. Quot modis dr̄ vnū oppositoꝝ zc̄. i. Quotqt significata pncipalia habet vnū oppositoꝝ tot etiā significata principalia hēt alterū oppositoꝝ. z. si saltē ꝫm ocm significationē alterū sibi opponit̄. seqtur illud ad ꝓpositum ꝙ nō oportet tot esse distinctiones numerales qt sunt idēptitates nūerales. nec ecōrra. sed qt qt sunt significata pncipalia distinctionum: tot sunt etiā pncipalia significata idēptitatū. Sciendū vlterius ꝙ distinctio rōnis ꝫm pdictos formalisantes sic diffinit̄ z bene. ¶ Distinctio rōnis ē illa q̄ hꝫ fieri ꝑ actū collatiuū siue cōparatiuū intellect⁹. ꝓ cui⁹ declaratōe ponuntur alique ꝓpositiones. Quarū prima duplex est. Actus intellect⁹ scꝫ Rectus simplex siue absolut⁹: z est actus quo intellectus fertur directe sup aliqð intelligibile non ꝯpando illā rem ad aliā neqꝫ ad seipsam. vt qñ intellect⁹ me⁹ apphendit simpl'r rosam vel lapidē in se z absolute. ¶ Alius ē actus collatiu⁹ ꝯpatiu⁹ siue respectiu⁹. z est ille q̄ intellect⁹ fert̄ super aliquā rem cōparando eam ad seipsam vel ad aliā. Exemplū primi. Ut intellectus intelligens hominē cōparando hominez ad seipm dicendo. homo est homo. relinquit in eodē duas intentiones secūdas quarū vna dr̄ subiectū. alia vero pdicatū. ꝓpter quas intentiones secundas hō positus a parte subiecti differt a seipso a parte pdicati posito non quidē realiter sed rōne solum ꝓpter diuersas intentiones secūdas in eo per intellectum derelictas. Exemplū scdi. In tellectus intelligens aial z hominē comparando vnum ad aliud attribuit aiali intentionem superioritatis seu maioris communicabilitatꝫ z homini attribuit intentionē inferioritatis siue minoris cōmunicabilitatis. Et illa intentio fundata in animali speciali nomine vocat̄ genus illa vero in homine dicitur species. ¶ Propositio secunda. Omnis intentio secunda est relatio rōnis siue ens rōnis.

z etiã econtra. nã in nullis reperitur di/
stantia. ¶ Tercia ppõ. Q̃ncunq; intel/
lectus intelligit vnũ intelligibile: cõpa/
rando illud ad alteruz intelligibile. tal'
actus intelligendi dicit' collatiuus seu
cõparatiuus. ¶ Quarta ppõ. Oĩs act⁹
cõparatiuus necessario p̃supponit duos
actus rectos seu simplices; quia intelle/
ctus non p̃t cõparare vnũ ad alterũ nisi
directe ambo illa intelligat. nã illud q̃
nõ cognoscit siue nõ intelligit hoc nõ cõ/
parat. ¶ Quinta ppõ. Idẽ oĩb; modis
idẽ z penit⁹ indistinctũ in natura põt di/
uersificari p actũ ꝯparatiuũ intellect⁹ p̃t
eñ intellect⁹ in eadẽ re causare diuersas
intẽtiones scd̃as ad quas sequitur distin/
ctio rõnis. ¶ Sexta ppõ. Quantũcũq;
aliqua duo sunt diuersa quãtũcũq; etiã
distincta nihilomin⁹ illa duo p̃nt idẽpti
ficari p actũ cõparatiuũ intellect⁹. Ver
bi grã. Deus z creatura sunt p̃mo diuer
sa nihilomin⁹ tamẽ intellectus põt illis
attribuere eandẽ intentionẽ secundã. vt
in his ppositionib;. Deus est: creatura
est. vbi tã deus q̃; creatura est subiectũ.
Subiectũ autẽ formal'r sumptũ est in/
tentio secunda z ens rõnis. illa autẽ qui
bus attribuit' eadẽ intentio siue idẽ ens
rõnis talia sunt eadẽ ratione. igit' ppo/
sitio vera.

Distinctio ex natura rei ponitur ab
illis formalisantib; z bene. Sed qa
ponunt eam esse distinctã contra distin/
ctionem formalẽ hoc male. ideo quantũ
ad secundũ hoc efficaciter improbatur
per textũ. Pro maiori declaratione hu/
ius textus ponende sunt alique proposi
tiones. Quarũ prima est talis. ¶ De q̃/
buscunq; dicunt' p̃dicamenta ꝯtradicto
ria p̃ter opus intellectus illa distinguũ/
tur ex natura rei z formalit' quia de quo
libet affirmatio z negatio. de nullo vero
simul per primũ p̃ncipiũ. ¶ Contra hãc
ppositionẽ Arguit'. Si ppositio eẽt ve/
ra sequeret' q̃ idem omnib; modis idem
non distingueret' ex natura rei a seipso sz

hoc est falsum. igitur. sequela patz: quia
de quibuscũq; dicunt' p̃dicamenta con/
tradictoria p̃ter opus intellectus illa di/
stinguunt' ex natura rei z formal'r sed de
eodẽ omnib; modis idem in natura rei
possunt verificari p̃dicamẽta contradi/
ctoria que non sunt fabricata per opus
intellectus. vt dicendo homo est homo.
ibi idem p̃dicatur de seipso z homo est
subiectũ z etiã est nõ subiectũ cũ sit pre/
dicatuz sed esse subiectũ z esse non subie
ctum sunt p̃dicata contradictoria quo/
rum vnũ non fit per actũ intellectus scz
esse non subiectũ. z per ꝯsequens nõ am/
bo illa p̃dicata sunt fabricata per actuz
intellectus igitur ppositio falsa. ¶ Re/
spondeo in omni contradictioni est ad
minus vnũ extremũ preter opus intelle
ctus. Sed ppositio nostra debet intelli/
gi sic q̃ nullum p̃dicatorũ sit per actum
intellectus. in pposito autẽ vnũ predica
torum habet esse per operationẽ intelle/
ctus. ¶ Pro maiori declaratione est sci/
endum q̃ triplicia sunt p̃dicata contra/
dictoria. Quedã sunt que non inferunt
distinctionẽ realem que est inter rem et
rẽ sed bene inferunt distinctionẽ que est
ex natura rei siue formalẽ: vt cõmunica
bile z non cõmunicabile. liberũ z non li/
berum. Alia sunt que necessario inferũt
distinctionem realem que est inter rem z
rem licet nõ necessario inferãt distinctio
nem realem naturarũ vt esse genitum z
esse nõ genitũ. pductũ z nõ productũ: vt
in diuinis p̃r qui nõ est genit⁹ distinguit'
realiter a filio q̃ est genitus non t̃n essen
tialiter. Alia sunt predicata ꝯ̃dictoria:
q̃ necessario inferũt distinctionẽ realẽ nõ
solũ suppositoꝝ verũetiã naturaꝝ sicut
sunt p̃ma p̃dicata ꝯ̃dictoria. s. eẽ z nõ eẽ
existere z nõ existere. ¶ Contra hanc di/
stinctionẽ a Modernis Arguit'. Inter
oĩa ꝯ̃dictoria est eq̃lis distantia. g̃ si ali/
qua ꝯ̃dictoria inferũt distinctionẽ realẽ
p ꝯsequens oĩa. Cõfirmat' nulla distan/
tia ẽ maior infinita distantia si inter con

tradictoria ē distantia infinita. ergo ⁊c. ¶ Arguit̄ scđo. Contraria nō pñt simul ⁊ semel verificari de eodē. ğ nec duo contradictoria. tenet ꝯña: q꞉ plus distant ꝯdictoria ꝙ̄ ꝯtr̄ia. ¶ Ad ꝑmū ꝙ añs est simplr̄ falsum: q꞉ qñ extrema sunt immediata tanta ꝑcise est coꝝ distantia q̄ntū est alterū extremū maius. Sed ꝯstat ꝙ extrema ꝯdictionis sunt immediata: quia ſm phm ꝑmo posterioꝝ. Contradictio est oppositio cuiꝰ ſm se non est dare medium. ğ tanta ē distantia inter aliq̄ extrema ꝯdictionis: q̄ntū est alterū extremorum maius sed nō oīa extrema ꝯdictionis sunt equalia. ğ nō est eq̄lis distantia inter oīa ꝯdictoria. Nā deus ⁊ nō deus sunt extrema ꝯdictionis. Et inter ista ē distantia infinita: quia alterū extremuꝫ maius. s. deus ē infinitū. Tanta ē eñi distantia dei a creatura etiā sup̄ma possibili fore: q̄ntus ē deus et ideo si poneret̄ sup̄ma creatura possibilis. adhuc deus distaret ab illa in infinitū: q꞉ deus ē infinitus: creatura autē finita. sic igit̄ inter deū ⁊ non deū etiā est distantia infinita: quia deꝰ ē infinitꝰ. Aīa aūt ⁊ nō aīa etiā sunt extrema ꝯdictionis sed int̄ ista non est distantia infinita: quia aīa q̄ est extremum maius non est infinita igit̄ non est eq̄lis distantia int̄ oīa ꝯdictoria. Cum inter aliq̄ sit distantia infinita inter aliqua vero non. ¶ Ad cōfirmationē dr̄ ꝙ minor est simplr̄ falsa accipiendo infinitum ꝓ excedente simplr̄ q̄ntūcunqꝫ finitum ⁊ infinitū. Si aūt accipiat̄ finitum ꝓ indeterminato sic minor est vera quia nulla est distantia tā parua quin sufficiat ad ꝯdictionē q̄ntūcunqꝫ etiā modicū recedat̄ ab vno ꝯdictorioꝝ stati ē sub altero. Nec est distantia aliqua tā magna etiā si possit esse in infinitū maior seu maxima quin ad illam se extendat ꝯdictio ¶ Ad scđm dicit̄ negando cōsequentiā: quia nō est simile de contrarijs ⁊ contradictorijs. Et ad ꝓbationē qñ dicit̄ plus distant duo ꝯtradictoria ꝙ̄ duo contraria dicendū ꝙ Aliqua magis distare potest intelligi duplr̄. ¶ Uno mō dicunt̄ aliqua magis distare qñ minus conueniunt in aliquo cōi vniuoco. ⁊ sic cōtradictoria magis distant ꝙ̄ ꝯtraria: quia cōtraria ad minus cōueniūt in eodē genere sicut albū ⁊ nigrū in colore. Nō autem sic conueniūt ꝯdictoria. Etiā inter contradictoria est maxima distantia ꝑmissiue quia nō est distantia aliqua tam magna etiā si possit esse in infinitū maior maxima quin ad illā ⁊ eiꝰ extrema se extendat contradictio. Est etiā minima distantia inter contradictoria ꝑmissiue quia nō est distātia tā parua quin sufficiat ad cōtradictionē. Non sic autē duo contraria habent minimā distantiam et maximam nec positiue nec permissiue. ¶ Alio modo aliqua dicunt̄ distare magis: que plus repugnāt in aliquo sic contraria magis distant ꝙ̄ contradictoria quia minus cōpatiunt̄ se in eodē ꝙ̄ contradictoria.

¶ Habito de distinctione ex natura rei (quā formalisantes dicunt esse distinctā contra distinctionē formalē ⁊ male) consequenter videnduꝫ est q̄d sit distinctio formalis quā ipsi sic diffiniunt.

Distinctio formalis est illa que ē inter aliqua duo quoꝝ vnum non includit alterum in ꝑmo mō dicendi ꝑ se. Pro cuiꝰ diffinitōnis declaratione etiā ſm veritatem est notandū ꝙ Quatuor sunt modi dicendi per se. ¶ Primus modus dicēdi per se: est quādo tota diffinitio vel pars diffinitionis p̄dicat̄ de suo diffinito. Exempluꝫ primi. vt homo est animal rōnale. Exemplū secundi. vt homo est rationalis et debet hoc intelligi de diffinitione quidditatiua que scꝫ datur per verū genus ⁊ veram differentiā Est autem differentia specifica illa vltima que sumitur ab vltima realitate forme specifice. Si vero sit vltima realitas forme indiuidualis. dicitur differentia indiuidualis.

¶ Omne superius dr̄ in p̄mo mō dicen/
di ꝑ se de suis inferiorib⁹ ¶ Scd̄s mod⁹
dicendi per se est qn̄cūq; propria passio
p̄dicat᷑ de subiecto suo vt hō est risibilis
vbi sciendū q̄ ois ꝓpositio q̄ est in scd̄o
modo dicēdi per se est demonstrabilit᷑ a
priori et ꝓpter qd̄ per aliā ꝓpositionem
que est in primo modo dicendi per se et
hoc est verū dummō subiectū non dicat
conceptū simpliciter simplicē vt est con/
ceptus entis: illa em̄ videtur esse imme/
diata ⁊ indemonstrabilis ens est vnum
⁊ tamen est in scd̄o modo dicendi per se.
¶ Omnis ꝓpositio tam de p̄mo mō di/
cendi per se q̄ȝ de secundo est necessaria.
¶ Tercius modus dicendi ꝑ se non est
proprie modus dicēdi sed est magꝭ mo/
dus eēndi ⁊ est qn̄ aliq̄d in se ⁊ per se sub
sistit. i. quādo aliquid incōicabiliter ex
istit: vn̄ lata est differētia inter existere ⁊
sbsistere vt patebit infra. ¶ Quart⁹ mo/
dus dicendi per se qui etiā non ꝓprie di
citur modus dicendi sed magis modus
causandi ⁊ est ille vbi proxima ratio in/
herentie p̄dicamēti ad subiectū includi
tur in ip̄o subiecto vt dicendo voluntas
vult nō em̄ est alia ratio quare hic p̄dica
mentum insit subiecto nisi quia est tale
subiectum: puta nō est alia ratio quare
voluntas vult nisi quia voluntas est vo
luntas. Similiter hic interfectum inte/
rijt. ¶ Vbi nota. Quādocūq; non est as
signanda aliqua causa euidens ꝑ quam
possit probari quare predicatum insit
subiecto tunc talis ꝓpositio est semꝑ in
quarto modo dicēdi per se. Siue talis
ꝓpositio sit cōtingēs siue necessaria Itē
nō est inconueniēs eandē ꝓpositionē di/
uersis respectib⁹ eē in diuersis modis ꝑ/
seitatis. ¶ Existere ⁊ subsistere differūt
dupliciter. Primo mō sicut supius ⁊ in/
ferius q: oē subsistere est existere sed nō
ecōtra nā oē qd̄ subsistit incōicabilit᷑ exi
stit: sed nō ecōtra oē qd̄ existit subsistit.
Nā hō ⁊ asinus ⁊c̄. existūt ⁊ tn̄ nō subsi/
stunt quia non incōmunicabiliter sunt.

¶ Scd̄o mō q: illud dr̄ existere qd̄ hʒ eē
reale verū ⁊ h̄ extra suā causam. Subsi
stere ꝓ illud qd̄ totaliter hʒ eē incōica
bile ⁊ vt qd̄ ⁊ vt q̄. ¶ Aliq̄d est cōicabile
duobus modis. Vno mō vt qd̄ ⁊ sic ē il/
lud qd̄ cōicat᷑ pluribus inferiorib⁹ ꝑ iden
titatē quoꝝ qd̄libet est ip̄m sicvniuersa
le cōicatur suis singl'arib⁹ vt hō cōicat᷑
sorti ⁊ platoni ⁊ tā sortes q̄ȝ plato ē ip̄m
nam quilibet ipsorū est hō. ¶ Aliud vt
quo ⁊ est illud qd̄ cōicat᷑ alteri per infor
mationē ita q̄ illud cui cōicat᷑ sit ip̄ius
⁊ nō ip̄m sicut albedo cōicat᷑ homini vel
equo vt quo q: hō non est ip̄a albedo sed
bene est albus albedine. ¶ Pro declara
tione p̄dictoꝝ ponunt᷑ alique conclusio/
nes. quarū prima est. Omne cōicabile
vt qd̄ p̄dicat᷑ in recto de eo cui cōicat᷑ vt
sortes est hō. ¶ Scd̄a est. Nullū cōicabi
le vt q̄ predicat᷑ de eo in recto cui cōicat᷑
sed bn̄ in obliquo: hec em̄ est falsa sortes
est albedo: hec aūt vera sortes hʒ albedi
nē. ¶ Tercia est. Omis forma siue sub
stātialis siue accn̄tal' cōicata alicui dat
illi cui cōicat᷑ tale eē denoīatiue q̄le ipsa
hʒ q̄dditatiue. ¶ Notandū circa primū
modū ꝑseitatis q̄ concept⁹ est triplex.
Quidā est cōceptus simplex ⁊ est illud
qd̄ pōt app̄hendi vel cognosci ꝑ primaꝫ
opationē intellect⁹ siue sit cōpositū siue
nō. vn̄ licet talis cōceptus possit resolui
in plures ꝯceptus seorsum ꝯceptibiles
vt est ꝯceptus diffiniti vel spēi adhuc tn̄
dr̄ ꝯceptus simplex cū possit apprehēdi
ꝑ primā opationē intellectus. Alius est
cōceptus summe simplex ⁊ est oē illud
qd̄ nec est cōpositū nec cōponibile cū ali
aliquo vt solus deus. Tercius est conce
ptus simpliciter simplex ⁊ est ille q̄ non
est resolubilis in aliquē conceptum pri
orem quē includit q̄dditatiue sed tm̄ se
ipsum includit q̄dditatiue. Et talis est
duplex. ¶ Quidā est conceptus simpli
citer simplex quidditatiuus entis. Ali
us est conceptus simpliciter simplex q̄li
ficatiuus vt est conceptus vltime diffe/

rentie. ¶ Tunc ponunt quedã proposi
tiones: quarũ prima est. Quãuis deus
sit sũme simplex nõ tñ ẽ simplr simplex.
Patet qꝛ adhuc icludit ens qdditatiue
Hec em ꝓpõ est in pmo mõ dicẽdi p se
deꝰ ẽ ens. ¶ Scda ẽ. Ens hꝫ ɔceptũ sim
plicit simplicẽ. qꝛ ɔceptꝰ entis nõ ẽ reso
lubilis in aliquẽ cõceptũ priorẽ qn qd
ditatiue includat. ¶ Tercia est. Omis
differentia vltima specifica habet cõce
ptum simpliciter simplicem: quia nihil
includit quidditatiue. ¶ Quarta est.
Omnes differentie indiuiduales habẽt
ɔceptus simpliciter simplices. ¶ Quin
ta est. Omnis propria passio siue entis
siue cuiuscunqꝫ alteriꝰ habet conceptũ
simpliciter simplicem. ¶ Sexta est. De
nullo conceptu simpliciter simplici dici
tur aliquid in primo modo dicendi per
se. ¶ Septima est. Conceptus quiddi
tatiuus est ille qui est communicabilis
pluribus in quid. Et est duplex. s. Qui
dam est simpliciter ꝛ absolute qdditati
uus vt est conceptus entis ꝛ generaliter
omnis conceptus generum ꝛ specierũ ꝛ
omnium superiorum respectu suorũ in
feriorum. Alius est conceptus qualifi
catiuus vt sunt cõceptus differentiarũ
essentialiũ. Unde phs quinto metaphi
sice. caplo de qlitate dicit ꝙ vnus mo
dus qualitatis est differentia substãtie
id est differentia substãtialis.

Distinctio realis est illa que est in
ter rem ꝛ rem. Illa vero sunt res et
res quorũ vnũ potest corrumpi alio re
manente ꝛ ecõtra vt sortes ꝛ plato. Uel
quorꝫ vnũ potest per diuinã potentiã eẽ
sine alio vt paries ꝛ sua albedo et omne
accidens per accidẽs respectu sui subie
cti vel quorꝫ vnum per se est causa effici
ens vel finalis ꝛ aliud per se effectus vel
quorum vnum est generans ꝛ aliud ge
nitum quia nihil idem generat seipsum
¶ Pro maiori declaratione horum po
nende sunt aliquę ꝓpositiones quarum
prima est. Omnis proposicio in qua po
nitur hoc verbũ differt vel distinguitur
sine aliqua modificatione tale verbum
importat distinctionem realem: vt dicẽ
do sortes differt ab asino. Ratio qꝛ ana
logum per se positum stabit pro signifi
cato suo famosiori. Sed differt ꝛ distin
guitur sunt analoga respectu distincti
onis. ¶ Scda est. Omnis ꝓpositio in q̃
ponitur hoc verbũ differt vel distingui
tur aut aliud eis sile: talis ꝓpositio est
exponenda per positionem suorũ extre
morum et per negationẽ vnius ab alte
ro: vt sortes differt ab asino Sic expo
nitur: sortes est ꝛ asinus est ꝛ sortes non
est asinus. Ex illo inferũtur correlaria
¶ Primũ est. Hec ꝓpositio est falsa: sor
tes differt a chimera: patet quia vna su
arum exponentium est falsa igitur tota.
Anñcedens probatur eam sic exponẽdo:
sortes est et chimera est et sortes non est
chimera vbi scda exponẽs est manifeste
falsa. ¶ Scdm est. Res in esse cognito
non differunt ab inuicem realiter. Un
de illa est falsa: antixp̃s differt ab adam:
quia hoc verbũ differt per se positũ im
portat distinctionẽ realem. Sed expo
nendo hãc antixp̃s differt ab adam ma
nifestũ est ꝙ ambe exponentes sunt fal
se sic enim exponitur antixp̃us est ꝛ adã
est ꝛ antixp̃us non est adam: iam due ex
ponentes sunt false. Sola illa dicuntur
res et res que ponuntur in rerum natu
ra siue in reali existentia esse distincta.
¶ Distinctio realis ꝛ essentialis conuer
tuntur in creaturis nõ aũt in diuinis.

Distinctio essentialis sic diffinitur a
formalisantibꝰ et male. Distinctio
essentialis est illa que est inter aliq̃ duo
que per aliquam potentiam possunt a se
inuicem separari: vt sortes et plato: pa
ries ꝛ sua albedo ꝛ sic de aliis. Sꝫ quia
ista descriptio est insufficiens ideo ponẽ
da est alia ꝛ melior. ¶ Distinctio essenti
alis est illa que est inter duas essentias
positiuas quarum vna vere negatur de
alia. ¶ Dicitur primo in hac descripti

one (que est inter duas eentias) ex qua
particula aliqua correlaria inferuntur
quorum primum est tale. ¶ Distinctio
essentialis non habet locum in diuinis:
patet quia ibi non sunt due essentie hoc
enim dicere esset hereticum. ¶ Scdm ē.
Quicquid est in diuinis est idem essen-
tialiter cum alio. Unde dicit btūs Au
gustinus. Eo deus simplex est quia est
quicquid habet (excepto hoc qd relati-
ue dicitur) habet enim deus intellectū
z est ipsemet intellectus: habet volunta
tem z est ipsamet voluntas. ¶ Dicit no-
tanter excepto hoc ꝙ relatiue dicitur ha
bet enim pater filium quia relatiue dici
tur z tamē pater non est filius: habēt pa
ter z filius spm̄sanctū z tamē ipsi nō sūt
spūssanctus. Et sic cq̄uis persone diuie
realiter ab inuicem distinguunt distin-
ctione reali suppositorū non tamen di-
stinguunt essentialiter siue distinctione
reali essentiarū. ¶ Tercium est. In diui
nis paternitas filiatio et spiratio passi-
ua sunt eadē eentialiter. Patet quia nō
hñt diuersas essentias tñ non distinguū-
tur eentialiter. ¶ Contra istud terciū
correlarium arguit. Quecunq̄ distin-
guuntur spē distinguuntur eentialiter
sed paternitas: filiatio: spiratio passiua
distinguuntur specie: ergo eentialiter.
Maior patet in omnibus specifice di-
stinctis discurrendo: vt homo leo capra
Respondeo ꝙ minor est falsa simpliciter:
quia nulla distinguunt specie que repe-
riuntur in diuinis sicut enim nullum ge
nus nec aliquid alicui9 generis dicitur
formaliter de deo ita nec passio alicuius
generis dicitur formaliter de deo: z per
ꝯsequēs nec aliqua relatio de gñe predi
camentorꝫ z sicut in diuinis non reperit
aliqd genus nec species alicui9 generis
sic nec aliqua differētia generica vel spe
cifica z per ꝯsequēs nec ibi reperiuntur
aliqua specifice distincta. ¶ Cōtra que-
cunq̄ sunt alterius z alterius rationis
distinguuntur specie vt videtur sed pa-
ternitas z filiatio sunt alterius z alteri-
us rationis cum sint relationes disqui-
parantie igitur distinguuntur specie.
¶ Dicendū ꝙ maior est falsa: quia sub-
iectum z ppria passio sunt alterius z al
terius rōnis formalis: similiter diffini-
tum z diffinitio z tamen non distinguū-
tur eentialiter z etiam specie quare ma-
ior falsa. ¶ Arguitur. Quecunq̄ distin
guuntur quidditatiue distinguunt eent-
tialiter: sed paternitas z filiatio distin-
guuntur qdditatiue: igitur essentialit.
¶ Solutio minor est falsa nā proprie lo
quēdo paternitas filiatio z spiratio pas
siua non distinguunt quidditatiue. Il-
la enim solum distinguunt quidditati-
ue que sunt alterius z alterius quiddi-
tatis z per consequens alterius z alteri-
us essentie huiusmodi autem relatōnes
non sunt quidditates sed sunt entitates
hypostatice. ¶ Pro enodatione hui9 cō-
clusionis est sciendum ꝙ duplex est enti
tas. Quedam vocat quidditatiua z est
illa que est cōicabilis pluribꝫ in quid vt
est spēs. Alia est entitas hypostatica et
est que est omnibꝫ incōicabilis z vt qd z
vt quo. ¶ Et pro declaratione horū po-
nuntur quedā propositiones: quarꝫ pri-
ma est. Nulla differētia indiuidualis ē
entitas quidditatiua patet: quia omnis
talis est incōicabilis. ¶ Scda est. Nul-
la differentia indiuidualis est de quid-
ditate alicuius. Huic dicto ꝯsonat cōe
dictū logicorꝫ scꝫ ꝙ soli9 vlis est diffini
tio. si em̄ differētia indiuidualis esset en
titas qdditatiua daret etiā eē qdditati-
uum z si sic daret etiā eē diffinitiuū. Ex
quo sequit correlariū. ¶ Nullū indiui-
duū diffinitur proprie diffinitiōe quid
ditatiua alia a diffinitione quidditati-
ua sue spēi. ¶ Sequunt aliq ppositio-
nes de entitate hypostatica. ¶ Prima ē.
Quelibet drīa indiuidual' de gñe sub-
est entitas hypostatica. Dico notāter de
gñe substantie qz drē indiuiduales alio-
rum generū cōmunicabiles sunt vt quo

Scđa est. Paternitas filiatio et spira/
tio passiua in diuinis sunt entitates hy
postatice ꝛ nō entitates quidditatiue qꝛ
sunt oino incōicabiles ꝛ vt quo ꝛ vt ꝙ
¶ Dicebatur secūdo in descriptione di
stinctionis essentialis ꝙ sit inter duas es
sentias positiuas. Ex quo inferunt ali/
qua correlaria. ¶ Primum est. Ubicū/
qꝫ nō sunt due entitates positiue ibi nō
est distinctio essentialis. ¶ Scđm est.
Nullus habitus distinguitur essentia/
liter a sua priuatione vt visus a cecitate
auditus a surditate quia nō sunt entia
positiua sed semper vnū est priuatiuū.
¶ Ubi sciendum ꝙ lata est differētia in
ter has locutiones dicendo sic. Ista non
sunt idem essentialiter ꝛ ista differūt es/
sentialiter: quia priuatio ꝛ habitus non
sunt idem essentialiter et tamen non di/
stinguunt essentialiter: ꝛ per consequēs
non sequitur illa non sunt idem essenti/
aliter igitur distinguuntur essentialia/
liter licet econtra bene valeat illa distin
guuntur essentialiter ergo non sunt idē
essentialiter. Differunt ergo non eē idē
essentialiter ꝛ distingui essentialiter si/
cut superius ꝛ inferius. Cum a non esse
idem essentialiter non conuertatur sub/
sistendi ꝯsequētia. ¶ Terciū est. Nullū
ens distinguitur essentialiter a non en/
te patet qꝛ illa duo non sunt entia posi/
sitiua. ¶ Quartuꝫ est. Ex quo infertur
aliud inter cōtradictoria non est distin/
ctio essentialis quia semper alterum ex/
tremorum est nihil. ¶ Contra ista cor/
relaria arguitur. ¶ Antixp̄us ꝛ rosa in
esse cognito distinguuntur essentialiter
ꝛ tn̄ nō sunt entitatis positiue quia nul
lum istorū habet existentiā realē. ¶ Rn̄
deo antixp̄s ꝛ rosa in esse cognito co mō
distinguunt quo sūt entia nā sunt entia
in esse cognito in tali esse etiā distinguū
tur. Illa tamen distinctio non est rela/
tio realis ꝛ per ꝯsequēs ꝓprie loquendo
non distinguunt realiter: ergo nec eēnti/
aliter. Qđ autem inter ista nō sit distin
ctio realis seu relatio realis: patet quia
relatio realis actualis semper requirit
duo extrema in actuali existentia reali/
ter distincta nullū aūt illoꝝ extremorū
existit realiter in actuali existentia. Itē
ꝙ hec sit falsa antixp̄us ꝛ rosa in esse co/
gnito distinguunt: patet eam exponēdo
sic em̄ debꝫ exponi hec ꝓpositio antixp̄s
differt a rosa. Antixp̄s est ꝛ rosa est ꝛ an
tixp̄s non est rosa sed prime due exponē
tes sunt false: igitur ꝛc̄. Si aūt queras
qualis est talis relatio si non est realis
immo videt ꝙ sit realis qꝛ si nullus in/
tellectus eēt antixp̄s nō est rosa: ꝛ sic dif
fert a rosa ergo talis relatio non est ra/
tionis cū nō causet ꝑ actū intellectus si
ergo nō sit relatio rōnis sequit ꝙ sit re/
latio realis ¶ Rn̄deo ꝙ talis relatio nō
est realis. pōt igit dici relatio rōnis non
quidē positiue sic scꝫ ꝙ sit fabricata per
actū intellectus vt deducit argumentū
Sed est relatio rōnis priuatiue siue ne
gatiue. i. nō est relatio realis. ¶ Pro cu/
ius declaratione sciendum est ꝙ relatio
rationis sumit dupliciter. Uno mō po/
sitiue ꝛ est illa que est fabricata ꝑ actuꝫ
intellectus cōparatiuū seu collatiuū: ꝛ sic
oēs intētiones scđe dicunt relationes rō
nis positiue. Alio mō priuatiue siue ne
gatiue ꝛ sic ois relatio q̄ nō est realis dr̄
rōnis ꝓbi grā vt relatioes rerū in eē co/
gnito: silr relatio identitatis q̄ aliq̄ res
est eadē sibiipsi. Nulla ei res distinguit
realit a se ip̄a cū ip̄a res nō sit duo extre
ma realiter distincta q̄ tn̄ requirunt ad
relationē realē ꝛ ꝑ ꝯn̄s talis idētitas nō
est relatio realis. Nec tamen est relatio
rōnis positiua qꝛ si nullus intellectꝰ eēt
adhuc sortes eēt idē sibiipsi ꝗ nec est fa/
bricata ꝑ actū cōparatiuū itellectꝰ. cessan
te em̄ omi ope intellectꝰ adhuc sortes est
idem sibiipi. est ꝗ talis relatio rōnis pri
uatiue seu negatiue hoc est non est rea/
lis. i. inter extrema realiter distincta et
realiter in rerum natura existentia.
¶ Ad relationem realē tria requirūtur

¶ Primū q habeat extrema realia z realiter existentia defectu cuius inter rosas in hyeme non existentē z antixp̄m in esse cognito non est relatio realis siue distinctio realis cū non sit inter extrema realr existentia. Non eni oportet q in esse cognito res habeat actualem existentiā.

¶ Scdm est q illa extrema sint realr distincta defectu cuius inter habitū z priuationē silr inter extrema contradictoria non est relatio realis qz illa non sunt realiter distincta sicut res z res: similiter identitas eiusdem ad seipm non est relatio realis cū ibi non sint duo extrema realiter distincta. ¶ Terciū q ex natura extremoꝝ.i. fundamenti z termini oriatur talis relatio absq ope alterius potentie copantis vnum extremū alteri extremo defectu cuius inter deū z creaturam non est relatio realis: ptz qz ois talis relatio est vel fit per actuz copatiuū intellectus copantis vnū ad reliquū.

¶ Dicebatur tercio in descriptione distinctionis essentialis quarū vna vere negatur de alia. Ista particula ponitur propter aliquos dicētes essentiā ꝓprie passionis distingui essentialiter ab essentia sui subiecti: hi aūt formalisantes falsuz dicunt. Ideo ponende sunt aliq regule.

¶ Prima. Oēs spēs spēalissime eiusdē generis generalissimi siue generis subalterni distinguunt essentialiter. Patz hec ꝓpositio vel regula apud omnes: Nam qdlibet genus diuiditur per suas differentias formales quarū quelibet constituit aliam z aliam speciē ideo tales species sic constitute distinguunt essentialiter verū tamen quidā negant hāc regulam de speciebus diuersorū generū generalissimoꝝ seu diuersorū p̄dicamentorū vt patebit infra. ¶ Scda regula. Oia predicamenta distinguunt essentialiter qz fm Themistium essentie predicamentorum sunt impmixte hoc aūt sine glosa intelligendum est q essentia vni⁹ predicamenti non sit essentia alterius predicamenti: igitur essentialiter ab inuicē distinguuntur. ¶ Contra hoc arguitur Scientia: vicium: virtus z huiusmodi ponuntur in diuersis predicamentis: si autem predicamenta sunt realiter z ecnialiter distincta sequit q idem in diuersis predicamentis positum: distinguat a seipso sed hoc est falsuz ergo z illud ex quo sequitur. Respondeo. Scientia vicium virt⁹ intellectio visio z sic de alijs sunt simpliciter entia per accñs z per cōsequens: vt sic in nullo sunt p̄dicamēto. Ipsa eni includunt vtrūq scz respectū z qualitatē qui quidez respectus z qualitas denominata realiter z essentialiter distinguunt ab inuicem vnde qualitas illa denominata ponitur in predicamento qualitatis sed denominans qualitatem in genere relationis vel actionis: et sic de alijs fm exigentiā. Et illa duo scz qualitatem denominatā z relationē potest deus ab inuicem separare immo vt aliqui volūt possit deus illud absolutū sine tali respectu in lapidē ponere. Unde si deus absolutū scientie ipius vel visionis poneret in aliquo sine tali respectu iam talis homo haberēt verā entitatem absolutā scientie.i. qualitatē denominatā. Non tñ sequitur ex hoc q talis aliquid sciret vel videret qz talis quantitas careret respectu denominātē q respectus dicitur attingentia per eū enim attingitur obiectū cognituz siue scibile siue visibile. ¶ Ex predictis igitur ptz q nullum vnum per se potest poni in diuersis predicamētis. ¶ Cōtra hoc obijcitur: phs in predicamentis dicit nihil prohibet idem in pluribus generibus nunciare vbi videtur velle q nō sit incōueniens idem poni in diuersis predicamentis. Respōdetur autoritas phi non habet intelligi de aliquo per se vno sed bene de aliquo vno per accidens: potest enim illud poni in diuersis predicamētis sicut declaratum est in solutione precedentis argumenti.

¶ Tercia est. Omne illud qđ dependet essentialiter ab alio distinguit essentialiter ab illo sine quo etiā non pōt esse sine ꝯtradictione. Pro quo notandū ꝙ non est inconueniens aliqua realiter ⁊ essentialiter distincta per nullā potētiā posse ab inuicē separi vt est totū essentiale respectu suarū partiū quare conuicit separabilitatē non esse causam pcisam distinctionis essentialis male ergo vel insufficienter dicunt illi formalisantes: illa distinguunt essentialiter que possunt ab inuicē separari. ¶ Quarta est. Omne creatū essentialiter dependet a deo sine quo nulla creatura pōt esse absqꝫ cōtradictione. Probat quia essentialis dependentia (sm docto. subti. in tractatu de pmo principio) Est illa qua dependens non pōt esse absqꝫ illo a quo dependet. Sed manifestū est omnē creaturaꝫ essentialiter dependere a deo: ergo nulla creatura pōt esse sine essentiali dependentia ad deū: immo implicat contradictionē ⁊ tñ deus ⁊ creatura distinguunt essentialiter igit diffinitio illoꝝ formalisantiū data de distinctione essentiali est insufficiens. ¶ Quinta est. Omne ens creatū continue dependet essentialiter a deo. Nō solum in essendo verūetiam in conseruando. ¶ Sexta est. Omne totū essentiale dependet essentialiter a materia ⁊ forma: igit essentialiter distinguit ab eis ⁊ tñ totum essentiale non pōt esse sine suis partibꝫ essentialibꝫ: immo deus non pōt facere hoiem sine materia ⁊ forma. ¶ Septima est. Omne totum integrale dependet essentialiter a suis partibus integralibꝫ principalibꝫ. Dico notanter a partibꝫ integralibꝫ pncipalibꝫ quia totum integrale nō dependet essentialiter a partibꝫ integralibus minꝰ pncipalibus. Ex hac regula sequunt aliq̄ corrilaria. Deus posset facere hominē sine manibꝫ ⁊ pedibus quia homo nō dependet essentialiter ab illis cum nō sint partes pncipales sed minꝰ principales.

¶ Deus nō potest facere de potētia sua absoluta ꝙ hō viuat sine capite corde ⁊ cerebro posito quod ille sint partes integrales principales aialis viuentis vita sensitiua ⁊ rōnali quia ab illis animal sic ue homo essentialiter depēdet. Ex quo sequitur falsitas aliquoꝝ predicatoruꝫ asserentiū beatam katherinā de senis ordinis eorum vixisse sine corde ꝓprio: qꝛ ipsa dederat christo cor suum ⁊ ꝙ xp̄us cor suum proprium qđ habuit in carne dederat beate katherine. Falsitas autē probat: quia cor est pars integralis pncipalis aialis: igitur animal non potest esse sine illo per quācunqꝫ etiā potentiā propter dependentiā essentialem.

¶ Cōtra correlaria arguitur. Aliquis potest viuere sine capite: ergo etiam sine corde quia vtrumqꝫ est pars integralis principalis. Antecedēs probatur. quia sanctus dionysius ⁊ sanctus Albanus post decollationē receperunt capita sua in manus suas et ambulabant per magna terrarum spacia puto dionysius ꝑ duo miliaria donec locum sepulture attigit: igit sine capite illi viuebant. ergo antecedens verum. ¶ Respōdeo ꝙ añs est simpliciter falsuꝫ. Ad probationem autem de sanctis dionysio ⁊ Albano dico ꝙ non vixerunt post decollationē sed fuerunt mortui ⁊ qđ dicitur ambulauerunt per magna terrarum spacia dico ꝙ illa progressio non erat naturalis nec per ipsos viuentes fiebat: sed angelico ministerio: possunt enim angeli tam boni q̄ mali corpora mouere immo etiam assumere et in illis motum progressiuū causare. ¶ Ex predictis possunt inferri plura correlaria contra descriptionem distinctionis essentialis ab illis formalisantibꝰ datam. Quoꝝ primū est tale. ¶ Omnis causa in actu distinguit essentialiter a suo effectu in actu ⁊ tamē vnū ipsoꝝ non pōt esse sine alio.

¶ Scđm est. Omnis relatio distinguit essentialiter a sua correlatione et tamen

non potest esse sine ea. Qd distinguant essentialiter patet pcertim in relationibus disquiparantie in creaturis quia tales semper differunt specie:igitur essentialiter sicut enim homo et asinus differunt specie ita paternitas et filiatio in genere relationis. ¶ Terciu est. Nulla relatio intrinsecus adueniens potest esse sine fundamento et termino: et tamen distinguitur essentialiter ab illis:ergo male dicunt illi formalisantes qd solum illa distinguuntur essentialiter que p aliqua potentiam possunt separi ab inuicem. ¶ Quartu est Manifestu est q relatio extrinsecus adueniens distinguitur realiter et essentialiter a fundamento et termino et tamen talis relatio non pot esse sine illis:igitur insufficienter definiunt illi formalisantes distinctione formale. Pro intellectu huius notandum est q relatio est duplex q2 ¶ Queda est intrinsecus adueniens et est illa que necessario sequitur positis fundamento et termino:vt sunt omes relationes de predicamento ad aliquid:vt impossibile est esse duas albedines etiam si eet vna in celis:alia vo in inferno qui sint similes realiter. ¶ Alia est relatio extrinsecus adueniens et est illa que non necessario sequitur positis fundamento et termino vt est actio et passio et alia genera relationu preter ad aliquid. Nam non necessario sequitur actio positis agente et passo. sed adhuc pter illa requiritur aliquid intrinsecum scz debita approximatio. Nam ignis si poneretur in stuba et ligna in coquina no sequeretur immediate actio id est combustio sed si debeat fieri combustio oportet q illa approximentur. ¶ Quintum est. Omne totu essentiale distinguitur essentialiter a suis partibus probatur: quia omnis effectus distinguitur realiter a suis causis patet ex diffinitione cause. Sed partes essentiales sunt cause sui totius igitur etc. ¶ Confirmatur in morte hominis ipsa humanitas veraciter destruitur et tamen corpus et anima manent sicut pz in morte xpi et eius resurrectione. Nam in triduo fuit vere mortuus et tunc non fuit homo et tamen tam corpus q anima veraciter manebat igitur humanitas xpi distinguitur essentialiter a suis partibus essentialibus et tamen notum est q totum essentiale non pot esse sine suis partibus essentialibus et per consequens diffinitio horum formalisantium est insufficiens quare etc.

Distinctio se totis subiectiue sm formalisantes sic diffinitur et male. Est illa que e inter aliqua duo extrema quorum realitates sunt distincte et ab inuicem separate in actuali existetia loco et situ ita q non conueniunt in aliqua realitate subiectiua seu in actu existendi vt sunt duo indiuidua eiusdem speciei. Ex qua diffinitione inferunt aliquas propositiones multas falsitates in se continentes:quarum prima est talis.

¶ Prima est. Nunq distinguuntur aliqua se totis subiectiue nisi sint actualiter separata in actuali existentia loco et situ. Distinctio se totis subiectiue differt a distinctione reali et essentiali per hoc quia non oportet q in distinctione essentiali aut reali extrema sint actualiter separata loco et situ vt patet de corpore et anima que sunt realiter distincta etiam cum non sint separata sed vnita: sed ad distinctionem se totis subiectiue requiritur q extrema sint actualr separata. ¶ Secunda est. Quadiu corpus et anima sunt simul vnita:no sunt se totis subiectiue distincta: sed tuc solum quando sunt actualiter separata.

Terciaest. ¶ Quandoq aliqua sunt aliquo tempore se totis subiectiue distincta que tamen alio tempore no sunt se totis subiectiue distincta. Exeplum corpus et aia quando sunt actualiter vnita sunt idem se totis subiectiue sed qn sunt separata in actuali existetia tuc sunt se totis subiectiue distincta. sic etia est de al-

bedine ꝛ ſubſtãtia panis in venerabili ſa
cramẽto altaris. ¶ Illa dicunt͛ cõuenire
in aliqua realitate ſubiectiua q̄ cõueni-
unt in aliq̄ actu exiſtendi. Vñ realitas
ſubiectiua nõ ē aliud niſi aliq̄s actus ex
iſtendi ſic igit͛ ſm illos formaliſantes et
etiã Thomiſtas qñ accidẽs ꝛ ſubiectuꝫ
ſunt actualit͛ vnita hñt eundẽ modũ ex-
iſtendi. Volũt eñ ꝙ accidẽs nõ habeat
aliud eſſe ab eſſe ſubiecti ſui: qñ accidẽs
ꝛ ſubiectũ ſunt vnita qꝛ accidẽs eſt ideo
ens qꝛ entis ſcꝫ ſubiecti. Qñ aũt ſunt ſe-
parata ſicut in ſacro eukariſtie tũc acci
denti ↄuenit aliud eſſe ſupnaturalit͛ ab
eẽ ſui ſubiecti. Sed h̄ ē manifeſte falſũ
qꝛ eſſe eſſentie ꝛ eſſe exiſtentie ſunt idem
eſſentialr͛ ꝛ realr͛. cum ḡ accidẽs habeat
aliud eſſe a ſba ſeq̄tur ꝙ habeat aliud eẽ
exiſtentie: ꝛ p ↄñs non hñt eundẽ actum
exiſtendi. ¶ Contra iſtam deſcriptioneꝫ
Oſtendo ꝙ mod⁹ dicendi illoꝝ ē incõue
niens ꝛ falſus. Pro q̄ ſciendũ ꝙ refert di
cere. i. lata ē dr̄ia aliq̄ diſtingui ſeipſis
ꝛ ſe totis. Nã illa ſunt diſtincta ſe totis
q̄ i nullo cõceptu q̄dditatiuo ↄueniũt ꝛ
dicunt͛ diſtingui ſe totis qꝛ ſm q̄dlibet
qđ hñt diſtinguunt͛ ꝛ in nullo ↄueniunt
Illa autẽ dicunt͛ diſtingui ſeipſis q̄ di-
ſtinguunt͛ p naturas ſuas ꝓprias vel p
ꝓprios ſuos ↄcept⁹ vel p intrinſeca realr͛
ipſis idẽptificata. Exẽplũ p̄mi natura
eſt ipſamet q̄ diſtinguit͛ ſeipſa a q̄cunq̄
alia. Exẽplũ ſcđi vbi ſcꝫ aliq̄ diſtinguũ
tur p aliq̄ intrinſeca ipſis realr͛ idẽptifi-
cata vt hõ ꝛ aſinus diſtinguunt͛ p ſuas
differẽtias eſſentiales q̄ ſunt realr͛ cum
ipſis. ¶ Si queras diſtinguunt͛ ne hõ et
aſin⁹ ſeipſis. Rñdeo ꝙ ſic qꝛ diſtinguũt͛
p ſuas dr̄ias ꝓprias ꝛ eſſentiales q̄ diffe
rentie ſunt illis realr͛ idẽptificate ꝛ ſunt
realr͛ ipſemet hõ ꝛ aſin⁹. ſ. ꝙ dr̄ia hois ē
ipſemet hõ: ꝛ dr̄ia aſini ē ipemet aſin⁹ re
aliter ꝛ eẽntialr͛. Ex q̄ ḡ diſtinguunt͛ p
aliq̄ q̄ ſunt ipſamet realr͛ ſeq̄tur ꝙ ſeip-
ſis diſtinguunt͛. Sed cũ hõ ꝛ aſin⁹ nõ di-
ſtinguunt͛ ſe totis qꝛ cõueniũt in aliquo
ↄceptu q̄dditatiuo i ↄceptu puto aĩalis
quẽ ↄceptũ includũt in p̄mo mõ dicẽdi
p ſe. Pro hui⁹ diſtinctõis declaratõis ꝛ
opiniõis improbatõe ponẽde ſunt aliq̄
ꝓpoſitõnes p ordinẽ. Quarũ p̄ma ē tal͛.
¶ Quecũq̄ diſtinguunt͛ ſe totis diſtin-
guunt͛ ſeipſis ſed nõ ecõtra. pꝫ qꝛ q̄cũq̄
diſtinguunt͛ ſe totis diſtinguunt͛ p pro-
prias naturas igit͛ ſeipſis. Sed vltra h̄
nõ ↄueniunt in aliq̄ ↄceptu q̄dditatiuo
ↄtrahibili. ¶ Diſtinctio ſe ipſis in plus
ſe hꝫ q̄ȝ diſtinctio ſe totis vt pꝫ ex p̄cedẽ
ti ꝓpoſitione. Ubi notandũ ꝙ moderni
dicunt. Oĩa q̄cunq̄ realr͛ ꝛ eſſentialr͛ di
ſtincta ſeipſis eſſe diſtincta. vt aſinus di
ſtinguit͛ a leone. Si q̄rat͛ leo a boue per
quid: dicũt ſeipſo. hõ diſtiguit͛ ab aſino
p quid: ſeipſo. ꝛ ſic de aliis. ꝛ ſi itelligũt
ipſi moderni hoc dictũ modo ſupdicto
optime ꝛ egregie loquuntur. Nec diſcor
dant a nobis in hac p̄te. Si aũt aliter in
telligant ꝛ negãt aliq̄ diſtingui ſe ipſis
ſic. videlicet p dr̄ias eſſentiales realr͛ ip
ſis naturis idẽptificatas ꝛ formalit͛ ab
ipſis diſtinctas falſum dicũt. ¶ Omne
ſimplr͛ ſimplex. a q̄cunq̄ diſtinguit͛ ſe to
tis diſtinguitur. Omne ſimplr͛ ſimplex
aut totaliter ſcitur aut totaliter igno-
ratur. Patet quia omne tale non habet
niſi ↄceptũ ſimplr͛ ſimplicẽ ꝛ irriſibilẽ
ꝛ nõ hꝫ partẽ ꝛ partẽ igit͛ p ↄñs non põt
ſciri p vna parte: et pro altera ignorari
aut ḡ totalr͛ ſcit͛ aut totalr͛ ignorat͛ quia
ipoſſibile eſt eundẽ conceptũ ſimplr͛ ſim
plicem ſciri et ignorari hoc eñ eſſet op-
poſitũ primi principij. Illa dicũt͛ diſtin
gui ſe totis ſubiectiue que in nulla rea-
litate potentiali cõtrahibili ad ipſa per
aliq̄s realitates ↄueniunt vt deus ꝛ cre-
atura q̄ in nullo ↄceptu potentiali. i. ge
nerico vel ſpecifico contrabili ↄueniũt.
¶ Illa dicunt͛ eadem ſe totis ſubiectiue
que in aliqua realitate potẽtiali contra-
hibili ad ip̄a p aliq̄s alias realitates cõ
ueniunt: vt homo ꝛ aſinus cõueniunt in
conceptu aĩalis qui eſt cõtrahibilis ad

ipsa ꝑ aliq̃s realitates id est differētias specificas ⁊ formales. ¶ Pro maiori intellectu predictorū q̄tum ad propositū sufficit. Sciendum est ꝙ realitas est duplex scȝ Potentialis seu ꝯtrahibilis ⁊ illa est duplex scȝ Generica ⁊ Specifica. ¶ Generica est illa a qua sumitur cōceptus generis siue gn̄alissimi siue generꝫ subalterni vt sunt oīa in recta linea p̄dicamētali p̄ter spēmspecialissimā ⁊ indiuidua. ¶ Sed realitas ꝯtrahibilis specifica est illa que per differētias indiuiduales immediate cōtrahit̃ ad indiuidua sicut est q̄libet spēsspecialissima. ¶ Alia est realitas ꝯtrahens ⁊ actualis sicut sunt dr̄e specifice ⁊ indiuiduales ⁊ talis etiaꝫ est duplex .s. specifica ⁊ idiuidualis ¶ Specifica est differentia specifica contrahēs naturā genericā constituēdo speciem et talis dicit̃ differentia formalis. ¶ Sȝ realitas contrahēs indiuidualis est illa q̄ ꝯtrahit spēmspecialissimam constituendo indiuiduū ⁊ talis differentia dr̄ materialis quia constituit rem in vltimo eē subijcibili. ¶ His p̄missis ponitur alia propositio seu regula q̄ in ordine est septima scȝ Quecūq; dicunt̃ species eiusdem generis semꝑ conueniūt in realitate potentiali ꝯtrahibili ad ipsas per aliquas alias realitates. ¶ Unde nota ꝙ realitas subiectiua nihil aliud ē q̄ȝ aliqua realitas potentialis ꝯtrahibilis generica vel specifica. Prima scȝ generica est cōis speciebꝰ. Scd̄a aūt scȝ specifica est cōis pluribꝰ indiuiduis. Et dicitur realitas subiectiua ideo qꝛ fm̄ cōe dictū logicoꝝ genus habet se vt materia respectu differētie q̄ se habet vt forma ⁊ sic sicut materia est subiectum forme ⁊ potētialis ad formā sic etiā genꝰ est potētiale et indifferens respectu differētie. Nā animal est indifferēs ad ꝯtrahendū per rōnale vel irrōnale. Et ideo dicit̃ realitas potētialis sed qꝛ differētia constituit talem naturā siue realitatē in esse subijcibili: ergo illa realitas dicitur subiectiua. ¶ Sequitur correlarie ꝙ illa consequentia non valet homo ⁊ asinus sunt idem se totis subiectiue ergo sunt idem quia identitas subiectiua dicit identitatem fm̄ quid. Idem aūt per se positū .i. sine addito importat identitatē simplr̄ igit̃ ibi cōmittit̃ fallacia fm̄ q̄d ad simpliciter arguēdo ab identitate fm̄ quid ad identitatē simpliciter. ¶ Oēs species eiusdē generis sunt eedē se totis subiectiue. patet quia cōueniunt in aliq̄ realitate potentiali cōtrahibili per alias realitates ad ip̄as. ¶ Omnia indiuidua alicuius spēi sunt eadē se totis subiectiue ꝑpter eandē rōnem quia oīa indiuidua eiusdē speciei cōueniūt in realitate potentiali contrahibili ad ip̄a. ¶ Omnis realitas seu entitas generica vel specifica ⁊ sola talis dicit̃ realitas subiectiua: patet quia sola talis est ꝯtrahibilis per differentiā formalē vel materialem ¶ Pro declaratione predictorum est notandū ꝙ differētia est duplex quia quedam dicitur Differentia specifica vl̄ formalis est illa que diuidit genus ⁊ cōstituit spēm vt rōnale ⁊ irrōnale diuidunt animal ⁊ constituūt spēs diuersas: rōnale enī constituit hoīeȝ. irrōnale aūt brutum. ¶ Differētia indiuidualis seu materialis est illa q̄ diuidit spēmspecialissimā ⁊ ꝯstituit indiuiduū illius speciei. Differunt aūt differentia specifica siue formalis et dr̄ia materialis siue indiuidualis. ¶ Differētia enī specifica sꝑ est de q̄dditate illius qd̄ constituit qꝛ dicit partē formalē q̄dditatis spēi ⁊ est cōicabilis. ¶ Differētia aūt indiuidualis nō est de q̄dditate illius qd̄ cōstituit .s. ip̄iꝰ indiuidui nec dicit partē formalē q̄dditatis indiuidui: ⁊ est incōmunicabilis. ¶ Differētia vltima specifica sꝑ ꝯuertit̃ cū spē specialissima quā ꝯstituit. ¶ Deꝰ ⁊ creatura distinguunt̃ se totis subiectiue qꝛ in nulla realitate potētiali ꝯtrahibili ad illa ꝑ alias realitates ꝯueniūt et lȝ ꝯueniāt in aliq̄ conceptu q̄dditatiuo

puta entis non tñ sequit̃ q̄ sint idē se to/
tis subiectiue qꝛ cōceptus entis non est
potētialis ꝯcept⁹ ꝯbibilis p̄ aliq̄s dr̄ias
specificas vl' indiuiduales sicut ꝯcept⁹
gn̄is vel spēi sꝫ est tm̄ ꝯbibilis p̄ modos
intrinsecos scꝫ p̄ īfinitatē ꝛ finitatē oīs
aūt realitas subiectiua est realitas ge/
nerica vel specifica ꝯbibilis p̄ dr̄ias for/
males vl' materiales cuiusmodi nō ē cō
ceptus entis. ¶ Oīa p̄dicamenta distin
guunt̃ se totis subiectiue patꝫ qꝛ in nul
lo ꝯceptu potētiali ꝯbibili p̄ alias reali
tates ad ip̄a conueniūt. ¶ Sapia boni/
tas sciētia iusticia ꝛ q̄cunq̄ attributa
in diuinis distinguunt̃ se totis subiecti/
ue. patꝫ qꝛ in nullo ꝯceptu generico vel
specifico ꝯueniūt cū neq̄ de⁹ neq̄ aliq̄d
aliud in deo sit reponibile in aliq̄ p̄dica
mento. ¶ Pater fili⁹ ꝛ spūssctūs in diui/
nis distinguunt̃ se totis sbiectiue ptꝫ qꝛ
ī nll'o ꝯceptu potētiali ꝯbibili ꝯueniūt.
¶ Corpus ꝛ aīa nō plus distinguunt̃ qn̄
sunt sepata q̄ qn̄ sunt vnita sed sp̄ disti
guunt̃ se totis subiectiue qꝛ nō ꝯueniūt
in aliq̄ realitate potētia'i ꝯbibili ad illa
non em̄ ꝯueniūt in realitate generica vl'
specifica cū aīa nec sit gen⁹ nec in gn̄e ni
si reductiue. Sic etiā corp⁹ qđ est pars
materialis ꝛ essentialis ip̄i⁹ cōpositi nō
est gen⁹ neq̄ in aliq̄ gn̄e directe sꝫ tm̄ re
ductiue. Q̄uāuis corp⁹ qđ est q̄dā q̄d/
ditas ꝛ realitas ꝯstituta p̄ gen⁹ et dr̄iaꝫ
formalē sit in gn̄e substātie de illo tñ in
p̄posito nō est sermo sꝫ solūmō de corp̄e
qđ est altera ps cōpositi ip̄ius. ¶ Sꝫ ꝯ.
argui'. Aīa est spēs ḡ est in gn̄e. Añs p̄
bat̃. qꝛ oē illud est spēs qđ p̄dicat̃ de plu
rib⁹ differētib⁹ nūero ī eo q̄ q̄d est: sꝫ aīa
est huiusmōi: igit̃ aīa ē spēs: maior ē ma
nifesta: minor p̄bat̃: qꝛ aīa p̄dicat̃ de ista
aīa ꝛ de illa aīa dicēdo hec anīa est aīa ꝛ
illa aīa est aīa ꝛ ille p̄dicatōes sūt q̄ddi/
tatiue ḡ ꝛc. ¶ R̄ndeo q̄ spēs est duplex
qꝛ Quedā dr̄ subiicibilis ꝛ est illa q̄ po/
nit̃ sb̄ assignato gn̄e. Et ista spēs ēētia/
liter ip̄ortat respectū ad gen⁹. p̄ ip̄m em̄
gen⁹ spēs diffinit̃ ꝛ ideo talis spēs est ge
nerica. ¶ Alia est spēs q̄ dr̄ p̄dicabilis ꝛ
est qđ p̄dicat̃ d' pluribꝫ nūero differētibꝫ
in eo q̄ q̄d: tal' spēs nō dicit ēētialiter
respectū ad gen⁹ sꝫ ad ip̄a indiuidua et
illa spēs nō est generica. Et illo mō ꝯce/
do q̄ aīa ꝛ corpus sunt spēs nō aūt p̄mo
mō: iō nō sequit̃ sūt spēs ḡ sunt in gn̄e cū
nō oporteat illā spēm esse in gn̄e q̄ nō hꝫ
essentialē habitudinē ad ipsum genus.
¶ Accidēs ꝛ suū subiectū nō magꝫ diffe
rūt qn̄ sunt sepata q̄ qn̄ sunt vnita qꝛ q̄
litcūq̄ se habeāt nō magꝫ ꝯueniūt ī aliq̄
realitate subiectiua vno mō q̄ alio mō
nūq̄ em̄ etiā vnita ꝯueniūt in aliq̄ cōce/
ptu generico vel specifico igit̃ nunq̄ sūt
idē se totis sbiectiue. ¶ Quecūq̄ entia
realr̃ et essentialr̃ ab inuicē distincta sp̄
hn̄t duas existētias qꝛ hn̄t duas ēētias
et cū esse essentie: ꝛ esse existentie sint idē
realiter sequit̃ q̄ albedo ꝛ subā corp⁹ et
aīa siue vnita siue sepata cū habeant di/
uersas essentias etiā habeāt diuersas ex
istentias ḡ nō ꝯueniūt in aliq̄ actu exi/
stēdi qn̄ sūt vnita magis q̄ cū sīt sepata.
¶ Quālibet entitatē mūdi sequit̃ suum
p̄priū esse: sꝫ qꝛ eē essentie ꝛ esse existētie
sunt idē realiter ḡ oīa illa q̄ hn̄t diuersa
esse hn̄t diuersas existētias. ¶ Sicut in
xp̄o sunt duo esse scꝫ hoīs ꝛ dei ita sūt eti
am ibi due existentie ꝛ p̄ ꝯn̄s illa duo eē
nunq̄ ꝯueniūt in aliq̄ actu existēdi.

Distinctio se totis obiectiue est illa
q̄ est inter aliqua duo extrema q̄ in
nullo cōceptu q̄dditatiuo conueniunt.
¶ Pro cuius descriptionis declaratione
est sciendū vlterius q̄ conceptus est du
plex scꝫ obiectiuus siue q̄dditatiuus q̄
est ipsa res vel quidditas concepta siue
obiectiuū cōceptū. ¶ Qualificatiu⁹ est
ip̄amet intellectio siue actus intelligen
di q̄ actus est q̄litas de q̄litatis gn̄e ꝛ di
citur q̄lificatiuus quia ipse est natura
qualitatis ꝛ de p̄dicamento qualitatis.
¶ Pro maiori declaratione ponēde sūt
alique regule seu propositiones quarū

prima est talis. ¶ Omnes differentie vltime distinguunt se totis obiectiue: ptz qz in nullo conceptu quidditatiuo conueniunt cum habeant conceptus simpliciter simplices. ¶ Notandum q multum refert dicere ¶ Illa sunt differentia qz secundum philosophum .x. metaphisice. illa sunt differentia que in aliquo conueniunt et in aliquo differunt qz sunt diuersa alicui idem entia. i. in aliquo diuersa et in aliquo conuenientia: vt sortes et plato. ¶ Sed illa sunt diuersa que scz in nullo conceptu quidditatiuo conueniunt Exemplum primi: vt sortes et plato differunt per suas differentias indiuiduales et conueniunt in humanitate. Exemplum secundi vltime differentie tam formales quam materiales et specifice sunt inter se diuersa qz in nullo conceptu quidditatiuo conueniunt cum habeant concept9 simpliciter simplices. Quod autem due vltime differentie habeant concept9 simpliciter simplices. Probatur: qz non conueniunt in aliquo conceptu quidditatiuo. Non enim conueniunt in ente qz si sic non essent diuerse sed essent differentes qz tamen in aliquo conuenirent et in aliquo differrent. Tenet zc. ¶ Unde sequitur q illa est concedenda secundum aliquos logicos. Aliqua inquantum differunt conueniunt. Ratio est qz natura differentium est q in aliquo conueniunt igitur inquantum differunt conueniunt ¶ Est tamen aduertendum q ly inquantum non sumitur propriissime et simpliciter reduplicatiue sed magis gratia concomitantie: unde si aliqua differunt necessario et ex consequenti etiam conueniunt. ¶ Ex his inferuntur duo correlaria. Primum est. Duo contradictoria non differunt: qz in nullo conceptu quidditatiuo conueniunt. ¶ Secundum est. Wernherus et chimera non differunt propter eandem rationem. ¶ Secunda est. Omnes proprie passiones siue entis siue inferioris ad ens distinguuntur se totis obiectiue qz in nullo conceptu quidditatiuo et communi conueniunt cum habeant concept9 simpliciter simplices. ¶ Tercia est. Nulla propria passio cuiuscunque siue entis siue inferioris ad ens est in aliquo predicamento qz habet conceptum simpliciter simplicem. ¶ Quarta est Essentia diuina et omnia attributa sua distinguuntur se totis obiectiue qz in nullo conceptu communi et quidditatiuo conueniunt cum nullum attributum sit ens formaliter et quidditatiue ¶ Quinta est. Quecunque entia conceptum simpliciter simplicem habentia distinguuntur se totis obiectiue ¶ Sexta est. In quibuscunque gen9 et differentia sumuntur ab alia et alia forma: siue ab alia et alia re: illa differentia non est vltia. Si autem sumantur ab alia et alia realitate illa differentia que sumitur ab vltima realitate forme est vltia. Exemplum si in homine tres anime sint realiter distincte. s. anima sensitiua: anima vegetatiua et anima intellectiua: tunc concept9 generis sumitur ab anima sensitiua cum animal sit corp9 animatum sensibile. Differentia autem specifica. s. rationalitas sumitur a forma vltima scz anima intellectiua vel rationali cum homo sit animal rationale. Et vt sic talis differentia scz rationalis non erit vltima: qz sicut ens quidditatiue dicitur de illa parte essentiali a qua sumitur differentia talis specifica: sic etiam dicitur in quid de tali differentia in abstracto. Sicut enim illa est quidditatiua anima intellectiua est ens sic etiam illa est quidditatiua rationalitas est ens: sed nulla talis differentia est vltima: qz in tali continentur plures realitates ex natura rei distincte et formaliter. Et tunc talis natura potest concipi secundum aliquam realitatem et secundum aliquam ignorari: ideo talis differentia non habet conceptum simpliciter simplicem et irresolubilem in aliquos conceptus priores. Differentia autem que sumitur ab vltima realitate seu perfectione realitatis nature est simpliciter vltima et omnino simpliciter simplex qz talis realitas a qua sumitur est vltima et simpliciter simplex que non includit ens quidditatiue sed habet conceptum simpliciter simplicem. unde vocetur talis realitas. A hec non est in quid a est ens sed est quasi per accidens siue a dicat illam realitatem seu differentiam in abstracto sumptam a tali realitate differentie. Quod autem differentie vltime habeant conceptus simpliciter simplices: patet quia si due differentie vltime includunt ens quidditatiue manifestum est q non sunt omnino idem: ergo sunt diuersa alicui

aliqd idē entia z talia ppria dicunt̄ dr̄ia sicut pz ex p̄cedentib⁹ q: in aliq̄ ɔueniūt puta in ɔceptu entis z sic aliq̄ differunt ḡ erūt differētes z p ɔsequēs aliis diffe/rentiis differūt ¶ Tūc qro de illis diffe/rētiis qb⁹ differunt sicut de prioib⁹: an sint simpliciter diuerse siue an habeant ɔceptus simpl'r simplices. Si sic habe/tur ppositū q standū est ad aliq̄s diffe/rentias nihil qddicatiue includētes z cō/ceptus simpliciter simplices hn̄tes q̄ di/cunt̄ vltime dr̄ie. Si aūt nō sunt simpli/citer simplices tūc de eis sicut de p̄oib⁹ z sic aut stabit̄ ad aliquas dr̄ias ɔcept⁹ simpl'r simplices hn̄tes que erūt vltime aut erit pcessus in infinitū q est incōue/niens. ¶ Notandū q nō videt̄ esse de in/tentione docto. subti. vel eius pp̄ria opi/nio q sc3 in eodē aiali siue in eodez hoīe sint plures aīe realiter distīcte Ockam tn̄ il'am opinionē secut⁹ est ponēs in q̄li/bet hoie: aiam sensitiuā: vegetatiuam z intellectiuā esse realiter ab inuicē distin/ctas. Sed in hoc videt̄ q faciat ɔtra sua pp̄ria principia. In oibus em̄ tam in lo/gica q in theologia clamat z docet plu/ralitatē non esse ponendā sine necessita/te sed reuera nulla est necessitas ponēdi pluralitatē aiarū realiter distinctarum igit̄ male ponit in hoie pluralitatē aiaꝝ contra sua p̄ncipia in oīm̄ sua doctrina cōia: immo talis pluralitas non pōt po/ni: non em̄ pn̄t se ille forme in eodē cōpa/ti qd̄ probat̄ p regulā vnā que talis est. ¶ Quecunq3 due forme substātiales q̄/rum vna includit virtualiter aliā sūt in eodē incōpossibiles. ¶ Continere vtua/liter in pposito ē qn̄ vna forma subalis pōt in omnem operationē z effectum in quā pn̄t aīa sensitiua z aīa vegetatiua igitur sunt incōpossibiles. Nec propter hoc negamus oīno pluralitates forma/rum substantialiū quia in quolibet ani/mante ponēde sunt ad minus due forme substātiales. Exemplum in homine ne/cessario est ponenda forma corporeita/tis. quod corpus est altera pars cōposi/ti et etiam anima intellectiua. nec tn̄ ta/lis forma corporeitatis est anima vege/tatiua vel sensitiua sed tm̄ intellectiua virtualiter continēs animā vegetatiuā et sensitiuā exercet opationes ipsarum. Et tm̄ de prima parte.

Expedita prima huius opusculi parte: in q̄ est positus modus quorun/dam formalisantiū. Et de/claratis distinctionibus et multis erroribus illorum formalisanti/um ostensis. ¶ Hic ɔsequenter acceden/dum est ad scd̄am partem que est de mō redarguendi falsitates formalisantium Et primo ostendunt̄ falsitates z pericu/lositates illoꝝ q̄ ex distinctionib⁹ z corre/lariis fm̄ modū ipsoꝝ positis inferunt̄. ¶ Pro q̄ sciendū q oīa correlaria istius opinionis sunt simpl'r falsa: excepto vl/timo z sūt multū periculosa z ex eis pn̄t inferri multa heretica. Est ergo primū correlariū qd̄ ipsi inferunt tale. ¶ Vlti/ma distinctio arguit oēs alias z penul/tima arguit oēs alias p̄ter vltimā: et sic descēdendo vsq3 ad primā. Nō aūt eco/uerso: pͥma nō arguit scd̄am: nec scd̄a ter/ciam. z sic de aliis ascēdendo vsq3 ad vl/timā. ¶ Pro quo sciendum q qn̄ fit pro/cessus a maiori nūero ad minorē nume/rum tūc fit descēsus: qn̄ autē fit pcessus a minori numero ad maiorē: tūc fit ascē/sus: ita etiā in pposito qn̄ fit processus a maiori distinctione vel identitate ad mi/norē fit descēsus: qn̄ aūt fit pcessus a mi/nori distinctiōe vel idētitate ad maiorē tūc fit ascēsus. Et iō dr̄ in p̄mo correla/rio: penultima distinctio arguit oēs ali/as p̄ter vltimā z sic descēdendo vsq3 ad p̄mā. Est em̄ fm̄ illos distinctio vltima illa se totis obiectiue maxia: z sic ɔn̄ter vsq3 ad distinctionē rōnis q̄ est minima qn̄ ḡ fit pcessus a distinctiōe vltima ad alias q̄ sunt minores illa tūc fit descen/

sus ecōtra aūt fit ascensus. ¶ Notandū etiā ꝓ maiori declaratione hui⁹ opinionis. Qd̄ quāto distinctio est maior tanto minor ē idētitas sibi opposita cū igit̄ distinctio rōnis sit minima ſm illos sequitur ꝙ idētitas rōnis sit maxima. Et qꝛ ſm istos distinctio se totis obiectiue est maxima nulla stabit cū ea idētitas. Sꝫ cōtra illationē ꝛ correlaria illi⁹ opinionis mlt̄a falsa ꝛ periculosa ꝛ erronea dicentis: ponā aliq̄s ꝓpositiones ꝑ ordinē ꝛ ꝑmo cōtra correlariū ꝑmū talis ponit̄ propositio. ¶ Multa distinguunt̄ se totis obiectiue q̄ tn̄ nō distinguunt̄ realit̄ ꝛ essencialiter: igit̄ correlariū falsum hec est ꝓpositio ꝛ q̄si ꝑncipalis ꝛ fundamentalis ꝯ illos formalisantes ¶ Ex qua infertur scd̄a ꝓpositio ꝯ correlariū ꝑmuꝫ quintū ꝛ septimū sup̄ in textu positorū. ¶ Scd̄a est. Distinctio se totis obiectiue nō infert distinctionē realē ꝛ eēntialē igit̄ nō infert oēs alias distinctōnes ꝛ ꝑ ꝯn̄s illa correlaria falsa. ¶ Tercia est. Ens ꝛ sue proprie passiōes licet distinguuant̄ se totis obiectiue tn̄ nō distiguūtur realiter ꝛ essentialiter. Hec ꝓpositō pro scd̄a parte ab oībus concedit̄: nō solū a scotistis verūetiam a Thomistis ꝛ modernis scꝫ ꝙ sint idē realiter ꝛ essentialiter: sed primā partē huius ꝓpositōis scꝫ ꝙ ens ꝛ sue ꝓprie passiones se totꝫ obiectiue distinguant̄ sic ꝓbo: q̄ in nl̄lo cōceptu cōi ꝛ q̄dditatiuo cōueniūt distinguunt̄ se totꝫ obiectiue: sꝫ ens ꝛ ei⁹ ꝓprie passiones sūt huiusmodi igit̄ maior est manifesta minor probat̄ qꝛ si enti ꝛ eius passionib⁹ aliq̄d eēt vniuocū in q̄d seq̄retur ꝙ aliq̄d cōius eēt ente qd̄ est ꝯ Auicennā ꝑmo metaphisice dicentē. Ens et res ꝑma impꝭsione imprimunt̄ in aīam nec pn̄t manifestari ex aliīs. Si aūt aliq̄d aliud eēt cōius ente ens ꝛ res possent manifestari ꝑ rōnē illi⁹ ꝛ sic ens nō esset ꝑmū obiectū adequatū intellectus nr̄i etiā pro quocunq̄ statu qd̄ est falsum ꝛ etiā contra formalisantes. est etiā illud manifeste cōtra Aristotelē tercio metaphisice nihil ē (in q̄d) qd̄ rōnē entꝫ subt̄fugere possit. Qd̄ si dicas cōcedo ꝙ nihil cōius sit ente sed nihilomin⁹ ens ꝑdicat̄ in q̄d de suis ꝓpriīs passionib⁹ ꝛ ē se ipō ꝛ sic adhuc nō distinguit̄ se totis obiectiue. ¶ Cōtra nullū subiectū dr̄ q̄ddicatiue de suis ꝓpriīs passionib⁹ nec ecōuerso igit̄ nullū illoꝝ includit reliquum q̄dditatiue. Ans̄ ꝓbat̄ qꝛ ꝑdicare q̄dditatiue ꝑdicare formal̄r ꝛ ꝑdicare in primo mō dicēdi ꝑ se est idē. Sꝫ nullū sbiectū includit suā ꝓpriā passionē in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se nec ꝓpria passio includit suū subiectū i ꝑmo mō dicēdi ꝑ se igr̄ ꝛc̄ ¶ Si aūt diceres q̄uis ens ꝛ sue passiones non includūt aliq̄d cōius ente in q̄d nec passiones entis includūt ens nec ꝯ: bn̄ tn̄ includunt aliq̄d inferius ad ens. ¶ Cōtra nullū sup̄ius includit suū inferius in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se qꝛ nullū inferius est de rōne q̄dditatiua sup̄ioris cū nullū sup̄ius definiat̄ diffinitione q̄dditatiua ꝑ suū inferius bn̄ ecōuerso lꝫ non oē inferius definiat̄ ꝑ suū sup̄ius tn̄ oē inferius nō hn̄s cōceptū simpl̄r simplicē includit suū sup̄ius in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se ꝛ nō ecōuerso. ¶ Dico notāter (oē inferius non hn̄s conceptū simpl̄r simplicē) qꝛ tale nō includit suū sup̄ius in primo mō dicēdi ꝑ se ptꝫ qꝛ ꝓpositiones ꝑ se in ꝑmo mō nō ꝯuertunt̄. Sꝫ inferius hn̄s cōceptū simpl̄r simplicē (vt ē ꝓpria passio) sꝑ ꝯuertit̄ cum eo cui⁹ est ꝓpria passio: igit̄ ꝛc̄. ¶ Sequit̄ ḡ ex dictis ꝙ ens ꝛ sue ꝓprie passiones distinguunt̄ se totis obiectiue quia nihil quidditatiue includunt vt probatū est: igitur prima pars dicte ꝓpositionis vera. ¶ Scd̄a autem pars eiusdem tercie propositionis scꝫ ꝙ ens ꝛ sue ꝓprie passiones sint idē essentialiter ꝛ realit̄ nō eget ꝓbatione qꝛ ipi cōcedūt h̄ et dicere oppositū est manifeste ꝯtra scotū quē tn̄ vt ipsi dicūt sequunt̄. nō intēdo aūt in h̄ tractatulo aliq̄d ostēdere q̄ꝫ ꝙ isti formalisātes doctrinā scoti

merata simplr esse falsa z erronea: quia in diuinis reperif distinctio se totis obiectiue sicut probatū est non aūt reperif ibi distinctio eēntialis: immo illā in diuinis ponere est hereticū z tñ ex correlarijs illoruȝ formalisantiū inferf illud qz ʒm eos q̄cunq3 distinguunf se totis obiectiue distinguunf realiter et eēntialit q̄d est falsum z hereticū. ¶ Notandū φ scda pars primi correlarij illorū formalisantiū (sc3 φ distinctio penultima oēs alias inferat pter vltimā z sic descēdendo) posset pbari eisdē medijs quib⁹ prima pars eius est improbata: tamen speciales ppositiones cōtra illā scdam partem adducam quarum prima est hec.

¶ Quāq3 pater filius z spūssanctus in diuinis distinguanf se totis subiectiue non tñ distinguunf eēntialiter: igitur distinctio se totis subiectiue nō infert oēs alias pter vltimā. Q₂ aūt distinguunf se totis subiectiue probaf: quia in nullo conceptu cōi potentiali p aliq̄s differentias contrahibili conueniūt. Nam sola talis realitas p aliquas differentias cōtrahibilis dicif realitas subiectiua. Dicere aūt φ aliqua realitas in diuinis cōtrahaf p aliquā differentiā est hereticū. si igif pater filius z spūssctūs in nulla realitate subiectiua conueniūt sequitur φ distinguanf se totis subiectiue: nō tñ essentialiter distinguunf vt p3 ex fide: igitur correlariū tuū falsum. Et nota licȝ canonicus posset hoc argumentuȝ forte euadere dicēdo illa se totis obiectiue distingui q̄ non conueniūt in aliquo vno actu existendi: sed psone diuine hn̄t eundem actū existendi z p cōseques ʒm euȝ non distinguerenf se totis subiectiue tamen alij formalisantes nequāq3 pn̄t effugere: qui dicūt illa se totis subiectiue distingui q̄ non conueniūt in aliqua realitate subiectiua et sic est in pposito. igif correlariū falsum. ¶ Scda est. Attributa diuina licet inter se z ab eēntia diuina distinguanf se totis subiectiue nō tñ sūt essentialiter distincta: qz h̄ dicere eēt hereticum. ¶ In scdo correlario dicūt isti formalisantes φ identitas rōnis inferat oēs alias idētitates hoc aūt videf eē hereticū ideo otra istud correlariū sic Arguo. ¶ Cōstat φ pr̄ fili⁹ z. ss. sunt idē ratione cū identificenf in vna relatione rationis quā dicūt ad creaturā non eīn dicūt respectū realem ad extra: sed dicere φ pr̄ fili⁹ z. ss. sint idem realiter saltē realiter suppositaliter est hereticū: ḡ non oia q̄ sunt idem rōne sunt idē realiter. φ aūt relatio talis sit rōnis p3 ʒm omnes Scotistas qui dicūt oēm relationē dei ad creaturā esse rōnis. Cum ḡ pr̄ filius z spūssctūs sint vnus dn̄s vnus creator sequif φ habeant vnā relationē dominij et vnā relationē creationis actiue: alias eēnt tres dn̄i z tres creatores: z cū talis sit relatio rōnis sequif φ sint idē ratiōe z tñ non sunt idem realr z suppositalif. igif identitas rōnis non infert oēs alias identitates z sic ascendendo vsq3 ad vltimam z p consequēs correlariū falsum. ¶ Q₂ etiā talis relatio dei ad creaturā sit relatio rōnis z non realis probaf sic. Dei ad creaturā non potest esse relatio realis: quia si sic tunc talis relatio esset deus. Nam quicq̄d est in deo ex natura rei est deus. igif talis relatio dei ad creaturam si sit realis erit deus. sed qz nulla relatio potest esse sine fundamento et termino sequitur φ deus necessario ad sui esse requirat creaturam: cum ipa creatura sit terminus illius relationis q̄d est erroneū. ¶ Item probaf aliter φ talis relatio nō sit realis pater filius z. ss. sunt dn̄s creature et tamen ab eterno nō fuerunt domin⁹ creature quia domin⁹ est alicuius dominus. Creatura autem ab eterno nihil fuit igitur deus ab eterno non fuit creature dominus: sequitur ergo φ talis relatio non sit realis cum nō sit realiter deus alias semper ad sui esse requireret creaturam quod est absurdum cū ergo talis relatio dei ad cre

acturã sit relatio rõnis z nõ nisi vna qz si
plures relationes dominij in diuinis es-
sent p cõsequẽs ibi essent plures dñi qđ
est cõtra fidẽ sequit̃ g̃ ꝙ sit tñ vna rela-
tio rõnis z p cõsequẽs ille tres psone sũt
idẽ rõne z tñ distinguunt̃ inter se realit̃
g̃ idẽtitas rõnis nõ infert oẽs alias idẽ-
titates. ¶ Arguit̃ ex alio. Oĩa p̃dicamẽ
ta sunt idẽ rõne z tñ distinguunt̃ realr̃ z
essentialiter g̃ nõ oĩa q̃ sunt idẽ rõne sũt
idẽ realr̃ z essentialr̃ ac formalr̃ zc̃. ergo
correlariũ falsum. Añs probat̃ qz q̃cun
ꝗ conueniunt in vna rõne sunt idẽ rõne
oĩa p̃dicamẽta sũt huiusmodi igit̃ sunt
idẽ rõne. Maior est manifesta. minor p-
bat̃ qz oĩa p̃dicamẽta conueniũt in hac
scđa intẽtione gen⁹ gñalissimũ q̃ oĩb; ap
plicat̃; pbat̃ qz subã est gen⁹ gñalissimũ:
q̃litas est gen⁹ gñalissimũ q̃ntitas est ge
nus gñalissimũ z sic de alijs igit̃ p̃dica-
mẽta cõueniũt in hac intẽtione scđa que
dr̃ genus gñalissimũ. si dicas cõcedo ꝙ
oĩa p̃dicamẽta vł qđlibet p̃dicamentũ
sit gen⁹ gñalissimũ tñ nõ conueniũt ĩ vna
intentione scđa nũero. Sz est alia z alia
intentio scđa q̃ fundat̃ in subã alia que
fundat̃ in quãtitate z sic de alijs. Sz ad
hoc ꝙ aliq̃ sint idẽ rõne requirit̃ ꝙ cõue
niãt in vna rõne numero sed sic nõ est in
pposito igit̃ zc̃. ¶ Cõtra. si solũ illa sũt
idẽ rõne q̃ hñt eandẽ intentionẽ scđam
nũero sequit̃ ꝙ nulla in creaturis erunt
idẽ rõne qđ est falsũ immo sufficit ꝙ cõ
ueniãt in vna intẽtione scđa spẽ ad hoc
ꝙ sint idem rõne. Si dicas z si sufficiat
ad hoc ꝙ aliq̃ sint idẽ rõne ꝙ cõueniãt in
vna rõne spẽ tñ ille intentiões scđe fun-
date in diuersis p̃dicamẽtis differũt spẽ
z p cõñs talis vnitas rõnis nõ sufficit ad
identitatẽ rõnis. ¶ Rñdeo falsum est ꝙ
tales intentiones differãt spẽ immo dif
ferũt tñ nũero sicut hec albedo et illa.
Intellectus eñ attribuit hãc intẽtionẽ
scđaz gen⁹ gñalissimũ sube z quantitate
illã intentionẽ gen⁹ gñalissimum z sic de
alijs q̃ intẽtiões scđe solũ nũero dñt et

lz fundamẽta differãt gñe nõ tñ ille intẽ-
tiones in illis fundate qz non requirit̃ ꝙ
sit tãta distinctio in relatõib; quãta est
in fundamẽtis. ¶ Si cõ hoc sic arguas.
Si ille intẽtiões scđe dñt iã enumerate
fm te nõ dñt nisi nũero sequit̃ ꝙ genus
gñalissimũ erit spẽspãlissima cõñs ẽ fal-
sum cũ oppositũ p̃dicet̃ de opposito igi-
tur z añs est falsum. probatio seq̃le qz si
hec intentio scđa gen⁹ gñalissimũ p̃dica-
tur de plurib; solũ nũero differentib; in
eo ꝙ qđ vt dicendo hoc gen⁹ gñalissimũ
est gen⁹ gñalissimum z hoc gen⁹ gñalissi-
mum est gen⁹ gñalissimũ z sic de alijs. et
ille intẽtiones solũ dñt nũero fm te: se-
quit̃ g̃ p gen⁹ gñalissimũ erit spẽspãlissi
ma. ¶ Rñdeo illa est cõcedẽda gen⁹ gña
lissimũ est spẽspãlissima nec est inconue
niens in intẽtionib; scđis ꝙ vna intẽtio
scđa opposita alteri p̃dicet̃ de illa deno
minatiue: vñ illa est vera masculinũ ge-
nus est neutri gñis pluralr̃ numerus est
singlr̃ar; nũeri. Gtũs casus est nti casus
silr̃ plurale est singulare. Sunt g̃ omẽs
iste ppositiões vere nõ q̃ddiratiue sz de
noĩatiue. ¶ Pro quo sciendũ ꝙ qñcunꝗ
intellectus intelligit aliq̃d cõiter z regu
lariter est vnũ sub quo intelligitur. Il-
lud aũt ꝙ intelligitur est quid: sed illud
sub quo intelligitur aliquid est modus
Exẽpli gr̃a. Si intelligo hoiem esse al-
bũ intelligo hoiem z intelligo albedinẽ
sed hominẽ intelligo in quid z intelligo
ipm sub albedine tanꝗ sub modo quia
ipa est illud sub quo hominẽ intelligo.
Ita etiam est in proposito nã qñ intelli
go genus gñalissimũ sub ea ratione qua
predicatur de pluribus differentib; nu-
mero in eo ꝙ quid vt puta de illo gñege
neralissimo et de illo gñegñalissimo zc̃.
tũc intelligo gen⁹ gñalissimũ in quid et
intelligo illud sub illa rõne que dicitur
spẽspãlissima: ita ꝙ vera erit illa p̃dica
tio gen⁹ generalissimũ est spẽspãlissima
z quando dicis ꝙ oppositũ p̃dicat̃ de op
posito. Rñdeo per aliquas ppositiões

¶ Prima est. Quñcunq₃ sunt due scđe in
tētōes opposite ꝛ vtraq₃ eaꝝ capit̄ vt qđ
nūq₃ p̄dicāt̄ de se inuicē. ¶ Scđa ē. Qñ-
cunq₃ sunt due scđe intētiones opposite
ꝛ vtraq₃ capit̄ vt modꝰ nūq₃ p̄dicant̄ de
se inuicē. ¶ Tercia ē. Qñcūq₃ sunt due
scđe intētiones etiā opposite qrū tamen
vna capit̄ vt qđ et altera vt modꝰ tales
intentiones scđe p̄dicant̄ de se inuicē de-
noīatiue. In ꝓposito ḡ qñ illa scđa intē-
tio genꝰ gn̄alissimū: ꝛ h scđa intētio spēs
spālissima ambe capiunt̄ aut vt qđ. aut
ambe vt modus sic sunt opposite ꝛ nūq₃
p̄dicant̄ de se inuicē. qñ aūt vna illarū se-
cundarū intētionū capit̄. vt qđ ꝛ alia vt
modus sic vna p̄dicatur de alia ꝛ hoc de-
nolatiue. Illa ḡ ꝯceditur genꝰ gn̄alissi-
mū est spēs spālissima ꝓut genꝰ gn̄alissi-
mum capit̄ vt quid est species spālissima
vt modꝰ ꝛ illo mō non sunt opposite ꝛ ꝑ
ꝯñs oppositū nō p̄dicatur de opposito.
¶ Ex p̄dictis ḡ patet oīa correlaria esse
falsa illoꝝ formalisantiū p̄ter octauum
qđ verū est ꝛ est tale. ¶ Cum idēptitate
reale stat distinctio formal̄. Pro decla-
ratione huiꝰ correlarij septē p̄ncipales ꝑ
ordinē ꝓpositōes ponunt̄. Quarū tal̄ ē.
¶ Prima ꝓpositio p̄ncipalis. Licet ꝑfe-
ctiones essentiales in diuinis sunt vna ꝛ
eadē res simplicissima cū essentia tñ ab
inuicē ꝛ ab essentia diuina distinguunt̄
formal̄r. ¶ Scđa ꝓpō p̄ncipalis. Licet
paternitas ꝛ eēntia diuina in patre sint
vna ꝛ eadē res simplicissima distinguūt̄
tñ ex natura rei ꝛ formal̄r. ꝛ sic de alijs.
Tercia ē. Oīa nocionalia in diuinis
idēptificant̄ real̄r cū essentia diuina licꝫ
ab ea formalit̄ distinguant̄. ¶ Quarta
est. Aliq̄ nocionalia distinguunt̄ solum
formal̄r inter se. Aliq̄ autē real̄r. nulla
tñ distinguunt̄ essential̄r. He q̄tuor pro-
positiones sunt p̄cise posite de illis q̄ re-
periunt̄ in diuinis. Sequētes aūt ponū-
tur de illis que reperiunt̄ in creaturis.
¶ Quinta ē. Oēs ꝓpe passiones eiusdē
subiecti idēptificant̄ real̄r cū suo subie-
cto ꝛ inter se licet formal̄r a se inuicē ꝛ a
suo subiecto distinguantur. ¶ Sexta est
Oēs differētie indiuiduales idēptificā-
tur real̄r cū suis indiuiduis quoꝝ sunt
dr̄ie ꝛ tñ ab illis distinguuntur formal̄r
¶ Septima ꝓpō p̄ncipalis ē. Potentie
aīe mere spūales idēptificant̄ real̄r inter
se ꝛ cū essentia aīe licet sint distincte for-
maliter. Ex illis ꝓpositionibꝫ seq̄tur p̄-
dictū correlariū simpl̄r esse verum. licet
oīa alia sint falsa. ¶ Notādū circa p̄mā
ꝓpositionē ꝙ ipsa hꝫ duas ꝑtes quaruꝫ
p̄ma est talis. Perfectōnes essentiales in
diuinis sunt vna res simplicissima. Se-
cūda ꝑs ꝙ ab inuicē formal̄r distinguāt̄
Quantū ad p̄mā partē est sciendū ꝙ ali-
ter loq̄tur Aristotiles de hoc noīe essen-
tiale ꝛ Theologus ſm eū p̄hm. Essen-
tiale ē illud qđ distinguit̄ ꝯ accidentale
ſm vero theologos. Essentiale sumit̄ ꝓ
ut distīguit̄ ꝯ nocionale. Essentiale ſm
p̄hm est illud ꝙ ꝑ se includit̄ in essentia
alicuiꝰ siue qđ p̄dicat̄ de aliquo in p̄mo
mō dicendi ꝑ se. Exēplū in cōposito na-
turali. vt materia ꝛ forma dicunt̄ essen-
tialia ipsiꝰ cōpositi ꝛ includunt̄ in illo in
p̄mo mō dicendi per se. Sed in cōposito
rōnis siue diffinitōis genus ꝛ differētia
sunt partes essentiales: ꝛ dicunt̄ essentia-
lia diffiniti siue cōpositi rōnis. Pro quo
sciendum ꝙ Compositū est duplex: scꝫ.
¶ Reale est illud qđ componit̄ ex re ꝛ re
real̄r distinctis sicut illud qđ cōponitur
ex materia ꝛ forma. ¶ Rōnis siue diffini-
nitionis ē illud qđ cōponit̄ nō ex re ꝛ re
sed ex realitate ꝛ realitate sicut species ꝛ
genꝰ ꝛ dr̄ia. Sicut ḡ genꝰ ꝛ spēs sunt de
q̄dditate ꝛ essentia compositi rōnis siue
ipsius diffiniti. sic etiā materia ꝛ forma
sunt de essentia cōpositi realis. Cōposi-
tio autē realis nō reꝑitur in oībꝫ generi-
bus: q2 nō in angelis. nō in demonibꝫ. nō
in aīa rōnali. neq₃ in accidentibꝫ cū sunt
forme simplices. ea scꝫ simplicitate que
opponit̄ ꝯpōni ex materia ꝛ forma. Cō-
positio ꝟo rōnis siue diffinitōis reꝑit̄ in

omnibꝰ generibꝰ. Nā oīa genera dicunt quādā realitatē potentialē ꝯtrahibilē per diās aliqs: spēs diuersas constituētes. Oēs ḡ spēs: quoꝝcunqꝫ generū sic sunt ꝯposite scꝫ ex realitate generis ꝫ realitate dīe ꝫ ꝑ ꝯñs in oī genere repitꝰ talis cōpositio ronis: q̄ tñ nō est realis. ¶ Et q̄uis in diuinis sint plures realitates distincte formalr: sicut pꝫ ex ꝓpositionibꝰ p̄cedentibꝰ. tñ nulla realitas in diuinis est potentialꝰ ꝯtrahibilꝰ ꝑ aliquā differētiam siue specificā siue indiuidualem vt patet ex p̄cedentibꝰ. Ex illis iā dictis sequunꝰ alique ꝓpōnes: ex q̄bus iā dicta magis elucidanꝰ. quarū p̄ma est. ¶ Licet angelus sit simplex simplicitate opposita cōponi ex materia ꝫ forma siue cōponi rei ꝫ rei. componiꝰ tñ ex realitate ꝫ realitate. ¶ Scd̄a est. Licet accidēs sit forma simplex cōponiꝰ tñ ex realitate et realitate. ¶ Tercia ē. Licet deꝰ habeat plures realitates. nullo tñ mō ē ꝯpositꝰ imo ē summe simplex: qꝫ nulla realitas in diuinis ē potētialis. Sed q̄ntūcunqꝫ sibi cōuenit sūme actualis. ¶ Quarta ē Tam materia q̄ forma sunt essentialia ipsi cōposito. ¶ Contra hāc quartā propositionē arguiꝰ. Nihil ē de essentia alicuiꝰ nisi ꝯueniat sibi in p̄mo mō dicendi ꝑ se. materia ꝫ forma nō ꝯueniūt cōposito in p̄mo mō dicēdi ꝑ se. igiꝰ nō sunt de essentia eiꝰ Maioꝛ est nota. minoꝛ pbaꝰ qꝫ quicq̄d dꝰ de aliquo in p̄mo mō dicēdi ꝑ se vere p̄dicaꝰ de illo in recto. materia ꝫ forma nō sunt hmōi. ḡ ꝫc. patet minoꝛ. nā hec ē falsa. hō est corpus. hō ē aīa igiꝰ. Rñdeo minoꝛ est falsa ꝫ ad ꝓbationem eius dico fm Linconienꝰ sup p̄mo posterioꝝ. Non opoꝛtet q̄ oīe essentiale ꝯueniēs alicui in p̄mo mō dicēdi ꝑ se dicaꝰ de eo cuiꝰ est essentiale in recto sed sufficit dicaꝰ de eo cuiꝰ est eēntiale in obliquo. sic ē de materia ꝫ forma respectu totius. ¶ Punctꝰ etiā includiꝰ q̄dditati ue in linea ꝫ tñ nō p̄dicaꝰ de ea in recto. nā ista ē falsa. linea ē punctꝰ vel puncta.

Sed illa cōceditur. Linea ē longitudo sine latitudine duobꝰ punctis termīata. ¶ Quinta ē. Omia gña ꝫ oēs dīe formales sunt de essentia suarū specierū qꝫ dicunꝰ de illis in p̄mo mō dicendi ꝑ se ¶ Sexta est. Oīe supiꝰ ē de essentia sui inferioris eadē rōe. ¶ Ex p̄dictis clare patet. Quid sit essentiale fm phos. Omne eīm illud dꝰ essentiale fm eos q̄d distinguiꝰ ꝯ accidentale: put accidēs cōtinet esse accidēs ꝑ accidēs siue accidēs cōe ꝫ accidēs ꝑ se siue ꝓpꝛiū. Vn̄. Accidens est duplex. quia Quoddā est accidens per accidēs siue accidens cōe vt albedo nigredo. Aliud ē accidēs ꝓpꝛium vt sunt ꝓpꝛie passiones. ¶ Septima est. Nulla ꝓpꝛia passio est de essentia sui ꝓpꝛij subiecti: quia nulla talis dꝰ in p̄mo mō dicendi ꝑ se de suo subiecto. ¶ Octaua est. Nullū accidēs ꝑ accidēs est essentiale sui subiecti ꝓpter eandē rationem. ¶ Nona ꝓpō est. Oīe illud dꝰ accidētale fm phos q̄d cōuenit alicui in p̄mo mō dicēdi ꝑ se. Ex his ꝓpositionibꝰ patet q̄d sit eēntiale ꝫ q̄d sit accidētale fm phos. Sed fm Theologos nō sumitur essentiale put distinguiꝰ contra accidētale sicut accipiunt phi sed sumitur fm eos put distinguiꝰ ꝯ nocionale. ¶ Pro quo sciendū. Q̄d in diuinis est vna entitas p̄ma oīno ꝫ absolutissima q̄ quidem entitas vocaꝰ essentia diuina ꝫ hecꝫ talem modū p̄dicādi de psonis diuinis q̄ dꝰ de q̄libet psona singillatim in singulari nūero ꝫ p̄dicaꝰ etiā de oībꝰ psonis simul ꝫ semel. Exēplū p̄mi vbi illa entitas p̄dicaꝰ de q̄libet psona singillatim vt dicēdo. pꝛ est essentia diuina. filius ē essentia diuina. spūs sanctꝰ ē essentia diuina. Exēplū scd̄i vbi de oībꝰ tribꝰ psonis simul ꝫ semel p̄dicaꝰ. vt pꝛ filiꝰ ꝫ spūs sanctus sunt essentia diuina. Nā vna ꝫ eadē essentia diuina nūero indiuisa: pluribꝰ tñ cōicabilis est realr in q̄cunqꝫ psona. Nūc ḡ ad ꝓpositū sciendū q̄ Essentiale fm theologos est illud q̄d hꝫ silr modū

p̄dicandi cū essentia diuina ⁊ cuȝ hoc si-
milem cōmunitatē: vt sapiētia: bonitas
iusticia: ⁊ q̄libet aliud attributū: p̄di-
catur de q̄libet p̄sona in diuinis singu-
latim: ⁊ de oībꝫ simul: ⁊ cū hoc est cōis il-
lis sicut essentia diuina. Nā hec ē vera
p̄r est sapiā diuina: filiꝰ est sapiā diuina:
spūssanctꝰ est sapiā diuina. Silr ⁊ illa:
p̄r filius ⁊ spūssanctꝰ sunt sapiā vna. g ⁊
eadē sapiā indiuisa: pluribꝫ tñ cōicabilꝫ
est in oībꝫ tribꝫ p̄sonis. ⁊ sic de alijs attri
butis. Ex illis seq̄tur regula generalis
⁊ theologicalis scʒ. ¶ Oīa essentialia in
diuinis sunt cōia tribꝫ p̄sonis q̄ꝫ habent
similē modū p̄dicandi ⁊ similē cōmuni-
tatē cū essentia. ¶ Nocionale autē est il-
lud qđ nō conuenit tribꝫ p̄sonis i singu-
lari nūero nec hꝫ talē ꝯmunitatē quā hꝫ
essentia diuina. Et reperiunt̄ quinq̄ no
cionalia in diuinis. Innascibilitas. Pa
ternitas. Filiatio. Spiratio actiua. Et
spiratio passiua. Nulla eīn illarū rela-
tionū seu realitatū cōuenit tribꝫ p̄sonis
Nā innascibilitas ⁊ paternitas tm̄ con-
ueniunt patri ⁊ nō filio neq̄ spūisancto.
Filiatio ꝯuenit soli filio. Spiratio pas
siua cōuenit soli spūisancto. Et licet spi
ratio actiua sit cōis patri ⁊ filio nō tamē
hꝫ talem entitatē qualē hꝫ essentia quia
nō cōuenit tribꝫ p̄sonis: quia spūssanctꝰ
nō est spiratio actiua nō eīn spirat acti-
ue sed solū passiue spirat̄. ideo nō habet
spiratione actiuā. Ex p̄dictis patet cla-
re q̄ apō theologos aliter sumitur hoc
nomen essentiale q̄̄ sm̄ philosophos.
¶ Essentiale eīn sm̄ theologos nō sumi
tur vt distinguitur contra accidentale:
quia nullū accidens est in diuinis. Sed
omne illud dicit̄ essentiale quod distin-
guitur contra nocionale. et dicitur no-
cionale a nosco. quia facit noscere perso-
nam. ¶ Arguitur Non sunt quinq̄ no-
cionalia. Probatur quia innascibilitas
siue ingenitum non est nocionale. Pa-
tet quia nedum pater est ingenitus: sed
etiam spiritussanctus et essentia diui-
na. probatur quia illa non sunt genita.
ergo ingenita. nullum autem nocionale
conuenit essentie cum illa sit communis
tribus igitur ingenitū siue innascibili-
tas nō est nocionale et per cōsequens nō
erunt quinq̄ nocionalia. Respondetur
ad hoc. Ingenitum capitur dupliciter.
¶ Uno modo vt tantū valet sicut nō p̄-
ductum per generationē: ⁊ sic nō solum
pater est ingenitus: sed etiaȝ spūssanctꝰ
⁊ essentia diuina: quia nullum illorū est
genitum. ¶ Alio modo sumitur put est
est proprietas patris. ⁊ illo modo sumi-
tur pro subsistente aliquo nō producto.
Et dicitur pro aliquo subsistente ꝑpter
essentiā diuinā que illo modo nō est in-
genita. vel ingenitū illo modo non cōue
nit essentie. Et licet ipsa nō sit producta
nō tamen est subsistens: quia subsistere
est incōmunicabiliter existere. Essentia
autem diuina est cōmunicabilis immo
actu communicata tribꝰ personis. Di-
citur secundo nō producto propter hoc
spiritussanctus nō est ingenitꝰ illo mo-
do. Nam licet ipse sit subsistēs est tamē
cum hoc productus. ¶ Ad propositum
ergo accipiēdo ingenitum primo modo
⁊ sic non solum pater est ingenitus: sed
etiam essentia diuina et spūssanctus. ta
men illo modo ingenitum non est nocio-
nale. Sed accipiendo ingenitum secun
do modo sic solus pater est ingenitus et
est proprietas patris ⁊ nocionale. Et il-
lo modo non conuenit alijs a patre.
¶ Pro maiori declaratione predictorū
ponuntur alique ꝓpositiones principa
les Quarum prima talis est. ¶ Omne
nocionale est respectiuum ad intra.
¶ Secunda propositio principalis est.
Omne respectiuum ad intra est nocio-
nale. Et q̄uis nulluȝ nocionale sit essen
tiale: non tamen sequitur q̄ sit acciden-
tale cum in deum non cadat accidens.
Unde beatus Augustinus quinto li-
bro de trinitate sic ait. In rebus inquit
creatis ad quod mutabilius quod non

ꝯm substantiā dr̄ restat vt ꝯm accidens dicat̄. Jn deo aūt nihil ꝯm accidēs dicit̄ nec tñ esse qd̄ dr̄ ꝯm ſuam dr̄. dicitur em̄ ad aliqd sicut pr̄ ad filiū ꝛ filius ad patrem. hec ille. Nunc ad ppositū. Prima pars pme ppositionis pncipalis pbans octauū correlariū. s. ꝙ pfectiones essentiales in diuinis sint vna res. Probat̄ ꝛ arguo sic p vnā regulā theologicalē que talis est. ¶ Quicqd est in deo ex natura rei est idē real'r cū essentia diuina ꝛ ipse de⁹met. Et breuiter oppositū dicere est hereticū: sed multe sunt pfectiones essentiales imo infinite ex natura rei in diuinis igit̄ sunt eedē real'r cū essentia diuia ꝛ p ꝯñs pma ps ppositionis vera. Scḋa ps eiusdē ppositonis scȝ ꝙ hmōi pfectiones essentiales distinguuntur formal'r. Probat̄. Jlla distinguūt̄ formal'r quoꝝ neutrū includit alterū in sua diffinitōe qdditatiua si habeat diffinitionē qdditatiuā vel si nō sit in genere: sed oēs pfectiones essentiales int̄ se ꝛ cū essentia sūt hmōi igit̄ ꝛc̄. Maior ē manifesta apud oēs Scotistas. Minor probat̄. Sapia em̄ in cōi non includit bonitatē in cōi in pmo mō ddi p se: q2 si vtraqꝫ diffiniret̄ neutra icluderet aliā i sua diffinitōe qdditatiua. g̊ nec sapia infinita icludit bonitatē infinitā in pmo mō dicēdi p se: q2 infinitas ē modus intrinsecus: q̄ non variat rōnē formalē eius cui aduenit ꝯm illos formalisantes. igit̄ nō facit bonitatem cui aduenit includere ipsam sapiaꝫ in pmo mō dicendi p se: nec ecōuerso igit̄ distinguunt̄ formal'r. ¶ Pro declaratione scḋe ppositionis pncipalis ponuntur alique ppositiones p ordinē. ¶ Prima ppositio. Licet pr̄ filius et spūssanctus sint idē essential'r distinguunt̄ tñ formaliter. ¶ Scḋa ppō. Jn eadē psona diuina nō pñt esse plures res real'r distincte. Nā oppositū dicere est simpl'r erroneū. ¶ Tercia ppō. Jn eadem psona diuina pñt esse plures realitates distincte. Ex illis ppositionib⁹ ꝯcludit̄ veritas secunde ppositionis pncipalis ꝛ maxime pro prima parte. s. ꝙ paternitas ꝛ essentia diuina in patre sint vna ꝛ eadē res simplicissima. p scḋam ppositionē q2 in eadem psona nō pñt esse plures res real'r distincte. Scḋa ps eiusdē ppositionis pncipalis pbat̄. s. ꝙ pr̄nitas ꝛ essentia diuina in patre formal'r distinguūt̄. q2 paternitas est formal'r incōicabilis. Essentia aūt diuina formal'r cōicabilis. mō cōicabile ꝛ incōicabile sunt pdicata ꝯtradictoria q̄ nō pñt verificari p eadē realitate simul ꝛ semel et ꝯm idē g̊ paternitas et essentia sunt alia ꝛ alia realitas ꝛ per ꝯñs alia ꝛ alia formalitas. Ubicūqꝫ aūt ē alia ꝛ alia formalitas ibi ē distinctio formalis igit̄ paternitas ꝛ essentia diuina distinguūt̄ formal'r. ¶ Tercia ppositio pncipal' hꝫ duas ptes. Prima ē Omīa nocionalia idēptificant̄ real'r cum essentia diuina. ¶ Scḋa est ꝙ ab essentia formal'r distinguant̄. Prima ps pbatur. Quicqd ē in deo ex natura rei: est idē real'r deo. sȝ nocionalia sunt in deo ex natura rei igitur sunt idē real'r cū deo siue cuȝ essentia diuina. ¶ Notādū pro maiori declaratōe ꝙ q̄tuor repiunt̄ signa in diuinis p ordinem. Non quidē p ordinē tpis vel durationis: cū ibi nō sit prius neqꝫ posterius tpe vel durationis. Sed oīa sunt ibi ab eterno pñt tñ ibi poni ꝯm modū intelligendi signa nature. Sunt g̊ ista signa q̄tuor nature in qbus reperio q̄tuor per ordinē. ¶ Jn pmo signo reperio essentiā diuinā q̄ est pma entitas vnica ꝛ absolutissima realis in existentia actuali tanqꝫ fundamētū: radix: ꝛ origo cuiuslibet entitatis. ¶ Jn scḋo signo sunt ibi essentialia siue attributa diuina. eēntiā diuinā circūstantia ꝛ decorantia tanqꝫ ornamēta pulcherrima vt flores ibi pullulātia ¶ Jn tercio signo sunt ibi nocionalia. ¶ Jn quarto signo sunt ibi relatōnes cōmunes. vtputa similitudo equalitas et idēptitates. Est g̊ in primo signo nature essentia diuina q̄ est formal'r infinita

ꝑ se a se ꝛ in se. ¶Pro quo sciendū ꝙ si/
cut aliq̄ res reperiunꝭ in multiplici dif-
ferentia ita ꝛ alique formalitates ꝛ rea/
litates siue ꝑfectiones sunt in multipli/
ci differētia. ¶Res aūt in triplici diffe/
rentia sunt Quedā res est infinita a se ꝛ
in se sicut prima persona in diuinis: vt
puta quia a nulla alia persona habet in
finitatem sed est infinita in se ¶Alia est
res infinita in se sed nō a se sicut filius ꝛ
spūssanctus qui licet sint infiniti non tñ
a se sed a patre. ¶Aliqua aūt res nec est
infinita a se neqȝ in se. sed ex se ꝛ in se sim
pliciter finita vt creatura. Sic ;etiā sūt
alique formalitates distincte ita ꝙ aliq̄
est que est formaliter infinita a se in se ꝛ
ꝑ se. sicut essentia diuina que est radix ꝛ
fundamentū oīs ꝑfectionis ꝛ hȝ a nullo
alio infinitatē. sed oīno a se habet illā.
Aliqua aūt realitas siue formalitas est
infinita in se ꝛ ꝑ se: sed nō oīno a se tanqȝ
ꝓma radix ꝛ fundamentū oīs ꝑfectiōis
ꝛ infinitatis sicut sunt attributa diuina
que ſm Damascenū dicunt aliquid cir/
ca essentiam diuinā et illa sunt formali/
ter infinita ꝛ in se et ꝑ se siue radicaliter
in eēntia diuina sicut in fundamēto cui
sunt eadem. Tercio sunt alique realita
tes que nec in se nec per se sunt formali/
ter infinite: nec sunt idem formaliter ali
cui infinito sicut personales proprie/
tates licet sint realiter idem alicui infi/
nito sicut essentie diuine. ¶Pro declara
tione scđe partis tercie ꝓpositionis prin
cipalis ponuntur alique propositiones
quarum prima est talis. ¶ Nulla rela/
tio rationis est deus etiā si ab eterno fu
erit in deo. ¶Scđa est. Nulla eadē enti
tas est respectiua ꝛ absoluta formaliter.
¶Tercia ē. Nulla entitas absoluta in/
cludit formaliter entitatem respectiuā.
¶Quarta est. Nulla entitas respecti/
ua includit formaliter entitatem abso/
lutam. Ex illis igitur ꝓpositionibꝰ iam
dictis sequitur ꝙ essentia diuina ꝛ noci/
onalia in diuinis sunt formaliter distin/
cta quia essentia diuina est absolutissi/
ma: nocionalia sunt respectiua quorum
nullum illorum includit alterum in pri
mo modo dicendi per se. ¶Quinta est.
Omnis dependentia creature ad deū
ē realiter eadē creature et tñ distinguiꝭ
ab ea formaliter. ¶Sexta est. Omis re
latio creature ad deum identificatꝭ reali
ter cum creatura distinguitur tamē for
maliter ab ea: ratio huius est quia nul/
lum respectiuū includitur quidditati/
ue in absoluto nec econuerso. ¶Quar/
ta ꝓpositio principalis habet tres par/
tes. Prima est. Aliqua nocionalia disti
guuntur solum formaliter. Scđa pars
est. Aliqua aūt distinguuntur realiter
Tercia. Nulla tamen distinguunꭍ eēn/
tialiter. ¶Prima pars probaꭍ quia in/
nascibilitas ꝛ spiratio actiua ꝛ paterni/
tas in patre: similiter filiatio ꝛ spiratio
actiua in filio in eadem persona distin/
guuntur solū formaliter quia in eadem
persona nō possunt eē plura realiter di/
stincta. Qđ aūt formaliter distinguanꭍ
probo in patre de innascibilitate ꝛ pat/
nitate: nam innascibilitas cōstituit per/
sonam: paternitas aūt vel spiratio acti/
ua non constituit personā. Constituere
aūt ꝛ non constituere sunt predicata re/
alia cōtradictoria. De quibuscunqȝ au
tem possunt verificari ꝯtradictoria illa
distinguunꭍ ex natura rei ꝛ quecūqȝ di/
stinguunꭍ ex natura rei distinguunꭍ for
maliter sicut ex sequentibꝰ patebit. Qđ
aūt innascibilitas constituat personā et
paternitas non. probo ꝑ btm̄ Augusti/
num sic dicentē. Si pater non genuisset
nihil prohiberet eū ingenitū esse igiꭍ ꝛc̄.
¶Scđa pars probaꭍ scȝ ꝙ aliqua noci/
onalia distinguunꭍ realiter quia tm̄ di/
stinguuntur paternitas filiatio ꝛ spira/
tio passiua quantū distinguūtur pater
filius ꝛ spūssanctus. Sed ille ꝑsone di/
stinguuntur realiter igitur etiā ille pre
dicte relationes distinguuntur realiter
¶Tercia pars illius ꝓpositionis ꝓbaꭍ

scꝫ ꝙ nulla nocionalia in diuinis distinguantur essentialiter quia in diuinis nõ est distinctio eẽntialis: immo hoc dicere esset hereticum ergo licet aliqua nocionalia distinguantur realiter non tñ eẽntialiter. ¶ Notandũ est diligenter ꝙ in diuinis quattuor genera ꝑdicationum reperiuntur. Primũ genus est ꝑdicationum qdditatiuarũ ꝛ sunt ille ꝑdicationes in quibus predicata dicunt̃ de subiecto in primo modo dicendi per se. Et huiusmodi predicata qdditatiua sunt quattuor. ¶ Primum predicatũ est conceptus entis vt dicendo deus est ens illa est quidditatiua quia superius ꝑdicatur de inferiori suo quidditatiue ens aũt est superius ꝛ deus suũ inferius igitur ꝛc. ¶ Scdm predicatum de deo qdditatiue dictũ est spũs: illa em̃ ꝑdicatio est quidditatiua in qua spũs ꝑdicat̃ de deo vt dicendo: deus est spũs. vñ ſm beatum August. Si inquit dicã eternus immortalis iustus bonus beatus spũs horum autẽ omniũ nouissimũ qd posui videtur subam ſcare cetera vero substãtie huiusmodi qlitates. Vult ergo beatus August. ꝙ hoc nomẽ spũs ſcet dei essentiã ꝛ per ꝯñs formaliter eẽntialiter ꝛ qdditatiue de eo dicit̃. ¶ Terciũ ꝑdicatum de deo qdditatiue dictũ est vita intellectualis hec em̃ deus est vita intellectualis est ꝑdicatio quidditatiua vbi nota intellectuale sumitur dupliciter.

¶ Uno mõ a potentia intellectiua et sic illud dr̃ habere vitã intellectualẽ qd habet potentiã intellectiuã hoc mõ aïa ꝛ angeli etiã habẽt vitam intellectiuã qꝛ sunt nature intellectuales: isto mõ nõ sumitur vita intellectualis quãdo est predicatum quidditatiuũ de deo dictum. ¶ Alio modo sumit̃ vita intellectualis vt sumitur a natura intellectuali tanꝗ ab actu primo: id est a rei essentia vt essentia distinguit̃ contra potentiã ꝛ contra oïe attributũ ita ꝙ si ꝑ impossibile essentia diuina nullã potentiã vel nullũ attributũ haberet adhuc eẽt vita intellectualis qꝛ illo mõ dicit actũ ꝑmũ. i. rei eẽntiã ꝛ est idẽ eẽntialiter eẽntie diuine sic intelligẽdo ꝙ nõ est tm̃ idẽ realit̃ ipsi essentie diuine ꝛ hoc simplici idẽtitate sicut forte qđcunqꝫ attributũ ponit̃ idem ipsi eẽntie sed hoc mõ ẽ idẽ sibi ꝙ si ipsa eẽntia diuina diffiniret̃ vita intellectiua seu intellectualitas nõ esset extra ei⁹ rationẽ qdditatiuã sicut sapia vel bonitas. Confirmat̃ per btm̃ August. Ubi inqt est prima ꝛ summa vita ibi nõ ẽ aliud viuere ꝛ aliud eẽ sed idẽ viuere ꝛ idẽ esse ꝛ quale sit illud viuere qꝛ scꝫ intellectuale subdit prim⁹ ac summ⁹ intellect⁹ cui nõ est aliud viuere ꝛ aliud intelligere: hec ille. Itẽ qcũqꝫ suba est intellectualis intellectualitas est inter rõnem ei⁹ essenti aliẽr sicut exẽplarit̃ hoc patꝫ in homine in cuius rõne quidditatiua ponit̃ rõnale ꝛ per cõsequens intellectualitas que per se intelligitur per rõnale in eadem eẽntialiter ipsi homini vt actualissimũ ꝛ perfectissimũ in essentia eius Ex predictis patꝫ ꝙ hec est quidditatiua deus est vita intellectualis. ¶ Quartum predicatũ qd in quid dicit̃ de deo est existentia actualis: vnde hec ꝓpositio deus est qdditatiua et in primo modo dicẽdi per se ſm scotũ libro ꝑ. no. q. ij. distin. ij. vbi dicit ꝙ hec ꝓpositio est per se nota q̃ coniungit illa extrema esse et eẽntiam diuinã vt est hec quia hec propositio ex terminis suis habẽt euidentẽ veritatẽ intantũ ꝙ hec ꝓpositio nõ est per se scđo modo quasi predicatũ sit extra rationẽ subiecti sed ꝑ se primo mõ ꝛ immediata ex terminis euidens quia est immediatissima ad quã resoluunt̃ oẽs propositiones aliquid de deo qualitercunqꝫ cõceptum enunciantes. Est ergo hec de⁹ est: vel essentia diuina est in primo modo dicendi per se ꝛ propter tale esse natura diuina dicitur essentia. Uñ ſm btm̃ Augustinũ. vij. de tri. capi. iiij. qđ est sapientie sapere ꝛ quod est potẽtie posse ꝛ eter/

astati eternũ esse ⁊ iusto iustum esse hoc
est essentie ipm esse ⁊ in eodem libro Ab
eo qd est esse appellatur eẽntia propter
qd deus cui ꝓprijssime ⁊ verissime coue/
nit esse dr ẽentia: et ideo dicit etiã beat⁹
Aug⁹. eodẽ lib. Manifestum est deum
abusiue vocari substantiã vt noĩe vsita
tiori intelligatur essentia qd vere ⁊ pro/
prie dicitur ita ꝙ forte solũ dicere opor
teat essentiã: est enĩ vere solus quia incõ
municabilis illudq̨ nomẽ suum famu/
lo suo annũciauit moysi cuȝ dixit. Ego
sum qui sum tamen siue eẽntia dicatur
qd proprie dicit̄ siue substãtia qd abusi/
ue dicitur vtrũq̨ ad se dicitur non rela/
tiue ad aliquid hec ille. ¶ Sed diceres
quare illa oipotẽtia est in primo modo
dicendi per se deus est et nõ illa rosa est
vel ista homo est ⁊ siĩe s. Respõdeo nõ si
mile ibi ⁊ alibi quia prima est immedia
tissima ⁊ cũ hoc necessaria ideo esse dicit̄
in ꝑmo modo dicẽdi per se de illa. Alie
aũt ꝑdicationes scȝ rosa est hõ est vel si/
miles sunt simpliciter cõtingentes ideo
esse non couenit illis in primo modi di/
cendi per se. Ista igitur quattuor ꝑdi
cata q̃dditatiua scȝ ens spũs vita intel/
lectualis ⁊ eẽ reperiuntur in diuinis si/
cut clare patet ex iã dictis. ¶ Scðm ge/
nus ꝑdicationum in diuinis est predica
tio denominatiuaruȝ et sunt ille in qui/
bus perfectiones attributales predicã/
tur de deo in concreto vt deus est volẽs
deus est intelligens deus est sapiens: il/
la enim attributa nõ predicantur in qd
de deo quia non dicuntur de deo in pri/
mo modo dicendi per se. ¶ Notandum
tamen ꝙ fm docto. subti. predicationes
denominatiue quandoq̨ dicuntur for/
males. vnde breuiter doctor Subtilis
quandoq̨ sumit formaliter pro eo ꝙ est
quidditatiue: quandoq̨ pro eo ꝙ est de/
nominatiue. Et illo secũdo modo Om/
ne nomen adiectiuum. Omne verbum
et omne participium predicatur forma
liter de eo de quo predicatur.

¶ Tercium genus ꝑdicationum quod
reperitur in diuinis. est predicatio iden
tica et talis predicatio proprie loquen/
do solum reperitur in diuinis. Predica
tio autẽ identica dicitur illa vbi abstra
ctum ꝑdicat̄ de abstracto vltimata ab/
stractione abstracto vt essentia diuina ẽ
bonitas: bonitas est sapientia: sapientia
est veritas et sic de alijs. Ratio autẽ ve
ritatis harum predicationum est: quia
vtrũq̨ extremorum est formaliter infi/
nitum. vnde notandum pro regula.

¶ Prima est. Quotienscũq̨ aliqua pre
dicata verificãtur in abstracto de aliq̃
subiecto propter infinitatẽ vtriusq̨ ex/
tremi vel propter infinitatem vnius ex/
tremi: talis predicatio dicitur identica
Exemplum primi vt sapientia est boni
tas dicitur identica: ipsa enim nõ est for
malis cum nullum illorum extremoruȝ
includat aliud in primo modo dicendi
per se. Nec est denomĩatiua cum sit con
tra rationẽ abstracti denominatiue sed
habet modum per se stãtis: est ergo pre/
dicta predicatio idẽptica propter infini
tatem vtriusq̨ extremi. Exemplum se/
cundi paternitas est essentia: illa predi/
catio est idẽptica non propter infinita/
tem vtriusq̨ extremi cum paternitas nõ
sit formaliter infinita. Sed est vera et
identica propter infinitatem formalem
vnius extremi scȝ essentie diuine: hec au
tem ꝑdicatio paternitas est filiatio nul/
lo modo conceditur: quia nullum extre
morum est formaliter infinitũ. Et ideo
in creaturis non reperit̄ predicatio iden
tica sine predicatione formali quia ibi
neutrum extremorum est formaliter in/
finitum.

¶ Secunda est. Omne infinitum pro/
proprie loquendo est talis nature ꝙ idẽ
tificat sibi quodcũq̨ cõpossibile. Cũ ḡ
sapientia essentia diuina bonitas ⁊ alia
attributa sint formaliter infinita: ideo

identificantur inter se ꝛ cū quocūq sibi cō
possibili qꝛ si nō idētificarēt sibi qđcūq
cōpossibile seq̄ret ꝙ aliqđ eēt accñs es/
sentie diuine quia bonitas ꝛ sapiētia ꝛc̄
Item sequeret ꝙ essentia diuina nō esset
entitas perfectissima probat quia si ipa
nō identificat qđcūq cōpossibile sibi ta
le cōpossibile nō identificatū erit pars
eius. Et sic totū illud resultās ex essen/
tia diuina et tali parte erit ꝑfectius q̄
essentia diuina cū omē totū sit perfecti⁹
sua parte. ¶ Quartū genus ꝑdicationū
qđ pro statu isto in diuinis reperio. Est
genus ꝑdicationū essentialiū: predicati
ones aūt eēntiales sunt ille in quib⁹ ex/
presse exprimitur identitas eēntialis ꝑ/
dicati cū subiecto vt dicendo pater ē il/
lud qđ est filius: fili⁹ est illud qđ est spi
ritussanctus. Ille ꝑdicationes non sunt
ꝓprie identiee sed eēntiales. ¶ Pro ma/
iori intelligentia predictoꝝ nota has re
gulas sequentes. Prima est. Quādocū/
q ꝑmisse sunt eēntiales nunq̄ pōt infer
ri formalis ꝯclusio: vñ non sequit pater
illud est qđ est filius: igit pater est fili⁹.
Similiter non sequit filius est illud qđ
est pater: igitur filius est pater quia pre
misse sunt eēntiales cōclusio ꝟo formal.
¶ Scđa est. Nunq̄ ex ꝑmissis idēticis
pōt inferri cōclusio formalis vnde nō se
quitur pater ē essentia diuina ꝛ fili⁹ est
eēntia diuina: igitur pater est filius qꝛ
ꝑmisse sunt identice cōclusio aūt forma
lis iđ argumentū nō valet. ¶ Tercia ē.
Ex ꝑmissis formalibus pōt inferri con/
clusio identica. ¶ Quarta est. Ex pre/
missis idēticis pōt inferri conclusio eēn/
tialis. ¶ Quinta ꝓpositio principalis
habet duas partes. Prima est ꝙ omnes
ꝓprie passiones identificant inter se rea
liter ꝛ cum suis ꝓprijs subiectis ꝛ hoc lo
quendo de proprijs passionibus eiusdē
subiecti. Scđa pars est ꝙ a se inuicem ꝛ
a suo subiecto formaliter distinguūtur.
Prima pars est sufficienter probata in
precedentibus: potest tamen adhuc con
firmari ratione illa. Si propria passio
distingueret a suo subiecto realiter seq̄/
retur ꝙ posset esse sine illo: sequela ꝓba/
tur. Omne subiectū se hñs pure in potē
tia passiua receptiua ꝛ ꝯtradictiōis ad
illud qđ recipit potest per diuinā poten
tiam separi ab eo ꝛ esse sine illo ad quod
habet talem potentiā; sicut paries pōt
esse sine albedine vel nigredine ad quaꝫ
est in potētia cōtradictionis qꝛ pōt sta/
re sub albedine vel nigredine diuisim.
Nā potentia cōtradictionis est indeter
minata ad ꝯtradictoria diuisim nō au/
tem cōiunctim. Ex quo sequit ꝙ de⁹ nō
potest esse in potentia cōtradictoria ad
aliquid attributū seu ad quācunq rea/
litatē ad intra quia necessaria sunt sibi
omnia intrinseca licet sint in potētia cō/
tradictionis ad aliquid ad extra qꝛ po/
test illud velle ꝛ nō velle: ideo esse sine q̄
cunq ad extra. Nunc ad ꝓpositum fm
Thomistas subiectū est receptiuū sue
ꝓprie passionis cum ipsa sit vera quali
tas de genere qualitatis. Si ergo subie
ctum est receptiuū sue proprie passiōis
ergo est in potentia passiua respectu illi
us ꝛ per ꝯsequēs est in potentia cōtradi
ctionis ad illā: vltima ꝯsequētia proba
tur quia fm phm potētia passiua est po/
tentia cōtradictionis. ergo subiectū ha/
bet esse sine sua ꝓpria passione qđ est fal
sum. Si aūt hoc cōcedūt inferant illa in
cōuenientia ꝯtra eos q̄ in precedentib⁹
sunt illata scꝫ ꝙ propositio necessaria ꝛ
demonstratiua erit ꝯtingens immo eti/
am erit falsa quod est absurdum sequit
ergo ꝙ propria passio identificatur rea
liter cuꝫ suo subiecto. ¶ Scđa pars hu/
ius propositionis probatur. Omnia il
la distinguuntur formaliter quorū vnū
non includit reliquū in primo modo di/
cendi per se proprie passiones inter se et
respectu suorum subiectorum sunt hu/
iusmodi. igitur ꝛc̄. ¶ Sexta propositio
principalis habet duas partes. Prima
pars est. Omnes differentie indiuidua

les identificantur realiter cum suis individuis tamen formaliter distinguuntur ab illis ꝓbatio p̄me partis. Sicut se habet differentia specifica ad suā spēz quā cōstituit sic se habet differētia individualis ad individuū quod cōstituit. sed differētia specifica identificatur cū specie quā cōstituit igit̄ differētia individualis realiter identificat̄ cū suo individuo. ¶ Differentia individualis aūt est illa que constituit rem in vltimo esse substātiali: vt socrateitas: platoneitas: stephaneitas: Wernhereitas ꝛ si de alijs Scđa pars probatur quia nulla differentia individualis est de q̄dditate ipi⁹ individui: nam quicq̄d est de q̄dditate alicuius necessario est cōicabile: sed differentia individualis nō est cōicabilis. igit̄ non est entitas q̄dditativa sed entitas hypostatica: igit̄ differentia individualis ꝛ suū individuū distinguunt̄ formaliter. ¶ Septima ꝓpositio principalis habet duas partes. Prima pars est. Potentie aie mere spūales identificant̄ realiter inter se ꝛ cum eēntia aie. Scđa pars est ꝙ sint distincte formaliter. Pro declaratione prime partis est sciendū ꝙ potentie aīe sunt duplices. ¶ Quedam sunt mere spūales ꝛ nō organice. Et sūt ille q̄ in suis oꝑationib⁹ non idigent aliquo organo: nam aia non minus intelligit in vna parte corporis q̄ȝ in alia. Harum autē potentiarū mere spūaliū sunt due quarū vna est cognitiua ꝛ est intellectus: alia aūt appetitiua vt voluntas vnde fm btm̄ Aug⁹. Intellectus habet se vt iudex. Volūtas vero vt dña ꝛ imperatrix: ipsa enim potest imꝑare oībus potentijs etiā intellectui non solū cōtra iudiciū falsum sed etiā cōtra rectū iudicium rōnis. Et hoc nota cōtra Thomistas dicētes ꝙ stante recto iudicio rōnis vel intellectus volūtas non pōt in oppositū: sed hoc est falsum ꝛ ꝯtra volūtatis libertatē et etiā parisius cōdemnatum.

¶ Alie potentie dicunt̄ organice vt potentia visiua auditiua ꝛc̄. Et ideo dicūtur organice quia ad exercendum illos actus aīa necessario requirit organa. Nam aia sine organo non potest videre cū non habeat oculos: nec potest audire cum nō habeat aures ꝛc̄. Et illo modo oēs potētie sensitiue dicuntur organice potētie. Est aūt potentia organica aliq̄ entitas tercia resultans ex aliq̄ formali tenente se ex parte aie ꝛ ex aliquo materiali tenente se ex parte corꝑis sic vtcȝ ꝙ potētia visiua nō ē p̄cise oculus nec p̄cise aīa nec totū corporeū nec totū spūale sȝ aliquid terciū compositum ex illis duobus. Nam organum visus qđ est oculus ad quem venit neruus opticus protensus a cerebro ad pupillam tale non est potentia visiua sed potentia visiua est aliqđ tercium compositum ex organo visus tanq̄ȝ ex materiali et ex aliquo formali se tenente ex parte anime. Vlterius sciendum ꝙ in hac propositione septima dicitur notanter potentie mere spirituales quia potentie organice non sunt eedem realiter cum ipsa anima sed realiter distinguuntur ab ea alias enim anima a corpore separata audiret videret et sentiret qđ est contra ph̄um. iij. de anima sed propositio intelligitur de potentijs mere spūalibus que potentie sūt eedem realiter cū essentia anime. distinguuntur tamē formaliter ab ea ꝛ a se invicem. Quod autem distinguantur formaliter probatur. Illa distinguuntur formaliter quorum vnum est oppositū alteri sed ille potentie sunt huiusmodi ergo ꝛc̄. minor patet. Illa sunt opposita quorum vnum est liberum et alterū naturale seu non liberum voluntas autem est libera: intellectus vero non igitur distinguuntur formaliter q̄re ꝛc̄.

Secunda huius opusculi parte expedita: in qua est positus et recitatus modus dicendi quorundã formalisantium: et declaratis distinctionibus et correlarijs multisq3 erroribus inde sequentibus quorundam formalisantiũ. positis quoq3 multis viam identitatum et distinctionũ clare aperientibus. Hic consequenter accedendum est ad terciam partem principalem que est de mõ redarguendi in qua parte declarantur quedam argumenta opinionum aduersariorum (doctrinã scoticam deturpantium) improbantia. Et ponunt in textu tanq3 decem decalogi precepta quibus preceptis omnia vicia destruuntur sic z illis argumentis omnia principia et fundamenta aduersariorum z formalisantium predictorũ totaliter euelluntur z eradicantur. ¶ Unde primum argumentum positum in textu est contra hoc qđ dicunt illi formalisantes sc3 q distinctio ex natura rei sit minor distinctione formali hoc autem est falsum z efficaciter improbatur z ostenditur q quecunq3 sũt distincta ex natura rei sũt etiam distincta formaliter. ¶ Sciendũ pro declaratione illius argumenti per qđ probatur antecedẽs pro prima sua parte q tale argumentum est bonũ non solum ſm materiam sed etiam ſm formam cum sit in debito mõ z in debita figura. Est enim in primo prime. Si dicas argumentũ non esse in prima figura: qz mediũ non subijcitur in maiori z predicatur in minori sed econtra igitur est in quarta figura. ¶ Respondeo argumentum est in prima figura immo nec quarta figura est ponenda. ¶ Pro quo ponũtur due propositiones quarum prima est hec. Sola trãpositio premissarũ non variat debitam figuram. ¶ Scđa ppositio. Quotienscũq3 arguitur debite sic q medium predicatur in pma z subijcitur in scđa: sylogismus est bonus et de prima figura patet quia si fiat transpositio premissaru3 medium subijcitur in maiori z predicatur in minori. Sequitur ergo ad propositum q in argumento in textu posito transpositis premissis habetur argumentũ in babara vbi medium in maiori subijcit et in minori predicatur. Sequit etiã contra Auicennã et sequaces suos q male ponunt quartã figuram esse distinctam contra primam quod etiã est contra Aristotelẽ qui non ponit in libris prioꝝ nisi tres figuras.

¶ Nota consequenter q ſm aduersarios z etiã ſm veritatem. Formalis distinctio quattuor vijs inuestigatur sc3 Diffinitiue Descriptiue Diuisiue z Reduplicatiue. ¶ Primo inuestigatur diffinitiue z hoc sic. Quecunq3 sic se habent q vnum non est diffinitio nec pars diffinitionis alterius nec vnũ includitur in alio qdditatiue seu in primo modo dicendi per se z econtra omnia illa distinguuntur formaliter. ¶ Scđo notandũ q distinctio formalis cognoscit seu inuestigatur per descriptionem. ¶ Pro quo sciẽdum q descriptio est duplex quedã est descriptio proprie dicta: et quedã est descriptio large sumpta. Descriptio proprie dicta est illa que datur per vnũ genus alicui⁹ descripti z p propriã passionem ipsius vt homo est animal risibile. Descriptio large sumpta est illa que datur per accidentia cõia et non propria. Per descriptionem aũt sic inuestigatur distinctio formalis. Quicqđ ponitur in descriptione alicuius descriptiue passio siue ppria siue cõis distinguit formaliter a descripto. ¶ Diffinitio causalis est illa que datur per oẽs suas causas tam extrinsecas q̃ intrinsecas vt hõ est quid compositũ ex carnibꝫ z ossibus z aia intellectiua a deo pter eternã btitudinẽ. ¶ Diffinitio nois est illa q̃ notificat qđ per nomen confuse importatur. Et illa tam entis q̃ nõ entis potest esse. Et illa

mō chymera ⁊ hyrcocervus ⁊ entia pro/
hibita diffiniunt. ¶ Tercio investigat
distinctio formalis divisive sic. Quēcun
ꝫ sunt aliqua duo membra divisionis
ex opposito distincta illa distinguuntur
formaliter absolutū ⁊ respectivū ⁊ gñā/
liter oīa opposita vł repugnātia sunt hu
iusmodi ex rōnibus suis formalibus. er
go formaliter distinguunt. ¶ Quarto
investigat distinctio formalis redupli/
cative. Pro q̊ notāda sunt duo documē
ta. Primū. Omnis dictio reduplicati/
va ꝓprie capta addita alicui semꝑ redu
plicat aliquā rōnem formalem. Scdm
documentū. Quotienscunꝫ aliqđ pre/
dicatū dicit de aliquo subiecto sumpto
cum aliqua rōne reduplicata qđ predi/
catum nō dicitur de eo sub alia rōne re/
duplicata: ille due rōnes distinguūtur
formaliter. ¶ His premissis notandū ꝙ
argumentū primū probat oīa illa eē di/
stincta formaliter q̄ distinguunt ex na/
tura rei sicut patet discurrendo per om
nia que illi formalisantes dicunt distin/
gui ex natura rei ⁊ non formaliter. Po/
nuntur aūt quattuor genera entium di
stingui solū ex natura rei ⁊ non formali
ter. Primū genus taliū entiū est superi/
us ⁊ inferius. Scdm est totum et pars.
Terciū est de mō intrinseco ⁊ re cuiꝰ est
modus. Quartū est diffinitio ⁊ diffini/
tum: patet ꝫm eos ꝙ superius nō inclu/
dit inferius in primo mō dicendi per se:
nec partes totū nec diffinitio diffinitum
nec res modū suum intrinsecū. Et licet
illud ex textu sufficienter reprobet: for/
mabo tamen vnā rōnem specialē contra
sic opinantes qua fundamentū illorum
formalisantium eiciatur ⁊ efficaciter re
probatur. ¶ Et arguo sic. Nulla eadē
ratio formalis est inter seipā ⁊ extra se
ipsam: sed inferius est extra rōnem for/
malem supioris: immo est accidēs supe
rioris: accipiendo accidens sicut sumit
pħus in libris elencorū in fallacia acci
dentis sc pro omni illo qđ est extra ra/
tionē q̇dditativā alicuius. Inferius aūt
est extra rationem q̇dditativā supioris
cū non conveniat sibi in primo mō dicē/
di per se ergo superius ⁊ inferius habēt
aliā ⁊ aliā rōnem formalem: quia ratio
superioris includitur in rōne q̇dditati/
va inferioris sed ratio formalis inferio/
ris non includitur in rōne formali supe
rioris: igitur est alia ⁊ alia ratio forma/
lis inferioris ⁊ superioris ⁊ per ꝯsequēs
distinguunt formaliter. Sicut enī illa
distinguuntur realiter vbi est alia ⁊ alia
res: ita etiam illa que habēt aliā et aliā
rōnem formalem distinguunt formali/
ter: igitur ⁊c̄. Ex his sequitur vna regu
la generalis q̄ talis est. ¶ De quibuscū/
ꝫ verificantur predicata ꝯtradictoria
quorum vnū est reale illa nō distinguū/
tur solum ex natura rei sed etiā formal/
liter. ¶ Sciendū est diligenter Cū mul
ta dicantur hic de rōne formali sive for/
malitate. Et multi multa dixerūt quid
formalitas seu ratio formalis sit ⁊ inter
illos vix vel nunꝗ̄ duo concordant sed
quasi quot illorū capita tot etiā sint de
scriptiones formalitatis sive rōnis for/
malis assignate. Et multa falsa ab eis
sunt tradita ideo ad cognoscendum ma
nifeste veritatē ponende sunt opiniones
quorundā formalisantium et modi po/
nendi illorum cum improbationibꝰ eo/
rundem opinionū. ¶ Prima opinio est
quorundā dicentium ꝙ ratio formalis
sive formalitas sumitur proprie et ade/
quate ab ipsa forma. Et sic ꝫm eos tot
sunt formalitates in homine quot sunt
in eo forme ⁊ nō plures. Si ergo aliquo
sit non nisi vna forma non est in eodē ni/
si vna formalitas: immo scdm eos implī
cat contradictionem esse plures forma/
litates in eodem ꝗ̄ sint forme. Qđ pro/
bāt rōne nā sicut se hʒ materiale ad ma/
teriā ita se hʒ formalitatas ad formā: sʒ
in eodē nō pñt eē plura materialia nisi
ibi sint plures materie ꝑa siłi in eodē n̄
pñt esse plures formalitates nisi ibi sint

plures forme z per cōsequens vbi est tm̄
vnica forma ibi tm̄ vnica erit formali/
tas. ¶ Contra hanc opinionem Argui/
tur. Essentialia dicuntur ab essentia et
personale dicitur a persona sed cū vni/
tate essentie in diuinis stant multa essen
tialia vt bonitas : sapientia : iusticia zc̄.
Et plura personalia in vna persona: si/
cut in patre in diuinis qui est vna perso
na in qua est innascibilitas z paternitas
ergo etiam a simili cū vnica forma pos/
sunt stare plures formalitates.

¶ Secunda opinio est quorundā dicen
tium q̄ ratio formalis siue formalitates
sint alique realitates existentes in eadē
re simplici ex natura rei. ¶ Contra hoc
arguitur. Isti insufficiēter dicūt nā for
malitas non solum reperitur in rebus
simplicibus sed etiam in rebus compo/
sitis ex materia z forma. ¶ Arguit̄ scd̄o
q̄ non solum in rebus realibus realiter
existentibus in aliquo ex natura rei sūt
formalitates immo etiam formalitates
reperiuntur in entibus rationis.

¶ Tercia opinio est quorundā dicenti/
um q̄ formalitas nihil aliud sit q̄ que/
daz modalitates et modi intrinseci hoc
autem est falsum et contrariū doctrine
scoti quia vbicūq̄ ipse loquitur de mo/
do intrinieco z realitate distinguit mo/
dum contra realitatem.

¶ Quarta opinio est illorum qui dicūt
formalitatem nihil aliud esse nisi quan/
dam rōnem quidditatiuā z definitiuaz
et sic omnia superiora diffinītia inferi/
ora sunt formalitates diffiniti. ¶ Con/
tra hoc Arguitur. Essentia diuina z at
tributa diuina ſm scotum sunt formali
tates et tamen nullum illorum diffinit̄.
Similiter entitas est vna formalitas z
tamen non diffinitur. Similiter omnia
predicamēta distinguuntur formaliter
ſm eos ideo dicūt aliam z aliam forma/
litatē. Et constat q̄ non habent rationē
diffinitiuā cū solius spēi sit diffinitio.

¶ Sciendum est vltimo q̄ formalitas
venit a forma z propter multiplicē hu/
ius nominis forma acceptionem multi
formalisantes defecerunt et diuersimo/
de dixerunt. ¶ Pro cuius ampliori de/
claratione sciendum q̄ forma nouē mo/
dis dicit̄: vnde forma est duplex scz sub/
stantialis z accidentalis. Forma accidē
talis sumitur dupliciter scz stricte z lar
ge. ¶ Stricte vt scz est exterior dispositio/
tio rei aīate: vel decens lineatio mēbro/
rum et sic parui homines dicuntur for/
mosi quia sunt decenter lineati: homies
aūt magni sunt pulchri et proprie loq̄n/
do non sunt formosi tamen large loquē
do vnum quandoq̄ sumitur pro reliq̄:
vt ibi speciosus forma pre filijs hominū
hic loquitur ꝓpheta de xp̄o qui tamē fu
it vir magnus z forma speciosus fuit er
go formosus hoc est pulcher.

¶ Large pro omni accidente qd̄ pōt in/
herere subiecto alicui illud informādo
vel perficiendo illud in esse scd̄o. Et il/
lo modo capitur forma transcendenter
quia conuenit omnibus predicamentis
a substantia. Et isto modo etiam diffini
tur forma ab autore sex principiorū sic
Forma est cōpositioni contingēs id est
cōponibilis cū aliquo subiecto simpli/
ci z inuariabili essentia consistens id est
nō cōposita ex materia et forma. ¶ Pro
vlteriori intellectu formalitatū ponen/
de sunt alique propositiones Quarum
prima est hec. ¶ Formalitas nō dicitur
a forma altera istorum modoruz capta
patet quia formalitas etiam reperit̄ in
substantijs que tamen substātie nō sunt
accidētia. ¶ Forma substātialis est du/
plex quedam est eni cōpleta z per se exi/
stens que non est nata informare materi
am. Et hec forma sumitur dupliciter.

¶ Uno mō ꝓ forma toti⁹ z est tercia en/
titas siue q̄dditas cōstituta ex materia
z forma vt humanitas. Et talis forma
etiā dicit̄ forma essendi quia per eam hō
habet eē simpliciter scz esse humanū. Et
dī forma totius ꝑ hoc ei differt a forma

partis. Forma em̄ partis non componit̄ ex materia z forma. Sil'r forma partis nata est informari materiā nō sic forma totius. De forma aūt substātiali cōple ta simplici fiet mentio habito p̄mo quid sit forma partis. ¶ Alio mō pro forma substātiali nata informare materiaȝ: vt aia. Et talis forma dr̄ forma partis cuȝ sit altera pars ipsius cōpositi. ¶ Forma substātialis z accidētalis differūt tripl'r ¶ Uno mō quia forma substātialis dat esse simpl'r. i. esse substātiale. Forma au tem accidentalis solūmodo dat esse s̄m quid. i. esse accidētale. ¶ Scd̄o differūt q̄a ablata forma substantiali necessario corrūpitur cōpositū: vt ablata aia ne/ cessario corrūpitur hō. Ablata autē for ma accidentali nō corrūpitur subiectū. Unde ablata albedine nō corrūpit̄ pa/ ries. ¶ Tercio mō differūt quia oīs for/ ma substātialis adueniēs materie cōsti/ tuit cū illa terciā entitatē q̄ vocat̄ cōpo/ situm. Forma aūt accidentalis nullā en titatē terciā et absolutā cōstituit cū suo subiecto cui aduenit. ¶ Scd̄a ꝓpositio Formalitas nō dr̄ a forma substantiali neq̄ ab illa q̄ dicit̄ forma partis neq̄ ab ista que est forma totiꝰ: quia etiā in an/ gelis repiunt̄ formalitates qui tn̄ nō ha bent formā partis cū nō sint cōpositi ex materia z forma neq̄ habēt formā totiꝰ cū talis sit etiā cōposita ex materia z for ma. Itē in diuinis multe repiunt̄ forma litates z tn̄ ibi simpl'r nulla ē cōpositio. ¶ Forma substantialis cōpleta simplex est duplex scȝ. Creata vt angelꝰ demon q̄ nō sunt forme partis. Et licet tā ange li q̄ demones possint vniri corporib; et possint in illis causare motū ꝓgressiuuȝ tn̄ vniunt̄ illis tm̄ sicut motor mobili: z nō vniunt̄ illis p̄ informatōnē. Ideo nō sunt forme partis. ¶ Increata vt deus. Et dr̄ deus forma substātialis nō vt for ma de genere substātie: sed vt forma sub stantialis sumit̄ trāscendenter sicut etiā substantia q̄n̄q̄ sumit̄ trāscendēter. Et

tunc omne illud dicit̄ substātia q̄ nō est natum inherere alicui subiecto. z sic nec deus est substātia. Ne autē videat̄ mirū deū vocari formā substantialē. Nam et Boetius p̄mo de trinitate vocat deum formā dicens. Forma simplex esse subie/ ctum nō pōt scȝ alicuiꝰ accidētis. Loqui tur autē Boetius de deo. Nā licet ange lus sit forma simplex pōt tn̄ eē subiectū accidentis imo habet actu multa acci/ dentia. ¶ Tercia ꝓpositio est. Formali/ tas ꝓprie loquēdo nō venit a forma sub stantiali cōpleta simplici: quia formali/ tates etiā repiunt̄ in accidentib; q̄ tamē nō sunt forme substātiales. ¶ Septimo sumit̄ forma pro aliquo exēplari s̄m qd̄ aliq̄d est formabile ad extra anteq̄ for/ metur z talis forma exēplaris dr̄ ydea. ¶ Quarto ꝓpositio est. Formalitas nō sumit̄ illo mō a forma. Nā essentia diui na est vera formalitas. sil'r oia attribu/ ta: z oia ꝑsonalia i diuis sūt vere forma litates. q̄ tn̄ nō hn̄t i diuis ydeā siue for mam exemplarē. Un̄ est regula theolo/ gicalis. ¶ Nihil habet ydeā in diuinis nisi sit ꝓducibile ad extra. Nā sic diffinit̄ tur. ydea est rō in mente diuina s̄m quā aliq̄d est formabile ad extra ¶ Octauo sed'tur forma pro forma in cognoscendo q̄dditatiue aliud et sic supius respectu sui inferioris z que ducūt nos in cogni/ tionē essentialē alicuiꝰ dicunt̄ forma pri mo modo. ¶ Quinta ꝓpositio. Forma/ litas siue rō formalis nō sumit̄ a forma illo mō sumpta ꝓprie loquēdo: quia pro prie passiones dicunt̄ formalitates s̄m illos formalisantes q2 distinguunt̄ for/ maliter a suis subiectis. z tn̄ non sunt ra tiones cognoscēdi sua subiecta essentia/ liter z quidditatiue. ¶ Nono et vltimo Forma sumit̄ pro rōne q̄dditatiua z for mali alicuiꝰ. ¶ Sexta ꝓpositio est. For malitas siue ratio formalis sumit̄ a for/ ma vltimo mō sumpta scȝ a rōne q̄ddi/ tatiua. Pro maiori declaratione huius ꝓpositionis ponende sunt alique ꝓposi/

tiones p ordinē. ¶ Prima ppositio est. Ratio qdditatiua. rō formalis. qdditas. formalitas. Illa quatuor sunt penitus synonima. Probat. Illa sūt synonima penitus q importāt oino eandē rem: siue q hñt idē fcarū: sed ista quatuor sunt hmōi. igit zc. Maior ē manifesta. Minor patebit ex ppositionibus sequentibus. ¶ Secunda ppositio ē. Ratio qdditatiua sumitur dupl'r. Uno mō pprijssime. Alio mō large. ¶ Tercia ppō est. Rō qdditatiua formal' siue formalitas nō ē diffinibilis diffinitōe qdditatiua z pprie dicta qz ipsa est trāscendens conueniens deo et creature: sed trāscendētia nō hñt aliqua genera qz trāscendūt ipsa cū igit nō habeant gen' sequitur q nec diffinitionē qdditatiuā siue pprie dictā cū talis constituat ex genere z dr̃ia. ¶ Quarta ppō est Rō qdditatiua pprijssime sumpta est illa qua res hz suū primariū esse siue qua res est in suo pmario siue totalr siue par cialiter. Nā oēs pcedunt rē habere suū esse p rōnē qdditatiuā. Sed qz dr in descriptione esse pmariū: ideo ponēda est qnta ppositio. ¶ Quinta ppō est. Esse alicui' rei est duplex scz. Primariū esse rei cuiuslibet est suū ppriū esse essentiale Secundariū vero esse est esse accidētale alicui' rei. Et tale ē duplex. s. Passionale z Cōmune. Exēplū pmi ppria passio cuiuslibet rei. Exēplū scdi. vt accidens p accidens. Ex illis dictis sequunt aliq ppōnes p modū correlarioz. ¶ Prima ppositio est. Nulla ppria passio dr forma litas siue rō qdditatiua pprie loquēdo respectu sui pprij subiecti: quia p ppriā passionē nulla res hz suū esse pmariū sz hz illud p ppriā dr̃iam z p ppriū genus si sit ens pdicamētale. ¶ Scda ppō est. Nullū accidēs cōe dr pprie rō qdditatiua respectu sui subiecti: vt color non est rō qdditatiua respectu parietis qz paries nō hz suū esse pmariū a colore. pt cū paries esse ablata albedine siue qcunqz colore. ¶ Tercia ppō est. Licet accides nō sit rō qdditatiua sui subiecti stricte loquendo. est tñ rō qdditatiua sumēdo rationē qdditatiuā respectu suoz inferiorum: cū inferiora habeant suū esse pmarium a suo supiori. ¶ Quarta ppō est. Nulla pfectio attributalis in diuinis ē rō qdditatiua pprie loquēdo: quia per attributa siue p rōnes attributales eēntia diuina nō hz suū propiū esse pmariū Vñ ista deus ē sapiēs nō est in pmo mō dicendi p se. igitur. ¶ Quinta ppō est. Nullū nocionale in diuinis est proprie rō quidditatiua: qz nullū nocionale dat esse pmariū. vt paternitas filiatio z spiratio passiua. ¶ Pro maiori declaratōe illius ppōnis notandū q licet pr̃ constituatur in eē psonali pprietate siue p nocionale: non tñ sequitur g pprietas est rō qdditatiua: vel nocionale est rō qdditatiua pprie loquēdo ipsius cōpositi constituti. quia p illā nō pstituit in esse deitatis: qd esse est esse primariū ipsius psone. Vñ sm Aug'. Eodē est de' pr̃ z est: sed nō eodem est pr̃ quo deus. ipsa nāqz deitate est de': z deitate est. i. suū esse primariū hz a deitate: licet sit alio pater qz de': quia ipse est pr̃ paternitate. tale aūt esse paternitatis non est esse primariū. i. non est rō essendi ipsi patri: sed bene dat esse secundariū. Nam si nunqz genuisset nihil phiberet ipm ingenitū esse. g nō hz esse suū pmariū a paternitate. ¶ Sexta ppō est. Idē est dicere esse primariū. esse essentiale z esse in pmo mō dicendi per se ¶ Septima ppositio est. Ens est ratio quidditatiua stricte loquendo enti creato z enti increato quia de illis dicitur in quid. i. in pmo modo dicēdi p se. Sed quicqd dicit de aliquo in primo modo dicendi per se est de rōne formali z qdditatiua illius de quo dicit in quid igitur ens est ratio quidditatiua enti creato et enti increato. ¶ Octaua propositio est. Omnia pdicamenta dicunt rōnē qdditatiuā stricte loquendo: quia omnia predicamenta sunt a quibus sua inferiora

habent suũ esse primariũ quia inferiora includunt illa in primo modo dicendi p se. ¶ Nona ꝓpositio est. Omnia genera subalterna dicunt rationem quidditatiuã respectu suarũ specierũ ꝛ inferiorũ ꝓpter ratione dictam. ¶ Decima ꝓpositio est. Omnes spẽs spẽalissime sunt rationes quidditatiue ꝓprie loquendo respectu suorꝫ indiuiduorꝫ quia dicũt esse quidditatiuũ ipsorꝫ: ꝛ includunt in illis in primo modo dicendi p se. ¶ Pro maiori declaratione illius ꝓpositionis notandũ ꝙ licet in quolibet indiuiduo sunt duo esse. scꝫ esse indiuiduũ ꝛ esse speciei: Esse tñ speciei magis est de quidditate ipsius indiuidui ꝛ magis formale ꝙ eẽ indiuidui: quia tale esse indiuidui ẽ quasi esse materiale respectu eẽ speciei. ¶ Notandum vlterius ꝙ licet genera gñalissima sint genera subalterna et spẽs specialissime dicant rõnẽ quidditatiuã suorũ indiuiduorꝫ. hoc tamen est diuersimode quia genera nõ ꝓnant tale esse primariuꝫ sed tñ partiale. Nã aial nõ dicit totam rõnẽ quidditatiuã fortis sed solũ partẽ. Species specialissima dicit totam rõneꝫ quidditatiuã ipsius indiuidui cũ indiuiduũ non habeat aliã rõnẽ quidditatiuam siue diffinitioneꝫ a diffinitione sue speciei. ¶ Differentie indiuiduales nullo mõ sunt rõnes quidditatiue loquendo stricte: quia differẽtijs indiuidualibꝫ indiuidua non habent suũ esse ꝓpriũ ꝛ primariũ. Nam licet per differentiã indiuidualem indiuiduum habeat esse indiuiduale: tamẽ tale esse nõ est esse quidditatiuum ꝛ formale: sed tñ esse materiale. ¶ Formalitas vt hic sumitur ꝛ rõ quidditatiua stricte sumẽdo nõ sunt idẽ ꝯuertibiliter pꝫ qꝛ multe sunt formalitates vt oẽs ꝓprie passiones q̃ tñ nõ sunt rõnes quidditatiue stricte loquẽdo: vt pꝫ ex ꝓcedentibus. Cũ ergo in ꝓcedentibꝫ dictũ sit ꝙ formalitas ꝛ rõ quidditatiua sunt synonima penitꝰ nõ est hoc dictũ de rõne formali siue rõne quidditatiua stricte loquẽdo sed large accipiendo. ¶ Rõ quidditatiua large sumpta. Est illa q̃ aliquid est primo extra nihil vel primo repugnat nihilo ꝛ q̃ pmo est talis entitas. ¶ Una queqꝫ entitas p suam ꝓpriã rõnẽ formalẽ ꝛ intrinsecã est pmo extra nihil vel tal' entitas. ¶ Nota hic duo pncipia metaphisicalia. ꝛ ẽ tale pmũ. ¶ Quecũqꝫ sunt incõpossibilia sibiinuicẽ ex suis ꝓprijs rõnibꝫ formalibꝫ intrinsecis sunt incõpossibila. ¶ Scdm pncipiũ. Quecũqꝫ sunt sibiinuicẽ repugnantia ex suis ꝓprijs rõnibꝫ ꝛ intrinsecis sunt repugnãtia. ¶ Entitas realitas quidditas: formalitas. rõ quidditatiua ꝛ rõ formalis. Illa sex sunt penitꝰ (large loquendo) synonima ꝛ etiã ꝯuertunt. pꝫ quia quicquid est entitas est etiã realitas formalitas. rõ quidditatiua ꝛc. Et quicquid est formalitas est etiam realitas quidditas ꝛc. Et quicquid est quidditas etiã est realitas formalitas ꝛ ratio quidditatiua. et sic de alijs sex. ¶ Ex his sequitur Correlariũ. Omnes differentie indiuiduales sunt formalitates: quia omnes differẽtie indiuiduales sunt realitates ꝛ omnis realitas large loquendo est formalitas. ergo ꝛc. Male igitur dicũt illi formalisantes ꝙ differentie indiuiduales sunt modi itrinseci cũ modus intrinsecus nõ sit realitas sed dicat tñ modũ realitatꝫ. Ex alio etiã probatur ꝙ differentie indiuiduales sint formalitates: quia vbicũqꝫ est distinctio formalis ibi est alia ꝛ alia formalitas: sicut vbicunqꝫ est distinctio realis ibi est alia ꝛ alia res sed forteitas platoneitas et iohãneitas ꝛ sic de alijs distinguunt formal'r etiam s'm aduersarios cum nulla illarũ includat aliã in pmo modo dicendi p se. igit' differẽtie idiuiduales sũt formalitates. ¶ Nouẽ sunt gñã formalitatũ. Primũ genus est formalitatũ trãscendentiũ: vt entitas: bonitas: vnitas: ꝛ generaliter omnes passiones conuertibiles cũ ente sunt formalitates: quia formaliter ab inuicem et ab ente distinguuntur.

¶ Scdm genus: sunt generagnalissima puta substantia qlitas quātitas. ꝛ sic de aliis oibꝫ gnibus gnalissimis. ¶ Terciū est generū subalternoꝝ vt sunt oia genera subalterna. ¶ Quartū gen⁹ formalitatū est spēspecialissimarū. vt sunt oēs spēspecialissime. ¶ Quintū est differentiarū vt est rōnale ꝛ irrōnale ꝛ oēs differentie specifice. ¶ Sextū est indiuidualium vt sunt oēs drīe indiuiduales vtpꝫ Johanneitas. ꝛ sic de aliis. ¶ Septimū gen⁹ est attributaliū sicut sunt oia essentialia ꝛ attributa in diuinis. ¶ Octauū gen⁹ est nocionaliū vt est paternitas. filiatio. spiratio actiua ꝛ spiratio passiua ¶ Nonū gen⁹ ē formalitatū passionaliū vt sunt omnes ꝓprie passiones. Et licet passiones entis sint etiā passiones tñ cū hoc sunt trāscendentes ideo non enumerantur hic sed inter formalitates trāscēdentes. ¶ Nota ꝙ aliqua est formalitas oino infinita que nō est de aliquo istoꝝ nouē modoꝝ qꝛ ipsa nō est trāscendens cū nō sit cōis deo ꝛ creature: nec est generica cū nō sit genus nec in aliquo genere nec indiuiduū. ꝛ sic descendēdo ꝑ oia genera ꝛ ꝑ oēs modos. hec aūt formalitas est essentia diuina q̄ nō est trāscendēs vt in ꝓposito capit̄ trāscendēs vt pꝫ. vt est solū illud qd̓ est cōe deo ꝛ creature. essentia aūt diuina nō est hmōi neqꝫ genus in aliquo genere. igit̄ ꝛc̄. ¶ Contra pdicta Arguit̄ ꝛ precipue ꝙ illa sex supius enumerata. s. entitas. realitas. q̇dditas ꝛc̄. sint penitus synonima. videtur eīn ꝙ nō sint penitus synonima. Nā doctor subtilis distinguit entitatē duplicē. s. entitatem ypostaticā ꝛ entitatem q̇dditatiuā etiā distinguit entitatē q̇dditatiuā ꝯtra ypostaticā. cū ḡ ꝑnitas. filiatio ꝛ spiratio passiua in diuinis ꝛ oēs drīe indiuiduales sint entitates ypostatice. seq̄tur qd̓ nō sint q̇dditates: et quia dictū est ꝙ tales entitates sint formalitates ꝯcluditur ꝙ formalitas ꝛ q̇dditas nō ꝯuertāt̄ ¶ Dico ꝙ rō formalis seu q̇dditatiua capit̄ duobꝫ modis vt patet ex pdictis. large scꝫ ꝛ stricte. vel ḡ stricte capiendo. ꝛ sic concedo ꝙ paternitas ꝛ filiatio de q̄bus arguitur nō sunt rōnes q̇dditatiue ꝓprie loquendo qꝛ ois talis rō q̇dditatiua est cōicabilis pluribꝫ. ꝛ sic intelligit doctor subtil̄. Cū hoc tñ stat ꝙ oia illa sint rōnes q̇dditatiue large capiendo. et sic rō q̇dditatiua ꝯuertitur cū formalitate ꝛ cū aliis q̄tuor enumeratis. ¶ Ex pdictis pꝫ manifeste ꝯ pdictos formalisantes ꝙ ꝑmū entiuꝫ scꝫ supius ꝛ inferi⁹ ꝙ ipsi ponunt solū distinctiue ex natura rei ꝛ nō formal̄r. Non solū distinguitur ex natura rei sed etiā formal̄r sicut efficacissime est ꝓbatū ꝑ p̄cedentia ꝛ etiam sufficientissime ꝓbatur in textu. ¶ Secundo restat cōtra eosdē formalisantes ꝙ etiā totū ꝛ partes nō solū distinguantur ex natura rei imo etiam formal̄r qꝫuis ipsi ponāt inter illa tm̄ distinctionē ex natura rei ꝙ aūt distinguant̄ formaliter hoc in textu efficaciter ꝓbatur tñ faciā ꝯ eos vnā rōnē specialē. Et arguo sic. impossibile est ꝙ tota ratio formalis sit tota rō siue essentia toti⁹ alicui⁹: ꝛ nō tota essentia eiusdē. Sed rō formal̄ ipi⁹ cōpositi puta hoīs est tota essentia ipsi⁹ cōstituti. rō aūt formalis partis cōstituentis nō est tota rō siue essentia ipsi⁹ constituti vt patet de rōnalitate ꝛ aīalitate quoꝝ nullū est de rōne totali siue eēntia totalis ipsi⁹ hoīs. ḡ totū ꝛ partes habēt aliā ꝛ aliā rōnē formalē. et ꝑ ꝯñs humanitas nō est eiusdeꝫ rōnis formalis cum partibꝫ ipsam constituentibꝫ: sed distinguuntur formal̄r: Maior est manifesta Minor ꝓbatur ꝑ scdā pte. Nā si pars esset tota rō siue essentia ipsi⁹ constituti Puta si aīalitas esset tota rō hoīs: sequeretur ꝙ sufficeret ponere solū aīal i diffinitōne q̇dditatiua ipsi⁹ hoīs. quia sufficienter cōprimeret totaꝫ essentiā ipsius. ḡ dicendo hō est aīal: hō sufficienter eēt diffinitus qd̓ est simpl̄r falsum. ꝛ eodem modo dicet̄ de differētia. ¶ Ad declara

tionem illius particule est notādum q totū capitur dupliciter. ¶ Uno modo. Sinkathegoreumatice et sic valet tm̄ si cut quelibet pars integralis: est enim si gnum distributiuum partiū integrali um vt totus sortes. i. quelibet ei⁹ pars. ¶ Alio mō. kathegoreumatice et sic va let tm̄ sicut ens hn̄s partes et sm hanc di stinctionē toti⁹ possunt formari sophis mata de quibus patebit. Pro declarati one illius distinctionis ponēda sunt ali qua Sophismata quorū tale est pmū.

¶ Totus sortes est sanus ad veritatem illius sophismatis requirit totū acci pitur sinkathegoreumatice q q̄libet ps ipsius sortis sit sana. Si autē totū acci pit kathegoreumatice sufficit ad verita tem sophismatis q partes pncipales in tegrales sint sane. nam sm phm tot⁹ hō sanat q̄n thorax sanat. i. q̄n pect⁹ vel cor sanat. et valet tm̄ ppō phi totus hō sana tur. i. hō hn̄s ptes integrales sanat. Est aūt sensus sophismatis Totus sortes ē sanus. i. sortes hn̄s ptes integrales ē sa nus et dato etiā q sortes dolet in digito adhuc tn̄ esset san⁹ q2 sufficit q ei⁹ ptes pncipales integrales sint sane. ¶ Scdm est. Totus sortes est minor sorte. ¶ To tus sortes ē minor seipo accipiēdo ḡ to tū sinkathegoreumatice sophismata sūt vera: pmū valet tm̄ q̄libet ps sort is in mi nor ē ipemet sortes. Si aūt totū capit kathegoreumatice sophismata sūt falsa sensus est primi sophismatis. i. sortes ha bēs ptes integrales ē minor se ipō. So phisma quartū. ¶ Totū qd est in mun do est in oculo meo posito q habeam mi nimā rem vel stipulā q̄ est in mundo in oculo meo: nam tale ens in casu posito ē in mūdo et est totū et est in oculo meo: er go totū qd est in mūdo est in oculo meo Sophisma est verū in illo casu capiēdo totum kathegoreumatice quia valet tm̄ ens habēs partes integrales existens in mundo est in oculo meo. Si aūt totum accipitur sinkathegoreumatice sophis ma est falsum quia denotat q quelibet pars integralis etiā cuiuslibet entis sic in oculo meo. Notandum q de toto syn kathegoreumatice sumpto nihil loquit textus in proposito nostro. Totū kathe goreumatice sumptū licet sumat trede cim modis tamen de octo mōis nihil ad propositū ideo obmittunt. Alie aūt ipi us totius acceptiones ponunt. ¶ Totū qddā ē totū vniuersale: quoddā est totū integrale aliud est potestatiuum aliud est essenciale aliud vero totum per acci dēs. ¶ Totū vniuersale sic describit est superius respectu suoꝝ inferioꝝ. Pro q̄ dicto ponit regula talis. ¶ Omne superi us respectu sui inferioris dr̄ totū vni uersale: et dr̄ vniuersale q̄si vnū versum in multa et de isto toto nō loquit textus. ¶ Totū integrale est illud qd constitui tur ex partib9 q̄ntitatē habentib9 sicut domus est totū integrale respectu parie tum et tecti ex quib9 constituit. ¶ Scda regula est. Omne totū integrale dicit ali quā entitatē realem realiter distinctā a suis partib⁹ simul et separatim sumptis probat. impossibile est eandē rem mane re et nō manere existere et nō existere. Sz partes integrales pn̄t manere toto non manente possunt existere toto non existē te in actuali existentia. Nā sm phm. vn̄ metaphisice. Illa syllaba ba potest de strui remanentib9 b et a q2 b et a possunt mutuo existere nō existente syllaba illa ba. Et eodem mō dicendū est de aliis to tis integralibus: de illo toto etiā non lo quitur textus. ¶ Totū potestatiuū si ue virtutis est illud qd est in se et in sua essentia simplex nullā habens quantita tem virtualiter tn̄ plura continens vt es sentia anime: illa em̄ est simplex cum nō sit cōposita ex materia et forma: cōtinet tamen multas virtutes quibus pōt ex ercere operationes diuersas quia conti net intellectū et voluntatē mediantibus quibus potest intelligere et velle: de isto toto etiam non loquitur textus.

¶ Tercia est. Omne totū potestatiuū distinguitur formaliter a suis partib⁹ nam in pcedentibus sufficienter declaratū est essentiā anime formaliter esse distinctā a voluntate et intellectu: eodem modo dicendum est de essentia angeli et eius potentijs. Q₂ aūt textus nō loquatur de isto toto probatur quia loquitur de toto constituto p partes anima aūt z angelus non constituunᵗ ex intellectu z voluntate igitur zc̄. ¶ Totum essentiale est quoddā cōpositū vnde notandū q̄ Compositū est duplex Per se z est illud quod compositū est ex partibus eiusdē generis vt homo cōponitur ex anima et corpore que sunt eiusdem generis: sunt enī in genere substantie et si non directe men reductiue: etiā non sunt accn̄tia ꝯ substātie. ¶ Totum per accidens est illud qd̄ componitur ex partibus diuersorum generū vt homo albus homo est de genere substantie z albedo de genere q̄litatis. ¶ Totum per se est duplex. q₂ Quoddaʒ est compositum cōpositione p̄hica z est illud qd̄ est compositū ex materia z forma et illud compsitū proprie loquendo dicitur totū essentiale. Et de isto ponitur talis regl'a. ¶ Quarta est. Omne totum essentiale dicit entitatem realem realiter z essentialiter distinctā a suis partib⁹ simul z disiunctim sumptis z hoc probaᵗ primo sic. Oēs cause intrinsece alicuius cōpositi causant aliquid z non causant seipsas igiᵗ causant aliquā aliā entitatē p se cū terminus generationis sit quoddā p se vnū scʒ cōpositum. Nota regulā licet de⁹ possit supplere causalitatē causarū extrinsecaruʒ nunq̄ tn̄ supplere pōt causalitatē causarū intrinsecarū pōt enī supplere causalitatē ipius aie: ita q̄ pōt facere hoīeʒ sine aia supplēdo causalitatē aie. ¶ Rn̄deo impossibile est deū facere hoīeʒ sine aia z corpe nec deus pōt supplere vicem aie q₂ supplere causalitatē aie est informare materiā. Sʒ de⁹ nō pōt informare materiā igiᵗ nec supplere causalitatē aie Alia rōne p₂baᵗ regl'a q̄rta z p̄ncipalis nā totū cōpositū est termin⁹ gn̄ationis sʒ p̄tes nō sunt termin⁹ gn̄atōis saltē generatiōis cōpletiue igiᵗ totū distinguiᵗ realiter a suis ptib₉. Tercia rō ad idem termin⁹ a q̄ corruptionis dʒ esse substātia q₂ corruptio incipit ab eē et termiaᵗ ad nō esse. Sed corrupto hoīe corrūpiᵗ suba ꝓpterea ptes cōpositi siue substantie nō corrūpunᵗ vt pʒ de xp̄o quomortuo nō fuit tunc hō ergo humanitas ei⁹ erat corrupta sʒ nec ptes q₂ nec aia cum sit immortalis immo in puncto descendit in infernū nec corpus fuit corruptū qd̄ manifestū est ergo illa tercia entitas pura humanitas resultās ex aia z corpore erat corrupta igiᵗ est realiter z eēntialiter a suis partibus distincta cū vna z eadē res non possit simul esse corrupta z nō corrupta. ¶ Quarto p̄baᵗ hoc idē. Xp̄s suscitando mortuos clarū est q̄ fecit aliq̄d nouū quia fecit miraculū: miraculū aūt est aliqd̄ nouū z arduū z insolitū supra speciē et facultatē consistēs admirantis ergo si non fecit aliq̄d nouū non fecit miraculū. Sed manifestuʒ est maxime in lazaro q̄ non fecit aiam cuʒ ipsa sit immortalis nec fecit corpus ei⁹ licet fuerit quadriduanū z fetidum tamen erat incorruptū ergo fecit aliquid aliud a partibus realiter distinctū quia idem non pōt esse z non esse existere z nō existere: illud aūt aliud non fuit nisi humanitas igitur talis realiter distinguitur a partib⁹. ergo regula quarta vera. ¶ Aliud est totum per se cōpositum cōpositione metaphisica et est illud qd̄ cōpositū est ex q̄dditate et q̄dditate vel ex realitate z realitate. Et sic oīe diffinitum componiᵗ ex genere z differentia et de isto toto loquitur textus in proposito: vnde notanda est talis regula z est quinta. ¶ Omne constitutum ex quidditate et quidditate siue ex realitate et realitate semper dicit aliam z aliam ra-

tionem sicut in precedentibus probatū. est z etiam in textu efficaciter probatur Ubi est autez alia et alia ratio formalis ibi distinctio formalis est. sequit ergo q̄ totū illo mō sumptū non solū distinguit ex natura rei a suis partibꝫ sed etiā formaliter. Si dicas textus non loquit de illo toto in hac parte quia postea fit specialis mentio z ꝓbatio de diffinito z diffinitione. R̄ndeo in textu nō distinguit totum illo mō sumptū ꝯtra diffinitum. Et licet specialis mentio fiat de diffinitione z diffinito hoc tamē est ꝓpter maiorem expressionē. ¶ Sexta est. Totum per accidēs non dicit entitatē terciā realiter distinctā ab ipsis partibꝫ pꝫ qꝛ vel ipsa entitas talis tercia esset sba vel accidēs cū oīe ens limitatū necessario sit substātia vel accidēs. non primū qꝛ impossibile ē subām cōponi intrinsece ex accidēte nec sc̄d̄r sc̄d̄m qꝛ accn̄s n̄ includit subam tanq̄ partē intrinsece z essentialiter ip̄m cōponente. ¶ Tercio dicūt illi formalisantes modum intrinsecū distingui ex natura rei z non formaliter. Pro quo sciendū q̄ licet in rōne p̄ma posita in textu dixerim sic licet modus intrinsecus sit ille qui additus alteri non variat rōnem eius formalē hoc tamē non dixi s̄m propriā opinionē meā immo talis diffinitio modi intrinseci licet ab omnibus formalisantibꝰ approbet ipsa tamē est falsissima sicut postea probabit: accepi enim eam contra illos formalisantes non tanq̄ verū cū sit falsissimū: sed tanq̄ illud qd̄ ab eis manifestū z tanq̄ verum concedit. Non eīm oportet arguere semꝑ ꝯtra aduersarios tanq̄ ex veris immo qn̄q̄ ex falsissimis tanq̄ vera et manifesta cōcessis ab aduersarijs. sicut etiam doctor Subti. pluries facit sumendo ꝯtra opiniones falsa argumenta ab aduersarijs tn̄ tanq̄ vera z manifesta cōcessa. Un̄ ph̄us etiā ꝯtra Parmenidē z Melissum qui posuerūt oia esse vnum singulariter vt ph̄us eis imponit sic arguit. Si omnia sunt vnum ergo omnia sunt hoc vnū vel omnia sunt illud vnū et tamen manifestum est qd̄ cōsequentia nihil tenet: immo est ibi fallacia figure dictionis arguendo a suppositione confusa tm̄ ad determinatā nihilominꝰ qꝛ dixerunt omnia esse vnuz singulare ideo tale argumentū fuit satis efficax contra eos. ¶ Sciendum q̄ s̄m formalisantes (vel potius fatuisantes) Modꝰ intrinsecus sic diffinitur. Est ille qui additꝰ alteri non variat rōnem eius formalem hec diffinitio q̄si ab oībus scotistis approbatur tamen probabo q̄ penitus nihil valeat. ¶ Pro cuius declarationis z illius opinionis improbatione ponunt alique ꝓpositiones. Et sit hec Prima. ¶ Modus intrinsecus non est conueniens in primo mō dicendi per se rei cuiꝰ est modus. hec ꝓpositio est de mente aduersariorum. Et probatur sic nulla res potest perfecte intelligi sine illo qd̄ conuenit sibi in primo mō dicendi per se qꝛ nulla res potest sine sua propria quidditate intelligi perfecte sed aliqua res pōt perfecte intelligi sine suo modo intrinseco igitur zc̄. Maior ē manifesta. minor probat de albedine intensa et remissa q̄ vtriq̄ non differūt specie. Sed vltra differentiā materialē non differt magis albedo intēsa albedine remissa nisi penes modum intrinsecū: nam albedo intensa habet plures gradus q̄ albedo remissa ideo solum s̄m hoc differt albedo intēsa ab albedine remissa q̄ albedo remissa ab albedine remissa. Sed albedo remissa ita perfecte potest intelligi quātū ad suam rationem formalem sicut albedo intensiua: igitur modus intrinsecus non conuenit rei in primo modo dicendi per se. ¶ Ex illa propositione Arguitur contra aduersarios. Modus intrinsecus non conuenit rei cuius est modus in primo modo dicēdi per se sc̄d̄m te igitur modus et res cuius est modus distinguuntur formaliter: quorumcunq̄

vnū non includit alterum in primo mo/
do dicendi per se z ecōtra.sed modus in
trinsecus z res cui⁹ est modus sunt hu/
iusmodi igitur distinguunt formaliter.
¶ Notandū ſm illos formalisantes mo
dus intrinsecus non cōuenit rei cui⁹ est
modus intrinsecus in pmo mō dicēdi p
se:nec etiam in scdo qz intimior est rei q̄
in scdo mō vel q̄ aliqua propria passio.
Dicitur tn̄ cōuenire rei in primo mō di/
cendi p se ad illū sensum qz nō exit pmū
modū dicendi p se: Sed hoc est falsum.
Nā hoc ponere est quasi ponere moduz
dicendi mediū inter primū z scdm qd ē
falsum z fatuitas.¶ Scda est. Proprie
loquēdo nō est distinctio formalis inter
modū intrinsecū z rem cuius est modus
quia distinctio formalis pprie loquēdo
sp est inter duas formalitates siue qddi
tates sicut distinctio realis inter duas
res:sed modus intrinsecus z res cui⁹ est
modus nō dicūt duas formalitates vel
qdditates ablatas quia modus intri/
secus nunq̄ addit aliā realitatē siue for
malitatē rei cui aduenit. Nam oīs ratio
formalis stricte loquendo addita alteri
rōne formali:variat eius rōnem forma/
lem qz oīs ratio formalis siue quidditas
loquēdo stricte si addat alicui addit se
ipam: z quia addit seipam addit aliqd
aliud z per ɔsequēs variat rōnem for/
malē illius cui addit vt rōnalitas ad/
dita aīali variat rōnem eius formalē qz
de specie subalterna scz aīali facit spēm
spālissimā scz hoīem. ¶ Tercia ē. Om/
nis ratio formalis z qdditatiua proprie
loquendo addita alteri variat rōnē ei⁹
formalē simpliciter vel ſm quid. Pro q
sciendum q variare rōnem alicui⁹ sim/
pliciter formalē. Est facere de vna spe/
cie ɔtria aliā spēz ɔtriā siue incōpossibilē
alteri speciem ɔstituere. ¶ Quarta est.
Qñcūq vna forma subalis qdditatiua
addita alteri variat rōnē ei⁹ formalem
simplr sicut qñ aq̄ addit igni tunc for/
ma subalis z qdditatiua ipi⁹ aq̄ variat
rōnē formalē ipius ignis qz facit ex igne
spēm aliā igni incōpossibilē.s.aquā z sic
de aliis elemētis. variare āt rōnē forma/
lē alicui⁹ ſm qd est facere de spē subalt/
na spēm spālissimā vt rōnale additū aīa
li variat rōnē ei⁹ formalē nō simplr sed
ſm qd z facit de aīali qd est spēs subalt
na spēm spālissimā puta hominē z sic de
aliis multis. ¶ Quinta est. Oēs differē
tie diuerse ex opposito diuidētes genus
aliqd variāt simplr rōnē formalē cōsti/
tuti sub tali gñe z nō variāt rōnē forma
lē ipius generis simplr:vt rōnale z irrō
nale nō variāt rōnem formalē ipius aīa
lis qd diuidūt duas spēs cōstituētes ex
opposito sed variāt rōnem formalē illa
rum spērū ɔstitutarū:non sic oportet q
rationale faciat de vna specie aliam:sed
constituit aliam speciē impossibilē spe/
ciei que constituit per irrōnale: rationa
le em̄ constituit hoīem:irrōnale aūt bru
tum. Sequit ex predictis ſm illos for/
malisantes q differentie indiuiduales
sunt modi intrinseci quia differentia in/
diuidualis addita alteri non variat ra
tionem eius formalem nec constituit di
uersas species qz sortes et plato non dif/
ferunt specie hec igitur dicta sunt posita
pro opinione aduersariorum. ¶ Opinio
propria et famosissima ſm quā modus
intrinsecus sic describitur. Modus in/
trinsecus est ille qui est de p se conceptu
alicuius rei non addens aliam realita/
tem qualitercunq distinctam a realita
te eius cuius est modus. Sciendum q
in hac diffinitione siue descriptione duo
notantur. Primum q modus intrinse/
cus est de per se conceptu illius cuius ē
modus. Scdm q ponitur est q modus
intrinsecus non addit aliam realitatem
distinctam a realitate cuius est modus
¶ Pro declaratione prime particule po
nunt alique propositiones p ordinem.
¶ Nulla propria passio est modus in/
trinsecus sui subiecti quia propria pas/
sio non est de p se conceptu sui subiecti.

Illud autē dicit̄ de per se conceptu alicuius rei quod sibi conuenit in primo modo dicendi per se. Sed ꝓpria passio nō est hmōi. igitur ipsa nō est modus intrinsecus subiecti. ¶ Scda ꝓpositio est Nulla attributa sunt modi intrinseci essentie diuine q2 nullū illoꝝ ē de ꝑ se cōceptu essentie diuine. Nā si ipsa diffiniretur nullum attributū poneret̄ in eius diffinitione ¶ Tercia ꝓpositio est. Nulla nocionalia sunt modi intrinsecei essentie diuine quia nō dicunt̄ de illa in ṗmo mō dicēdi per se. ¶ Quarta ꝓpositio ē. Nullum accidens cōe est modus intrinsecus sui subiecti: quia nullū tale est de ꝑ se conceptu sui subiecti. igit̄ nec mod⁹ eius intrinsecus. ¶ Quinta ꝓpositio est Modus intrinsecus nō est ꝓpria passio nec quasi ꝓprietas cōis. Sed dicit modum intrinsecū illius entis cui⁹ est: ⁊ sic intrinsecū circūscribendo q̇ᷝlibet qᷝ est propria passio vel quasi ꝓprietas alicuius adhuc intelligit̄ modus intrinsecus illius. Nā circūscribendo essentiā diuinā ab omni attributo ab omni passione vel quasi passione adhuc ipsa intelligit̄ esse infinita. ¶ Sexta ꝓpositio est. De⁹ est infinitus est vera ⁊ in ṗmo mō dicendi ꝑ se. probat̄ quia essentia diuina p̄cisissime sumpta secludendo esse illud qᷝ conuenit sibi in scdo mō dicendi ꝑ se vel quasi in scdo mō dicendi ꝑ se adhuc intelligitur infinita igit̄ infinitas cōuenit sibi in ṗmo mō dicendi ꝑ se. Añs pz per doctorē subtilē in quarta q̄ōne q̇ᷝliberi ¶ Pro declaratione scde ꝑticule posite in descriptōne sc3 ꝙ modus intrinsecus nō addit aliquā realitatē distinctā a realitate cui⁹ est mod⁹. Notandū ꝙ alique ꝓpōnes ex illo articulo sequunt̄. ¶ Prima ꝓpositio est. Nulla indiuidual differentia est modus intrinsecus speciei: q̄a addit aliquā realitatē distinctā contra realitatē speciei. ¶ Scda ꝓpō ē. Nulle differentie formales specifice sunt modi intrinseci. Et licet quelibet talis sit de per se conceptu speciei addit tamē vltra hoc aliam realitatem distinctam contra realitatē potentialē. ¶ Propositio tcia. Nulle partes essentiales sunt modi intrinseci: quia quelibet addit aliā realitatem distinctā contra realitatē alteri⁹ partis. ¶ Quarta propositio est. Ens non potest esse modus intrinsecus respectu suorum inferiorum quia licet sit de per se conceptu illorum tamen semꝑ addit aliam formalitatem distinctam contra realitatē inferiorum. ¶ Nullum superius est modus intrinsecus respectu suorum inferiorum ꝓpter eandē rationem. ¶ Contra diffinitionē aduersariorum arguitur specialiter. Si diffinitio esset bona sequeretur ꝙ multi essent modi intrinseci igitur diffinitio non est bona. Sequela probatur. quia cuicūqꝫ cōuenit diffinitio ⁊ diffinitū: sed mltis cōuenit diffinitio quibus nō conuenit diffinitum. igitur ipsa nō est bona. Maior est manifesta. Minor probatur quia accidentia addita suis subiectis non variant rationē eius formalem: ⁊ tamen non sunt modi intrinseci etiā s̄m aduersarios. ¶ Preterea Ens esset modus intrinsecus ꝙ ipsi negant probatur: quia ip̄m additum alteri non variat rationē eius formalem. Sed ꝙ constituit rationē formalem alicuius nō variat neqꝫ destruit illam. ¶ Ex alio arguitur. Infinitas s̄m eos est modus intrinsecus ⁊ tamē addita infinitate s̄m qᷝ infinitas alicui variat rationē eius formalem q2 ipsa addita creature variat rationē eius formalē quia facit de creatura deu3. Responsio Francisci maronis. Si īfinitas per impossibile adderetur creature nihilominus nō variat rationem eius formalem īmo maneret creatura. Sed hec responsio est erronea īmo heretica loquēdo de infinitate cui nihil deest: quia si homini per impossibile adderetur ipse esset de⁹ probatur: quia esset ens infinitū independens necessarium summū bonu3 ⁊c.

Igitur deus et per consequens infinitas variaret rationē formalē hoīs in ratio/nem formalem deitatis igitur diffinitio modi intrinseci ab illis data non valet. Item dicit idem franciscus. Si necessi/tas adderet creature nō variaret ratio/nem eius formalē hoc forte posset habe/re euidētiā tenēdo opinionē philosophi Qd quicqd deus producit imediate ne cessario producit. z sic intelligēdo regu/lam res immediate a deo producta esset necessaria z tamē fm phm ipsa nō est de nūmero creatura: sed pma sua responsio est erronea. ¶ Quarto probaf in littera contra istos formalisantes q diffinitio z diffinitū distinguunf formalr z nō soluz ex natura rei z hoc duab rōnib que po/nuntur in littera ibi vt s patet quarto de diffinitione et diffinito probo tamen hoc speciatr sic Arguendo. Quecunq dicūt aliū z aliū conceptū: dicūt aliam z aliam rationē formalē. diffinitio z diffi/nitum sunt hmōi. igitur zc. ɔseqntia bo na in tercio modo pme scz in darij. Sed quia nulla ppositio est euidēs dato etiā q sit primū principiū que non indigeat expositione suoz terminoz. Nam princi pia cognoscimus inquantum terminos cognoscim igitur etiā pro maiori litte/re declaratione oportet scire quid sit et qt modis accipiaf cōceptus. Ubi nota. Conceptus sumif quinq modis. ¶ Pri mo sumif pro potentia cōceptiua et illo mō intellectus df conceptus. Unde po/nuntur alique ppnes. Quarū hec est prima. ¶ Conceptus illo mō sumptus solū reperitur in natura intellectuali: qa nihil aliud ē potentia ɔceptiua q̄ intel/lectus. ¶ Scda ppositio ē. Solū triplex est natura intellectualis. scz supma. infi/ma. z media. Supma siue infinita vt de us. Infima vt hō siue natura humana. Media vt natura angelica medians in/ter naturā diuinā z humanā. Correlari um. Concept illo mō sumptus solū re/peritur in illis trib naturis. ¶ Secun do sumif pro rōne concipiendi z illo mō spēs intellectualis cuiuscūq rei df con/ceptus: q est rō ɔcipiendi: quia oīs nra cognitio regulariter est p spēs intelligibi les: q lapis nō est in aīa mea sed spēs la pidis fm phm. Et illis duob modis n̄ sumif ɔcept in textu. ¶ Tercia ppō est. Tercio mō sumif p actu ɔcipiendi de q ponif tal regula seu ppō. Act intelligē di act cōcipiendi z intellectio sunt oino idē. sed differūt solū rōne. Et illo modo actus q aliqd ɔcipif df ɔceptus. q illō ppzijssime vocatur cōceptus p qd aliqd ppzijssime cōcipif: sed p actū ɔcipiendi siue intelligendi seu p intellectionez. in/tellectus ppzijssime ɔcipif. igif zc. Sic nunc capif in pposito. ¶ Quarto sumif pro re ɔcepta vel re ɔceptibili z illo mō oē ens qd pt terminare actū intellect df cōceptus vt qn̄ intelligo aīal: aīal df ɔceptus inquātū terminat actū intelli/gendi. Et illo mō cōiter doctor subtilis accipit cōceptū ɔ noīales qn̄ dicit. Ali est ɔcept diffinitōis. z ali diffiniti. ali est ɔceptus entis: z ali cōcept dei. ali creature zc. et nō loqtur de termino vel qlitate q est in aīa subiectiue sed sumif p obiecto ɔceptibili. Et illo mō ɔcept sumif in pposito. ¶ Quinto ɔceptus su mitur p aliquo formato vel elaborato: seu fabricato p actū cōparatiuū intelle/ctus vt sunt intētiones scde q intētiones sic p actū cōparatiuū intellect ɔparate vocanf cōceptus. ¶ Unde sciendū q in/tentio ē duplex. scz pma z scda. ¶ Prima intentio vocaf ens potens existere in re ex natura rei vt est cognitū vel cognoscī bile. Pro hui diffinitionis vlteriori de claratione ponunf alique regule. ¶ Pri ma ē. Res ex natura rei inquātū existit actu in rerū natura est intentio prima z debet intelligi q actu existat vel q possit existere. Unde si sola res inquantum ex istit esset pma intentio sequeref q eadez res qnq esset pma intentio z qnq scda: vt rosa qn̄ existeret esset prima intentio:

qn̄ vero nō tūc esset scđa intentio: ¶ Secunda regula. Nulla entia ꝓhibita sunt intētiones p̄me vt Chymera bircoceruꝰ quia illa encia nō existūt neq̄ p̄nt existere. ¶ Tercia regula. Oēs p̄me intentiones sunt ab eterno. Nā res ideo dr̄ p̄ma intentio qꝛ cognita sed oīs res mūdi ab eterno est cognita ab intellectu diuino. ¶ Scđa intentio ē vna relatio rationis causata ab actu ꝯpatiuo intellectꝰ ꝛ derelicta in obiecto cognito ꝛ ꝯparato ad aliud in quo ē subiectiue ꝛ terminatiue in illo ad qđ illud obiectū cōpatur. Ad ꝓpositū. Conceptꝰ sumit̄ quarto mō in textu qn̄ dr̄ aliꝰ est ꝯceptꝰ diffinitōis ꝛc̄. Qđ aūt ꝯceptꝰ diffiniti formal̄r distinguitur a ꝯceptu diffinitōis ꝛ ꝙ sit alius ꝛ aliꝰ ex natura rei ꝯceptus ꝓbat̄ sp̄ālit̄. Impossibile est eundē ꝯceptū esse notū ꝛ nō notū. cognitū ꝛ nō cognitū eidē intellectui simul ꝛ semel: sed ꝯceptꝰ diffiniti est notꝰ ꝛ cognitꝰ alicui intellectui: cui tn̄ intellectui ꝯceptꝰ diffinitōis nō est notus nec cognitꝰ. igit̄ est aliꝰ ꝛ aliꝰ ꝯceptꝰ. Maior ē manifesta. Minor ꝓbatur per p̄hm p̄mo phisicoꝝ. Nomia sustinēt ad diffinitionē hoc qđ termini ad ptes hoc est sicut se hꝫ totū ad ptes hoc sustinent noīa ad diffinitōnē. Sꝫ totū p̄us cognoscitur cognitōe ꝯfusa q̄ partes. igit̄ etiā diffinitū ē p̄us notū q̄ diffinitio. sequtur ꝙ in illo p̄ori q̄ diffinitū ē notū cognitione cōfusa: diffinitio nō erit nota ꝛ p ꝯn̄s ꝯceptus diffiniti distinguit̄ formal̄r ex natura rei a ꝯceptu diffinitōis ¶ Scđo probat̄ sic. Si diffinitio ꝛ diffinitū dicerent cōceptū eundē p̄cise seq̄ret̄ ꝙ in demonstratione ꝓpter q̄d ꝛ potissima esset petitio p̄ncipij. ꝯn̄s ē falsum. igit̄ ꝛ an̄s. sequela ꝓbat̄. Nā in demōstratōe ꝓpter q̄d ꝛ potissima vna p̄missa nō differt a cōclusione nisi sicut diffinitio a diffinito. igit̄ si ꝯceptus diffiniti ꝛ cōceptus diffinitionis nō distinguerent̄ ex natura rei et formal̄r. seq̄ret̄ petitio p̄ncipij. ¶ Demonstratio ꝓpter q̄d ꝛ potissima. Est illa in qua ꝓp̄ia passio demonstrat̄ de suo subiecto p ꝓp̄iā rōnem ꝛ diffinitionē quidditatiuā ipsiꝰ subiecti. vt oīe aīal rōnale est risibile. oīs hō est aīal rōnale. igit̄ oīs hō est risibilis. ¶ Tertio ꝓbat̄. Si cōceptus diffiniti ꝛ diffinitōis eēnt p̄cise vnus cōceptꝰ ꝛ nō alius ꝛ alius seq̄retur ꝙ in demonstratōe potissima non essent nisi duo termini scꝫ ꝓp̄ia passio ꝛ diffinitū cū diffinitōe esset aliꝰ terminꝰ. Qđ aūt supius in eadē demonstratōne esset petitio principij ptꝫ quia vbicunq̄ aliq̄d ignotū ꝓbat̄ per ignotū eque ē petitio p̄ncipij sed si ꝯceptus diffiniti esset oībꝫ modis idē cū cōceptu diffinitiōnis seq̄ret̄ ꝙ sicut ꝓp̄ia passio esset ignota de diffinito eodē mō erit ignota de diffinitōne qꝛ sunt oīno idē igit̄ eque ignotū demonstrat̄ ꝛ ꝓbat̄ p eq̄ ignotū. ¶ Confirmat̄ īpossibile ē aliquā ꝓp̄iā passionem p se esse notam de aliquo conceptu de quo non est per se nota. Sed ꝓp̄ia passio ē p se nota de diffinitōe et nō est p se nota de diffinito igit̄ est aliꝰ ꝛ aliꝰ conceptꝰ diffiniti ꝛ diffinitōis vbi nota ꝓpositiones. ¶ P̄ma ꝓpō. Nūq̄ aliq̄ ꝓp̄ia passio p̄t demōstrari de sua diffinitōne. ¶ Scđa ꝓpō. Oīs ꝓp̄ia passio ē demōstrabil̄ de suo sbiecto si n̄ habeat ꝯceptū simpl̄r simplicē. Seq̄t̄ q̄ ex illis ꝓpōnibꝫ ꝙ aliꝰ ē ꝯceptꝰ diffinitōis ꝛ aliꝰ diffiniti. ¶ Pro declaratōe l̄re vbi dr̄ in p̄ma rōne p̄ncipali. Si dicat̄ ꝙ ꝯcretū ꝛ abstractū distinguunt̄ ex natura rei ꝛ tn̄ nō habēt aliā ꝛ aliā q̄dditatē. Sciendū ꝓ regula generali. ¶ Nullū abstractū distinguit̄ ex natura rei a suo ꝯcreto nec ecōuerso sed distinguit̄ solū penes aliū ꝛ aliū modū ꝯcipiēdi idē obiectū. ¶ Aduertendū igit̄ ꝙ q̄dlibet ꝯcretū accidētale p̄t sumi tripl̄r. ¶ Primo pro per se significato. ꝛ sic significat ipsam formā absolutā cum suo abstracto vt albū p p se significato significat ipsaꝫ albedinē vt dicit p̄hs in p̄dicamētis. Albū solū qualitatē s̄cat. ¶ Secundo pro denominato: et sic si-

gnificat subiectuʒ ab eo denominatum. ¶ Tercio ſcat aggregatuʒ ex vtroqȝ.s. ex forma ꝛ re denoiata ꝛ sic album signi ficat rem albam. ¶ Pro clariori diuisio nis hui⁹ declaratione ponunꝭ alique pro positiões ꝛ p̄mo de ꝯcreto pro p̱ se signi ficato. ¶ Prima ꝓpositio est. Concretū siue de genere substantie siue accidentis significat idē qḋ suū abstractū ꝓ per se significato accipiendo cōcretū. vnde hō significat humanitatē albū albedinem. iustū iusticiā. bonū bonitatē. scientificū scienciā. virtuosus virtutē. nunq̄ȝ tamē sortes dicit albedo licet bene sit albus. ¶ Scḋa ꝓpositio est. Qn̄cunqȝ dicim⁹ q̄ concretū ꝛ abstractū non distinguunꝭ ex natura rei intelligi debet de concreto pro per se significato sumpto. ¶ Tercia ꝓpositio est. Quāuis concretū ꝛ abstra ctum idē significent tn̄ hoc est sub alio ꝛ alio modo cōcipiendi. ¶ Quarta ꝓposi tio est. Quelibet forma accidentalis p̄t cōsiderari dupl'r. Uno modo in se ꝛ ab solute vt quid. Alio modo vt inheret al teri vt albū potest cōsiderari in se vt est quid. ꝛ sic cōcediꝭ illa ꝓpositio. Sortes est alb⁹ ꝛ est in materia cōtingenti. Illa tamē sortes est albedo est in materia re mota licet eīn albedo nō repugnet sorti sub modo ꝯcipiendi concreti: repugnat tamē sibi sub alio modo cōcipiendi pu ta in abstracto. De cōcreto pro denoia to sumpto ponunꝭ alique ꝓpositiones. Quarū p̄ma est. ¶ Quodlibet cōcretū de genere accidentis qn̄ sumiꝭ pro re de nominata supponit pro re alteri⁹ generꝭ a suo ꝓprio genere vt albū currit ibi al bum non supponit pro aliquo de genere qualitatis sed supponit pro denomina to de genere substantie ꝛ sic de alijs. Per hanc ꝓpositionem possunt solui ista so phismata ꝛ cōsimilia. Albū erit quādo nullam albedinē habebit. Sanum erit quādo nullam sanitatē habebit. Sapi ens erit quādo nullam sapientiam habe bit. Sciens erit quando nō sciet. Esuri ens erit quando non esuriet. ¶ Tercio modo loquendo de concreto sic sumitur pro aggregato ex forma ꝛ re denomina ta. Et cum ſm philosophū non est in ge nere quia est per accidens. Pro maiori declaratione predictoꝝ ponēde sunt ali que regule. Quarū prima est. ¶ In in tellectu est duplex distinctio. vna maior alia minor. ¶ Secunda regula est. Ma ior distinctio in intellectu consistit in di uersitate modoꝝ concipiendi idem obie ctum formale siue illi modi cōcipiendi sint grāmaticales siue logicales. Nam aliquādo idem obiectum formale soluȝ distinguitur penes diuersum modū con cipiendi grammaticalem sicut rectus ꝛ obliquus. nam homo ꝛ hominis sunt pe nitus idem obiectum formale. Et nō di stinguuntur apud grammaticū nisi pe nes diuersos modos concipiendi. quia penes diuersa articularia que illis pre ponuntur. Sicut etiam hoc aduerbiuȝ o est articulare appropriatū ipsi vocati uo. ¶ Concretum vero ꝛ abstractū non differunt nisi penes diuersos modos cō cipiendi logicales. ¶ Tercia regula est Sola diuersitas modoꝛuȝ concipiendi idem obiectum formale sufficit q̄ intel lectus attribuat quascunqȝ intentiones secundas qualitercunqȝ diuersas eideȝ obiecto formali: vt species ꝛ accidēs sūt intentiones disparate ꝛ tamen attribu untur eidem obiecto formali ſm diuer sos modos concipiendi. Nam albedo sī comparetur ad substanciā dicitur acci dens ꝛ quādo comparatur ad sua indi uidua diciꝭ species. ¶ Quarta regula ē Sola diuersitas modoꝝ concipiendi fa cit terminos idē significatū importātes pro alio ꝛ alio supponere. Exemplū al bum ꝛ albedo habent idem significatuȝ ꝛ tamē in ꝓpositione supponunt pro di uersis. Ideo illa. Album habet caput conceditur ꝛ valet tn̄ res alba habet ca put. Similiter ꝛ in illis album currit ꝛ albedo currit. ¶ Quinta regula est.

¶ Quinta regula. Sola diuersitas modoꝝ ꝯcipiendi variat veritatē ꝛ falsitatem ꝓpōnis. Nā hō ꝛ hoīs ſm oēs nō nisi rōne distinguuntur ꝛ tñ illa (in casu ꝙ sortes currit) scȝ hō currit ꝯcedit̄. Jllaȝ aūt hoīs currit null⁹ logic⁹ concedit. Si Arguat̄ ꝯ. Quēcūq; aliq̄ sunt penit⁹ eadem ex natura rei: q̄cq̄d dr̄ de vno etiaȝ dr̄ de reliq̄. ¶ Rñdeo añs nō ē verū imo est simpl'r falsum. si nō adit̄ nisi ipediat diuersitas modoꝝ ꝯcipiendi. ¶ Arguit̄ ex alio. hec ꝓpō hoīs currit: neq; ē vera neq; falsa neq; ꝓpō. Rñsio tñ hui⁹ nō est quia nō est nti casus hoīs. sed ideo quia hec est incōgrua verū aūt ꝛ falsum p̄supponūt cōgruū. Un̄ pro maiori declaratione seq̄tur Sexta regula ¶ Nulla orō incongrua est ꝓpō. ¶ Septima regula. Orō nō est vera vel falsa nisi ipsa sit cōgrua: q2 veritas ꝛ falsitas p̄supponūt cōgruū ¶ Nota licet circulus pendēs ante tabernā significet verū vel falsum: nō tñ seq̄tur ꝙ sit ꝓpō quia oīs ꝓpō est orō circulus nō est orō. igit̄. ¶ Octaua regula Distinctio maior intellectu est illa q̄ intellectus duob⁹ actib⁹ intelligendi cōcipit duo obiecta formalia vt cum intellectus intelligit hoīem ꝛ asinum. ꝑ eundē em̄ actū intelligēdi nō p̄t intellect⁹ intelligere distincte ꝛ ꝑfecte duo obiecta formalia ꝛ disꝑata. ¶ Nona ꝓpō. Licet distinctioni minori itellectu nō correspondeat aliq̄ distinctio ex natura rei tñ distinctioni maiori semꝑ corrñdet aliqua distinctio ex natura rei. Prima ps hui⁹ regule ꝓbatur. Ná que sola rōne distinguunt̄ nō distinguunt̄ ex natura rei: sed illa q̄ corrñdent distinctōni minori sunt hmōi igit̄ solū distinguunt̄ rōne. minor ꝓbatur: quia illa nō distinguunt̄ nisi penes aliū ꝛ aliū modū ꝯcipiendi. igit̄ ꝛc̄. Scd̄a ps probat̄ ꝑ regulā sequentē que in ordine ē decima. ¶ Aliqñ distinctioni maiori intellectu corrñdet in re distictio realis. aliqñ nō realis sed solū formalis. Exēplū p̄mi cū intellect⁹ intelligit hoīeȝ ꝛ asinū. Exemplū scd̄i. qñ intellectus intelligit subiectū ꝛ suam ꝓpriā passionē. hoīem ꝛ sortē. hō ꝛ sortes ꝙ sint diuersa obiecta formalia probat̄. Nā intelligēs hominē ꝛ sortē vel ꝗ intelligit illa solum vt vnū ꝛ idē obiectū vel sub alio modo ꝯcipiendi ꝛ alio. ꝛ sic nō est maior distinctio inter hoīem ꝛ sortē: ꝗ int̄ hominē et humanitatē. Seq̄tur etiā ex hoc si hō ē cōicabilis ꝙ etiā sortes sit cōicabilis vl' si sortes sit incōicabilis seq̄tur ꝙ species erit incōicabilis ꝙ est falsum: q2 solū diuersitas modoꝝ ꝯcipiendi nō facit rem esse cōicabilē ꝛ non cōicabilē. Si autem ꝯcipit illa vt duo obiecta formalia hec erunt formal'r distincta. ꝓbat̄ ꝯña. Jlla duo obiecta nō sunt duo obiecta formalia. Sed vbicūq; est alia ꝛ alia rō formalis ibi est distinctio formalis. ¶ Undecima ꝓpō. Ubicūq; ē alia ꝛ alia rō formalis siue alia ꝛ alia formalitas ibi ē distinctio formalis. ¶ Duodecima ꝓpō. Ubicunq; ē alia ꝛ alia formalitas ibi ē alia ꝛ alia q̄dditas: q2 formalitas et q̄dditas sunt synonima large capiendo q̄dditatē. ¶ Tredecima ꝓpō. Ubicunq; est alia ꝛ alia rō formal' ibi est alia ꝛ alia formalitas. ¶ Quartadecima ꝓpō. Quecunq; distinguunt̄ q̄dditatiue distinguunt̄ formalit̄ q2 distinctio formalis semꝑ est inter duas formalitates sic̄ distinctio real' inter duas res. Si diceres ille rōes formales nō sunt ꝓprie formalitates quia oportet ꝙ illud qđ est formalitas repiatur in re ex natura rei extra suā causam Sed rōnes formales sunt ꝑ intellectum igit̄ ꝛc̄. ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ hoc est falsum ꝗ ꝛc̄. ¶ Notandū ꝙ ſm aduersarios sic describit̄. Formalitas est ratio obiectalis repibilis in re ex natura rei cōphensa ab intellectu quā non oportet sꝑ mouere intellectū dūmō possit actū eius terminare. Hec descriptio hȝ tres partes. Jn p̄ma parte dicūt illi formalisantes ꝙ rō formalis repta est in re extra natura rei. Jn scd̄a ꝙ sit cōprehensa ab intel-

lectu. In tercia ꝙ nō oportet ⁊c̄. ¶ Sci
endū ꝙ hec descriptio ē oīno falsa ⁊ insuffi
ciens. Ideo ꝯ eā sic arguit̄. primo impro/
bando ꝑmā eius partē sic. Non oīs for/
malitas est repibilis in re ex natura rei.
igit̄ diffinitio mala. Añs ꝓbat̄. In enti/
bus rōnis sunt formalitates ⁊ tñ nō sunt
repte in re ex natura rei: q₂ illud dr̄ esse
in re ex natura rei qđ h₃ actualē existen/
tiam in rerū natura vel qđ ē extra suam
cām. ergo non oportet qđ formalitas sit rō
obiectalis in re ex natura rei. ꝯña ꝓbat̄:
q₂ in intentionibꝫ scđis siue entibꝫ rōnis
repitur distinctio formal̄. sed vbicūq₃ ē
distinctio formalis ibi est alia ⁊ alia for
malitas: sed ꝙ in intentionibꝫ scđis repe
riatur distinctio formalis probat̄: q₂ ibi
repitur distinctio essential̄ igit̄ ⁊ formal̄
q₂ ſm aduersarios distinctio ēential̄ in/
fert distinctionē formalē. ꝙ aūt ibi repe/
riatur distinctio essential̄ probat̄: quia
ꝗcunq₃ diuerse spēs specialissime sub eo/
dem gñe ꝑximo ꝯstitute distinguuntur
essential̄r sed in entibꝫ rōnis sunt multe
spēs specialissime sub eodē genere ꝑximo
cōtente igit̄ ⁊c̄. Minor probat̄ quia ſm
eos vl̄e est genꝰ ad ꝗnq₃. igit̄ multe spēs
specialissime cōtinent̄ sub eodē gñe igit̄
distinguunt̄ essential̄r. ¶ Scđo arguit̄.
Quecunq₃ sunt diffinibilia diffinitiōne
ꝗdditatiua hñt formalitates q₂ rōnes
diffinibiles sūt formalitates: sed scđe in/
tentiones sunt diffinibiles. Nā in logi/
ca diffiniunt̄ scđe intētiones cu₃ ipsa ſm
Auicēnā sit de scđis intentionibꝫ adiun
ctis ꝑmis sil̄r de scđis intentionibꝫ est ve
ra scientia: sed vera scīa est de aliꝗ diffi
nibile cū ipsa diffinitio sit mediū ad de/
monstrandū ꝓpriā passionē de suo sub/
iecto in demonstratōe potissima. ¶ Ter
cio Arguit̄ ꝯ primā ꝑticulā. Res in po/
tētia obiectīa hñt formalitates ⁊ tñ ille
formalitates nō repiunt̄ in re ex natura
rei. igit̄ ⁊c̄. sed pro maiori declaratōe hu
ius articuli est sciendū ꝙ Potentia ob/
iectiua est illa ſm quā aliꝗd est ꝓducibi
le ad extra anteq₃ est productū. Vñ due
conditiones reꝗrunt̄ ad hoc ꝙ aliꝗd sit
in potentia obiectiua. Prima ꝯditio est
ꝙ tale sit producibile ad extra. Scđa ꝙ
nondū sit productū. Ex quo sequuntur
alique ꝓpōnes. Quarum hec est prima.
¶ Nullū ens prohibitu₃ est in potentia
obiectiua q₂ illud nō est in potentia ob/
iectiua qđ nō est producibile: ens prohi
bitum est hmōi. igit̄ ⁊c̄. Scđa ꝓpō est.
¶ Nullū ens actu exñs i actuali existen/
tia est in potentia obiectiua: q₂ tale est
actu ꝓductū. ¶ Tercia ꝓpō est. Licet fi
lius dei ⁊ spūssāctꝰ i diuinis sint vere ꝓdu
cibiles: tñ nō sunt in potentia obiectiua
quia nō sunt producibiles ad extra nec
causabiles. igitur ⁊c̄. ¶ Quarta ꝓpō est
A potentia ad actu₃ in diuinis bñ valet
ꝯña: vt pr̄ pōt gñare igit̄ gñat. pr̄ pt esse
sapiens igit̄ est sapiens: q₂ actus ⁊ poten
tia ibidē nō distinguūt̄. ¶ Quinta ꝓpō
est. A ꝓpōne de possibili ad ꝓpōnē de in
esse i diuinis benevalet ꝯña: vt pater po
test generare: igit̄ generat. pr̄ pōt esse sa/
piens: igit̄ est sapiēs ¶ A ꝓpōne de possi
bili ad ꝓpositionē de inesse in creaturis
nō valet ꝯña. Vñ non seꝗtur. walherꝰ
pōt esse sapiēs. ergo ē sapiens. ¶ Arguit̄
quarto ꝯ primā particulā sic. Res i po
tentia obiectiua hñt formalitates et tñ
ille formal̄r non repiunt̄ in re ex natura
rei q₂ rosa iā nō existens ⁊ antixp̄s sunt
in potentia obiectiua ⁊ distinguunt̄ for
mal̄r. ꝓbatur quia ſm aduersarios di/
stinguunt̄ essential̄r: sed ꝗcunq₃ (vt ipsi
dicunt) distinguuntur essential̄r etiā di
stinguūt̄ formal̄r. igit̄ hñt diuersas for/
malitates. ¶ Sed ꝯ h̄ Arguit̄. Si anti
xp̄s ⁊ rosa nō exñs distinguūt̄ essential̄r
igit̄ etiā real̄r: quia distinctio ēentialis
nō repitur sine distinctiōne reali ꝯñs au
tem est falsu₃. probat̄. Nā distinctio rea
lis nō pōt esse sine relatione reali sed an/
tixp̄us ⁊ rosa in potentia obiectiua non
fundūt relationē realē cū nō sint due res
real̄r existētes igit̄ nec real̄r differētes.

Rñdeo licet antixp̄s z rosa in esse cogni to nō sint encia realia: sunt tamē aliquo mō realia: quia nō sunt p actum intelle ctus fabricata z illo mō quo sunt res ha bent distinctionē realē cū nō sunt vna et eadem res. imo sunt diuerse res z hñt di uersas differētias essentiales. igiẜ aliam z aliā essentiā igiẜ distinguunẜ essentiaẜr z per ɔ̄ñs realẜr non tñ distinctione reali positiua. Sed est inter ea distinctio rea lis p̄uatiua hoc est nō causata p actū in tellectus. Itē oīs p̄pria passio distingui tur formaẜr a suo subiecto siue subiectū existat siue nō existat. igiẜ est ibi alia et alia formalitas etiā si nō existat nec tūc reperiunẜ in re ex natura rei. ¶ Septi ma ꝑpositio est. Oīs propria passio dr̄ de suo subiecto siue subiectū existat siue non. Nam si nullus hō sit adhuc illa est vera hō est risibilis. ¶ Octaua proposi tio est. Oēs ꝑpōnes primi z scd̄i modi dicendi per se semp sunt vere siue res ex istat siue nō. ¶ Contra scd̄az particulā in descriptione formalitatis positā in q̄ dicitẜ comprehensa ab intellectu ponēda sunt aliqua dicta. Sed vt meli⁹ intelli gatur. ¶ Sciendum est ꝙ dr̄ia est inter Apphendere z Comphendere. Nam in tellectus dr̄ apphendere aliquā rem qñ aliqd̄ cognoscit siue distincte siue ɔfuse Sed ɔprehendere est simul totū appre hendere. ¶ Notandū anteꝙ̄ intellectus dicaẜ cōprehendere aliquā rem due req̄ runẜ conditiones. Prima ē ꝙ intellect⁹ intelligat illā rē quā intelligit ẜm omnē rōnē ẜm quā est intelligibilis. Scd̄a est ꝙ intellectus q̄ intelligit sit tante intel lectiuitatis z actiuitatis quante ē illud qd̄ intelligiẜ. Pro declaratione horum. sequunẜ ꝑpositiones Quarū prima est. ¶ Nullus intellectus creatus pōt comp hendere deū vel essentiā diuinā proprie loquendo. Unde sciendum ꝙ duplex est intellect⁹ creatus. scꝫ Angelicus et huma nus: sed nullus illoꝝ pōt cōprehendere diuinā essentiā: quia nullus illoꝝ tante

est intellectiuitatis quante intelligibili tatis est essentia diuina cū omnis intelle ctus creatus sit finite intellectiuitatis essentia autē diuina siue de⁹ est infinite intelligibilitatis. ¶ Secunda ꝑpō est. Nullus intellectus alius ab intellectu aīe xp̄i cognoscit essentiā diuinā quātū intelligibilis est. ¶ Tercia ꝑpositio est Licet intellectus aīe xp̄i intelligat essen tiam diuinam quantū intelligibilis est nō tamē comphendit eā. Prima ps illi⁹ ꝑpositionis probaẜ: quia nihil ē in essen tia diuina vel etiam in creatura quin de facto cognoscat illa clare etiā contingen tia. Et hoc propter vnionē perfectaꝫ ad diuinū suppositū. Secunda pars pro batur: quia ad hoc ꝙ aliquis intellect⁹ aliqd̄ ens comprehendat requiriẜ ꝙ ipse sit tante intellectiuitatis quante ipsum qd̄ intelligit est actiuitatis: sed deus si ue essentia diuina infinite est actiuitatꝫ Intellectus autē aīe christi finite intelle ctiuitatis cum sit intellectus creatus. ¶ Quarta propositio est. Nullus intel lectus creatus est comprehensiuus essen tie diuine eadē ratione. ¶ Quinta pro positio est. Solus intellectus diuin⁹ est comphensiuus essentie diuine. hec ꝑpo sitio probaẜ p propositionē sequentem. ¶ Sexta ꝑpō est. Solus intellect⁹ diui nus ē tante intellectiuitatis q̄nte essen tia diuina ē intelligibilitatꝫ siue actiui tatis: qꝛ vtrūꝙ est infinitū. Nā intelle ctus ē infinite intellectiuitatis z essentia infinite intelligibilitatis. ¶ Contra di cta Arguitur. Theologi dicunt ꝙ illi qui sunt in paradiso dicuntur compre hensores sed non dicuntur comprehenso res nisi comprehendant igitur aliquis intellectus comp̄hendit essentiam di uinam. ¶ Respondeo dictuꝫ illud theo logorum non est intelligendum ꝙ bene dicantur comprehensores ideo quia cō prehendant essentiam diuinam. ¶ Pro cuius ampliori declaratōe est sciendū ꝙ Comprehensor potest sumi dupliciter.

¶Uno mō large ꝛ eſt ille qui hʒ noticiā
intuitiuā de do. ¶Alio mō ſtricte. ꝛ ſic
eſt ille qui intelligit eſſentiā diuinā ſm
oēm rōnē ſm quā ē intelligibilis. Et il/
lo mō nullus intellectꝰ creatus pt̄ cōpꝛe
hendere eſſentiā diuinā. debet ergo cōe
dictū theologoꝝ intelligi de ꝯphenſoꝛe
large ſumpto. ¶Ad ꝑpoſitū qn̄ dicit in
diffinitione formalitatis. ꝯphenſa ab in
tellectu. Si intelligāt ꝙ formalitas ſit
ꝯphenſa ꝓpꝛie loquēdo de ꝯphendere ſe
quitur ꝙ pꝛo ſtatu iſto nulla ſit formali
tas cū nulla formalitas ſit cōphenſa: qꝛ
nulla res mūdi ſimplr̄ ſimplex pt̄ cogno
ſci pꝛo ſtatu iſto ſm ſe ꝛ q̄ntū cognoſci/
bilis eſt. Nā ſm Boetiū. Differētie re/
rum ſunt nobis ignote. Ex hoc tunc ſic
Arguit. Impoſſibile eſt cognoſcere ali/
quā rem ꝙtū eſt cognoſcibil' niſi cogno/
ſcatur eius ꝓpꝛia dr̄ia. ſed dr̄ie ꝓpꝛie re/
rū ſunt nobis ignote. igit ꝛc̄. Itē ſi deus
faceret duo entia eiuſdē magnitudinis:
eiuſdē figure ꝛ eiuſdē coloꝛis. Silr̄ ꝛ in
eodē loco: neq3 ſenſus neq3 intellectꝰ iu/
dicaret eſſe duo entia ſed vnū. Eodem
modo ſi deus faceret vnū accidēs nume
ro in duob' ſubiectis nūero diſtinctis in
tellectus non iudicaret illa eſſe duo ſed
vnū. ḡ illa q̄ cognoſcimꝰ ſunt minima re
ſpectu eoꝝ que ignoramꝰ quare a nobis
nō poterūt cōpꝛehendi ꝓpꝛie loquendo
de cōpꝛehēſione ¶Si diceres. Nō opoꝛ
tet ad hoc ꝙ aliquid ſit formalitas ꝙ ſit
ꝯphenſum ꝓpꝛie loquēdo: ſed ſufficit ꝙ
ſit ꝯphenſum large accipiendo cōphen/
ſionē. ¶Contra. Ex hoc ſeq̄ret ꝙ in po/
teſtate mea eſſet facere formalitates ꝛ nō
formalitates: qꝛ poſſum ꝯphendere illo
modo rem vel non ꝯphendere. imo ſeq̄re
tur qn̄ dormire ꝙ formalitas non eſſet
formalitas quia tūc non eſſet cōphenſa.
¶Contra terciā particulā vbi dr̄ quam
non opoꝛtet ſemp mouere intellectū dū/
modo poſſit actū eius terminare. Unde
ſciendū ꝙ alique ſunt formalitates que
pn̄t mouere intellectū ſicut entia realia.

Alie ſunt formalitates q̄ non pn̄t moue
re intellectū ſʒ ſolū tales termināt eius
actum ſicut ſūt entia rōnis. ¶Mouere
autē intellectū nihil aliud ē niſi cauſare
aliq̇d in intellectu ſicut mouēs in mobi
li. ſicut ignis mouet ꝓducendo aliquid
in aqua puta caloꝛē. Sic etiā obiectum
dr̄ mouere intellectuʒ qꝛ cauſat aliq̇d in
intellectu puta intellectionē nō quidem
vt cauſa totalis ſed vt cauſa partialis.
Intellectꝰ em̄ cū obiecto ē vna cauſa to/
talis ipſiꝰ intellectionis. Ex his ſequun
tur alique ꝓpōnes. Quarū pͥma ē. ¶In
tellectus nr̄ mouet ſeipm̄. ¶Scđa ꝓpō
eſt. Qōlibet ens exn̄s actu in actuali ex/
iſtentia pt̄ mouere intellectū nr̄m. Et ſi
non pꝛo ſtatu nr̄o tn̄ ex natura potentie.
Illud aūt dr̄ termiare actū intellectus
nr̄i qđ intelligit. Un̄ ſciendū ꝙ cauſa ē
duplex ſcʒ Libera ꝛ naturalis. ¶Cau/
ſa libera ē que poſitis oib' neceſſario re/
quiſitis ad actionē adhuc pt̄ non agere
ꝛ alio noīe vocat agens voluntariū vel
agens ſm ꝓpoſitū. ¶Cauſa naturalis ē
q̄ poſitis oib' neceſſario ad acq̇ſitōnē re/
quiſitis nō pt̄ nō agere de hac cauſa na/
turali intelligit dictū Scoti. In cuiuſ/
cunq3 agētis ptāte nō eſt actio neq3 mo/
dus agendi vt ignis calefacit naturalr̄.
¶Propoſitio tercia ē. Quālibet entita
tem inquantū entitas ꝯſeq̇tur illud qđ
pt̄ mouere actum intellectꝰ. ¶Nota nō
eſt maioꝛ dr̄ia inter naturalr̄ pͥncipiare
vel cauſare ꝛ libere pͥncipiare ꝙ3 neceſſa
rio pͥncipiare ꝛ contingenter pͥncipiare.
¶Pꝛo declaratione tercie rōnis pͥncipa
lis ſequunt alique ꝓpōnes. Quarū pri/
ma eſt. In reb' duplex eſt diſtinctio vna
maioꝛ ꝛ manifeſta. Alia minoꝛ ꝛ nō ita
manifeſta. Diſtinctio maioꝛ in reb' vo/
catur diſtinctio real' ſtricte loquendo.
¶Scđa ꝓpō eſt. Diſtinctio vero minoꝛ
ꝛ nō ita manifeſta vocat diſtinctio for/
malis. ¶Tercia ꝓpō eſt. Diſtinctio rea
lis ſtricte loquendo capta ē inter aliq̄s
res quarū vna nō eſt alia: vt inter ſoꝛtē

et platonem. ¶ Quarta est. Distinctio formalis est illa que est inter duas formalitates quarum vna non includit aliam in primo modo dicendi per se. ¶ Quinta est In genere et generali sunt tantum tres distinctiones scilicet rationis formalis et realis stricte sumpta. Sexta est. Distinctio realis stricte sumpta est duplex quedam suppositorum tantum et quedam naturarum. Distinctio realis suppositorum tantum solum reperitur in diuinis personis. ¶ Septima est. Quecunque distinguuntur in creaturis stricte loquendo realiter distinguuntur etiam naturaliter vel essentialiter. Octaua est. Distinctio naturarum nullum locum habet in diuinis nec potest habere quia quecunque sunt in diuinis sunt vna et eadem natura siue vna et eadem essentia. Nona est. Implicat contradictionem vnam et eandem naturam reperiri in duabus creaturis realiter distinctis.

¶ Nota illa distinctio dicitur precedere actum intellectus que est ex natura rei.

¶ Arguitur. Quecunque forma specifica que vocatur specialissima habens latitudinem graduum saluatur in quolibet graduum patet de albedine que habet latitudinem graduum et saluatur in quolibet gradu. ¶ Arguitur quilibet gradus forme est ipsa forma patet de albedine quia quilibet gradus albedinis est albedo: ergo quilibet gradus distinctionis formalis erit distinctio formalis. ¶ Nota. Cum precepto aliquo dei nullo modo stat transgressio alterius. ¶ Arguitur. Quecunque continentur vnitiue in aliquibus sunt formaliter distincta ab eis: sed omnia inferiora continentur vnitiue in suis superioribus ergo distinguuntur ab eis formaliter maior est primum dictum doctoris sub. secundum dictum est minor eiusdem. ¶ Sciendum quod continentia est quadruplex.

¶ Prima est essentialis et est illa qua aliquid continet aliud in primo modo dicendi per se. Unde. Omne inferius hoc modo continet suum superius quia in primo modo dicendi per se includit illud.

Secunda est. Omne diffinitum continet suam diffinitionem hoc modo in se essentialiter. Tercia est. Nullum subiectum continet hoc modo suam propriam passionem. Quarta est Essentia diuina non continet sua attributa hoc modo .i. continentia essentiali. ¶ Alia est continentia vnitiua vel identica et est illa qua aliquid continens continet aliquid identificatum sibi realiter distinctum tamen formaliter ab eo. Et ad illam requiritur primo quod continens et contentum sint eadem res. vnde sequuntur alique regule. ¶ Prima est Nulla substantia continet suum accidens per accidens absolutum vnitiue. ¶ Secunda est. Deus nullam creaturam continet hoc modo quia non est eadem res cum deo. ¶ Contra hoc Arguitur filius in diuinis continet naturam humanam vnitiue quia ibi est verissima vnitas. Respondeo licet natura humana et diuina vniantur vnione hypostatica non tamen vniuntur vnitiue. ¶ Tercia est. Omne subiectum continet suas proprias passiones vnitiue. ¶ Quarta est. Essentia diuina continet vnitiue sua attributa. ¶ Quinta est Essentia diuina continet vnitiue relationes reales que sunt in ea.

¶ Sexta est. Omnia superiora continentur continentia vnitiua in suis inferioribus

¶ Tercia est continentia virtualis et est illa qua aliquis potest producere aliquid in esse. Et est duplex quedam est in esse vero et est illa qua aliquid continet aliquid quod potest producere in esse verum. Unde regula ¶ Quecunque causa potens producere effectum aliquem dicitur virtualiter continere ipsum Alia est in esse cognito et est illa qua aliqua res continet aliam sic quod potest producere cognitionem eius. Alia regula. ¶ Quecunque quidditas cognita ex cuius cognitione potest elici noticia alterius continet ipsam et producit in esse cognitam.

¶ Quarta est continentia potentialis et est illa que superius continet sua inferiora directe vel indirecte in quadam communitate vel ambitu ¶ Pro elucidatione quarte rationis principalis que fundamenta aduersariorum euertuntur

Sciendū q̄ ipsi dicūt superiora esse for
maliter idē suis inferioribus: totū suis
partib⁹ ⁊c̄. Et dicunt q̄ illa solū distin/
guunt̄ ex natura rei ⁊ nō formalit̄. Sciē
dum q̄ ex dictis aduersariorū superius
⁊ inferius non solū distinguunt̄ ex natu
ra rei immo etiā formaliter distinguun
tur. Vn̄ notāde sunt diligēter aliq̄ regu
le logicales multū vtiles tam in logica
phisica metaphisica q̄ȝ theologia qua/
rum prima est. ¶ Nullū inferius est de
diffinitione q̇dditatiua sui supioris pȝ
q̄ꝛ nihil est diffinitione q̇dditatiua alic⁹
sine q̄ ipm̄ pfecte pōt intelligi ⁊ cōcipi sȝ
omne superius pōt pfecte intelligi ⁊ cō/
cipi sine suo inferiori igit̄ superius nō in
cludit suum inferius in sua diffinitione
q̇dditatiua: maior est manifesta. minor
probat̄ per ph̄m dicentē subām aiātam
sensibilē posse intelligi non intelligendo
rōnale vel irrōnale q̄ꝛ inferius nō est de
diffinitione q̇dditatiua sui superioris.
¶ Scd̄a ē. Nullū supius includit suū
inferi⁹ i p̄mo mō dicēdi p̄ se. pbat̄. q̇cq̇d
includit aliq̇d in p̄mo mō dicēdi per se
ipm̄ est de diffinitione q̇dditatiua illi⁹
si habeat diffinitionē q̇dditatiuā sȝ nul
lum superi⁹ includit suū inferius in sua
rōne q̇dditatiua ex p̄ma regula ḡ nullū
superius includit suum inferius in pri
mo mō dicēdi p̄ se. Primus modus di/
cendi p̄ se est qn̄ diffinitio vel pars diffi/
nitionis p̄dicat̄ de diffinito siue superi⁹
de suo inferiori. Inferius aūt nō est hu/
iusmodi respectu sui supioris igitur ⁊c̄
Cum igitur s̄m aduersarios illa distin/
guantur formaliter quoꝝ vnū nō inclu/
dit aliud in p̄mo mō dicēdi p̄ se. Sequi
tur sufficiēter eē probatū ex duab⁹ illis
regulis superi⁹ ⁊ inferius nō solū distin
gui ex natura rei sed etiā formal'r: dicit̄
aūt in maiori si habeat diffinitionē: nā
non omne qd̄ ꝯuenit alicui in p̄mo mō di
cendi p̄ se est de ei⁹ diffinitione q̇ddita/
tiua. Oīa eīn p̄dicamēta includūt ens
q̇dditatiue ⁊ tn̄ nō est de diffinitiōe q̇d/
ditatiua p̄dicamētoꝝ cū generagenera
lissima non habeāt diffinitiones q̇ddita
tiuas solius eīn spēi est diffinitio. Et sic
ꝯceptus q̇dditatiu⁹ est cōior q̄ȝ diffini/
tio q̇dditatiua q̄ꝛ oīs diffinitio q̇ddita/
tiua est cōceptus q̇dditatiuus sȝ nō ecō
tra. ¶ Tercia est. Omne inferius est ex
tra rōnem p̄ se sui supioris patet q̄ꝛ nul
lū inferius est de diffinitione sui supio/
ris ex p̄ma regula nec includit̄ in diffini
tione eius q̇dditatiua igit̄ est extra rōnē
sui supioris. ¶ Quarta est. Omne infe/
rius est accn̄s sui supioris ⁊ sic hō est ac
cidens aialis: sed ne hoc absurdū videa
tur. Est sciendum q̄ accidēs sumitur
dupliciter. ¶ Uno modo pprie pro aliq̄
entitate ꝯtingēter inherēte alicui ⁊ per/
ficiente illud post esse suū completū ⁊ il/
lo mō sumendo accidēs facit vnū p̄dica/
bile distinctū ꝯtra alia q̄ttuor p̄dicabi/
lia. ¶ Alio mō sumit̄ pro aliquo extra/
neo qd̄ est extra rōnem alicui⁹ alterius
⁊ sic nō facit q̄ntum p̄dicabile. Et sumit̄
illo mō in pposito nr̄o. Nā inferius illo
mō est accidēs supioris q̄ꝛ est extra rōnē
eius q̇dditatiuā nō aūt est accn̄s primo
modo. Ex illis sequit̄ manifeste q̄ supe/
rius et inferius non solū distinguant̄ ex
natura rei sed etiā formal'r. ¶ Sequunt̄
aliq̄ regule ꝯ͂ hoc q̄ ille formalisantes di
cūt diffinitionē ⁊ diffinitū solū distigui
ex natura rei ⁊ nō formal'r solū. Et seq̄t̄
vna regl'a q̄ est in ordine q̇nta. ¶ Nulla
diffinitio includit suū diffinitū in p̄mo
mō dicēdi p̄ se. pbatio regule q̄ꝛ q̇dlibet
diffinitū includit suā diffinitione in pri
mo mō dicēdi p̄ se igit̄ ecōtra diffinitio
n̄ icludit diffinitū i p̄mo mō dicēdi p̄ se.
Añs ē manifestū etiā apd̄ aduersarios.
Nā ipsi h̄ cōcedūt q̄ꝛ p̄m⁹ mod⁹ dicendi
p̄ se est qn̄ diffinitio vl' p̄s diffinitōis ⁊c̄.
Et p maiori declaratōe seq̄t̄ sexta regl'a
q̄ est ꝯfirmatiua ꝯseq̄ntia imediate pce
dētis ⁊ est talis. ¶ Inclusio eēntialis si/
ue p̄mi mōi dicēdi p̄ se nūq̄ȝ est mutua.
nā licet hō includat aīal rōnale eēntial'r
siue in p̄mo mō nō tñ ecōuerso. Illa eīn
non est formalis siue in p̄mo mō dicendi

p se aial rōnale est hō cū aī al rōnale possit pfecte intelligi absqз hoīe nō aūt ecōtra immo implicat ɔtradictionē idē oībus idē respectu eiusdē eē includēs ꝛ inclusum iō si aial rōnale eēntialr̄ in pmo mō dicēdi p se in hoīe seqret ꝙ hō nō includat ecōuerso in pmo mō dicendi p se qđ tn̄ fieret si eēt mutua inclusio. Itē in pdicationibꝫ essentialibꝫ nō est circulus p phm pmo posterioꝝ. Sз si diffinitio includeret diffinitū in pmo mō dicēdi p se ꝛ ecōuerso eēt circulus in pdicationibus eēntialibꝫ. ¶ Sequit septīa regla ꝛ est pbatiua regule pcedentis ꝛ est talis. Predicatōes p se nō ɔuertunt p phm pmo posterioꝝ. ¶ Pro declaratōe illiꝰ regule est sciendū ꝙ est dr̄ia inter conuersionē: cōuertibilitatē ꝛ cōuertentiā. Nam Cōuersio est ppria passio ppōnū cathegoricaꝝ ꝛ ɔuenit solis ppositionibꝫ ꝛ nō termis neqз rebus neqз ppositionibꝫ hypotheticis qꝛ ille ppōnes nō cōuertunt. Et licet vna res ɔuertat in aliā sicut in ɔsecratōe hostie hoc tamen nō est pprie. ¶ Cōuertibilitas est ppria passio terminoꝝ verificabiliū de se inuicē vlr̄ affirmatiue ɔuertibiliter vt risibile ē hō: vñ illi duo termini verificant de se inuicem vt dicēdo oīs hō est risibilis ꝛ ecōtra oē risibile est hō. ¶ Cōuertētia aūt est propria passio terminoꝝ relatiuoꝝ qꝛ hmōi dicuntur ad conuertentiā. Nam posito vno ponitur ꝛ reliquū ꝛ econuerso. Nō tamē sunt conuertibilia. i. vniuersaliter ꝛ affirmatiue ꝛ cōuertibiliter de se inuicem verificabilia. nam pater in diuinis non est filius: neqз filius est pater sic et adam fuit pater non tamē filius. ¶ Cōtra istam regulam sic arguitur. Quelibet propositio cathegorica potest conuerti in vnam aliam de terminis trāspositis sed ppositiones per se sunt vere ppositiones. igitur possunt conuerti et p consequens regula falsa. minor est manifesta: maior patet ex iam dictis qꝛ conuersio est propria passio propositionuз cathegoricarū. ¶ Respondeo propositio cathegorica est conuertibilis in aliā de terminis trāspositis ꝛ per consequēs etiam propositiones per se sed propositiones per se non sunt conuertibiles sic scз ꝙ si in conuersa est predicatio per se ꝙ etiam in conuertente sit pdicatio p se. Nā ista hō est aial rōnale ē p se et i pmo mō non aūt ista aīal rōnale ē hō qꝛ alias esset circulus in predicationibꝫ essentialibus. Ex illis regulis sequit manifeste ꝙ diffinitio non includit diffinitum in primo modo dicendi p se. ¶ Octaua est Nulla propositio in qua idem omnibꝰ modis idem predicatur de seipso in primo modo dicendi per se. Hec propositio est contra franciscum maronis ꝛ contra plures alios dicentes illam ppositionem vbi idem predicatur de seipso esse in primo modo dicendi per se in primo gradu. ¶ Probatio regule quia predicatio per se nō cōuertitur p septimā regulā: ppositiones aūt in quibus idē predicatur de seipso cōuertunt: vt dicendo homo est homo sic cōuertitur homo est homo. Eadem ergo ratio qua in prima ppositione est p se ꝛ in scđa ꝛ sic esset circulus in pdicationibus essentialibꝫ. Itē pmus modꝰ dicēdi p se sm̄ linconiēsem sup pmo posterioꝝ est qñ q̄dditas subiecti egredit de q̄dditate pdicati. Sз scđs modus est ecōtra qñ scз q̄dditas pdicati egredit de q̄dditate subiecti. Exēplū primi hō est aīal rōnale: hō eīn eēntialit ɔstituit in esse q̄dditatiuo p genꝰ ꝛ drāз Exēplū scđi hō est risibil. ppria passio eīn hз suā q̄dditatem ab illo a q̄ egredit sed egredit a subiecto. igit ꝛc̄. ¶ Ex his arguitur ɔtra Franciscū maronis p dictum linconiēsem q̄ egregie cōmentatꝰ est libros posterioꝝ ꝛ formatur ratio sic Impossibile est idem omnibus modis idem egredi a seipso sed in primo modo dicendi per se subiectum egreditur a se ipso pdicato igitur idē non pōt pdicari de seipo in pmo mō dicēdi p se cū idē nō

Un̄ si q̄ro q̄re hō est idē formal'r aīali r̄ndet q: includit illud in p̄mo mō dicē di p se: pt3 h ex descriptōe idētitatis formal'. Sequit ǧ φ negatio erit cā negationis z p ↄ̄ns nō includere aliud in p̄mo mō dicendi p se est vna negatio z erit cā negationis illi⁹ sc3 nō esse idē formal'r sicut inclusio in primo modo dicendi p se z cā affirmatiōis.s. idēptitatis formalis sic nō inclusio ī p̄mo mō dicēdi p se. ē cā negationis.s. non idēptitatis formalis. ¶ Notandum tñ φ hec ꝓpō sc3 Si affirmatio est cā affirmationis z negatio erit cā negationis: h3 exponi dupl'r.s. de reb⁊ z de terminis .exponēdo cā de reb⁊ d3 addi in causis p̄cisis: si affirmatio zc. q: in causis p̄cialib⁊ non tenet. Nō eñ sequit si domificator est ǧ dom⁹ est: q: domificator nō est p̄cisa causa s3 ad esse domus reqrunt etiā lapides z ligna. In terminis aūt nō tenet vl'r: s3 ipa debet intelligi de terminis cōuertibilib⁊. vt sicut se hō h3 ad risibile sic nō hō ad nō risibile. s3 hō ē risibilis: ǧ non hō nō est risibil'. In causis aūt subordinatis nō tenet: non eñ tenet ↄ̄sequētia sic arguēdo sicut se h3 hō ad aīal ita nō hō ad nō aīal: s3 ois hō est aīal ǧ ois non hō est non aīal. Nā asin⁹ est non hō non tñ est nō aīal immo ip̄e vere est aīal. sic etiā nō sequit. Sicut se h3 exiſtēs ad possibile sic se h3 non exn̄s ad nō possibile: sed oīe exn̄s est possibile ǧ oē nō exn̄s est nō possibile: immo multa sunt non existentia z tñ sunt possibilia.

¶ Pro declaratione quinte rōnis principalis qua improbat modus probandi ponendi distinctionem se totis subiectiue ponuntur plura dicta pulcherrima phisicalia theologicalia z metaphisicalia queadmodū in precedēti lectione posita sūt pulcherrima dicta logicalia. Et quia illi formalisantes dicūt illa distingui se totis subiectiue quarum realitates sunt a se inuicem actualiter loco z situ separata. Ideo est sciendum φ aliquid esse in loco potest intelligi quadrupliciter. primo aliquid est in loco circūscriptiue. scd̄o diffinitiue. tercio sacramentaliter. quarto immensiue. ¶ Notādum φ idem est dicere aliquid esse in loco circūscriptiue occupatiue dimensiue z repletiue. Ista eñ q̄ttuor sūt penitus idem. ¶ Esse in loco circūscriptiue siue dimensiue zc. Est qñ totū locatum correspondēt toti loco siue est in toto loco z pars locati correspōdet parti loci. Exemplum homo est in loco circūscriptiue totus homo correspōdet toti loco z partes hominis partib⁊ loci. Nā brachiu3 dextrum est in alia parte loci q̄ sinistrū vel q̄ pedes vel caput. ergo illis partibus correspondet alia z alia pars loci. Pro maiori declaratione illius dicti ponende sunt alique ꝓpositiones per ordinem quarū est hec prima. ¶ Nullus pūctus potest esse in loco circumscriptiue quia cum punctus sit indiuisibilis non habet partes illud autē qd̄ sic est in loco debet habere partes quibus partib⁹ correspōdeant partes loci sicut patet ex p̄dictis. ¶ Scd̄a est. Nullus angelus potest esse in loco circūscriptiue quia nullus angelus habet partes. Unde sequit Correlarium. Nullum indiuisibile potest esse in loco circumscriptiue propter eandem rationem. ¶ Tercia est. Deus fm naturā diuinā non potest esse in loco circūscriptiue propter eandem rōnem. ¶ Quarta est. Solum corpus quantū est in loco circūscriptiue quia solum tale habet partes quibus correspondeant partes loci. Et de illo quarto modo esse in loco intelligitur textus. z sic videtur φ anima et corpus nunq̄ etiam separata ab inuicem distinguunt se totis subiectiue quod est simpliciter falsum: falsitas patet quia anima et corpus habent diuersos actus exiſtēdi z essentias. Similiter et essentias diuersas. igitur zc. Q⁊ aūt nunq̄ sic distinguant ponendo motiuū illorū formalisantiū: patet quia nunq̄ differunt loco et situ cum anima

ipsa non sit in loco circumscriptiue. Si
autẽ alio mõ velint hoc intelligere tunc
manifestũ est q corpus est in loco circũ/
scriptiue z aĩa diffinitiue ergo habẽt di/
uersos modos existendi z per ɔ̃ns etiaz
vnita distinguuntur se totis subiectiue
qd ipsi negãt. ¶ Aliquid esse in loco dif/
finitiue est illud qd est in loco per realẽ
existentiam et per realẽ pñtiam sic tñ q
qñ est in illo loco non põt ex sua natura
esse in alio loco. Et sic angeli sunt in lo/
co. z dicunt esse in loco diffinitiue. i. de/
terminate vel limitate. Pro cui⁹ decla/
ratione ponende sunt aliq̃ ꝓpositiões
quarum prima est. ¶ Angelus non põt
esse in loco quãtũcũq magno. ¶ Scda
est. Angelus non põt esse in loco quãtũ/
cunq paruo loquendo de loco cõtinuo.
Probatio harũ regularũ: quia si ange/
lus posset esse in loco quantumcũq ma/
gno z in loco quantũcunq paruo seque
retur q posset esse in oĩbus locis in vni/
uerso z in loco attingẽs vsq ad celũ em/
pyreum z posset esse vbiq qd est hereti/
cum qz soli deo hoc ɔuenit. ¶ Tercia ẽ.
Angelus põt esse in loco pũctuali. si di/
cas est ɔtra scdam ꝓpositionẽ. Angl'us
eñ non põt esse in loco quantũcũq par/
uo: locus aũt punctualis est minim⁹ lo/
cus. igit z c. Respondeo licet locus pun
ctualis sit minimus locus non tñ est lo/
cus continuus cũ non habeat partes de
quo intelligitur scda ꝓpositio. ¶ Quar
ta est. Plures angeli pñt esse simul et se/
mel in eodẽ loco diffinitiue. patz in euã/
gelio de demoniaco in quo erat legio de
moniorum. ¶ Quinta est. Anima non
potest esse in loco circũscriptiue licet be/
ne possit esse diffinitiue. ¶ Prima pars
probatur. quia nihil est in loco circum/
scriptiue nisi qd habet partes anima cũ
sit indiuisibilis nõ habet partes. igitur
non potest eẽ in loco circũscriptiue. Et
per hoc etiam probaretur q nullum in/
diuisibile possit eẽ circũscriptiue. ¶ Se
cunda pars ꝓbatur. quia anima est mi/
bi presens per realem presentiã z existẽ/
tiam sic q non est presens alio loco. igit
z c. Est etiam eadẽ ratio de anima sicut
de angelo. ¶ Nota licet angelus nõ pos/
sit esse in loco quantũcunq magno non
tamen nego quin possit esse in loco ma/
gno: vnde et angeli custodientes ciuita/
tes: videtur q habeãt quilibet eoruz to
tam ciuitatẽ quã custodit pro loco. sic z
angelus deputatus pro regno videtur
habere totum regnum pro loco suo non
tamen potest habere locum quantũcun/
q magnũ. Nam z angelus gabriel mis/
sus ad virginem gloriosam: tunc tempo
ris non erat in celis sed in ciuitate galy/
lee cui nomen nazareth. ¶ Aliquid esse
in loco sacramentaliter est illud quod ẽ
in loco per realem presentiam z per rea/
lem existentiam z cum hoc est ibi sub si/
gno sensibili: dicitur qd est ibi per realẽ
presentiam et existentiam ponitur loco
generis. scdo dicitur sub signo sensibili
p hoc differt ab alijs que alio mõ sũt in
loco q̃ sacramentaliter. Nã verbis pro/
latis a sacerdote credimus firmiter sub
tali signo scz speciebus panis z vini cor
pus christi contineri per realem presen/
tiam z existentiam qd quidem corpus ẽ
ibi precise tanq sub signo sensibili: ita
q vbicunq reponantur huiusmodi spe
cies ibi erit corp⁹ christi presens q̃diu
species remanerẽt etiam si in os fetidissi
mum z in stomachum immundissimum
siue etiam in sterquiliniũ reponerentur
et hoc ex determinatione diuine volun/
tatis. ¶ Pro maiori declaratione sequi/
tur vna regula. Simul et semel vnũ cor
pus est in diuersis locis sacramẽtaliter.
¶ Aliquid est quarto in loco Immen/
siue et est illud qd est ex sua natura z es/
sentia in quolibet loco per realem pſen/
tiam et per realem existentiam vt deus.
¶ Pro maiori declaratione illius dicti
ponende sunt alique propositiones qua
rum Prima est. ¶ Solus deus est in lo/
co immensiue: quia propter immensita/

tem suam necessario presens est vbiqꝫ et nō pōt nō esse in quolibet loco alias nō esset immensus. Ex illo sequitur ꝙ de⁹ sm suam essentiam ꝛ sm propriam naturam nō est verius in celo empyreo ꝙ̄ hic vel in inferno sicut alique vetule imaginantur immo eque vere sm suam essentiam et presentiam est hic sicut in celis.
¶ Unde sciendū ꝙ Deus est in loco immēsiue triplici modo scꝫ per realem presentiam potentiam ꝛ per essentiam.
¶ Primo deus est vbiqꝫ per realem presentiam quia ei omnia clarent. vnde ad Hebreos .iiij. omnia nuda ꝛ aperta sūt oculis eius. ergo summopere quilibet debet cauere non solum in loco manifesto verūetiam in loco occulto: ne mortaliter peccādo offendat oclos diuine maiestatis. ¶ Secundo est vbiqꝫ per potētiam. Nam omnia manu tenet: quia in manu eius sunt omnes fines terre. vnde vidimus si nauta modicum deficiat nauem regendo tota nauis cum omnibus perit si mare fuerit turbidum: ita si deus gloriosus modicum suā oipotentiaꝫ subtraheret totus mundus periret.
¶ Tercio deus est vbiqꝫ per suam essentiam et per suam propriam naturam.
¶ Contra hoc arguunt quidaꝫ heretici sic. Si deus eēt vbiqꝫ sequeretur ꝙ macularetur in locis immundis ꝛ in stercoribus. ¶ Respondeo nō sequitur ꝙ macularetur nam videmus ꝙ lux ista sensibilis ipsius solis: trāsiens super stercora et cadauera et tamen non maculatur quātomagis lux ista insensibilis immēsa ꝛ immutabilis nō maculatur per huiusmodi loca.
¶ Secunda est. Anima rationalis ē tota in toto corpore ꝛ tota in qualibet parte s.m phm̄ scdo de anima.
¶ Tercia est. Inter formas informantes materiā nulla alia forma est tota in toto et in qualibet parte tota: nisi sola anima intellectiua et hoc propter suam perfectionem. probatur: quia si esset aliqua alia forma huiusmodi maxime esset forma sensitiua sed hoc non est quia talis forma extenditur ad extensionem corporis sicut manifeste patet in animalibꝫ annulosis sicut sunt serpentes. Nam illis diuisis diuiditur anima sensitiua: qꝛ si partes pungerentur vtriqꝫ stringerentur ꝙ non fieret nisi partes sentirent: ergo habet etiā aiam sensitiuam sic diuisam sm diuisionem corporis partiū. Et licet anima intellectiua sit in qualibet parte tota et tota in toto non tamen habet entitatem diuisam ꝛ partes loco ꝛ situ separatas et hoc propter suam perfectionem. Alijs autem formis hoc nō cōuenit ꝛ hoc propter impfectionē ipsorū.
¶ Quarta est. Anima intellectiua creatur ꝛ creando infunditur et infundēdo creatur. Non est ergo imaginandum ꝙ ipsa creatur in corpore nondum perfecto: sed postqꝫ corpus est perfectuꝫ ꝛ ad anime inductionē dispositum anima in corpore creatur ꝛ creando infunditur et creatur. Ex quo corrigitur error platonis ꝛ quorundā dicentiū animas omēs simul fuisse creatas ꝛ maxime error horum qui platonem volebant sequi: venerunt ad talem fatuitatem ꝙ dicebāt datorem formarū siue creatorem animarū esse magnum virum cuius caput pringeret vsqꝫ ad celum ꝛ pedem vnū haberet super terram: alium in mari. Insuper et magnas haberet manicas et in dextera haberet angelos omnes: et in sinistra haberet aias oēs et tunc qn̄ corpa essent sufficienter disposita: acciperet ex manū ca sinistra animas ꝛ effunderet eas in diuersa corpora. ¶ Quinta est. Nullū accidens existens in aliquo subiecto habet realitatem distinctā a realitate subiecti loco ꝛ situ cui⁹ est accñs. pbaꝛ: qꝛ q̄cūqꝫ hñt eundē locū ꝛ situm non distinguunt loco ꝛ situ. Sꝫ accidēs ꝛ suū subiectum sunt hmōi. igiꝛ ꝛc. minor probaꝛ qꝛ quo

rūcunq; vnu; mouet ab vno loco moto
alio ꝛ in eodē loco alio exīte in loco non
distinguunt loco ꝛ situ:subiectū ꝛ accn̄s
existēs in eo sunt hmōi.igitur ꝛc̄.minor
probat. q꞉ moto nobis mouent oīa q̄ in
nobis sunt. ¶ Sexta est. Quecūq; due
essentie realiter et essentialiter distincte
habēt aliū ꝛ aliū actū existendi sed aīa
ꝛ corpus:aīa ꝛ sciētia;albedo ꝛ suū sub/
iectum hn̄t essentias realiter ꝛ essentialr
distinctas. igit etiā aliu; ꝛ aliū modū si/
ue actū existendi q꞉ q̄libet essentia h; su
am propriā existentiā ꝛ p ꝯsequēs ꝓpri/
um actū existendi. ¶ Septima est. Esse
essentie nullo mō distinguitur ex natura
rei ab essentia. nam esse eēntie est abstra/
ctum:sed essentia est cōcretū mō abstra/
ctum ꝛ concretū nō distinguunt ex natu
ra rei sed tm̄ penes diuersum modū con
cipiendi. ¶ Octaua est. Esse essentie et
esse existētie differunt formaliter. ¶ No
na est. Quot q̄t sunt essentie aliquarum
rerū realiter distinctarū tot sunt esse exi
stentie illarū rerum. probat. q꞉ qn̄cunq;
aliqua sunt idem realiter multiplicato
vno multiplicat ꝛ reliquū. sicut pat; de
hoie ꝛ risibile q꞉ q̄t sunt hoies tot sūt ri
sibilia q꞉ risibilitas diuidit cum huma/
nitate. sed esse essentie ꝛ esse existentie sūt
idē realiter. ergo multiplicato vno mul
tiplicat ꝛ reliquu;. ¶ Decima est. Esse
essentie nō distinguit realiter ab esse exi/
stentie. probatur; quia quādocunq; sūt
aliqua duo entia absoluta essentialiter
ꝛ realiter distincta ꝛ vnū est prius natu
ra alio:vnū pōt esse sine alio. ergo si esse
essentie ꝛ esse existentie sunt realiter di/
stincta ꝛ absoluta;pōt esse essentie esse si/
ne esse existentie ꝛ esse existentie potest es
se sine esse essentie quod est absurdū. Di
citur autem in maiori duo entia absolu
ta quia entia respectiua etiā realiter di/
stincta non possunt sic existere vnum si/
ne alio:vnde pater non potest esse sine fi
lio: Dicitur scd̄o realiter ꝛ essentialiter
distincta: quia si eēnt idem realiter vnū
non posset esse sine alio. ¶ Undecima est
Esse existentie alicuius rei est oīno inse/
parabile ab esse essentie illius. probatur
Quecunq; sunt idem realiter vnu; non
potest separari ab alio. Esse essentie ꝛ es
se existentie sunt huiusmodi igitur sunt
inseparabilia. ¶ Duodecima est. Esse
essentie rerum creatarū non fuerunt ab
ab eterno. probatur: quia esse existentie
rerum creatarum non fuerunt ab eter/
no. ergo nec esse essentie. probatur: quia
cum sint idem realiter vnum non potest
esse sine alio. igitur ꝛc̄. ¶ Tredecima est
Ponere plura eťna ē oppositū fidei ꝛ ē
articulꝰ parisius condēnatus q꞉ sicut ē
vnus verus deus:sic vnus solus eternꝰ.
sed ponere essentias rerum eternas cum
illarum sint multe puta essentia lapidis
hominis ꝛc̄. est ponere plura eterna igit
illa ponere est oppositum fidei hoc con/
tra Albertū. ¶ Decimaquarta est. Es/
se q̇dditatiuū alicuiꝰ rei ꝛ esse eēntie sūt
idē realr s; esse eēntie non fuit ab eterno
igit nec q̇dditatiuū alicuiꝰ creature hec
ꝓpositio est ꝯ̄ Frācíscū maronis q̇ videt
idē dicere cū Albertistis sub alijs tn̄ ter
minis seu ꝟbis q꞉ illi dicūt esse eēntie fu
isse ab eťno. Ille aūt dicit eē q̇dditatm̄
fuisse ab eterno. ¶ Si aūt arguat ꝯ̄ tale
eē q̇dditatiuū si est eternū vel g̃ est deꝰ
vel creatura aut est in intellectu vel ex/
tra intellectū. Rn̄dit nullū illoꝝ est sed
abstrahit ab oībus illis; hec aūt opinio
est falsa ꝛ p ꝓpositionē p̄cedentē sufficiē
ter improbata. ¶ Decimaq̇nta est. Esse
q̇dditatiuū est verū esse q꞉ ꝯuenit alicui
in p̄mo mō dicendi p se. Si g̃ hō fuisset
ab eťno ɓm eē q̇dditatiuū fuisset ab eťno
ɓm verū esse ꝛ sic oēs res mundi fuissent
ab eterno ɓm suū verū eē qđ est erroneū
ꝛ falsum q꞉ in p̄ncipio creauit deꝰ celum
ꝛ terrā. ¶ Decimasexta est. Esse essentie
ꝛ esse existentie non distinguunt realiter
quia sunt idē realiter. Hec ꝓpositio ē ꝯ̄
scm̄ Thomā ponēs distinctoꝫ realē in/
ter illa. ¶ Illis ꝓpositionibꝫ sic habitis

pōt facil'r videri ꝯ formalisantes ꝙ quecunqȝ q̄ sūt distincta se totis subiectiue qn̄ sepanť etiā sic distinguunť qn̄ vniunť vn̄ pro intellectu illi⁹ ponit̄. ¶ Decimaseptima regula. Aia et corp⁹ qn̄ sunt sil' vnita hn̄t aliū et aliū actū exn̄di q2 hn̄t aliā z aliā essenciā. igiť aliā z aliā existētiam. ¶ Decimaoctaua regula. Subiectum z accidēs etiā qn̄ sunt vnita habēt aliū z aliū actū existēdi q2 hn̄t aliā z aliā essentiā ¶ Decimanona regula. In xp̄o sunt plura esse existentie q2 ibi sunt due eēntie scilicȝ essentia diuina z humana. ¶ Vicesima ē. Quotq̄t sunt accidentia in aliq̄ subiecto real'r z essential'r distincta tot sunt esse eēntie real'r z essential'r distincte. ¶ Vicesimaprima ē. Esse subiecti nullo mō est de rōe intrinseca siue intrinsecū esse ipsi⁹ accidētis: q2 accidētia hn̄t suū ꝓpriū esse eēntie z existētie vnde falsum dicūt Thomiste ꝙ accidēs nō habeat aliud eē ab eē subiecti z ꝙ recipiat nouū eē formale post hostie ꝯsecratione. Seq̄tur vna ꝯclusio gn̄alis z ꝓpō in ordine. Vicesimasecūda ē. ¶ Qn̄cunqȝ aliqua duo accidentia vel entia vnibilia z actu sunt vnita. Illa non hn̄t minorē distinctionē qn̄ actu vniunť q̄ȝ qn̄ actu separanť. ꝓbatur. q2 vnio non variat neqȝ minuit entitatē vnibilium. ergo si prius qn̄ fuerūt sepata fuerūt distincta se totꝫ subiectiue erunt sic distincta actual'r vnita ¶ Vicesimatercia ꝓpō. Tātā distinctionem hn̄t aliq̄ qn̄ sunt actu vnita sicut qn̄ sunt sepata. ꝓbať ex sequenti. ¶ Vicesimaq̄rta ꝓpō ē. Propter aliqd accidens p accidens nō variať eē pmariū subiecti: q2 ꝓpter actū scd̄m nō variať act⁹ prius Seq̄tur ergo ex quo vnio ē accidens p accidens nō variat eē p̄inariū et esse essentie z eē exn̄tie alicui⁹ rei. igiť q̄ntā distictionem hn̄t aliq̄ sepata tantā hn̄t vnita ꝑ eandem essentiam.

¶ Circa rōnē sextā In textu positā pn̄cipalem p quā ꝓbatur ꝙ distinctio se totis obiectiue nō inferet oēs alias nec sit maior illis. Supponēdū ꝙ ex p̄cedentibus vt argumentū meli⁹ intelligatur ꝙ dr̄ia est inter simplex simpl'r simplex et sūme simplex bis visis ponunť aliq̄ ꝓpositiones. Quarū p̄ma ē. ¶ Ois propria passio cuiuscūqȝ entis dicit cōceptū simpliciter simplicē ¶ Scd̄a est. Om̄e illd̄ qd̄ p̄t appr̄hendi vel qd̄ appr̄henditur per p̄mā opatione intellect⁹ est simplex siue sit cōpositū siue nō. z sic ꝓpō dr̄ simplex ¶ Tercia est. Nulla ꝓpō sm̄ qd̄ distinguitur ꝯ terminū ē simplex. ¶ Quarta est. Solus deus ē summe simplex quia solus deus nō est cōposit⁹ nec cōponibil' cū alio. Prima ps ꝓpōnis probať per sequentē ꝓpōnē. ¶ Quinta ē. Ois cōpositio dicit impfectionē. seq̄tur ergo cū de⁹ sit summe simplex pfect⁹ nō ē cōposit⁹. probatio ꝓpōnis declarabitur p sequentē. ¶ Sexta ē. Ois ps de sui rōne dicit impfectionē. Sed om̄e qd̄ cōponiť cōponiť ex ptib⁹. ergo ois cōpositio dicit impfectionem. Qd̄ aūt ois ps impfectionē importet probať. Nā manifestū ē ꝙ ois pars ē impfectior toto p illud p̄mū pn̄cipium. Omne totū ē maius sua parte licet tm̄ animā ꝯpando ad corpus. aia sit multū nobilior corpore: tn̄ totus hō multo nobilior est ipsa aia. cū ergo ibi desit nulla impfectio nulla erit ibi pars z p ꝯseq̄ns nulla cōpositio. Ideo nullus doctor potuit vel ausus fuit ponere in diuinis partes. Scd̄a pars patet scȝ ꝙ deus non sit cōponibilis cū aliquo quia deus nō pōt esse pars cū ps de sua rōne importet imperfectionē. igiť deus cū nullo facit compositionē. ¶ Septima ē. Nulla creatura quantūcunqȝ pfecta pōt esse summe simplex quia si eēt aliqua creatura summe simplex maxime eēt angelus sed hoc nō quia in angelo est cōpositio ad min⁹ ex accidente z intellectu: quia sue intellectiones sunt accidētia que cōpositio in diuinis nō potest esse. Est etiā in angelo cōpositio: cōpositione intrinsece q2 ipse est in genere substātie. Ois aūt species

cōstituitur ex genere: ꝛ dr̄ia ex realitate potentiali ꝛ actuali. ¶ Octaua ꝓpō est. Licet vltimū accidēs in ordine vniuerse nō sit compositū ex re ꝛ re vel ex subiecto ꝛ accidente. Est tñ cū subiecto cōpositū. Qđ aūt nō sit cōpositū ex re ꝛ re pꝫ qꝛ accidens ē forma simplex simplicitate opposita cōpositioni ex materia ꝛ forma. Nec cōponit ex subiecto ꝛ accidēte: qꝛ alias tale accidēs nō esset vltimū sed illud ex quo cōponit. ¶ Nona ꝓpositio. Sicut in ordine pfectionis est deuenire ad pfectissimū ens ita etiā in ordine perfectionis est status ad aliqđ imꝑfectissimū ens. Sed tale imꝑfectissimū ens nō pōt esse sba cū talis pfectior sit accidēte. igitur est aliqđ accidens. Tale aūt accidens forte est pdicamētū qn̄ et pter tale nō pōt reperiri aliud accidēs quia ipm est vltimū alias qꝛ si reperiretur aliud nō esset vltimū. Est tamen cū aliquo cōponibile qꝛ recipit aliqđ subiectū. ¶ Decima ꝓpō est. Oīe accidens facit cōpositionem cum subiecto suo. hec aūt compositio vocatur compositio ex subiecto ꝛ accidēte. Ex quibus manifeste concluditur ꝙ nulla creatura ē summe simplex ¶ Undecima ꝓpō est. Licet deꝰ sit summe simplex ꝛ oīno simplex tñ nō est simpliciter simplex qꝛ conceptꝰ deitatis dicit cōceptū resolubilē in aliquē cōceptū priorē quē q̇dditatiue includit puta cōceptū entis. ¶ Duodecima ꝓpō. Nullū simplr̄ simplex pōt includere aliud q̇dditatiue pbat quia q̇cq̇d includit aliud q̇dditatiue diuidit in includens ꝛ inclusum sed nullū simplr̄ simplex pōt diuidi in aliq̄s partiales conceptꝰ qꝛ manifestum est ꝙ non esset simplr̄ simplex. Ex hoc sequitur ꝙ nulla propria passio includit aliqđ q̇dditatiue qꝛ oīs talis est simpliciter simplex. ꝑ sicut passiones nō includūt aliquid q̇dditatiue sequitur ꝙ nō conueniūt in aliquo q̇dditatiue ꝛ ꝑ ꝯñs distinguunt se totis subiectiue. ¶ Tredecima ꝓpō. Ens res aliqđ illa tria sūt penitꝰ synonima ꝛ ideo vnū nō est ꝓpria passio alteriꝰ. ¶ Decima q̄rta ꝓpositio. Tres sunt ꝓprie passiones entis: cōuertibiles ꝓcise ꝛ adequate. ipso cū ente scꝫ veritas vnitas ꝛ bonitas. ¶ Decimaq̄nta ꝓpō. Unū verū bonū nō dicit aliquod supius quia sunt eiusdē coītatis ꝛ ambitus cū ente cōuertunt etē cū eo. ¶ Decimasexta ꝓpō. In q̄libet re creata reperiunt ista tria scꝫ vnitas veritas ꝛ bonitas. In q̄bus ꝓterea repitur vestigium trinitatis qꝛ non est aliq res ita inutilis imꝑfecta ꝛ ita vilis: quin sit vna: bona ꝛ vera. Illa eñ tria cōuertunt cū ente: bene eñ sequitur ens est: ꝑ vnū est. vnū est: ꝑ ens est. aliqđ est ꝑ verū est ꝛc. Cū ergo oīs res habeat illa tria sequitur ꝙ oīs res repsentat vestigiū trinitatis. vnitas eñ repsentat vnitatē pmi principij. Et aliquod pmū qđ est origo ꝛ fons totiꝰ trinitatis vt scꝫ pꝫ in diuinis. Ueritas vero repsentat filiū quia sibi appropriatur. Uñ ꝛ in euangelio veritas de seipsa loqtur. Ego sum inquit via veritas ꝛ vita. Bonitas eñ appropriatur spūisancto.

¶ Correlariū. Numerus ternariꝰ est nobilissimꝰ numerus. Nā nullus pħorum quantūcunq̄ sapiens quātūcunq̄ illuminatus potuit inuenire plures passiones cū ente cōuertibiles ꝙ illas tres superius enumeratas. Aliqđ eñ et res nō sunt passiones sed sunt noīa penitus synonima. ¶ Decimaseptima ꝓpositio est ¶ Licet in quolibet creatura reperiatur vestigiū trinitatis. In sola tñ natura intellectuali reperitur imago trininitatis Imago autē consistit in memoria ꝛ intelligentia ꝛ amore vel aliter in parente prole ꝛ amore. Parens est intellectus cū suo obiecto ꝛ vocatur memoria que parit noticiā. Proles autē est noticia genita ideo etiā filius in diuinis dicit noticia siue verbū patris. Amor pducitur per voluntatē. Illa autem tria in nulla creatura alia reperiuntur nisi in intellectuali. ¶ Decimaoctaua propositio est,

Ens nō p̄dicatur quidditatiue de suis ꝓprijs passionib⁹. Unde breuiter ponuntur due regule generales. Quaꝝ p̄ma ē Decimanona ꝓpositio. ¶ Nulla propria passio p̄dicatur q̄dditatiue de suo subiecto. ¶ Uicesima ꝓpositio. Nullū subiectum p̄dicatur quidditatiue de suis ꝓprijs passionib⁹. Probatio illarū duarum propositionū siue regularū. Quia omnis ꝓpria passio p̄dicatur solum de suo subiecto in secūdo modo dicendi per se. Sed nihil p̄dicatur de aliquo quidditatiue nisi predicetur in primo modo dicendi per se. Idem em̄ est dicere predicare in p̄mo modo dicendi per se: ⁊ q̄dditatiue p̄dicare. Nec aliqd̄ subiectum p̄dicatur de suis ꝓprijs passionib⁹ in primo modo dicēdi per se. igitur nec quidditatiue. ¶ Uicesimaprima ꝓpositio ē. Omnes ꝓprie passiones eiusdē subiecti idēptificantur realiter inter se. hec propositio ꝓbabitur ex sequenti. ¶ Uicesimasecunda ꝓpositio. Omnis propria passio idēptificatur realiter cū suo subiecto: hoc probatū est efficacissime in p̄cedentib⁹: ideo probatio eius hic breuitatis gratia obmittitur. Cum ergo oīs propria passio realiter cuꝫ suo subiecto idēptificetur. sequitur ꝙ plures passiones entis cū suo subiecto idēptificent̄ ex quo ergo sunt vna res cū subiecto erūt ergo vna res inter se. ¶ Uicesimatercia ꝓpō. Deus nō pōt facere etiā de potentia sua absoluta rem suā absq̧ sua ꝓpria passione q̄z sūt vna res. ¶ Uicesimaq̄rta ꝓpō. Implicat ꝯdictionē ꝙ deus faceret aliquā rem q̄ non esset bono vera ⁊ vna: q̄z īpossibile ē ꝙ deus faciat aliquā rē sine eo cū quo est idē realr̄ sed sic ē cum illis passionib⁹. igit̄ ⁊c̄. Ex hīs igit̄ manifeste pꝫ ꝙ argumētū sextū ꝯ aduersarios est efficacissimū. Nā ꝓprie passiones cuiuscunq̧ subiecti distinguunt̄ se totis obiectiue ⁊ tn̄ passiones eiusdē subiecti sunt eedē realr̄. ergo distinctio se totꝫ obiectiue nō infert oēs alias. Ex illis iā dictꝫ manifeste claret ꝯfirmatio p̄ma sexte rōnis scꝫ de passionibus entis. ¶ Pro declaratione scd̄e cōfirmatōis ponēde sunt aliq̄ distinctiōes. Prima ē. ¶ Differentie q̄dā sunt essentiales: quedā vero accidētales. ¶ Differētie accidētales sunt ille q̄bus sua extrema differūt accidētaliter vt album ⁊ nigrū. Nā sortes alb⁹ ⁊ sortes niger nō differūt nisi accidentalr̄. Similr̄ sortes senex ⁊ sortes puer. ¶ Differentie essentiales sunt ille q̄ faciūt drīam essentialem int̄ sua extrema vt rōnale ⁊ irrationale. ¶ Scd̄a distinctio. Differentie essentiales sunt duplices: quia Quedā sunt specifice et sunt ille q̄ sunt diuisiue gn̄is ⁊ cōstitutiue spēi vt rōnale ⁊ dicūt̄ ille drīe magis specifice a cōstitutōe spēi q̄̄ generice a diuisione gn̄is. ¶ Alie sūt Indiuiduales ⁊ sunt ille q̄ sunt diuisiue spēi ⁊ ꝯstitutiue indiuiduoꝝ sub spē vt sorteitas iohāneitas ¶ Tercia distictio Differētie eēntiales specifice sunt duplices: quia Quedā sunt q̄ sumunt̄ ab alia ⁊ alia re siue alia ⁊ alia forma q̄̄ a q̄ sumitur gen⁹ p̄sertim ponēdo pluralitatē formarū in eodē concepto substantiali. ¶ Alie sunt q̄ sumunt̄ ab alia ⁊ alia realitate q̄̄ generica realitate: sicut in albedine ⁊ in q̄cunq̧ forma simplici nō cōposita ex re ⁊ re. Nā in albedine gen⁹ sumitur ab alia realitate q̄̄ drīa scꝫ disgregatiuitate. Sed si ponat̄ opinio de p̄ralitate formarū tūc rōnale in homie ab aīa intellectiua sumit̄ et aīalitas siue gen⁹ ab aīa sensitiua q̄ forme sunt distincte realiter. Si autē nō ponatur hmōi pluralitas cū nulla sit necessitas differētia ⁊ genus sumunt̄ ab alia ⁊ alia realitate. Pro quoꝝ intellectu sequētes nota ꝓpōnes. ¶ Prima ꝓpō. Nulla drīa specifica que sumit̄ ab alia ⁊ alia forma q̄̄ sit forma a qua sumit̄ gen⁹ est drīa vltima pꝫ q̄z oīs talis differentia includit ens quidditatiue sicut ⁊ ipsa forma. Sicut enim anima includit ens q̄dditatiue sic etiam rationale si sumatur ab illa includit ens

qdditatiue z p ꝯñs nõ erit vltima dñia: qꝛ resolubilꝭ zc. ¶ Scda ꝓpositõ. Nulla dñia vltima includit ens qdditatiue alꝭ nõ esset vltima. Differẽtia vltima nõ de bet includere duos ꝯceptus q̄rũ vnꝰ sit qdditatiuꝰ. alius q̄litatiuꝰ: quia tũc nõ esset vere vltima dñia: esset em̃ resolubilꝭ in plures cõceptus priores q̄z vnus esset qdditatiuus z alter q̄litatiuꝰ. z sic cõpositus q̄litatiuꝰ esset dñia vltima. ¶ Notandum fm scẽm Thomã z suos seqces in hoie nõ est ponenda nisi vnica forma sbstãtialis scz aĩa intellectiua. fm vero Ockam in hoie ponẽde sunt ad minus tres forme realꝭr distincte scz aĩa vegetatiua. sensitiua et intellectiua. ¶ Doctor vero subtilꝭ z ṽtuosus ṽtuose ꝓcedit declinãdo extrema et eligendo mediũ. Nã z ipse mediat intꝭ illas duas opiniones: qꝛ ipse nõ ponit formas realꝭr distinctas sicut Ockam. Nec ponit vnicã tñ sicut scẽs Thomas. Sed ponit animã vegetatiuã. sensitiuã. z intellectiuã vnicã esse in hoie. ꝯ ockam z ponit formã corporeitatis ꝯ scẽm thomã ita ꝙ ad minꝰ duas formas oportet ponere in q̄libet aniali. ¶ Corpus etiã sumitꝭ dupl'r nõ loquendo de corpore ꝓut est in gñe q̄ntitatis. ¶ Uno mõ sumitꝭ pro aliq̄ quãtitate generica q̄ ponitꝭ in recta linea p̄dicamentali. ¶ Alio mõ sumitꝭ pro forma corporis qd est altera ps cõpositi. A corpore primo modo sumpto sumitur realitas. ¶ Quarta ꝓpositio. Oĩs differẽtia specifica siue sit de genere substãtie siue accidentis que sumitꝭ ab alia realitate q̄z sit illa realitas a qua sumitꝭ genus dicitꝭ vltima: quia talis differẽtia nõ includit aliquẽ conceptum in quid sed tm̃ includit conceptũ qualitatiuũ. ¶ Quinta ꝓpositio. Oĩs dñia essentialꝭ siue specifica siue indiuidualis de genere accidentiũ est vltima quia sumitꝭ ab alia realitate rei cũ ibi nõ sit cõpositio materie z forme. ¶ Sexta ꝓpositio. Oẽs differẽtie indiuiduales siue sunt de genere substãtie siue accidentiũ dicunꝭ dñie vltime: quia oẽs tales sumunꝭ ab alia realitate q̄z ab illa a qua sumitꝭ species. ¶ Nulle differentie accidentales pñt dici dñie vltime respectu horũ quorũ dicunꝭ accidẽtales qꝛ differẽtie vltime semp sunt essentiales qꝛ semp faciunt differre essentialꝭr. Accidentales aũt differẽtie solũ faciũt differre accidentaliter. ¶ Octaua ꝓpositio ẽ. Differẽtia vltima ẽ illa q̄ sumitꝭ ab alia realitate q̄z sit realitas sui ꝯhibilis et q̄ dicit conceptũ simpl'r simplicẽ. Dicitꝭ q̄ sumitꝭ ab alia realitate ꝓpter differentiã q̄ sumitꝭ ab alia forma q̄z a qua sumitur suũ ꝯhibile. Dicitꝭ ꝯhibilis p hoc innuitur ꝙ nõ solũ genꝰ: sꝫ spẽs verũetiã sit contrahibilis. ¶ Nona ꝓpõ. Oĩe genꝰ contrahitur p dñias formales z essentiales. Sed spẽs ꝯhitur p dñias essentiales materiales z indiuiduales et nõ formales. ¶ Decima ꝓpõ. Oĩs dñia specifica cuiuscũq̄z speciei est eadẽ cũ indiuiduo illius speciei cuiꝰ est indiuiduũ. ¶ Undecima ꝓpõ. Differẽtie essentiales z formales sunt dñie q̄ p̄dicanꝭ in quid de eo qd cõstituunt. Sed dñie materiales z indiuiduales sunt dñie essentiales q̄ nõ in q̄d p̄dicãꝭ de eo qd cõstituũt. Ex his pꝫ declaratio sexte rationis principalis.

¶ Circa septimã ꝓpositionẽ principalẽ. In q̄ probaꝭ ꝙ non oĩa que distinguunꝭ essentialꝭr distinguunꝭ formalꝭr. Ponẽde sunt aliq̄ ꝓpones. Quarũ prima est. ¶ Homo est idem formalꝭr z quidditatiue anime sue z corpori suo z tamẽ homo distinguitꝭ realiter z essentialꝭr ab eis igitur distinctio essentialis z realis nõ inferunt formalẽ distinctionẽ. ¶ Secũda ꝓpositio que probat primã ꝓpositionem z est ista Omnis res naturalis includit in p̄mo mõ dicendi p se materiã z formã ex q̄bus cõponitꝭ intrinsece. Pro maiori declaratione huiꝰ ꝓpositionis ẽ. Sciendum ꝙ Res sunt triplices fm cõmentatorem septo metaphisice. quia Quedã sunt q̄ sunt ꝯiuncte materie tam fm esse

q̃ fm diffinitionē. ¶ Alie sunt res que sunt separate a materia tam fm esse q̃ fm diffinitionē. ¶ Tercie autē sunt res q̃ coniunguntur materie fm esse nō autem fm diffinitionē. Exemplū primi omnis res naturalis includit materiā z formā. Nā implicat cōtradictionē deum facere aliquā rē materialem sine materia Implicat etiā cōtradictionē deū facere aliquā rem materialem sine forma qz Ens naturale est illud qđ est compositum ex natura z forma. ¶ Tercia est. Ois res naturalis z omē totū essentiale est idem formaliter z qdditatiue cum materia z forma. Iste ꝓpositiones sūt de mēte doctoris subtilis in tercio sententiarū dis. xxij. vbi vult φ tā materia q̃ forma sint d̃ quidditate rei naturalis z allegat ibi opiniones quorūdā q̃s recitat phs. vij. metaphisice. ca. iij. z pmo de aia quorum aliqui diffiniebant res naturales p materiam tm̄. Alij per actū tm̄. Aliqui autem per vtrūq3. i. tā per materiā q̃ p formam. Et isti vltimi fm phm recte diffiniunt rem naturalem. Unde cōmendat Architā qui tam materiā q̃ formam cōplexus est in diffinitione. Sequitur ergo φ tam materia q̃ forma includūtur in primo modo dicendi per se z per consequens impossibile est z implicat cōtradictionem rem naturalem esse sine materia z forma. Exemplum scđi sc3 de reb⁹ que sunt separate a materia tam fm esse q̃ fm diffinitionē: vt angeli: demones. Et illa de quibus est metaphisica. Exēplum tercij vt accidentia illa em̄ sunt cōiuncta materie fm esse non aūt fm diffinitionem quia nullum accidens diffinitur diffinitione quidditatiua per suū subiectum tanq̃ per aliqđ sibi intrinsecum. Ex his ergo concluditur cum res naturalis sit idē quidditatiue materie z forme ex quibus componitur a quibus tamen cum hoc sit realiter z eēntialiter distincta φ distinctio realis et essentialis non inferant distinctionem formalem.

Qz autem res naturalis realiter z essentialiter distinguatur a materia z forma patet quia omne cōpositū distinguitur realiter z essentialiter a suis partibus ipm realiter constituentib9 sicut patet ex pcedentibus. Ex his septime rōnis declaratio patet. ¶ Pro elucidatione octaue none z decime rationū sciendū idētitas rationis non infert omnes alias identitates patet quia pater filius et spūssanct⁹ sunt idem rōne vel habent identitatē rationis z tamen distinguuntur realiter suppositaliter siue personaliter ergo identitas rōnis nō infert omēs alias identitates sed stat cum distinctione reali. Añs probatur pro scđa parte quia alia ē persona patris alia filij alia spūssancti. ergo distinguuntur personaliter. Unde distinctio realis est duplex: sicut patet ex precedentibus. Nam quedam est realis essentiarū: alia realis personarum siue suppositorum: prima nullo mō ponenda est in diuinis s3 scđa. pma ps añtis pbatur. Nā d̃ quibuscūq3 dr̄ vn⁹ z idē respect⁹ rōis vna z eadē relatio rōnis nūero sunt idē rōne pr filius z spūssanct⁹ sunt hmōi igitur sūt idē rōne. maior pbatur. qz sicut illa sunt diuersa ratione de quib9 dicuntur diuerse relatiōes rōnis vt fortes a parte subiecti et a parte pdicati differt a seipo rōne: qz in ipso fundantur diuerse scđe intentiones sc3 intentio subiecti z intētio pdicati. Ita illa dicuntur eadē rōne de quib⁹ dr̄ vna relatio rōnis siue vnus respectus rōnis. minor probatur. quia pr filius z spūssanct⁹ sūt vn⁹ dn̄s z vnus creator qz hñt vnā relationē rōnis dominij z vnā relationē creatiōis ideo sunt vn⁹ creator z vn⁹ dn̄s sicut sūt vnus deus ꝓpter vnitatē essentie. Nā si in pre filio z spūssanct⁹ essent diuerse relationes dominij in diuinis eēnt plures dn̄i qđ ē erroneum. Nam rex francie z rex vngarie sunt diuersi dn̄i quia habent diuersa dominia. Sic etiam esset in diuinis si essent diuerse relationes dominij. Essent etiam in diuinis plures creatores si ibi

essent diuerse relatiões creationis. Q2 aūt relatio dominij ꝛ creationis in diuinis sint relationes rōnis ꝓbaf p ꝓpositiones sequentes. ¶ Prima est. Impossibile est deū referri ad creaturā relatiõe reali. ¶ Scđa est. Quicqd est in deo ex natura rei siue sit relatio siue absolutuȝ est realiter deus: patet p Aug⁹. ſm eminentiam. Deus est quicqd hȝ excepto ꝙ relatiue dr. ¶ Tercia est. Oīs relatio realis siue etiā rōnis quecūqȝ sit illa necessario coexigit suū correlatiuū ꝛ sic ē impossibile vnū respectū esse sine alio etiaȝ loquēdo de relationibꝫ rōnis. ¶ Quarta est. De⁹ nullo mō pōt exigere vł pexigere creaturā ad sui eē q2 ab eterno fuit ita ꝑfectus qñ nulla erat creatura sic mō ptȝ scđo q2 res summe necessaria nō necessario coexigit ens contingens. Ex his probaf faciliter ꝓpositū scȝ ꝙ deus non pōt referri ad creaturā relatiõe reali q2 si sic tūc deus necessario ad sui esse coexigeret creaturā. ¶ Quinta est. Oīs respectus dei ad creaturā est respect⁹ rationis ¶ Sexta est. Oīs respect⁹ dei ad creaturā ꝯcernēs causalitatē vel creationē est cōis oibus tribus ꝑsonis q2 creationes ꝛ factiones ad extra sunt cões tribus ꝑsonis. Cū igif tales respect⁹ sint relationes rōnis sequif ꝙ ꝑsone in diuinis qbus illi respectus sunt cões sicut eedē rone: nihilominus tñ licet ꝑsone in diuinis sint eedem rōne distinguunf tamen realr ꝛ p ꝯñs idētitas rōis nō infert idētitatē realē ꝛ essentialē. ¶ Notādū tñ q2 dictū est in vltima ꝑcedēti ꝓpōe ꝙ relatio causalitat(ꝭ) ꝛ creatiōis sit cões trib⁹ ꝑsonis. Relatio tñ sustētatiōis siue terminatiōis nō est cōis tribꝫ ꝑsonis: immo ipe tm̄ fili⁹ hūanā naturā sustētat ab eo assumptā ꝛ ipe solus terminat relationē depēdentie nature hūane ad diuinam. ¶ Septima est. Predicamenta sunt idē rone ꝛ tñ distinguunf eēntialiter igitur idētitas rōnis nō infert idētitatē eēntialē. Q2 aūt ꝑdicamēta sint idē rōne. ꝓbatur. Illa sunt idē rōne q̄ ꝯueniunt in vna relatiõe rōnis. ꝑdicamēta sunt huiusmodi. igr ꝛc. minor ꝓbaf: q2 oia ꝑdicamēta ꝯueniunt in intētione scđa q̄ dr gen⁹ gñalissimū. Nā suba est gen⁹ gñalissimū: q̄ntitas est gen⁹ gñalissimū: q̄litas est gen⁹ gñalissimū ꝛ sic de alijs. Itē hō ꝛ lapis distinguunf realr ꝛ eēntialr ꝛ tñ sunt idē rōne. Q2 aūt sunt idē rōe ptȝ q2 ꝯueniūt in vna relatiõe rōnis. nā dicēdo hō est ꝛ lapis est ibi tā lapis ꝙ̄ hō est subiectū ꝓpositionis. igr in illa intentione scđa q̄ est subiectū ꝯueniūt. Itē probaf ex alio sic. Aq̄ pura ꝛ illa ṽba Ego baptiso te in noīe pr̄is ꝛ filij ꝛ. ſſ. idētificanf p vnā intētionē scđaȝ ꝛ tñ distiguūf realr ꝛ eēntialr. igr distictio rōis nō infert oēs alias. Ans ꝓbaf p ꝑmaꝑte q2 aq̄ pura ꝛ ṽba ꝑnoīata distiguunf realr ꝛ eēntialr q2 illa distinguunf realr ꝛ eēntialit̄ q̄ꝶ vnū pōt existere sine alio: sȝ sic est de istis ṽbis ꝛ aq̄ pura. Nā qōlibȝ illorū pt esse sine alio Silr eadē res nō pt esse ꝑmanēs ꝛ successiua sȝ aq̄ est res permanēs: ṽba aūt sūt res successiua igr distinguunf realr. Scđa ps ꝓbaf. s. ꝙ aq̄ ꝛ ṽba ꝑdicta sint idē rōne: q2 de q̄buscūqȝ dr vn⁹ ꝛ idē respect⁹ rōis nūero sunt idē rōe sȝ aq̄ ꝛ ṽba ꝑdicta sūt hmōi. igr minor ꝓbaf. Nā ṽba ꝑdicta ꝛ aq̄ faciūt vnū sacrm̄. vñ Aug⁹. Accedit verbū ad elementū ꝛ fit sacrm̄. Et sic ābo illa taȝ aq̄ ꝙ̄ ṽba faciunt sacrm̄ et non vnū sine alio. Sȝ ꝯstat ꝙ sacrm̄ nō est nisi signuȝ gr̄e: cū sacrm̄ sit signū visibile inuisibił forme. Si dicas ista relatio est reał non rōnis q2 est instituta ad placitū volūtatis diuine: sȝ oīs relatio causata p actū volūtat(ꝭ) est relatio rōis. igr ꝛc. ¶ Octaua ē. Entia q̄ntumcūqȝ diuersa in rerū natura pñt p intellectū in aliq̄ intentõe scđa identificari. ¶ Nona est. Intellect⁹ cōiter ꝛ reglariter nō pōt attribuere entibus creatis quantūcūqȝ diuersis vnā ꝛ eandem intentionē numero licet possit eis attribuere vnā ꝛ candē intentionem

specie. Et dicitur entibus propter personas diuinas quia illis vna et eadem relatio rationis numero attribuitur vt pura relatio dominij et relatio creationis. Dicitur cōmuniter et regulariter propter sacramentum baptismi quia in illis verbis et aqua realiter distinctis fundatur vna et eadē relatio rationis numero hoc tamen non est cōiter et regulariter. Si contra hoc arguas. Relatio non potest esse vna nisi habeat vnum fundamentū sed in illo sacramēto puta baptismi sūt multa fundamēta realiter distincta puta aqua et verba igit talis relatio nō est vna relatio numero. Rñdeo q si forte maior vera sit in relationibus realibus de quibus est dubium: quia in multis forte trahentium vnam nauē est vna relatio trahentium ad vnum tractum tñ in relationibus rōnis propositio est manifeste falsa quia quātūcunqꝫ diuersa possunt cōcurrere in fundamento vnius relationis rationis. Non enim oportet q multa ibi cōncipiantur quasi vnū in ordine ad aliqd signatū hoc patꝫ quia huius relationis vinus que est scare mundum bonum bene potest esse fundamentum istud totum scꝫ circulus coopert⁹ folijs hedere in cruce positis ergo etiam multe orationes cōcepte vel vna oratio ex multis syllabis que nihil vnum per se faciunt sunt fundamentum vnius relationis huius q̄ est scare deo in esse aliq̄ que sibi intrinsece insunt cum tamen illud signatū sit vnum et idem simplicissimum. ¶ Ex his patet manifeste q identitas rationis non infert identitatem essentialem et realem et per consequens nō infert omēs alias identitates. Et tm̄ de tercia principali parte.

CIrca hui⁹ opusculi quartā et vltimā partem q̄ dr resolutoria et recollectiua oim p̄cedētiū dictorū: in q̄ ipa veritas s̄m mentē ppriā aperitur Notāda sunt aliq̄ dicta logicalia Et si sunt cōia sunt multum subtilia et vtilia. ¶ Pro declaratione hui⁹ partis ponunt aliq̄ propositiones. Distinctiones p̄noiate nō habēt se ad inuicē p modū inferioris et superioris. Distinctiōes p̄noiate nō hñt necessariā habitudinem ad inuicē p modū inferētis et illati: Pro declaratione p̄me ppositionis aduertēda sunt aliq̄ dicta quib notatis pt ipsa faciliter intelligi. Quoꝝ est tale primū. ¶ Multum differt dicere aliqua duo se habere ad inuicē vt verū inferius et superius et aliqua se habere ad inuicē p modum inferioris et supioris. ¶ Scdm est. Illa dicunt se habere ad inuicē vt verū inferius et superius q̄ sic se hñt q vnū dr de altero vniuersalr sumpto vere et affirmatiue in aliq̄ mō dicendi p se: vñ ad h̄ q aliqd sit superi⁹ ad alterū reqruntur due ꝯditiōes. Prima est q superi⁹ dicat vlr vere et affirmatiue de suo inferiori: defectu cuius hō et album non hñt se ad inuicem vt superius et inferius qꝛ nullū illoꝝ dr de altero vniuersaliter. Nā hec ppositio est falsa oīs hō est alb. Silr et illa oīe albū est hō. Scda cōditio est q superius dicat de suo inferiori in primo mō dicendi p se: defectu cuius bonū et lignū non hñt se ad inuicē sicut inferius et superius. Nā licet bonū dicatur vere et affirmatiue de ligno vt dicendo sic oīe lignū est bonuꝫ tamen bonum non dicit de ligno in primo modo dicēdi per se cū bonū sit ipsius entis ppria passio: ideo de nullo inferiori ad ens dicitur in p̄mo modo dicendi per se. Terciū dictū probat scdam ꝯditionem iam dictam et ei⁹ probationem.

¶ Terciū est. Nulla ꝓpria passio dr̄ in
ꝑmo mō dicēdi ꝑ se de suo subiecto neq̄
de aliq̄ ꝑ se ɔtēto sub illo: sed ɔ̄ scōm di-
ctū Arguit̄ ꝓbando ꝙ bonū sit superi⁹
ad lignū. ꝛ est argumentū Thomistarū
ꝛ ꝑmo sic. Bonū in plus se hꝫ q̄ȝ lignū ꝛ
est cōe ad ipm̄. igit̄ est superi⁹ ad illud.
scdo sic. Bonū est transcendēs ꝛ tāte cōi
tatis sicut est ens igit̄ sicut ens est superi
us ad lignū ꝛ hoieꝫ lapidē ꝛ ad alia ita
ꝛ bonū. Ad ꝑmū dr̄ ꝙ licet bonū in plus
se habeat q̄ȝ lignū ꝛ sit cōe ad ipm̄ lignū
hoieꝫ ꝛ ad cetera nō tn̄ sequit̄ ꝙ ḡ sit su-
perius. Un̄ ꝓ solutione illi⁹ argumenti
ponit̄. ¶ Quartū Licet omne superius
sit cōe respectu suoꝝ inferiorū non tn̄ oē
cōe est superi⁹ ad illa respectu quorū dr̄
cōe. Nā color est qōdaꝫ cōe ad hoiem li-
gnū lapidē ꝛ ad alia colorata q: ois ho-
mo est coloratus non tn̄ oē coloratū est
hō ita etiā oīe lignū est coloratū nō tn̄
oē coloratū est lignū non tn̄ coloratū est
superius ad ipa ꝙ probat̄ ꝑ dictū seq̄ns
¶ Quintū est. Nullū accidēs de gn̄e ac
cidentis pōt esse superi⁹ ad aliquā sub-
stantiā vel ad aliqd de genere substātie
hoc probat̄ per sequēs dictū scꝫ Sextū.
¶ Oia illa q̄ ordinant̄ ꝫm sub ꝛ sup̄ sūt
subalternatim posita sed diuersa predi
camenta non sunt subalternatim posita
ergo nullū accidens potest esse superius
ad hoiem ꝛ per ɔsequēs thomistarū con
sequentia nihil tenet qn̄ arguunt hoc est
cōe ad illud. ergo superi⁹. Itē nigredo
est cōis color ethiopi ꝛ carboni ꝛ tn̄ non
est superi⁹ ad illa q: illa sunt de gn̄e sub
stantie nigredo vero de genere accn̄tis.
igitur non est superius. ɔsequētia ꝓba-
tur ꝑ septimū dictū scꝫ ¶ Nulla spēs spe-
cialissima pōt esse supi⁹ ad aliq̄ distincta
spē q: ꝫm ph̄m in an̄p̄dicamētis diuer-
sorū generū ꝛ non subalternatim posito
rū diuerse sunt spēs. ¶ Octauū dictū et
probat septimū. Omē superius creatū
cōe aliquibꝫ est diuisibile in ipa per hoc
ad formā argumēti. ¶ Ad formā ḡ pri-
mi argumēti ɔcedit̄ an̄s: ꝛ negat̄ ɔsequē
tia q: nō sufficit ad hoc ꝙ aliqd sit supe
rius ad aliq̄ ꝙ etiā sit cōe ad ipa sed req̄
runtur etiā ad hoc ꝙ predicet̄ de illis in
primo modo dicendi per se. Similiter
est fallacia cōsequentis arguendo ab in
sufficiente enumeratione inferioꝝ: Non
enim sunt vera eius inferiora. Ubi nota
¶ Quotienscunq̄ fit argumentū ab in-
sufficienti diuisione siue enumeratōe in-
feriorum siue singulariū procedēdo ad
vniuersalē sꝑ committit̄ fallacia ɔn̄tis.
¶ Nonū est. Nulla ꝓpria passio p̄dicat̄
de suo subiecto in primo modo dicendi
per se vel de aliq̄ per se inferiori illi⁹ sub-
iecti cum igit̄ bonum sit ꝓpria passio en-
tis ꝛ homo lignū ꝛc. sint inferiora entis
sequit̄ ꝙ non predicetur de illis in ꝑmo
modo dicendi per se. igitur nō est supi⁹
¶ Ad scōm argumentū concedo an̄s: ne
gando ɔsequentiā quia vltra illam cōi-
tatē requiritur ꝙ p̄dicet̄ in primo mo-
do dicendi per se de illis. ¶ Decimū est.
Omne superi⁹ vniuersaliter ꝛ affirma-
tiue predicat̄ de suo inferiori licet non
econtra. ¶ Undecimū est. Omne supe
rius per se loquendo de supiori predica
tur de inferiori suo in primo modo dicē
di per se. ¶ Duodecimū est. Illa dicunt̄
se habere ꝑ modū inferioris et supioris
que sic se habēt ꝙ vnū dicit̄ vniuersali-
ter ꝛ affirmatiue de alio licet denomina
tiue vel q̄si denominatiue vel quoꝝ vnū
infert reliquū per ɔsequentiā subsisten-
di licet non ecōtra: hoc dictū duas ꝑtes
habet. prima pars est illa: illa dicuntur
se habere ꝑ modū inferioris et supioris
q̄ sic se habent ꝙ vnū dicit̄ vniuersaliter
ꝛ affirmatiue de reliquo licet denomina
tiue vel q̄si denoiatiue: vt bonū verū di
cuntur de hoie ligno ꝛ lapide nō tn̄ ad-
ditatiue sed denominatiue. ¶ Tredeci-
mū est. Predicari denoiatiue in ꝓposito
valet tm̄ sicut p̄dicari non additatiue.
¶ Decimūquartum est. Omē illud qd
nō p̄dicat̄ de alio in ꝑmo mō dicēdi ꝑ se

dr̄ p̄dicari de illo denoīatiue large acci-
piēdo p̄dicari denoīatiue. Scđa ps. xij.
dicti est vel quoꝝ vnū infert reliquū per
consequentiā subsistēdi licet nō ecōtra.
Pro cuiꝰ declaratiōe ponit̄. xv. dictū. s.
¶ Cōsequētia subsistēdi est illa in q̄ ar-
guit̄ ab añte de est scđo adiacēte ad ꝯñs
de est scđo adiacēte vt hō ē igr̄ risibile ē.
Et est declaratiuū p̄cedētis dicti imedi-
ate. ¶ Decimūsextū est. Illa ꝑpositō dr̄
esse de est scđo adiacēte in q̄ p̄ter subie-
ctū ꝛ copulā nō ponit̄ aliqđ p̄dicatū ma-
teriale vt hō est. ¶ Decimūseptimū est.
Propositio de est tercio adiacēte est illa
in qua p̄ter subiectū ꝛ copulā ponit̄ ali-
qđ terciū scꝫ p̄dicatū materiale vt hō ē
aial. ¶ Ad ꝑpositū g̊ illa dicunt̄ se hr̄e
ꝑ modū inferioris ꝛ sup̲ioris q̄ꝝ vnū in-
fert reliquū in ꝯsequētia subsistēdi ꝛ nō
ecōtra. vñ sequit̄ hō est g̊ bonū est sed nō
econtra. Silr̄ sequit̄ duo sunt g̊ vnū est
tria sunt g̊ duo sunt sed nō ecōtra. ma-
ior numerus sp̲ se hꝫ vt sup̲ius respectu
numeri minoris. Et ꝑ maiori declarati-
one dicta aliq̄ sequunt̄. ¶ Dictū. xviij.
Posito inferiori necessario suū sup̲iꝰ po-
nit̄. ¶ Dictū. xix. Posito sup̲iori non ne-
cessario ponit̄ suū inferius. ¶ Dictū. xx.
ꝛ est regula gn̄alis. Numerus minor re-
spectu maioris se habēt ad inuicē ꝑ mo-
dū inferioris ꝛ sup̲ioris. vñ bñ sequitur
duo sunt g̊ vnū est sed non ecōtra: qnꝙ
sunt igit̄ tria sunt nō etiā ecōtra ꝛc̄. Il-
la g̊ nō habēt se ad inuicē sicut sup̲iꝰ et
inferius Nā posito minori nūero nō po-
nit̄ maior sed econtra hn̄t se ad inuicē ꝑ
modū inferioris et superioris. Ex his g̊
manifeste ptꝫ p̄me principalis ꝑpositio-
nis declaratio. ¶ Pro scđe principalis
ꝑpositionis declaratione in q̄ dr̄ ꝙ disti-
ctiones p̄noiate nō hn̄t necessariā habi-
tudinē ad inuicē ꝑ modū inferētis ꝛ illa-
ti. Nota ꝙ inferēs est añs: illatū aūt est
ꝯñs. Et vt meliꝰ illa intelligant̄ sequūt̄
aliqua dicta. ¶ Primū dictū. In omi cō-
sequētia necessaria q̄ttuor inueniunt̄ scꝫ
añs ꝯñs ꝯsequentia ꝛ nota illationis.
¶ Dictū. ij. Añcedēs est ꝑpō kathegori-
ca vel hypothetica ad quaꝫ sequit̄ alia.
Exēplū p̄mi vt hō currit g̊ aial currit.
Exm̄ scđi oē aial est sub̄a ꝛ ois hō ē aial
igit̄ ois hō est sub̄a. Dictū. iij. In syllo-
gismo due premisse dicunt̄ añs ita ꝙ nec
maior est añs nec minor sꝫ maior et mi-
nor sil̄r sumpte sunt añs. ¶ Dictum. iiij.
Quotiēscunꝙ in añte alicuiꝰ ꝯñtie po-
nunt̄ plures ꝑpōnes totū aggregatū ex
illis dr̄ añs. ¶ Dictū. v. Quotiēscunꝙ
in añte alicuiꝰ ꝯñtie ponunt̄ plures ꝑpo-
sitiones q̄ruꝫ vna est vera ꝛ reliq̄ falsa:
nunꝙ añs est negandū sꝫ maior vel mi-
nor. ¶ Dictū. vi. Consequēs est ꝯclusio
q̄ sequit̄ ex añte. ¶ Dictū. vij. Quotiēs-
cūꝙ añs est verū ꝛ ꝯñs falsum, nūꝙ ne-
gandū est ꝯñs sed sp̲ ꝯñtia est neganda.
¶ Dictū. viij. Nota ꝯñtie ē aliq̄ ꝯiūctō-
ronalis vel est illa ꝯiūctio q̄ mediat int̄
añs ꝛ ꝯñs. ¶ Dictū. ix. Consequētia est
habitudo añtis ad ꝯñs rōne cuius añs
infert ꝯñs. vt hō currit igit̄ aial currit.
ꝯñtia non est hec ꝑpō hō currit qꝛ ē añs
neꝙ hec ꝯiūctio igit̄ qꝛ est nota ꝯñtie sꝫ
ꝯñtia est habitudo añtis ad ꝯñs et nisi
añs habeat aptitudinē ad ꝯñs nūꝙ va-
let ꝯñtia vt dicēdo aq̄ currit igr̄ hō cur-
rit. ¶ Dictū. x. Ois ꝯñtia necessaria vl̄
est simpl̄r ꝯcedēda vel simpl̄r negāda ꝛ
nulla est distinguenda qꝛ ois ꝯsequētia
vel est bona vel mala. Si bona est con-
cedenda: si mala est refutāda. ¶ Dictū
vndecimū. Quotienscunꝙ añs non ha-
bet habitudinē ad ꝯsequēs etiā si añce-
dens sit verū similiter ꝛ cōsequens: con-
sequentia non est bona sed est neganda.
Nam posito ꝙ baculus stet in angulo ꝛ
vacca bibet in rheno non tñ sequit̄ bacu-
lus stat in angulo igitur vacca bibit in
rheno: immo neganda est cōsequētia: qꝛ
ꝯsequens non sequitur ex añcedēte: cuꝫ
añcedens non habeat habitudinē in ra-
tione inferentis ad consequens.
¶ Dictū. xij. Quotiēscūꝙ añs pōt esse

verū sine ꝯsequēte nūꝗ talis ꝯsequētia
est bona. ¶ Dictū. xiij. Stat ꝙ cōsequē
tia sit necessaria ⁊ cōcedēda ⁊ tñ ꝙ tā aū
cedēs ꝗ ꝯsequēs sint simplr impossibi/
lia ⁊ falsa: vt pꝫ in hac cōsequētia hō ē
asinus: igr̄ hō est rudibilis consequētia
igit est bona ⁊ cōcedenda et tñ tā aūs ꝗ
ꝯsequēs est impossibile: hoc dictū ꝓbat
ex sequēti. ¶ Dictū. xiiij. Quotiēscūꝗ
aūs alicui⁹ cōsequētie nō pōt esse verū
sine cōseqnte talis cōsequētia est bona ⁊
cōcedenda ⁊ etiā si aūcedēs ⁊ cōsequens
sint impossibilia. ꝓbat hoc ꝑ cōsequēs di
ctum. ¶ Dictū. xv. Quotiēcūꝗ nō po
test aliter esse in re sicut ꝑ aūs signat qn
ita sit sicut ꝑ ꝯseqns sc̄at talis ꝯseqntia
est bona. Sꝫ sic est vbi aūs nō pōt eē ve
rū sine cōsequēte. igr̄ ⁊c. Nā non pōt ali
ter esse si hō est asinus quin etiā sit rudi
bilis: igr̄ hō est asinus: ḡ est rudibilis ē
bona cōsequentia. ¶ Dictū. xvi. ⁊ est de
claratiuū pcedentiū. Duplici de causa
pōt esse ꝙ aūs non pōt esse verū sine con
sequēte Primo causa habitudinis neces/
sarie aūtis ad cōsequēs. Scdo mō ꝑpt
impossibilitatem aūtis in se ⁊ absolute.
Prima regula est vera scꝫ ꝙ illa cōseqn/
tia est bona in q̄ aūs non pōt esse verū si
ne cōseqnte ꝑpter necessariā habitudinē
aūtis ad cōsequēs. Scda regula pdicta
non est vera. Ex quo sequit ꝙ falsa est il
la regl'a gn̄alis noīaliū saltē vlr scꝫ Ad
impossibile sequit qdlibet nō eīn sequit
hō est asin⁹: igit baculus stat in angulo
qꝛ aūs nō hꝫ habitudinē ad cōsequens.
¶ Ubi sciendū ꝙ licet nō sequat qdlibꝫ
vlr ad omē impossibile ad aliqd tñ im/
possibile sequit qdlibet. Uñ vna gn̄alis
regula ponit. ¶ Ad ꝓpositionē copula/
tiuā cōpositā ex partibꝫ ꝯdicentibꝫ sibi
inuicē sequit qdlibet aūs: vñ bene sequi
ter sortes currit ⁊ sortes non currit: igit
hō est asin⁹. ¶ Dictū. xvij. Cōseqntia ē
duplex. s. materialꝭ ⁊ formalꝭ. ¶ Dictum
xviij. Formalis est illa q̄ tenet in oībꝫ ter
minis cōsimili forma retēta vt omis hō
currit. igit quidē hō currit hec ꝯsequen
tia est formalis qꝛ sitli forma arguēdi re
tenta nūꝗ dat instantia quotiēscunꝗ
eīn arguit ab vli ad suā pticularē sp est
bona cōsequētia. ¶ Dictū. xix. Ex par/
te forme vlitas et pticularitas affirma/
tio ⁊ negatio se tenēt. ¶ Dictū. xx. Ma/
terialis ꝯseqntia est illa q̄ solū tenet rōe
aliquoꝝ terminoꝝ in cōseqnti positoꝝ
ita ꝙ nō tenet in oībꝫ terminis cōsili for
ma arguēdi retenta vt quidē hō est risi/
bilis qdē hō est aīal: ḡ oīs hō est anial a
sitli eīn non sequit qdē hō est albus ergo
oīs hō est albus qꝛ nō sp valet cōseqntia
a pticulari ad suā vlem licet ecōtra. Ex
his iā dictis manifeste patet declaratio
pdictarū duarū ꝓpositionū. Sꝫ ad pro
bandū pdictas duas ꝓpōnes ponit tal
ꝓpositio gn̄alis. ¶ Sicut cū identitate
reali ⁊ eēntiali stat distinctio formal ita
ꝙ cū idētitate formali stat distinctio re
alis ⁊ eēntialis ḡ non hñt se ad inuicē ꝑ
modū inferioris ⁊ supioris nec necessita
tē hñt habitudinē inferētis ⁊ illati. pri/
ma ps hui⁹ ꝓpositionis ꝓbat scꝫ ꝙ cum
idētitate reali ⁊ eēntiali stat distictiō for
mal. Nā hō ⁊ risibile sūt idē realr ⁊ eēn
tialr ⁊ tñ distinguunt formalr igr̄ disti/
ctio formal stat cū idētitate reali ⁊ eēn/
tiali. Aūs pma ꝑ pte ꝓbat ꝑ reglaꝫ gn̄a
lē in pcedētibꝫ sufficiēter ꝓpriatā qꝛ oīs
ꝓpria passio aptitudinalis est idē realr
cū suo subiecto. Pro q̄ est aduertēdū ꝙ
ꝓpria passio est duplex scꝫ ¶ Aptitudi/
nalis est illa q̄ dicit aptitudinē siue in/
clinationē ad aliquē actū: vt risibile di/
cit aptitudinē ad actū ridēdi id est pas/
sio. Sꝫ ꝙ dicat aptitudinē pꝫ fm cōem
regulā grāmaticoꝝ. Noīa vbalia in bi/
lis vl in tiu⁹ terminata dicūt aptitudinē
¶ Actualis est illa q̄ importat actum ⁊
non aptitudinē. Et isto mō hr̄e tres an/
gulos eqles duobꝫ rectis est ꝓpria pas/
sio actualis trianguli. Non eīn pōt esse
triangulus nisi actu habeat tres angu/
los equales duobus. Pro maiori decla/

ratione ponuntur alique propositiones Quarū est hec Prima. ¶ Omnis ppria passio aptitudinalis est idē realiter cū suo subiecto. Et licet hec ppositio in precedentib⁹ sufficienter declarata sit ꝛ pbata. Probo tñ eā sub alijs sic. Quicquid cōuenit alicui subiecto in scđo mō dicēdi p se non pōt q̄cūq̄ potētia ab illo separi subiecto cui sic cōuenit vt̄ insit immo necessario dr̄ de illo ꝫ ppria passio aptitudinalis est hmōi igr̄ nō pōt separari a suo subiecto sed necessario cōuenit ipi ꝙ ppria passio nō est aliq̄ alia res a suo subiecto. Probatio vltime cōseqn̄tie quia si esset aliq̄ alia res posterior ꝛ absoluta a suo subiecto de⁹ posset eā separari a sbiecto qđ est falsum. Scđa pās āntis pbaṫ p gñalē regulā illā. ¶ Ois ppria passio distinguiṫ formaliter a suo subiecto. probaṫ quia illa distinguunṫ formaliter quoꝝ vnū non includit in altero in pmo mō dicēdi per se. Subiectū ꝛ ppria passio sunt hmōi igiṫ distinguūtur formaliter. ¶ Secunda est. Oēs pprie passiones eiusdē subiecti sunt eedē realiter ꝛ essentialiter et tñ distinguunṫ inter se formaliter igiṫ distinctio formalis non arguit distinctionē realē ꝛ essentialem. Prima pars ppositionis pbaṫ: qꝛ ois ppria passio est realiter ꝛ essentialiter eadē cū suo subiecto: ꝙ si idē subiectum plures habeat passiones ille realiter erūt eedē suo subiecto cum ergo sint eedē realiter alicui tercio ꝛ essentialiter sequiṫ ꝙ inter se sint realiter ꝛ essentialiter eedē igiṫ ꝛc. ¶ Sequunṫ nūc alique ppositiones de diuinis declarātes ppositū nr̄m. ¶ Tercia est. Cū idētitate reali ꝛ essentiali essentie diuine cū pfectionibus attributalib⁹ stat distinctio formal'. Prima ps ppositionis pbaṫ (scꝫ ꝙ perfectiones attributales sint real'r ꝛ essentialiter eedē cū essentia diuina) p Aug⁹. Quicqd est in deo ex natura rei est realiter ipse de⁹ ꝫ pfectiones attributales sunt in deo ex natura rei igiṫ ꝛc. Scđa pars ppositionis pbaṫ per Damascenum. Si dicis deū iustū esse bonū esse sapientē esse ꝛc. Non naturā dicis sed illa q̄ circūstant naturā ergo illa nō dicūt naturā sed circūstant naturā. sequiṫ ꝙ ab essentia diuina siue a natura diuina distinguanṫ ex natura rei ꝛ p cōsequēs formal'r. ¶ Quarta est. Cū simplicitate ꝛ identitate vnius persone in diuinis stat distinctio formalis ipius essentie diuine ꝛ pprietatib⁹ psonalib⁹. probaṫ: qꝛ pprietates sunt in essentia diuina ex natura rei igiṫ sunt idē realr̄ cū ea. Scđa ps qꝛ vnū nō includit aliud in pmo mō dicēdi p se igr̄ distinguūṫ formaliter. ¶ Quinta est. Cū idētitate vni⁹ psone stat distictio formal' pprietatū psonaliū suarū pꝫ in prē in q̄ est innascibilitas prnitas q̄ sūt eedē real'r ꝛ ēcial'r sicut pꝫ ex pcedētib⁹. Sꝫ ꝙ distinguanṫ formal'r ptꝫ p btm̄ Aug⁹. dicentē. De⁹ nō est eo dē pr̄ q̄ est ingenitus. Si eñ pr̄ non genuisset nihil phiberet eū esse ingenitum Sequiṫ ergo ꝙ alia est proprietas innascibilitas ꝛ prnitas qꝛ si pater non genuisset adhuc esset ingenitus. Sicut etiā infideles concipiūt vnū suppositū ingenitum non tamē credunt illud esse patrē sequiṫ ergo ꝙ distinguanṫ formalit'. ¶ Contra. Si in diuinis sit distinctio formalis videṫ ꝙ deus non sit simplicissimus qđ est falsum. Respōdeo p sequētem propositionē gñalem q̄ est talis. ¶ Distinctio formalis nullo mō variat nullo modo violat nullo modo obuiat nullo modo impedit simplicitatē diuinam. probaṫ: qꝛ distinctio realis ē multo maior ꝙ sit formal': igiṫ si distinctio realis pōt stare cū simplicitate diuina a fortiori hoc pōt distictio formalis. Itē si distictio minor īpediret simplicitatē diuinā distictio real' maior īpediret magꝫ simplicitatē diuinā tenet ꝯñtia p maximā. Si illđ qđ magꝫ vr̄ inesse nō inest ergo nec qđ minus. Ex his sequunṫ correlaria. ¶ Correlariū pmū. Distinctio

formalis nō arguit distinctionē realem probat quia illud non arguit siue nō infert aliud qd potest stare cū opposito illius. Sed distictio formalis potest stare cū identitate reali igitur non arguit eā ꝙ autē cū ipsa possit stare ex ꝑdictis patet. Scda pars ꝓpositionis gnalis et principalis scȝ ꝙ cuȝ identitate formali possit stare distinctio realis. probat sic: homo est formaliter idem ⁊ qdditatiue anie sue intellectiue et corpori suo et tamen distinguit ab illis realiter ⁊ essentialiter. igitur ꝓpositio vera. Añcedēs ꝑ prima parte probatur: quia illud ē idē formaliter ⁊ qdditatiue alicui qd includit illud in primo mō dicendi per se sed anima includit aiam ⁊ corpus suum in primo modo dicēdi per se. igr ⁊c. maior est manifesta. minor probat ꝑ sequenteȝ regulā gnalē q̄ scȝ talis est. ¶ Omne totū essentiale includit suas partes essentiales in primo mō dicendi per se. Probatio regule quia quelibet res phica necessario includit in pmo modo dicēdi ꝑ se materiā ⁊ formā sed oē totū essentiale est res phica. igitur ⁊c. Minor est nota. maior probatur qꝛ illud includit in aliquo in primo modo dicendi per se qd ponit in diffinitione qdditatiua alicuiꝰ sed materia ⁊ forma ponunt in diffinitione qdditatiua rei naturalis igr ⁊c. minor probat per cōmentatorē. vi. metha. vbi vult ꝙ res phica nec pōt esse nec diffiniri sine materia ⁊ forma. vnde et phs viij. metha. ⁊. iij. de aīa. hoc vult exp̄sse vbi recitat opiniones quorūdā diffinientiū res phisicales ꝙ diffinicbāt res ꝑ materiā tm̄: alij ꝑ actū tm̄: alij ꝓo ꝑ vtrūqꝫ id est tā ꝑ materiā q̄ꝫ per actū. i. formaȝ. Et isti vltimi ꝑfecte diffiniūt: ideo etiā recōmendat phus Architā q̄ vtrūqꝫ cōplectus est diffinitione. ¶ Est aūt res naturalis illa q̄ est cōposita ex materia et forma. Sequit ḡ ex his ꝙ hō formalit ⁊ qdditatiue ⁊ in pmo mō dicēdi ꝑ se includit corpꝰ ⁊ aiaȝ intellectiuā ḡ est idē illi formalr. Qꝛ aūt distinguat ab illis realiter ⁊ eēntialiter ptȝ ꝑ regulā illā gnalē ꝑus sufficiēter ꝓbatā ꝙ oē totū eēntiale distinguit realit ⁊ essentialiter a suis partibꝫ essentialibꝫ etiā simul sumptꝭ. ¶ Correlariū scdm. Distinctio essentialis ⁊ realis nō inferūt formalē. ꝓbat: qꝛ illud nō infert aliud qd pōt stare cū opposito illiꝰ sed distinctio realis ⁊ essentialis pōt stare cū identitate formali igit nō infert distinctionē formalē. ¶ Pro declaratione maiori principaliū ꝓpositionū ponēda ē scda regula gnalis. Sicut distinctio realis ⁊ eēntialis nō infert distinctionē se totis obiectiue: ita etiā distinctio se totis obiectiue nō infert distīctionē realē ⁊ eēntialē ḡ nō hn̄t se ad inuicē ꝑ modū inferētis ⁊ illati. ꝓbatio regule ꝑ pma pte qꝛ hō ⁊ asinꝰ distinguūt realr ⁊ essentialr ⁊ tn̄ nō distinguunt se totis obiectiue igr ⁊c. maior ꝓbat qꝛ hō ⁊ asinꝰ hn̄t diuersas eēntias. igr essentialiter distinguunt et tn̄ nō distinguunt se totis obiectiue qꝛ ꝯueniūt in aliq̄ conceptu cōi ⁊ qdditatiuo vt puta in ꝯceptu aīalis. igr ⁊c. ¶ Scda ps regule ꝓbat. s. ꝙ distinctio se totis obiectiue nō inferat distinctionē realē ⁊ eēntialē. ꝓbat qꝛ vnitas ⁊ bonitas distinguunt se totis obiectiue ⁊ tn̄ nō distinguunt realr ⁊ eēntialiter. Qꝛ aūt distinguant se totis obiectiue. ꝓbat. Illa distinguunt se totis obiectiue q̄ in nullo ꝯceptu cōi ⁊ qdditatiuo ꝯueniunt: sed bonitas ⁊ vnitas sunt hmōi. igr ⁊c. maior est manifesta etiam apud aduersarios. minor ꝓbat: bonitati ⁊ vnitati nihil est cōe igr in nullo conceptu cōi qdditatiuo conueniunt. añcedēs ꝓbat: qꝛ cōmunissimo nihil ē cōius sed bono ⁊ vno nihil est cōius pȝ qꝛ sunt eiusdē cōitatis cum ente. Nā omne ens est vnum et oē vnū est ens. Similiter omne ens est bonū ⁊ omne bonū est ens: cum igitur nihil cōius sit illis sequitur ꝙ non cōueniunt in aliquo conceptu cōmuni qdditatiuo et ꝑ ꝯñs distinguunt

se totis obiectiue vt ꝓbatu3 est z tñ sunt eedem realr. ꝙ zc. Qꝺ sint eedē realr pꝫ ꝑ regulā generalē. Oīs ꝑpriapassio est eadē realr z essentialr suo subiecto s3 vnitas z bonitas sunt passiones entis. igitur sunt eedē realr illi z ꝑ ꝯñs etiā inter se. Itē vnū z bonū nō includūt ens qdditatiue: qꝛ illud nō includit aliud qdditatiue qꝺ nō dr̄ ꝺe eo in pmo mō dicēdi ꝑ se. sed ens nō dr̄ ꝺe vnitate z bonitate i pmo mō dicendi ꝑ se. igitur nō includūt illa ens qdditatiue. Itē ꝙ vnū z bonu3 sint idē realr cū ente probatur. Quicqd distinguitur realr z essentialr ab ente ē nō ens. ꝙ si bonū z vnū distinguunt realr ab ente sunt nō ens. ꝯñs est falsum. igitur z añs: qꝛ oīe bonū ē ens igitur sunt idem realr. ¶ Terciū correlariū. Distinctio se totꝫ obiectiue nō arguit distinctionē realē et essentialē ꝓbatur. Illud nō arguit siue nō infert aliud qꝺ pōt stare cū ei⁹ opposito sed distinctio se totis obiectiue pōt stare cū idēptitate reali z eēntiali q̄ ē opposita distinctioni reali z eēntiali. igitur zc. Minor ꝓbatur qꝛ vnitas z bonitas distinguunt se totis obiectiue: z tñ nō sunt idē realr z essentialr. Silr risibilitas z flebilitas distinguunt se totis obiectiue z tñ sunt eedē realr suo subiecto z inter se. Qꝺ aut distinguant se totis obiectiue ꝓbatur ꝑ ꝓpōnē sequentē. ¶ Prima ꝓpositio est Nulla ꝑpriapassio includit ens qdditatiue. ¶ Secūda ꝓpositio est. Quelibet ꝑpriapassio habet conceptū simplr simplicem. Prima ꝓpositio probatur que ē contra thomistas qui ponūt ꝑprias passiones in pdicamento qualitatis: z sic includunt ens quidditatiue sed cōtra eos Arguitur sic. Quicqd includit ens qdditatiue z ē ens creatū limitatū finitum incomplexū z reale pōt poni in predicamento. ergo si ꝑpriepassiones includunt ens quidditatiue et quelibet talis ē ens creatū limitatū finitū incomplexū z reale pōt poni in pdicamēto. cōsequēs ē falsum. igitur z opinio thomistaꝝ. Qꝺ autem nulla ꝑpriapassio ponatur in aliquo genere saltē directe sc3 in linea pdicamētali patet quia si ponatur in aliquo pdicamēto vel hoc erit vt gen⁹ vel vt spēs aut vt indiuiduū simplr. ergo risibilitas illa nō pōt poni in aliquo pdicamento vt gen⁹ patet vel ergo poneretur in illo vt genus generalissimū sed hoc ē falsum quia tm̄ decē sunt genera generalissima nec vt gen⁹ subalternū quia nō pdicatur ꝺe pluribus differētib⁹ spē i eo ꝙ quid nec ponitur in aliquo pdicamēto vt indiuiduu3 quia indiuiduū ꝺe vno solo pdicatur. Risibilitas autē non pdicatur ꝺe vno solo nec pōt poni in aliquo genere vt spēs specialissima. probatur. Oīs spēs specialissima habet aliquā ꝑpriā passionē demonstrabilem ꝺe ipsa patet quia ꝺe qualibꝫ specie pōt esse scientia igitur ꝺe ꝑpriapassione pōt esse scia qꝺ est falsum falsitas cōsequētis probatur. Oīs scientia habetur ꝑ demonstrationē in cui⁹ cōclusione ꝑpriapassio demonstratur ꝺe suo subiecto si ergo ꝺe ꝑpriapassione habetur scientia. ergo ꝺe ea ē demonstrabilis alia ꝑpriapassio. pma dicatur a. secūda b que est demonstrata tunc quero ꝺe b vtrum includat ens quidditatiue vel an ponatur in aliquo pdicamēto vt prius argutū ē ꝺe a vel an habeat conceptū simplr simplicem. Si habet cōceptum simplr simplicem z non ē reponibilis in aliquo genere pari causa standū est in a: sic sc3 ꝙ a habeat conceptū simplr simplicem z nō sit possibile in aliquo genere pdicamentali directe saltem. Si dicas ꝙ b sit ponibile in aliquo pdicamento. Arguitur vt prius. Et sic aut stabitur ꝙ pma habeat conceptu3 simplr simplicē vel ꝙ in demonstratione potissima z in ꝑpriis passionibus erit processus in infinitum ¶ Tercia ꝓpositio generalis ē. Omnis ꝑpriapassio ponitur reductiue in illo genere in quo ponitur suū subiectū. ¶ Contra si ꝑpriapassio ponitur in aliquo genere sequitur ꝙ nō habeat conceptū sim

pliciter simplicem probatur quia omne illud quod ponitur in pdicamẽto inclu dit ens quidditatiue. ergo zč. ¶ Rñdeo negando sequelã ad probatõnẽ dico q̄ verũ est. Omne qđ directe ponit̃ in ali q̄ pdicamento z in recta linea pdicamẽ tali icludit ens q̄dditatiue etiã. ppria passio autẽ cuiuscunq3 subiecti nõ poni tur in aliquo genere nisi indirecte. Itẽ differẽtia specifica z indiuidualis in eo dem indiuiduo dicunt̃ se totis obiectiue z tñ sunt eedẽ realiter z essentialr̃. ergo vna illaz distinctionũ nõ infert reliquã Prima pars antecedentis probat̃: quia differentie specifice vltime z differentie indiuiduales habent conceptus simplr̃ simplices. igitur in nullo conceptu com muni z quidditatiuo cõueniũt z per cõ sequens distinguunt̃ se totis obiectiue. Scđa pars ppõnis probat̃ sequentem ppositionẽ. ¶ Quarta ppositio. Omis differẽtia specifica alicui⁹ speciei idẽpti ficatur realiter cũ indiuiduo illius spe ciei z cũ differẽtia indiuiduali illi⁹. Ex emplum sicut hõ realiter idẽptificatur cũ indiuiduo speciei humane vtputa cũ sorte iohãne platone zč. Itẽ etiã rõnabi litas idemptificatur realiter cũ differen tijs indiuidualib⁹ illoz indiuiduorum. ¶ Differentia vltima autẽ est illa q̄ su mitur ab vltima realitate sui constituti siue illud constitutũ sit species subalter na siue sit indiuiduũ. Et non dicit̃ ideo vltima differentia quia est indiuidual: sed ideo dicitur vltima quia sumitur ab vltima realitate: vnde albedo differt a nigredine per differentiã suam vltimã q̄ sumitur ab vltima realitate que dicitur disgregatiuitas et illa sumit̃ ab vltima realitate ipsius albedinis. Qđ autẽ vl time differentie distinguant̃ se totis ob iectiue. patet quia in nullo conceptu cõ muni z quidditatiuo cõueniunt probat̃ q2 si conuenirẽt in aliquo conceptu q̄d ditatiuo maxime in conceptu entis: sed hoc est falsum probatur. Si differentie vltime includũt ens quidditatiue ergo in aliquo cõueniunt z per ɔ̄sequens sunt diuersa aliquid idẽ entia sed talia sunt pprie differentia igitur vltime differen tie erunt differentes z per cõsequens ab alijs differentijs differunt. Tunc querit̃ de illis alijs differentijs verũ includunt ens quidditatiue vel non. Si nõ habet̃ ppositum q̄ vt patet ille differentie sint vltime habentes conceptus simplr̃ sim plices. Si autẽ includunt ens q̄dditati ue Arguit̃ de illis sicut de priorib⁹ z ita pcessus in infinitũ in differentijs vel sta bitur ad aliq̄s oĩno nõ includẽtes q̄ddi tatiue qđ est ppositũ. ¶ Ex his ergo ha betur q̄ differẽtie distinguunt̃ se totis ob iectiue et tñ in eodẽ hoĩe sunt eedẽ realr̃ z essentialr̃ igit̃ distinctio se totis obie ctiue nõ infert distinctionẽ realẽ z essen tialem. ¶ Pro declaratione textus vbi dicit̃. Ulterius pt̃ dici q̄ pter distinctio nem rõnis que fit p actũ collatiuũ intel lectus zč. ponẽde sunt ppões. Quarũ pma est. ¶ Preter distinctõnem rõnis q̄ fit p actũ collatiuũ intellect⁹ vel volun tatis quã etiã suppono cum pdictis for malizantib⁹ nõ sunt necessario ponende nisi due distinctões pcedentes oẽm actũ intellectus. ¶ Scđa ppositio. Harum duarũ distinctionũ pcedentiũ oẽm actũ intellect⁹ prima vocat̃ formalis z est mi nor distinctio z imanifesta. Scđa vocat̃ realis z est maior z manifesta. ¶ Tercia ppositio. Ad has duas distinctiones re ducunt̃ oẽs alie distinctiones ex natura rei nec pprie distinguunt̃ ɔ̄ illas. ¶ Sci endũ q̄ p declaratõne illarũ ppositionũ declarande sunt aliq̄ termini quid scz sit distinctio rõnis. q̄d actus collatiu⁹ siue cõparatiuus intellect⁹. q̄d distinctio for malis. realis. Sed q2 in pcedentibus le ctionib⁹ sufficient̃ declaratũ est q̄d sit di stinctio rõnis z actus cõpatiuus intelle ctus. Ideo ad declarationẽ distinctõis formal̃ accedã. Et licet in pcedentibus multa dixerim de ipsa. Pro maiori tñ de

claratione aliqua sub aliqs tn̄ verbis su-
mam. Et aliq que pus nō fuerunt dicta
adducam. Ideo sequunt ppōnes ad hoc
¶ Quarta ppositio. Distinctio formal.
opponit idēptitati formali quia idem z
diuersū opponunt. Sz qz opposita iux-
ta se posita magis elucescūt ideo volens
pfecte cognoscere distinctionē formalez
oportet q sciat qd sit idēptitas formal.
¶ Quinta ppō. Idēptitas et vnū idem
sunt. Ad cognoscendū g pfecte idēptita-
tem formalē oportet scire gradus idēpti
tatis siue vnitatis. ¶ Sexta propositio
Sex gradus possum9 inuenire in vnita
te. Prim9 dr aggregatōis. Scds ordis
Terci9 vnitas p accidens. Quart9 vni-
tas cōpositi. Quint9 idēptitas simplici
tatis. Sextus gradus ē idēptitas siue
vnitas formal. ¶ Notandū q gdus vni
tatis siue idēptitatis dicunt gradus per
silitudinē graduū materialiū qz in ma-
terialib9 gradib9 pmus gradus aliqd alti
tudinis hz z altius q cōis terra. scds hz
aliqd altitudinis sup pmū. terci9 super
scdm. quartus sup terciū zc. Ita etiā in
gradib9 vnitatis. ¶ Primus gradus est
Unitas aggregationis. Et ē illa vnitas
qua aliqua dicunt vnum aggregatione
vt aceruus lapidū vnde plures lapides
aggregati licet realr z essentialr distin-
guant tn̄ dicunt vnū aggregatione. Pro
latiori declaratione hui9 grad9 vnitatis
ponēda sunt aliqua dicta. Quoz ē tale
primū. ¶ Cū vnitate aggregatōnis stat
simplr diuersitas aggregatoz. Nā cum
lapidū aceruo stat aggregatōis vnitas
z tn̄ lapides inter se nō idēptificant rea
liter diuersi manēt. ¶ Secundū dictū.
Unitas aggregationis est simplr mini-
ma vnitas quia illa est simplr minima
vnitas in qua illa que sic sunt vnum re-
manent simplr diuersa sed sic ē in aggre
gationis vnitate. igitur zc. ¶ Tercium
dictū. Nulla ē vnitas aggregationis in
diuinis. imo ponere talē est erroneū hoc
declarabit per sequēs. Quartū dictum.

¶ In diuinis nulla res pt aggregari alte-
ri rei vt aliqua perfectio alteri pfectioni.
probatur: quia aggregata sunt simplr
diuersa. Nam idē non pōt sibipsi aggre
gari: sed oia que sunt in diuinis sūt sum
me eadē. igitur zc. Itē quicqd est diuer-
sum ab alio distinguit essentialr ab eo.
sed in diuinis nulla ē diuersitas. probat.
vbi est summa idēptitas siue vnitas ibi
nulla est diuersitas. in diuinis ē summa
vnitas. igitur nulla ē ibi diuersitas z p
psequēs nulla ē ibi aggregatio quia ag-
gregata simplr sunt diuersa. Itē aggre
gata nunq faciūt p se vnum: sed qcunq
sunt in diuinis sunt summe vnū z idem
entitate z numero. igitur ibi nō est vni-
tas aggregationis.
¶ Secūdus gradus idēptitatis siue
vnitatis est vnitas ordinis. Et illa ad-
dit super aggregationis vnitatem: ordi
nem partiū ad inuicem vt exercitus or-
dinatur ad regem vnde in omni exerci-
tu est aggregatio pluriū hominū. vltra
hoc autē est ordo quia in acie peditum
vadunt bene armati potentes inimicos
penetrare: sequuntur alij cum balistis.
Alij autem cū cuspidibus. z sic de alijs.
sic etiam in processione vbi vtraq ē ag-
gregatio plurium hominū sed vltra ag-
gregationē est ibi ordo partiū siue per-
sonarum seu hominū aggregatoz: quia
iuniores p̄cedunt: seniores vero sequun
tur sic etiā in quacunq religione saltez
vera et reformata est ordo fratrum. Et
omnib9 in istis duplex ordo reperitur.
Unde in exercitu reperitur seu est ordo
vnus partium inter se: z alius ordo pro-
pter commune bonum ad bonum ciui-
tatis aut ad aliud bonum alias non ag
gregaretur. Sic z in religione est ordo
fratrū inter se z alius ordo ē ad dei ho-
norem et ad eternam beatitudinē. Sed
in lapidum aceruo non est talis ordo:
immo magn9 quandoq iacet super par
uum: et paruus super magnum: z ma-
gis grauis super leuem.

¶ Propositio prima. Quecunque sunt vnum vnitate ordinis necessario debent habere duplicem ordinem scilicet ordinem partium inter se: et ordinem partium ad aliquod vnum bonum. Sequuntur correlaria. ¶ Uniuersum non est aliqua entitas realiter distincta a partibus simul sumptis. ¶ Propositio secunda. Deus non est pars vniuersi probatur quia per se non est pars nec pertinet ad vniuersum tanquam pars. licet ipse sit ens etiam perfectissimum. Quod autem deus non sit pars probatur quia nullum ens formaliter infinitum potest esse pars: deus est huiusmodi. igitur etc. Maior probatur: quia nullum ens formaliter infinitum potest esse ab alio. ergo nullum potest esse pars. probatur: quia si posset esse ab alio posset esse pars vniuersi consequens est falsum. igitur et antecedens. falsitas consequentis probatur. Nam quelibet pars imperfectior est suo toto igitur deus est imperfectior vniuerso. antecedens probatur per illud principium. Omne totum est maius sua parte. ¶ Secundum correlarium. Omnes creature simul sumpte cum deo non sunt tante perfectionis quante deus intensiue licet bene extensiue.

¶ Tercius gradus est vnitas per accidens. Et est illa vnitas qua aliqua sic sunt vnum quod vnum informat aliud. Et illa super alias duas vnitates addit informationem vt vt homo albus est vnum per accidens et est ibi aggregatio plurium. vt homo et albedo. Et vltra illam aggregationis vnitatem est ibi ordo quia substantia est prior accidente quod non reperitur in primis duabus vnitatibus. Sequuntur propositiones pro declaratione. ¶ Prima propositio. Si aliquod accidens esset intimum et presens alicui subiecto per intimeitatem aliquam vel presentialitatem intimam sic quod tale accidens non informaret ipsum subiectum non fieret vnum per accidens quia ibi non esset informatio que ad hoc requiritur. ¶ Secunda propositio. Quotienscunque subiectum et accidens faciunt simul vnum per accidens preter subiectum et accidens est vnus respectus realis qui dicitur informatio vnius ab altero qui respectus non est realiter subiectum neque ipsum accidens neque vtrunque simul quia separato accidente a subiecto per diuinam potentiam ambobus remanentibus non remaneret informatio. igitur talis respectus realiter distinguitur a subiecto et accidente. ¶ Tercia propositio. Totum per accidens preter illas partes et preter informationem non addit aliquam terciam entitatem realiter distinctam ab illis partibus simul sumptis probatur quia si aliqua alia entitas realiter distincta ab illis partibus etiam simul sumptis resultaret vel ergo talis entitas esset substantia vel accidens non primum. probatur quia ex non substantia non fit substantia sed homo albus non est substantia sed vnum per accidens neque secundum quia ex non accidente non fit accidens.

¶ Quartus gradus vnitatis siue identitatis. Est vnitas compositi et est illa qua aliqua res est sic vna qua ipsa composita ex parte actu et per se potentia. ¶ Notandum per se actus vocatur in proposito forma: per se potentia vocatur ipsa materia. vnde homo est quid compositum per se vnum et componitur ex per se actu. i. anima rationali et per se potentia. i. materia siue corpore. ¶ Sciendum quod ille identitatis gradus addit super alios gradus precedentes quod ex materia et forma resultat vna tercia entitas realiter ab ipsis partibus simul sumptis distincta. Unde ibi est aggregatio quia materia et forma: et ibi est ordo quia materia prior est forma. Similiter materia et forma sunt priores composito. Et est ibi informatio quia a forma materia informatur. Et vltra hoc resultat aliqua tercia entitas composita realiter et essentialiter ab illis distincta partibus essentialibus. Et potest hic dari tale dictum. ¶ Primum dictum. Licet anima esset intime presens corpori ita tamen quod non informaret corpus non faceret per se

vnum cum corpore sicut nec diabolus
facit vnum per se cum corpe assumpto.
¶ Scdm est. Ex quacunq materia z for/
ma substantiali resultat vna tercia enti
tas abiecta realiter z essentialiter a ma/
teria z forma etiã simul sumptis distin/
cta. Et p h̄ ille quart⁹ gradus idẽtitatꝫ
differt a tercio qui nõ sic facit vnum.
¶ Quintus vnitatis gradus est vnitas
siue identitas simplicitatꝫ. Et est illa q̃
aliquid propter infinitatem formale est
perfecte idem alteri. Pro maiori decla/
ratione illius gradus vnitatis subnectẽ
de sunt alique propositiones. Quaruꝫ
est hec Prima. ¶ Nulla entitas formali
liter infinita est componibilis cum alia
hec propositio probatur p tres seqntes.
¶ Secunda est Quicquid est componi
bile cum aliquo põt esse pars alicuius.
probatur per sequentem. ¶ Tercia est.
Quicquid est cõponibile cuꝫ aliquo est
pars componẽs cũ illo. Sed quicqd est
pars cõponens cũ alio z cõpositi. igr zc.
¶ Quarta est. Quicqd est pars alicui⁹
põt excedi in perfectione ab alio quia a
toto illo cuius est pars cum omne totũ
sit maius sua parte. ¶ Quinta est. In/
finito repugnat excedi ab alio in pfecti/
one q2 vnũ infinitum non est plus alio.
¶ Sexta est. Omis formaliter entitas
infinita idẽtificat sibi quodcũq sibi cõ/
possibile. ¶ Septima est Illa dicuntur
cõpossibilia que simul esse possunt.
¶ Octaua est. Illa dicunt incõpossibi/
lia que non possunt simul esse sicut albũ
z nigrũ non pñt simul z semel esse in eo/
dem subiecto. ¶ Nona est. Ois entitas
cõpossibilis cum alia quãdo est cum il/
la vel facit compositionẽ per accidens si
cut substantia z accidẽs vel facit cõpo/
sitionem per se vt forma cũ materia: vel
perfecte identificantur inter se vt intel/
lectus diuin⁹ z essentia diuina aut sicut
bonitas z sapientia. ¶ Decima est. Om
nis entitas intẽsiue infinita est perfectio
simpliciter quia omnis talis non potest

esse perfectior igitur est pfectio simplr.
¶ Undecima est. Omnis perfectio sim/
pliciter est formaliter infinita. probat.
per sequentem propositionem.
¶ Duodecima est. Ens perfecte intensi
ue z ens formaliter infinitũ ꝯuertunt.
¶ Tredecima est. Perfectio simpliciter
intensiue est illa q̃ hꝫ ex materia sua for/
malem infinitatẽ. Et illo mõ pfectio nõ
reperit in creatura. ¶ Decimaquarta ẽ.
Perfectio simplr pmissiue sicut sunt sa/
piẽtia sciẽtia etiã reperitur in creatura.
¶ Decimaquinta est. Quelibet perfe/
ctio simpliciter fm suam rõnem forma/
lem et transcendentẽ reperitur in deo et
creaturis vnitate. Et dico transcenden
tem ad excludendũ pfectiones simplici/
ter attributales quia tales non conueni
unt creature cũ sint simpliciter z forma
liter infinite. ¶ Decimasexta est. Perfe/
ctio simpliciter pmissiue est illa que de
se formaliter nõ est infinita põt tamẽ esse
idem alicui formaliter infinito.
¶ Decimaseptima est. Perfectio simpli
citer est illa que in quolibet est melius
ipm q̃ non ipm. Et hec descriptio est be
ati Anselmi in monologio. ¶ Sciendũ
q hec descriptio pfectionis simplicit est
multuꝫ subtilis z lq̃si oẽs doctores sim/
pliciter z eam sine declaratione transeũt
Doctor tamẽ subtilis subtiliter z pfun
de eam declarat plus q̃ aliqs alioꝝ do/
ctorũ. Et vt melius intelligat declara/
bo eam fm mentẽ doctoris subtilis: ido
sciendũ q in hac descriptione dicuntur
duo pter q̃ ipa est multũ difficil. pmo
d̃ in quolibet. scdo meli⁹ est ipm q̃ non
ipm. ¶ Circa scdm notandũ q illa diffi
nitio debet sic intelligi. Perfectio sim/
pliciter ẽ illa q̃ in q̃libet hñte ipm meli/
us est hẽ ipm q̃ non habere ipm. Pro/
declaratione huius clariori ponẽde sũt
alique per ordinem ppositiones. Qua/
rum prima est. ¶ Per non ipsum nõ de
bet intelligi oppositum contradictoriũ
illius quia tunc sanct⁹ Anselmus nihil

noui posuisset in hac diffinitione: manifestum est enim quod affirmatio melior est negatione: quolibet enim ens melius est quam non ens. Nam melius est esse murem quam non murem: melius est esse asinum quam non asinum etc. ¶ Secunda est. Per non ipm non debet intelligi oppositum priuationis quia manifestum est quod habitus semper melior est quam priuatio. Nam auditus melior est quam surditas; visus melior est quam cecitas et tamen illa non sunt perfectiones simpliciter. Debet ergo sic intelligi. Melius est habere ipm quam non ipm. i. quam quodlibet rem incompossibilem sibi et sic melius est habere sapientiam quam stultitiam: melius est habere humilitatem quam superbiam: castitatem quam luxuriam et melius est habere scientiam quam ignorantiam. Ubi sciendum est quod ignorantia sumitur tripliciter. ¶ Primo sumitur negatiue et illo modo valet tantum sicut non scientia: et ignorare sicut non intelligere. Et illo modo lapis est ignorans. i. non intelligens. ¶ Secundo ignorantia sumitur priuatiue et illo modo non solum ponit negationem sed cum hoc ponit aliquod positiuum aptitudinem ad sciam. Et illo modo puer ignorat quia non habet scientiam sed est aptus natus habere sciam. ¶ Tercio ignorantia sumitur contrarie quando scilicet quis habet actualem noticiam erroris. et talis est ignorantia praue dispositionis. ¶ Pro declaratione prime particule posite in descriptione perfectionis simpliciter ubi dicitur perfectio simpliciter est in quolibet etc. ponende sunt alique propositiones Quarum prima est. ¶ Per ly quolibet positum in diffinitione non intelligitur id est in quolibet natura. Nam clarum est quod sapientia est perfectio simpliciter et tamen non in qualibet natura est melius ipam habere quam non habere quia sapientia non est melior cani quam non ipa quia ipa est cani incompossibilis immo sapientia destrueret canis naturam. Nam si haberet sapientiam ipse non esset canis. ¶ Secunda est. In quolibet intelligitur in quolibet supposito. ¶ Tercia est. Suppositum cuiuslibet nature potest sumi dupliciter. Uno modo secundum se absolute et indeterminate. Alio modo potest sumi determinate. i. determinando cuius nature suppositum sit. ¶ Quarta est. Descriptio perfectionis simpliciter beati Anselmi intelligitur quod in quolibet id est in quolibet supposito identitate secundum se et absolute considerato. ¶ Quinta est. Perfectio simpliciter est illa que in quolibet. i. in quolibet supposito secundum se absolute et indeterminate considerato non determinando cuius nature sit melius est ipam habere quam non habere ipam. i. quam habere quodlibet rem incompossibilem sibi. Nota licet simpliciter loquendo melius sit esse angelum quam hominem: quia includit sibi annihilationem quod sibi non est bonum. Nam si deus vellet me facere angelum clamarem utique dicendo. Non domine non volo ut me facias angelum quia licet melius sit esse angelum quam hominem tamen mihi non est melius quia repugnat nature mee; oporteret enim quod deus me annihilaret. ¶ Sexta est. Omnis perfectio simpliciter est communicabilis. probatur: quia in quolibet est melius ipm esse quam non esse. Si igitur bonum est ipm esse in quolibet sequitur quod sit communicabile pluribus. ¶ Septima est. Nulla proprietas personalis in diuinis est perfectio simpliciter quia est incommunicabilis. ¶ Octaua est Suppositum inquantum suppositum non includit naturam quidditatiue Si diceres perfectio simpliciter est illa que in quolibet melius est ipm quam non ipm. Cum igitur sapientia sit perfectio simpliciter sequitur quod melius est ipam esse in cane quam non esse cum canis sit suppositum. ¶ Respondeo sumendo suppositum secundum se absolute et indeterminate inquantum scilicet suppositum sic non repugnat sapientia cani; quia si repugnaret supposito inquantum suppositum tunc repugnaret cuilibet supposito. Alio modo sumitur suppositum determinate et sic sumendo suppositum determinate ut patet pro supposito ipius

canis inquantum scz illius nature sic repugnat cani non autem primo modo.

¶ Sextus gradus vnitatis est vnitas siue idētitas formalis. Pro maiori declaratione huius gradus ponenda sunt aliqua dicta. Quorum est tale primū.

¶ Identitas formalis est illa qua illud quod est alicui formaliter idez includit illud cui sic est idē in primo mō dicendi p se. probat exēplariter hō ē idē formalr aīali z bruuit oē inferi⁹ suo supiori qz hō icludit aīal i pmo mō dicēdi p se. Silr oē inferi⁹ includit suū supius i pmo mō dicēdi p se ¶ Correlariū. Identitas formal' idētitas pmi modi dicendi p se z inclusio formal' silr inclusio essential' sunt penitus synonima. ¶ Scdm dictū. Idētitas formalis est maxima identitas reperibilis ex natura rei. Dico ex natura rei ad differentiā identitatis rōnis. Q autē identitas formalis sit maxima idētitas ex natura rei repibilis. probatur. Nam fm doctorem subtilem solū sunt sex gradus identitatis in quibus semp sequens addit aliquid super alium precedentem: cum igitur ipa identitas formalis sit sextus z vltimus gradus identitatis sequit q ipa sit perfectissima: immo ipsa est maior identitate simplicitatis qz cum identitate simplicitatis stat distinctio formalis. ¶ Tercium dictū. Distinctio formalis est minima distinctio repibilis ex natura rei. probatur p dicta aliorum formalisanciuz: nam fm eos maxime distinctio opponitur minime identitati z identitas minima opponitur maxime distinctioni sed maxima identitas repibilis ex natura rei est idētitas formalis: quia minima distinctio repibilis ex natura rei est distinctio formalis que opponitur identitate formali. maior est ipsorū aduersariorū. minor patet ex primo dicto. et etiam per doctorem subtilem in primo qui ponit eaz in sexto gradu vt visum est.

¶ Quartū est. Quicquid includit aliud in pmo modi dicendi per se est idem formaliter cū eo. ¶ Quintū est. Quicquid nō includit aliud in primo modo dicendi per se non est idem sibi formaliter quia nihil est idem alicui nisi includat illud in primo modo dicēdi per se.

¶ Sextum est. Quecunqz entitas que sic se habet ad aliam q non includat aliam entitatem in primo modo dicendi p se distinguitur formaliter ab ea quia distinctio formalis est illa que est inter aliquas entitates formales quarum vna non includit aliam in primo modo dicendi per se. ¶ Septimū est. Identitas formalis aliquorū extremoꝝ siue inter duo extrema nō est mutua patet qz inferius est idē formaliter suo supiori nō tn ecōuerso. ¶ Octauū est. Distinctio formalis inter duo extrema nō est mutua. probat qz idētitas formalis z identitas pmi modi sūt penit⁹ idē sz idētitas pmi mōi nō est mutua igit nec identitas formalis: vñ dicēdo: hō est aīal hō est idem formalr aīali sz nō ecōuerso qz fm phm pmo posterioꝝ pdicatiōes p se nō cuertunt igit zc. Et p idē pbat q distinctio formal' nō est mutua: qz oē illud qd non includit aliud in pmo mō dicēdi p se distinguit ab eo formalr sz nullū supi⁹ includit suū inferius in pmo mō dicēdi p se igr distinguit formalr a suo inferiori nō tn ecōtra qz omē inferi⁹ includit suū supius in pmo mō dicēdi p se. ¶ Ex his dictis aliq ppositiones sequunt. Quarum pma est hec. ¶ Omne inferius est idem formaliter suo superiori.

¶ Scda est. Omne diffinitum est idem formaliter cū sua diffinitōe ¶ Tercia ē Omne totum essentiale est idem formaliter cū suis partib3 eēntialib3 he tres ppositōes vnica pbatiōe pbant. Et ē tal. Omē illud est idē alicui qd includit illud in pmo mō dicēdi p se sz oē inferius includit suū supius in pmo mō dicēdi p se: silr oē diffinitū suā diffinitōz z oē totū eēntiale suas ptes essentiales. igit zc.

¶ Quarta est. Nulla diffinitio est idē formaliter suo diffinito. ¶ Quinta est. Nullū superius est idē formaliter suo inferiori. ¶ Sexta est. Nulle partes essentiales sunt idē formaliter suo toti essentiali. probatio vnica illarū triū ppositionū est talis. Quia ois entitas sic se habēs ad aliā q non includit eam in primo mō dicendi per se nō est eadē illi formaliter. Sȝ nullū superius includit suum inferius in pmo modo dicendi p se. Silr nulla diffinitio suum diffinitū nec partes essentiales suuȝ totum essentiale igitur ꝛc. Contra pdicta vt veritas magis elucescat ¶ Arguitur pmo sic. Omne inferius est idem formaliter suo superiori similiter omne totū essentiale suis partibus essentialibus ꝛ omne diffinitū sue diffinitioni igitur ecōuerso omne superius est idem suo inferiori ꝛ ois diffinitio ꝛc. Probatio ɔsequētie quia tanta est identitas superioris ad inferius qnta est inferioris ad superius ꝛc. ¶ Secundo sic arguitur identitas est relatio equiparantie que denominat vtrūqȝ extremorū vnde si aliquid est simile alicui illud aliud est etiam simile eidē: sicut est albedo que est similis alie albedini illa alia albedo etiam est similis econuerso priori. Sic ergo inferi⁹ est idem suo superiori ꝛ ɔtra superius erit idem formaliter suo inferiori. ¶ Tercio arguit᷑ idētitas formalis et distinctio formalis sūt de primo modo relatiuorum ꝛ tales fm phm sunt mutue. Nam relatiua dicunt᷑ ad conuertentiā ꝛ habēt maximā mutuitatem igitur ipa identitas formalis et distinctio formalis est mutua. ¶ Pro solutione argumentoꝝ. Ad primū respondeo cōcedo q omne inferius est idē formaliter suo superiori. Et quādo infert᷑ igit᷑ ecōuerso omne superius ꝛc. nego cōsequentiā. ¶ Ad probationē dico q falsa est illa propositio q tanta sit idētitas superioris ad inferius quanta est identitas inferioris ad superius. Nam quando aliquid includit alterum in pmo modo dicendi per se. Non oportet q tale inclusum includat includēs ecōtra in primo modo dicendi per se quia propositiones per se fm phm non conuertunt᷑ igitur sicut inclusio in primo modo dicendi per se non est mutua sic nec identitas formalis est mutua cum sint penit⁹ idē. Nā non oportet q si homo includit animal rationale in primo modo dicendi p se q econtra animal rōnale includat hominem in pmo modo dicendi per se. Et ideo nō oportet q tanta sit idētitas animalis ad hominis quāta est hominis ad animal. probatur per sequentē propositionem generalem que est talis.

¶ Non oportet tantā identitatē esse inclusi ad includens quāta est includētis ad inclusum quia hō est includens ꝛ animal rōnale est inclusum quia in homine includitur sed nō oportet esse tantā idētitatē animalis ad hoiem quāta est ecōtra. Nam homo nunqȝ pōt esse sine animali sed tamē bene ecōtra sequit᷑ igitur propositū q non oportet si homo est idē formaliter animali q ecōtra animal sit idem formaliter homini. ¶ Ad scdm argumentum nega᷑ antecedēs scȝ q identitas formalis sit relatio equiparātie. vnde notandū relatio est duplex scȝ disquiparātie ꝛ equiparātie. ¶ Disquiparantie est illa que semp est alterius ꝛ alteri⁹ speciei in fundamento ꝛ termino vt paternitas ꝛ filiatio ille em̄ due relationes sunt relationes disquiparātie ꝛ differūt specie. proba᷑ qꝛ magis differūt paternitas ꝛ filiatio qȝ pṁitas ꝛ paternitas: sed paternitas ꝛ pṁitas differūt nūero igitur pṁitas ꝛ filiatio differūt specie. Ad argumentū ergo dicendū q identitas formalis non est relatio equiparantie sed est disquiparātie. ¶ Equiparantie est illa relatio que est eiusdē rationis in vtroqȝ extremorū vt similitudo et sic de alijs. Si dicas ois identitas est eiusdem rōnis in fundamēto ꝛ termino igit᷑

est relatio eqparantie. ¶ R̄ndeo falsum est q̄ idēptitas p̄mi modi dicēdi p se est verissima idēptitas ⁊ tñ non est equiparantie nā idēptitas formalis non est mutua quare falsa. ¶ Ad terciū argumētū q̄n arguitur q̄ omnis relatio de primo modo relatiuo⁊ sit mutua sed distinctio et relatio sunt de p̄mo modo relatiuo⁊ igitur ⁊c̄. ¶ Pro declaratōne est sciendum q̄ ph̄s q̄nto metaphisice ponit tres modos relatiuo⁊ distinguēs penes diuersa fundamēta dicēs q̄ Quedā sunt relationes fundate super vnū ⁊ ille faciunt primū modū relatiuo⁊. Alie sunt relationes fundate sup potentiā actiuam et passiuā ⁊ faciunt scd̄m modū relatiuo⁊. Quedā autē sunt q̄ fundantur sup mensurabile ⁊ mensurā ⁊ sunt relationes tercij modi relatiuo⁊. ¶ Relationes p̄mi modi fundate sup vnū. quedā fundantur sup vnū in numero sicut sunt p̄portiōnes materiales vt duplū ⁊ dimidiū. Alie sunt relationes que fundantur solūmodo super vnū in potentia et tales relationes faciunt idemptitatē. ¶ Relationes secundi modi sunt ille que fundantur super potentiam actiuā ⁊ passiuā vt paternitas fundatur super potentiā actiuā generandi ⁊ filiatio sup potentiā passiuā. Vñ ph̄s ibidē dicit pater dicitur eo q̄ genuit ⁊ filius eo q̄ genitus est. Ex hoc sequitur correlariū cōtra Furlion qui Rhome disputauit ⁊ tenuit q̄ x̄p̄s in cruce pēdens potuit facere q̄ iohānes esset filius naturalis beate v̄ginis p illa verba. Mulier ecce filius tuus quia fuerunt talis efficacie sicut illa hoc est corpus meū. ¶ Correlarium. Christus in cruce pendens per illa verba ad matrē suā. Ecce filius tuus nō potest efficere q̄ iohānes esset verus ⁊ naturalis filius virginis marie: neq̄ per illa Ecce mater tua: potuit facere q̄ gloriosissima maria virgo esset mater vera iohannis. ¶ Arguitur contra correlariū. Primo tante efficacie ⁊ potestatis fuere illa verba christi in cruce pēdētis. Mulier ecce filius tuus ⁊c̄. sicut illa in cena dicta hoc est corpus meu⁊ ergo sicut potuit substanciā panis mutare in corpus suum per illa verba hoc est corpus meū etiā potuit facere per illa verba. Ecce filius tuus q̄ iohānes esset verus ⁊ naturalis filius beate virginis marie.

¶ Arguitur secundo sic. Quandocūq̄ alique due res sic se habent q̄ vna distinguitur formaliter ab alia ⁊ vna est posterior alia. deus potest illa ab inuicem separare sed subiectum et suum accidens sunt huiusmodi. ergo deus potest illa separare: vnū conseruare ⁊ alterū annihilare. Et per consequens x̄p̄us de potentia sua ablata potuit a seipso separare suam filiationem que est accidens ⁊ realiter a christo distincta ⁊ dare illam iohanni et per consequens verus virginis marie filius fuisset. ¶ Ad primum argumentum. Implicat manifeste contradictionem q̄ iohānes esset effectus naturalis filius virginis marie nisi eū genuisset: deus tamē bene potuisset fecisse q̄ iohānes fuisset verus filius virginis gloriose et hoc si eum genuisset. Nam si adam nō cecidisset: sed in innocentie statu permansisset tūc fuissent illi soli geniti quī nunc sunt electi: ⁊ tales electi nō fuissent geniti a parentibus damnatis sed ab alijs. Unde fm̄ Scotum libro secūdo. Idem bō numero potuit esse filius ade aut filius abrahe: ex quocunq̄ isto: um duorum fuisset: idem in numero fuisset Ita etiam potuisset deus fecisse q̄ fuisset genitus iohannes de virgine gloriosa et per consequens q̄ verus ⁊ naturalis filius eius fuisset sed quia eū non genuerit: ideo christus in cruce non potuit facere q̄ iohannes esset verus ⁊ naturalis filius virginis marie. Nam filiatio presupponit genitū esse sicut p̄ntitas genuisse ⁊c̄. ¶ Nota ista quatuor habent se per ordinem. Generans. Generatiuū. Potēs generare. ⁊ pater. Unde potens generare est generatiuū sed nō econtra: quia pueri

parui similiter et virgines sunt generati/ui et tamen nõ possunt generare. Simil'r omne generãs est potẽs generare sed nõ ecõtra. omnis em pr̄ est generãs sed non ecõtra. patet. Nam si aliquis vir diffundat semen cũ muliere et postea statim moriatur tũc vtero mulieris generat' fetus et erit proles. Sed in casu posito vir iste est mortuus anteq̃ filius ẽ genitus: sed nullum mortuũ est pater imo ille nunq̃ fuit pater quia nunq̃ habuit filiũ: nam ante formatione̅ filij ipse fuit mortuus: sed tñ fuit generãs. igitur etc. ¶ Correlarium. Multi genuerũt et tñ nunq̃ erũt patres vsq̃ ad diẽ iudicij. Ad argumentum ergo qñ dicit' tante potentie et efficacie fuere verba illa etc. ¶ Respondeo. falsum est. Si dicas potuerũt esse tante efficacie. Respõdeo. nulla verba christi possunt esse incõpossibiliũ quia potẽtia dei ad extra nõ extendunt se ad illud qđ non est effectibile sic autẽ est in ꝓposito: supposito q beata virgo nõ genuerit Iohannẽ nõ potuit christus efficere q iohãnes esset verus gloriose ṽginis filius et naturalis. ¶ Ad secundum argumentũ dicit' q maior est simpl'r falsa in respectiuis et si apparentiã habeant in absolutis. ¶ Relatõnes tercij modi fundate super mensurã et mensurabile: vt scientia et scibile. intellectio et intelligibile. Nam scientia mensurat' a scibili et intellectio ab intelligibili. actus em̃ intelligendi apt' natus est mensurari et dependere in entitate et cognoscibilitate ab obiecto percipiendo ipsum sicut similitudo cui' est. Pro maiori declaratione hui' tercij modi relationis. ¶ Sciendũ q mensura est duplex scz quidditatiua et quantitatiua. Quantitatiua et illa iterum est duplex. vna per replicatione̅ et est illa quãdo mẽsura est nobis nocior mensurato. Alia ꝑ applicatione̅ et est quando sunt equalia. ¶ Alia est mẽsura quidditatiua vel entitatiua et hac mensura omne illud dicit' mensurari ab alio qđ est causatum ab eo quidditatiue et sic totus mundus dr̄ est mensurat' a sua causa. Sequuntur alique propositiones. Quarum hec est prima propositio. Omne illud dicit' mensurari quidditatiue siue entitatiue ab alio quod est causatum ab eo quidditatiue. Omnis mundi effectus dicitur hoc modo mensuratũ a sua per se causa. Cum ergo scẽtia nostra causet' a scibilẽ et intellectio nostra ab obiecto intelligibili: et essential'r dependeat ab ipso sequitur q sciẽtia a scibili et intellectio ab intelligibili mensurat'. Si dicas ex illo sequitur q tam scientia q̃ intellecto mensuratur ab intellectu quia essential'r ab ipso dependet et causat'. ¶ Rñdeo dicendo q omnis scientia et etiã intellectio mensuretur ab intellectu cũ ab eo essential'r dependeat. Sed quia idem est intellect' omniũ scientiarũ a deo ideo obiectũ dr̄ mag' mẽsurare scientiã siue intellectionem quia intellectiones magis pticipãt similitudinẽ obiecti q̃ ipsius intellect'. ¶ Scđa ꝓpositio. Licet sit mutuitas relatõnũ primi et secundi modi tamẽ nũq̃ est mutuitas tercij modi. Exemplũ ṗmi modi. Si dimidiũ est duplũ est et ecõtra si duplũ est dimidiũ est. Exemplũ secundi. Si pater est filius ẽ et ecõuerso si filius est pr̄ est. Exemplũ tercij. Sciẽtia ẽ nõ tñ sequitur ergo scibile est. Stat em̃ q scientia sit de aliquo scibili: scibili non existente. Et ideo nõ est mutuitas relationũ tercij modi. Vñ in ṗmis duobus modis vnũ relatiuorum dependet ab alio et vnũ põt existere altero nõ existẽte. Sed scibile nõ dependet essential'r a scientia et ideo non requiritur mutuitas. ¶ Tercia propositio. Idẽptitas formalis et distinctio formalis nõ sunt de ṗmo vel secũdo mõ relatiuorum sed de tercio mõ ideo non reperitur ibi mutuitas. Si dicas relationes tercij modi sunt relationes fundate suꝑ mensurã et mensurabili mõ in distinctione formali vel etiã idẽptitate formali nõ videtur esse talis habitudo scz men

surabilis ad mensuram igitur &c. Rñdeo
¶ Quarta ppositio. Omnis res eo mõ quo dependet a suis pncipijs intrinsecis illo mõ mensurat ab illis vñ hõ mensuratur a suis pncipijs intrinsecis scz ab aĩa z corpore qz essentialr ab illis dependet
¶ Quinta ppositio. Mensurare aliqd nõ est nisi vnã quãtitatẽ p aliã siue vnã entitatẽ per aliã entitatẽ notificare z pfecte cognoscere ¶ Sexta ppositio. Res creabiles mensurãt intellectionẽ nostrã quia ab illis essentialr dependet econtra autẽ intellectio diuina mensurat res intelligibiles z creabiles. ¶ Septima ppõ Licet intellectio nostra mensuret ab obiecto creato nõ tamẽ ab intellectu dei: sed ipsa dei intellectio ẽ mensura rerum ¶ Octaua ppõ. Res create vel creabiles idõ dicunt intelligibiles: quia intelligunt ab intellectu diuino. Et nõ ideo intelligunt ab intellectu diuino qz sunt in se intelligibiles. ¶ Nona ppõ. Res create vel creabiles illo mõ sunt intelligibiles quo intelligunt ab intellectu diuino et ecõtra eo mõ est de intellectu nostro: quia illo mõ res intelligunt ab intellectu nostro quo sunt intelligiles. ¶ Decima ppositio. Intellectio diuina ẽ mensura rerum. ¶ Undecima ppõ. Voluntas diuina nõ ideo amat res creabiles quia in se sunt bone z amabiles sz quia vult eas z amat eas ideo etiam sunt amabiles.
¶ Correlariũ. Deus nõ amat beatã virginem ideo quia in se bona vel virtuosa optima vel perfectissima: sed quia amat eã ideo amãda z quia deus eã dignificat ideo dignificãda est. Et sicut voluit eã esse sanctissimã ideo sctissima ẽ. Et sicut deus diligit eã post xpm sup oẽs creaturas ideo etiã sup oẽs creaturas diligẽda est. ¶ Arguitur contra hoc correlarium ex dictis beate virginis. Nam in cantico eius Luce primo dicit quia respexit humilitatem ancille sue: ecce em ex hoc &c. Videtur igitur q ideo dilexerit eam deus quia virtuosa z humilis erat. ¶ Respondeo hoc argumentũ virgo gloriosa met soluit in cantico eodẽ dicens. Quia fecit mihi magna qui potens est z sanctũ nomẽ eius. Ideo em fuit humilis quia deus ei dedit humilitatẽ z per ↄsequens ideo erat diligenda quia deus voluit eã esse amabilem. ¶ Duodecima ppositio. Omnis res dependẽs ab alia mensuratur vel põt dici mensurari ab ea. ¶ Decimatercia ppositio. Licz distinctio specifica sit in primo mõ relatiuo z nõ tamẽ distinctio formalis. Ex his clare patet quid sit dicendũ ad terciũ principale argumentum. ¶ Pro textus declaratione vbi dicit. Tercio patet q distinctio formalis &c. ponende sunt alique ppositiones. Quarũ prima est. Distinctio formalis est distinctio ex natura rei pcedẽs omnẽ actũ intellectus. ¶ Secunda ppositio. Tantũ triplex est distinctio in genere scilicet minima. maxima: et media. ¶ Tercia ppositio. Distinctio minima est distinctio rõnis maxima realis sz media formalis. Nam distinctio formalis est maior reali rationi z distinctio rõnis ẽ maior reali. ¶ Quarta ppõ. Distinctio media est ex natura rei z pcedẽs actũ intrinsecus. Illud vero dicit ex natura rei q est in re absq aliqua operatione intellectus. ¶ Quinta ppositio. Distinctio realis est duplex. Quedã est que est inter duas res positiuas quarũ vna vere negatur ab alia. ¶ Sexta ppositio. Alia ẽ distinctio realis ideo quia nõ est precise fabricata siue causata p actũ intellectus: z illa vocatur ex natura rei seu formalis ¶ Sexta ppositio est. Distinctio realis ex natura rei est distinctio que est circũscripta operatione intellectus.
¶ Arguitur contra secundã propositionem z alias sequẽtes sic. Omne ens aut est reale aut rationis. ergo omnis distinctio aut est realis aut rationis. Unde sciendũ q Ens reale est illud quod potest esse vel haber fieri circũscripta omni operatione intellectus. Ens rõnis vero

est illud ꝙ habet esse vel fieri per actum
comparatiuũ vel collatiuu⁊ intellectus
vel voluntatis. consequentia probatur:
quia omne ens est distinctũ a quolibet ⁊
idem sibipsi. Cum autẽ distinctio sit ꝓ-
pria passio entis sequitur ꝙ si vnũ multi-
plicatur etiã reliquum: quia multipli-
cato subiecto multiplicatur etiã ꝓpria
passio. Sed vt prius dictũ est omne ens
aut est reale aut rationis ⁊ ꝑ consequẽs
nulla debet poni media. ergo ꝓpositio-
nes false. ¶ Ad argumentũ Rñdeo sic.
Omne ens est reale aut rationis ita etiã
omnis distinctio aut est realis aut ratio-
nis. i. omnis distinctio ẽ causata ꝑ opus
intellectus. Prima est rõnis. Secunda
realis cõmuniter accipiendo distinctio-
nem realem ⁊ talis diuidit in distinctio-
nem realem proprie dictã: ⁊ large sum-
ptam probatur ꝑma ꝓpositio ꝑ sequen-
tem ꝓpositionem. ¶ Septima ꝓpositio
Illa distinctio est ex natura rei ⁊ prece-
dens omne⁊ operationẽ intellectus que
est inter duas quidditates actualiter ex-
istentes ⁊ nõ fit per opus intellectus sed
distinctio formalis ẽ huiusmodi. igitur ⁊c.
Maior est manifesta. Minor probatur
Nã illud dicitur esse ex natura rei qđ est i
re absq̃ operatione intellect⁹ sed distin-
ctio formalis est huiusmodi. igitur ⁊c.
¶ Confirmatur. Ille entitates formalr
differentes ⁊ actualr existentes in rerum
natura nõ sunt entia rõnis neq̃ sunt se-
cunde intentiones. ergo distinctio illoꝝ
nõ erit rõnis sed ex natura rei ¶ Octa-
ua ꝓpositio. Nulla secũda intentio nul-
lum ens rõnis potest esse in rerũ natura
que ꝓpositio ꝓbatur ꝑ sequentẽ. ¶ No-
na ꝓpositio. Omne illud dicitur esse in re-
rum natura siue extra causam suã siue
extra intellectũ qđ habet verã existentiã
realem ⁊ nõ ꝑ intellectũ sed intentiões se-
cunde nõ habẽt verã existentiã realẽ sed
habẽt suã existentiã ꝑ intellectũ. igitur
nulla intẽtio secũda põt esse in rerũ na-
tura ⁊ ꝑ ꝯsequens q̃dditates actualiter

in rerũ natura existentes et formalr non
sunt secũde intẽtiones. ¶ Decima ꝓposi-
tio. Q̃ñcunq̃ aliquod oppositũ dicitur
de aliquo in primo mõ dicẽdi per se. op-
positum illius nõ põt dici de illo neq̃ ꝑ
se neq̃ per accidens. Ens autẽ rõnis in-
cludit in ꝑmo modo dicendi per se ꝙ sit
diminutũ igitur nõ põt esse simplr neq̃
esse in rerũ natura siue existere p̃ter ope-
rationẽ intellectus. ¶ Pro efficaciori de-
claratione ꝑme ꝓpositionis sc⁊ ꝙ distin-
ctio formalis sit distinctio ex natura rei
p̃cedens omnẽ actũ intellectus ponũtur
ꝓpositiones. ¶ Propositio ꝑma. Essen-
tia diuina ⁊ paternitas in diuinis habẽt
aliquã distinctionẽ p̃cedentẽ omnẽ actũ
intellectus. ¶ Scđa ꝓpositio. Essentia
diuina: voluntas: intellectus: bonitas ⁊
sapiẽtia diuina ⁊ cetere ꝑfectiones attri-
butales habẽt aliquã distinctionẽ ex na-
tura rei p̃cedentẽ omnẽ actũ intellectus
¶ Probatio ꝑme ꝓpositionis. Essentia
diuina est realiter ex natura rei pluribꝫ
cõmunicabilis. imo actu tribꝫ personis
cõmunicata paternitas autẽ ⁊ filiatio ẽ
realiter ⁊ ex natura rei incõmunicabilis
sed eadẽ realitas nõ põt esse realiter ⁊ ex
natura rei cõmunicabilis ⁊ incõmunica-
bilis. igitur essentia diuina est alia reali-
tas a paternitate et filiatione ex natura
rei ⁊ distincta formalr. Maior pat⁊ pro
ꝑma parte quia essentia diuina est actu
cõmunicata patri filio ⁊ spirituisancto.
¶ Secunda pars probatur. Nam paterni-
tas est incõmunicabilis patet quia im-
plicat contradictionẽ in diuinis esse plu-
res patres. ergo implicat cõtradictionẽ
in diuinis plures esse paternitates. igitur
paternitas est incõmunicabilis. Nam si
filio cõmunicaretur paternitas. fili⁹ ess⁊
realiter et formaliter pater quod patet:
quia sicut filius est deus ideo quia sibi
cõmunicatur deitas: ita etiam esset pa-
ter formaliter quia sibi cõmunicaretur
paternitas. Minor probatur quia im-
possibile ẽ vnã ⁊ eandẽ entitatẽ penitus

indistinctā esse cōmunicabilē ꝛ incōmu
nicabilem probo quia de vna ꝛ eadē rea
litate penit⁹ indistincta nō pñt verifica/
ri duo pdicamēta ꝯdictoria sed cōmuni
cabile ꝛ nō cōmunicabile sunt pdicamē/
ta ꝯdictoria. igitur ꝛc. ¶ Notandum ꝙ
ꝓpter istud argumētū Ockam cogebat
cōcedere ꝛ ponere in diuinis distinctōnē
ex natura rei. ¶ Si dicas pꝰnitas ꝛ essen
tia sunt penit⁹ vna realitas oīno eiusdē
rōnis. ¶ Contra sequitur ꝙ sicut pꝰ com/
municat filio essentiā diuinā ita etiā cō/
municat sibi pꝰnitatē ꝫ sic est deus ita
etiā erit pꝰ ꝯñs est falsum. ꝫ ꝛ antecedēs
¶ Ultima ꝓpositio probatur sic. sicut
in diuinis est essentia diuina ex natura
rei. Ita ibi est sapientia diuina ex natu/
ra rei ꝛc. et vna nō includit aliā in pmo
modo dicendi ꝑ se. igitur vna nō est idē
alteri formal'r. Qȝ autē sapiētia sit ibi
ex natura rei patet quia deus est sapiēs
cessante omni opere intellectus probat:
nō solū de sapientia sed de intellectu vo
luntate ꝛ aliīs ꝑfectionibꝫ attributalibꝫ
qꝛ sapientia voluntas intellect⁹ ꝛ quod/
libet attributū est ꝑfecto simpl'r sed oīs
perfectio simpliciter est ex natura rei in
essentia diuina pter omne opus intelle/
ctus. probatur naȝ si quelibet perfectio
simpliciter nō esset in deo ex natura rei.
deus nō esset simpl'r ꝑfectus. probatur:
quia nō esset quo melius excogitari non
posset. aliquis eñ posset excogitari ma/
ius qꝛ posset aliqd excogitare qȝ habe/
ret omnē ꝑfectionē simpl'r ex natura rei
illud autē esset meli⁹ ꝙ nō hñs oēm ꝑfe/
ctionē simpl'r ex natura rei. Scḋo pro/
baturꝛ redit quasi in idē. Essentia diui
na nō includit sapientiā in primo modo
dicendi per se. igitur differunt formalit'
Antecedēs probatur quia sicut essentia
definiretur ꝑ sapientiā probatur quia
essentia infinita includeret sapientiā in/
finitā in pmo modo dicendi per se. tunc
etiā essentia in cōmuni includeret sapi/
entiam in cōmuni in primo modo dicen
di per se quod est falsum alias per sapi/
entiam in cōmuni diffiniretur essentia
in cōmuni quod est falsuȝ. ¶ Arguitur
scḋo ꝙ essentia diuina ꝛ intellectus diui
nus habeant aliquā distinctionē ex na/
tura rei pcedentē omnē operationē intel
lectus probat' sic distinctio qua essentia
diuina distinguit' ab intellectu suo ē p/
cedens oēm actū intellectus. ergo ē rea/
lis. i. ex natura rei consequētia est bona.
Añs pꝫ pro pma pte scȝ ꝙ inter essentiā
diuinā ꝛ intellectū diuinuȝ sit distinctio
aliq̄ etiā fm oēs thomistas tñ dicūt illā
esse rōnis. Scḋa ps assūpti pbat' ꝙ scȝ sit
distictio ex natura rei pcedēs oēm actū
intellect⁹ qꝛ si tal' distinctio nō esset real'
.i. ex natura rei sȝ rōnis seq̄ret' ꝙ sint ibi
plures rōes pbat'. Quecūqȝ distinguūt'
rōne includūt plures rōes sed p'se essen/
tia diuina ꝛ intellect⁹ diuin⁹ differt rōe
igit' includūt plures rōes. Maior pbat'
Ubicūqȝ ē distinctio rōnis ibi est alia et
alia rō. ¶ Cōfirmat' distinctio vel dr̄ia
est spēs multitudinis qꝛ oīe ens aut est
idē vel diuersum. vnū vel multa. ꝫ vbi/
cunqȝ ē distinctio ibi ē multitudo qꝛ di
stinctio ꝛ multitudo ꝯuertunt' igit' vbi/
cunqȝ ē distinctio rōnis ibi sunt plures
rōnes. Ulteri⁹ tūc q̄ro vel ꝫ iste plures
rōes in diuis sicut ē rō cētie ꝛ rō intel/
lectus pcedūt oēm actū intellect⁹ vel se/
quunt' actū intellect⁹. Si pcedūt ꝫ sunt
ibi ex natura rei ꝛ ꝑ ꝯñs nō distinguunt'
rōne sȝ ex natura rei ꝛ formal'r qȝ ē ꝓpo
situm. Si sequunt' actuȝ intellect⁹ ꝫ ille
rōes sunt ꝑ actū intellect⁹ ꝛ ꝑ ꝯñs intelle
ctus facit seipm qꝛ rō intellectus fit ꝑ in
tellectū. Sed rō intellect⁹ nihil aliud ē
nisi intellect⁹ sicut rō hoīs ē hō ꝛ rō aīal
est aīal ꝛc. ꝫ intellect⁹ siue rō intellectus
fit ꝑ actū intellect⁹. Ulteri⁹ quero ꝑ quē
intellectū nō ꝑ intellectū creatū qꝛ intel
lectus ab eterno fuit in deo. Si aūt fiat
ꝑ intellectū increatū diuinū: qꝛ cū rō for
malis intellect⁹ fit ipse intellect⁹ et talis
fit ꝑ intellectū sequtur ꝙ intellectus facit

seipsum. ¶ Arguit tercio. Q̄cunq̄ ali qua sunt penitus eadem ex natura rei ꝛ oino indistincta quicq̄d dr̄ de vno etiaꝫ dr̄ de reliquo. Si ḡ essentia diuina ꝛ intellectus diuinus sint penit⁹ idē ex natura rei ꝛ oino indistincta quicq̄d dicit de vno dr̄ de reliquo. ḡ sicut intellect⁹ diuinus facit distinctioneꝫ rōnis. Ita etiam essentia diuina facit distinctionē rōnis. Si dicas intellect⁹ facit distinctionē rationis ꝛ nō essentia seq̇tur ꝯ te ꝙ alia est rō formalis ipsi⁹ intellect⁹ diuini q̄ ipsius essentie. igitur distinguūt ex natura rei qđ est ꝓpositū. ¶ Confirmat. Intellectus inquantū intellectus distinguit. Essentia autē inquātū essentia nō distinguit. igitur ē aliq̄ distinctio inter essentiam diuinā ꝛ intellectū p̄cedens omneꝫ actū intellectus. ¶ Tercia ꝓpositio est. Quecūq̄ due spes cōplete distinguunt specifice distinguunt formal'r. Distinctio ex natura rei nō distinguit a distinctōne formali q2 distinctio formal' est minima vt patet ex p̄cedentibꝫ. Quecūq̄ distinguuntur ex natura rei distinguunt formaliter ꝛ ecōtra. ¶ Pro declaratōe obiectionis facte ꝯ illud ꝙ dr̄ in textu. vt pꝫ ꝙ distinctio ex natura rei non est minor q̄ distinctio formal' ꝛc̄. ¶ Notandū ex q̄ dictū est p̄us ꝙ omne inferius includat suū supius in p̄mo mō dicendi p se ꝛ sit illi idē formal'r licet non ecōtra. Ex hoc ꝓbatur ꝙ sit aliq̄ distictio minor distinctione formali p̄cedēs omnē actū intellectus. ḡ falsum ē ꝙ distinctio formal' sit minor distinctōne ex natura rei. Ubi sic Arguit. Inferius distinguit a suo superiori aliquo mō etiaꝫ destructo q̄cunq̄ actu intellect⁹ sed talis distinctio nō est formal' cū oīe inferius sit idē formalit suo supiori neq̄ distinctōne reali vt manifestū est neq̄ distinctiōe rōnis cū talis distinctio sit penit⁹ actus intellect⁹ seq̇tur ergo ꝙ sit distictio ex natura rei minor distinctōe formali. ¶ Pro hui⁹ argumenti solutōe nota seq̄ntes ꝓpositōnes

¶ Prima ꝓpositio. Distinctio formalis capit duobꝫ modis. Uno mō ꝓpe. Alio modo large ¶ Secūda ꝑpō. Distinctio formalis ꝓpie dicta est illa q̄ est int duas realitates. entitates siue q̄dditates: vel formalitates quarū vna nō includit aliā in p̄mo mō dicendi p se nec econtra ¶ Tercia ꝓpositio. Om̄e subiectū distinguitur formal'r a sua ꝓpria passione formali ꝓpie dicta q2 semp int subiectū et ꝓpriam passionē est talis distinctio sic ꝙ vnū nō includit alterū in p̄mo mō dicendi p se nec ecōtra. igit ꝛc̄. Unde si homo diffiniat nō diffinit p suā ꝓpriā passionē vt puta p risibilitateꝫ. ¶ Quarto ꝓpō. Om̄e gen⁹ distinguit formal'r a sua p se differētia diuisiua ꝓpie capiēdo distinctionē formalē. Nā aial nō includit irrationale sic r̄ nō includit rōnale in primo mō dicendi p se. Alias om̄e aial esset rationale ꝛ sic asin⁹ esset rōnalis. ꝓbat hec ꝓpositio p sequentē. ¶ Quinta ꝓpositio Oīs differentia diuisiua est extra rōneꝫ formalē sui generis quia si differētia diuisiua esset de formali rōne sui generis: sequeret ꝙ in qualibet diffinitōe quidditatiua esset nugatio. Nā diffiniendo homineꝫ sic hō est aial rōnale ibi si rōnale includat aial. aial semel ponit implicite puta in rōnali ꝛ etiā semel explicite ꝛ sic ponit bis in diffinitione ꝛ p ꝯñs erit ibi nugatio. ¶ Sexta ꝓpō. Oīs spēspecialissima distinguit formal'r distinctione formali ꝓpie dicta a q̄libet indiuiduali differētia quia spēspecialissima i primo mō dicendi p se differētiā indiuidualem nō includit nec ecōtra. ¶ Septima ꝓpō. Essentia diuina attributa essentie ꝛ perfectiones attributales distinguunt formal'r distinctōne formali ꝓpie dicta quia essentia diuina ē vna q̄dditas ꝛ q̄libet ꝑfectio attributalis ē vna q̄dditas quarū vna non includit aliā in p̄mo modo dicendi per se. ¶ Octaua ꝓpositio. Essentia diuina et ꝓprietates ꝑsonales ꝛ nocionalia distinguunt formal'r distin

ctione formali ꝓprie dicta ꝓpter eandez
rōnē. ¶ Nona ꝓpō. Modus intrinsecus
nō distinguit distinctione ꝓprie dicta a
re cui⁹ est modus. Nā distinctio formal'
est semꝑ inter duas q̄dditates realitates
siue formalitates sed modus intrinsec⁹
z res cui⁹ ē modus nō sūt plures forma-
litates vel realitates sed tm̄ vna reali-
tas qz modus intrinsecus nunq̄ꝫ addit
realitatē vel quidditatē sup illud cui⁹ ē
modus sed dicit p̄cise modū rei cui⁹ est
modus. ¶ Decima ꝓpō. Modus intrin
secus cōuenit cuilibet rei cui⁹ ē modus
in primo mō dicendi ꝑ se. probo qz illud
cōuenit alicui in p̄mo dicēdi ꝑ se sine q̄
ip̄m non pōt q̄dditatiue intelligi. Sed
nulla res pōt q̄dditatiue cognosci absq̄ꝫ
eo ꝙ cōuenit sibi in p̄mo mō dicendi ꝑ se
¶ Nota non dixi nulla res pōt ꝑfecte co-
gnosci sed q̄dditatiue patet quia nulla
res est in vniuerso quātūcunq̄ꝫ modica
et imperfecta que possit ꝑfecte cognosci
quantū ad vnaz habitudinē quā habet
ad deū absq̄ꝫ deo ꝑfecte cognito qz rela-
tio non pōt cognosci nisi cognitis funda
mento z termino. Sed nullus intellect⁹
saltē creatus pōt ꝑfecte cognoscere deuz
igitur nec habitudinē alicui⁹ rei ad deū
z tamē deus nō est de quidditate rei po-
test tamen res cognosci q̄dditatiue deo
nō cognito. Inde est incrependa imagi-
natio quorundā sacerdotuz simpliciū q̄
volunt cognoscere quō deus sit in sacra
mento eukaristie cū tamē nō possint mi
nimā rem imo nec seipsos ꝑfecte cogno-
scere quantū ad suaz propriā naturam.
Unde eadē ꝓpositio que est ex fidei arti
culo pōt probari naturalr̄ naturali ra-
tione sicut patet de illa. Deus est vnus:
Unde scriptū est Deuteronomij. Audi
israel deus de⁹ tuus vnus est. Articulus
tamē fidei q̄ est mere fidei nō pōt ꝓbari
rōne naturali. Et sic non pōt rōne natu
rali ꝓbari ꝙ anima mea sit immortalis
z incorruptibilis quia ē articulus mere
fidei nec philosophus hoc probauit sed
ipsum sub dubio reliquit. Minor pro-
batur. illa scz ꝙ nulla res potest quiddi
tatiue cognosci sine suo modo intrinse-
co: quia quātūcunq̄ꝫ res abstrahat etiā
precisissime siue abstractissime sumpta
adhuc includit modū intrinsecū. Unde
essencia diuina abstractissime .i. p̄cisissi-
me sumpta adhuc includit infinitatem
¶ Undecima ꝓpositio. Modus intrin-
secus dicit per se determinatiu⁹ superio
ris z cum hoc est inclusus in ratione in-
ferioris. vnde infinitū habet ens in com
muni pro superiori: quia ens diuiditur
per finitū z infinitū z est cū hoc determi-
natiuum supioris scz entis. Nam dicen
do ens: ens est commune deo z creature.
Sed dicendo ens infinitū tunc ens mo-
do contrahit per infinitatē ad deū z ens
infinitū includitur in deo quidditatiue
¶ Duodecima ꝓpositio. Licet mod⁹ in-
trinsecus non variat rationē formalē su
perioris: tamen variat. id est distinguit
rationē formalē illius cuius est modus
quia ens stat in deo s'm suā rationē for-
malem. similr̄ z in creaturis z ideo mo-
dus intrinsecus nō variat rōnē formalē
superioris sed variat rōnē formalē illi⁹
cuius est mod⁹ siue illius in quo inclu-
ditur. Nam deus differt a creatura sed
nō per aliquā differentiā quia talis sem
per est contractiua alicui⁹ speciei vel ge-
neris: sed nullum genus vel ponitur in
diuinis: nihilominus adhuc differt a
creaturis z hoc per infinitatē que est mo
dus intrinsecus z sic modus intrinsecus
variat. id est distinguit rationē forma-
lem in quo includitur quidditatiue.
¶ Decimatercia propositio est. Ens de-
scendit ad decem p̄dicamēta ad deum z
creaturā solum per modos intrinsecos.
Nam ens nō potest descendere in deum
z creaturam z ad p̄dicamenta per diffe-
rentias materiales neq̄ꝫ formales: non ꝑ
materiales quia sola spēs specialissima ꝑ
drias materiales descēdit ad īdiuidua
neq̄ꝫ ꝑ formales quia tūc esset genus qđ

est falsum. Si dicas ens p̄dicaṫ de plib⁹ differētib⁹ spē in eo q̄ qd ē igiṫ ē gen⁹ pbatio ꝯñie q̄ ſm phm dicentē qn aliqd p̄dicaṫ de plib⁹ differētib⁹ spē in qd diffi cile ē euadere qn sit gen⁹. ¶ Rñdeo licet phs dicat q̄ sit difficile euadere ⁊c̄. non tn̄ dicit q̄ sit ipossibile. Nā si est difficile seqtur q̄ sit possibile. Est ḡ possibile q̄ aliqd p̄diceṫ de plurib⁹ spē differētib⁹ in qd ⁊ q̄ nō sit gen⁹. nā ens nō ē gen⁹ quia gen⁹ cōtrahiṫ p differētias formales ad suas spēs. Sed ens licet in qd p̄diceṫ de plurib⁹ spē differentib⁹ nō tn̄ descendit ad sua inferiora p aliq̄s drias sed tm̄ p modos intrinsecos igiṫ nō ē gen⁹. ¶ Decimaquarta ppō. Superius bene p̄t dici distingui a suo inferiori formaľr distinctione formali ppriе dicta licet nō econtra. Siľr dicendū ē de diffinitōe ⁊ diffinito de partib⁹ essentialib⁹ ⁊ toto eēntiali. Nam ratio hoīs ⁊ rō aīalis est alia et alia rō formalis ⁊ rō aīalis non includit rōnē hoīs in p̄mo modo dicendi per se. ¶ Decimaqnta ppō. Distinctio formaľ large sumpta ē illa q̄ est inter aliqua extrema quoꝝ rō vnius nō est precise ⁊ adequate rō alterius. ¶ Decimasexta ppō Omne inferi⁹ distinguiṫ formaľr a suo superiori distinctōe formali large sumpta: quia distinctio formaľ illo modo ē inter illa quoꝝ rō vni⁹ nō est p̄cise ratio alteri⁹ ⁊ adeq̄te. ¶ Decimaseptima ppō Omne illud dīciṫ esse idē adequate cū alio qd̄ conuertiṫ cū eo. Et illo modo ratio inferioris nō est adequate eadē cū ratione superioris: quia homo non conuertitur cū aīali quod est eius superius ¶ Decimaoctaua propositio et vltima. Omne diffinitū distinguitur formaľr a sua diffinitione quia rō diffiniti non est p̄cise ⁊ adequate ratio diffinitionis quia alia est ratio diffinitionis ⁊ alia diffiniti licet conuertanṫ. ¶ Sciendū Sicut in composito p se naturali qd̄ componiṫ ex p se actu ⁊ per se potētia resultat vna tercia entitas. Ita etiā in composito rationis. i. diffinitionis: vt ex corpore ⁊ anima rōnali resultat vna tercia entitas scꝫ humanitas ⁊ talis in morte destruiṫ. Illa etiā tercia entitas i xp̄o in morte ei⁹ destruebaṫ: ⁊ vere xp̄s deus dimisit eam nō tn̄ dimisit ipsam animā neqꝫ corpus suū. Vñ illa autoritas. Quicqd christ⁹ assumpsit nunq̄ꝫ dimisit. nō debet intelligi q̄ illa t̄cia entitas nō fuerit dimissa: imo fuit vere corrupta. sed debet sic intelligi. Quicq̄d xp̄s semel assumpsit scꝫ de partib⁹ p̄ncipalib⁹ nunq̄ꝫ dimisit ⁊c̄. Sic etiā in cōposito rōnis ⁊ diffinitōis vnde tota diffinitio ꝯstituit ipsum diffinitū. vnde aīal rōnale cōstituit hominē ergo diffinitio ꝯstituit ⁊ nō diffinitum. ergo alia est rō diffinitōis ⁊ alia rō diffiniti. igiṫ nō sunt idē adequate ⁊ p consequens diffinitū large loquēdo distinguitur formaliter a sua diffinitōne. ¶ Nota ppter talē non idēptitatē inter aliquas rōnes formales q̄ scꝫ vna nō est adequate alteri eadē doctor subtilis negat p̄dicationē idempticā in creaturis. Illā eīm nunq̄ꝫ ꝯcedit humanitas ⁊ aīalitas ⁊ h̄ ideo quia rō formaľ vni⁹ non est p̄cise et adequate rō alterius. ¶ Pro maiori predictoꝝ declaratione sunt alique ppōnes ponende. Quarū est hec prima. Quāto aliquid plura concernit tanto a pluribus potest abstrahi. ¶ Scd̄a ppositio. Quot sunt concretiones tot etiā sunt abstractiones. ¶ Tercia propositio est. Cuilibet concretioni correspondet sua ppria abstractio probaṫ q̄ q̄ modis dr̄ vnū oppositoꝝ tot modis dicitur ⁊ reliquum sed concretū ⁊ abstractū sunt opposita quot sunt concretiones tot ⁊c̄. ¶ Quarta ppositio. In genere substātie est tm̄ vna abstractio. ¶ Nota impossibile est abstrahere siue per suffossionem sine aliquo alio modo aliquod ab aliquo quod non est in illo. Quomodo possum aliqd inuenire in aliquo in quo tamen nō est. quomodo possum abstrastrahere aliquid vbi non est. Species

aũt amicicie ꝛ inimicicie non sunt species sensibiles: ergo tales non possunt abstrahi a sensibilibꝫ falsum est ergo dictũ quorundã dicentiũ ꝙ ouis sub intentionibus sensitiuis cognoscat intentiões in sensatas: vt nociui vel proficui amicicie vel inimicicie ꝛ qñ ouis videt lupum sic esse figuratũ vtputa habentẽ magnũ caput tales crines ꝛ hmõi accñtia: tũc sub intentionibꝫ suffodiẽdo sensatis abstrahit inimicicie spẽs ꝛ fugit lupũ. Similiter aliã ouẽ sub spẽbus sensibilibꝫ suffodiẽdo abstrahit amicicie spẽs insensibiles ꝛc. Sed hec opinio est falsa: qꝛ nũꝙ suffodiẽdo inuenit̃ illud qḋ non est sub suffossione: immo si ouis maneret in propria natura et in eodeꝫ affectu naturali ad agnũ mutaret̃: tamen ouis vt esset similis lupo in accñtibꝫ sensibilibꝫ puta in colore figura sono ꝛ motu huiusmodi agnus fugeret ouẽ sic mutatã sicut lupum ꝛ tamẽ in oue sic mutata non esset intentio nociui neꝙ inimicicie: sed proficui conuenientis ꝛ amicicie et sic agnꝰ non suffoderet abstrahẽdo intentionem inimicicie vel discõueniẽtis sub spẽbus sensibilibꝫ sed p̃cise ita maneret ꝫm appetitum sensitiuũ sicut accidentia sensibilia mouerẽt sub quibus non est intentio inimicicie nociui vel disconueniẽtis sed magis proficui cõuenientis et amicicie. ¶ Quinta ẽ. In genere substãtie est tm̃ vna abstractio a ꝓprio supposito. i. ab inferiori. ¶ Sexta est. In genere accidẽtium absolutoꝝ sunt tm̃ due abstractiones. ¶ Septima est. In genere accidentiũ respectiuoꝝ põt esse tm̃ tres abstractiones. he due vltime ꝓpositiones probant̃ per sequentẽ ꝓpositionẽ. ¶ Octaua est. ¶ In genere loquendo est tm̃ triplex abstractio scꝫ a supposito a subiecto ꝛ a fundamẽto. Prima abstractio. s. a supposito est in sub̃a. scḋa est a supposito ꝛ sbiecto ꝛ ẽ in p̄dicamẽtis accidẽtiũ absolutoꝝ. tercia a supposito subiecto et fundamẽto ꝛ est i p̄dicamẽtis relatiuoꝝ

¶ Nona est. Abstractio a supposito est illa qñ superiꝰ abstrahit̃ a suo inferiori: vñ suppositũ in ꝓposito sumit̃ large scꝫ ꝓ inferiori. ¶ Decima est. In p̄dicamento substantie p̄ma abstractio est vltima probat̃. qꝛ nisi vnica ẽ ibi abstractio: nã ibi nõ põt fieri abstractio a subiecto qꝛ substãtia nõ est in subiecto sed est ens ꝑ se existẽs neꝙ põt fieri abstractio a fundamẽto qꝛ sub̃a nõ est in alio tãꝙ i fundamẽto. ¶ Si dicas. Contra vltima dicit relationẽ ad p̃cedẽs qꝛ si aliqḋ est vltimũ tũc hꝫ p̃cedẽs sꝫ vna tm̃ abstractio nõ hꝫ p̃cedẽs. igit̃ nõ p̃t dici vltima. Respondeo. Vltimũ capit̃ dupl'r. Uno mõ positiue ꝛ sic est illud qḋ hꝫ aliq̃ p̃cedentia ꝛ nullũ sequẽs. Alio mõ negatiue et sic valet tm̃ sicut post qḋ nullũ: vñ si tm̃ vnus esset in scolis ꝛ ille exiret excundo esset vltimꝰ negatiue qꝛ eẽt postꝙ nullꝰ exiret. Sic etiã pari mõ põt capi p̄mũ. ¶ Uno mõ positiue et sic est illud qḋ hꝫ sequẽs nullũ aũt añs seu p̃cedẽs. ¶ Alio mõ negatiue ꝛ sic valet tm̃ sicut añ queꝫ nullus. Et illo vltimo mõ debet intelligi de btã virgine q̃ genuit xp̄m filiũ suũ primogenitũ. i. añ quẽ nullũ aliũ genuit. Et in hoc aliq̇ heretici errauerãt nõ distinguẽtes sacrã scripturã sꝫ dixerũt ꝙ btissima ꝟgo habuerit cũ ioseph plures filios postꝙ genuit Jesuꝫ suũ p̄mogenitũ: alias nõ esset primogenitus nisi haberet filios sequẽtes. Sed hoc est hereticũ xp̄s em̃ ideo dr̃ p̄mogenitus quia añ ip̄m nullus alius est genitus. Sic in proposito in genere substantie p̄ma abstractio est vltima non quideꝫ positiue sed negatiue quia post primam non est alia in gñe substantie abstractio. ¶ Abstractum vltimate abstractum est illud quod in se precisissime et abstractissime consideratur absꝙ habitudine ad oĩe illud qḋ non conuenit sibi in primo modo dicendi per se. Et ideo cuꝫ sortes nõ conueniat homini in primo modo dicẽdi per se. sequit̃ ꝙ est sibi extraneum sub

tali modo et per consequēs illa erit falsa sortes est humanitas quia humanitas sic est abstracta abstractione vltima et nullā habet habitudinem ad sortē cum non includat illū in primo modo dicendi per se. ¶ Duodecima est. In creaturis et entibus limitatis vltimati abstracti vltimato de abstracto predicatio est falsa. Et dico in creaturis propter illa que reperiunt in diuinis vbi predicationes alique in abstracto conuertunt: dico etiā in entibus limitatis quia in trāscendentib⁹ est instantia: vnde hec conceditur homo est entitas. ¶ Contra predicta Arguitur. Quādocunqȝ aliqua duo sunt penitus idem et eadem ex natura rei et nullo mō distincta de quocunqȝ dicitur vnū de eodem et reliquū sed hō et humanitas sunt penitus idem ex natura rei et non distincta igitur de quocūqȝ dicitur homo et humanitas. ¶ Respondeo. Negādo maiorē sed debet addi nisi impediat diuersitas modorū concipiendi. Sic etiā exponit eam ockam q̄ nō concedit q̄ suppositū diuinū assumpsit hoiem. Illā tñ concedit. Suppositū diuinum assumpsit humanitatem ad propositum licet illa sit concedenda: sortes est homo non tamē illa sortes est humanitas qȝ licet humanitas non repugnat sorti ex natura rei repugnat tamen sibi sub tali modo concipiendi puta in abstracto. ¶ Tredecima est. In diuinis vltimati abstracti p̄dicatio de vltimato abstracto semp̄ est vera per identitatem vbi ambo extrema sunt formaliter infinita vel vnum est tm̄ formalr̄ infinitum Exemplum primi sapiētia est bonitas ibi em̄ ambo extrema sunt formaliter infinita. Exemplū scd̄i paternitas est ēentia diuina ibi licet paternitas nō sit formaliter infinita est tamen diuina essentia formaliter infinita et ideo talis predicatio est concedenda: vnde infinituȝ de ratione sua identificat sibi q̄dcunqȝ cōpossibile. ¶ Decimaqrta est. Sicut nulla res pōt abstrahi ab illis p̄dicatis q̄ sibi conueniūt in primo modo dicendi p̄ se: ita nulla res potest abstrahi a suo intrinseco. ¶ Unde sciendu ȝ q̄ in diuinis reperiuntur triplices predicationes. ¶ Quedā predicationes sunt vere in diuinis tam in ɔcreto q̄ȝ etiā in abstracto et sunt ille quib⁹ alterū extremoȝ est formaliter infinitū vel ambo sunt formaliter infinita. ¶ Alie sunt p̄dicationes q̄ nec sunt vere in abstracto nec in concreto et sunt ille in quibus oppositū predicatur de opposito. Et debet hoc intelligi de oppositis relatiuoȝ. vñ illa est falsa pater est fili⁹ similiter et illa in abstracto paternitas est filiatio. ¶ Alie sunt q̄ sunt vere in cōcreto sed nō in abstracto sicut sunt predicatoȝ aliquoȝ p̄dicationes q̄ sunt cōpossibilia in codē supposito licet neutrum sit infinitū formaliter. Exemplū pater est spirans illa cōcedit in concreto: nunqȝ tñ in abstracto: vñ illa est falsa paternitas ē spiratio qȝ neutrum extremorū est formaliter infinitū. ¶ Sciendū ad hoc q̄ aliqua predicatio sit identica due conditiones requirunt. Prima q̄ subiectū et predicatū sint idē realiter. Scd̄a q̄ alterū extremū sit ad minus infinitū vel ambo simul formalr̄ infinita. Et ideo illa non conceditur hō est aīalitas qȝ nullū extremoȝ est formalr̄ infinitū licet realiter sint ideȝ: sapientia aūt et bonitas licet sint abstracta vltimata abstractione remanent tñ formaliter infinite ideo illa conceditur sapiā est bonitas silr̄ illa conceditur paternitas est essentia p̄pter infinitateȝ essentie. Sequunt nūc p̄positiones de abstractionib⁹ in genere accidētiū. ¶ Prima est. In gn̄e q̄litatis et in gn̄e quātitatis est duplex abstractio: vna a subiecto et alia a p̄prio supposito siue a p̄prio inferiori q̄d idē est in p̄posito: hec p̄positio proba p̄ sequentē ¶ Scd̄a est. Quodlibet accidēs vl'e de gn̄e q̄litatis et q̄ntitatis pōt concernere duplex suppositū scȝ suppositū aliene na

ture ꝛ suppositū ꝓprie nature vt albedo qđ accñs concernit suppositū aliene nature scʒ subiectum in q̄ est qꝛ oīne accidēs concernit suū subiectū ꝛ illa concretio dr̄ albū. Et etiā cōcernit suū ꝓprium suppositū. i. inferius ꝛ illa ꝯcretio dr̄ albedo. ¶ Tercia est. Oīne accñs qđcunq̄ sit illud cōcernit suppositū aliene nature qꝛ accidēs est in alio tanq̄ in subiecto. Sʒ principale subiectū albedinis est subā qꝛ est aliena natura a q̄litate et qñ subtrahiť a tali supposito aliene nature tūc dicitur albedo ꝛ illa sic abstracta cōcernit ꝓpriū suppositū quia dicitur adhuc de supposito ꝓprie nature: vñ hec est vera albedo est albedo. Sed qñ abstrahiť vlterius a supposito ꝓprie nature tūc dr̄ albedeitas ꝛ tūc non p̄dicatur de suppositis ꝓprie nature. nam hec tunc est falsa albedo est albedeitas. Cum igiť tale accñs cōcernat duo supposita. sequiť probatio ꝓprie ꝓpositionis ꝙ vt ptʒ sint due abstractiōes qꝛ tot sunt abstractiones quot sunt ꝯcretiōes. ¶ Quarta est. In genere quantitatis ꝛ q̄litatis nulla abstractio est vltima. probatur. quia illa est vltima postq̄ nulla alia sequiť sed post scđam abstractionem nulla alia sequiť. licet aliqua p̄cedat qꝛ scđa est vltima. confirmať per ꝓpositionem sequentē. ¶ Quinta est. Quotienscunq̄ superiꝰ abstrahiť a suo ꝓprio supposito siue singl'ari talis abstractio est vltima. ¶ Sexta est. Illud qđ ē abstractū in p̄ma abstractione remanet ꝯcretū in scđa vt albedo est abstractū in prima abstractione qꝛ a supposito aliene nature vt puta a lapide vel ligno ꝛc̄. Et ideo nullus loycus cōcedit illā lapis est albedo attñ respectu scđe abstractiōis albedo est ꝯcretū ꝛ h̄ ad sua ꝓpria inferiora nec ē incōueniēs idē esse ꝯcretū ꝛ abstractū. Abstractū respectu suppositoꝝ aliene nature ꝛ cōcretū respectu suppositorū ꝓpe nature sic ğ habeť ꝙ illa est falsa sortes est albedo Illa tñ ꝯcediť hec albedo est albedo qꝛ albedo adhuc cōcernit suppositū ꝓpe nature sʒ qñ fit abstractū ꝛc̄. a supposito ꝓpie nature tūc etiaʒ illa negať hec albedo est albedeitas qꝛ albedeitas est abstractū vltimata abstractione. ¶ Septima est. In gñe relatiuoꝝ ꝛ in oībꝫ aliis sex vltimis p̄dicamētis p̄t inueniri triplex abstractio scʒ a sbiecto a fundamento ꝛ a proprio supposito.

¶ Octaua ē. Qđcunq̄ accñs vl'r pōt cōcernere tria. s. subiectū fundamētū ꝛ suppositū ꝓpe nature. Cū igiť triplices sunt ibi ꝯcretiōes sequiť ꝙ etiā triplices sint ibi abstractiōes qꝛ q̄t modis dr̄ vnū oppositoꝝ tot modis ꝛ reliquū. Exemplū Causa est qđdā relatiū ꝛ dicit respectū ad causatū ꝛ talis relatio causalitas cōcernit p̄mo subiectū. i. ignē. Alio mō cōcernit fundamētū ꝛ est ipsa rō causandi scʒ calor: calor eñ est rō causandi calorē Tercio mō ꝯcernit ꝓpriū suppositū. Cā ğ p̄mo dicit ꝯcretū ad subiectū. i. ad ignē sʒ abstrahēdo a subiecto remanet adhuc cōcretio ad fundamētū puta si dicatur potētia vel rō causandi. Calor eñ ē rō siue potētia causandi calorē in ligno ignis aūt est potētia. Ignis aūt nō ē rō siue potētia causandi illū. Scđo pōt fieri abstractio a fundamēto ꝛ talis dr̄ causalis ꝛ tūc nec ignis nec calor recipit p̄dicatū illius. hec eñ est falsa ignis est causalitas: licet hec sit vera ignis est causa: sil'r hec est falsa calor est causalitas licet hec concedať calor est rō causandi calorē in ligno. Adhuc eñ remanet ꝯcretio ad ꝓpriū suppositū ꝛ iđ ꝯcediť hec causalitas est causalitas. Sʒ tercio fit abstractio a ꝓprio supposito ꝛ illud abstractū dr̄ q̄dditas causalitatis ꝛ sic hec est falsa hec causalitas est q̄dditas causalitatis. ¶ Nona est. Lata est differentia int̄ sbiectū aliꝰ relatōis ꝛ fundamentū eiꝰ. Subiectū dr̄ illud qđ est p̄ncipale sustētans et quod vltimo denominatur a tali relatione vt relatio causalitatis habet ignē ꝓ subiecto quia ipa denoiat vlti-

mate ipm subiectum ignis. Ignis enim est causa caloris in ligno. vnde est regula generalis. ¶ Omne subiectū vltimatum alicuius accidētis est ipa substātia z sic substantia ignis est subiectum vltimatū z principale ipsius causalitatis.

¶ Fundamētū est illud qd est proximū subiectū illius relationis et qd est ratio quare subiectū principale vltimate denominatur tali relatione vt calor in igne est fundamentū quia est subiectum proximum causalitatis z ratio quare ignis dr causa caloris in ligno. ¶ Decima est. Sup fundamentū alicuius relatōis est ratio qre subiectū principale denominatur a tali relatione. vñ si ignis non haberet calorem nunqȝ diceretur calefacere sil'r est in similitudine. Nā subiectū principale est substātia ipsa que denominatur a similitudine. Sed fundamentū .i. ratio quare aliqd denominatur simile est ipa albedo vel aliqua alia qualitas. ¶ Undecima est. Illud qd est abstractū in pma abstractiōe. vocatur ɔcretū in scda abstractione z illud qd est abstractū in scda abstractione est concretū in tercia abstractione vt causa cōcernit subam ignis tāqȝ subiectū principale sed abstrahendū illā a subiecto remanet concretū in scda abstractione et dicitur ratio causandi vt in igne ratio causandi concernit adhuc calorē qui est ratio causandi. Sed si abstrahatur a fundamēto remanet adhuc concretū in tercia abstractione z dicitur causalitas: vñ illa non est amplius vera calor est causalitas quia causalitas est abstractū a fundamēto sed tamē adhuc remanet in tercia qz cōcernit adhuc suppositū ppie nature z sic illa adhuc conceditur causalitas est causalitas. Sed si vlterius abstrahatur nō habemus nomē impositū ad exprimendū illud abstractū sed circūloquimur illud dicēdo quidditas causalitatis. ¶ Duodecima est. In talibus predicamētis tercia abstractio est vltima. ¶ Tredecima est. Nullū vltimate abstractū in tm̄ potest abstrahi quin necessario includat pdicata in primo modo dicēdi p se. nam nulla res pōt abstrahi a pdicatis primi modi qz ipsa sunt essentialissima rei ideo necessario includit. Et hoc est de mēte docto. Sub. in pmo dist. iij. in qōne de vestigio trinitatis vbi exponit Auicenne auctoritatē dicentis Equinitas est tm̄ equinitas vbi doctor sic dicit ly tm̄ non excludit illa q̄ sunt de p se rōne equinitatis sed excludit illa que sunt per se passiones entis.

¶ Decimaquarta est. Licet pdicata primi modi dicendi p se sumpta cū modo nō repugnāte possint verificari z pdicari vere de abstracto vltimate abstracto tn̄ non pnt hoc cum modo repugnanti.

¶ Decimaquinta est. Nihil est quātūcūqȝ abstractū qd possit subterfugere extrema pme ɔtradictionis vt sunt ens z nihil: cū igitur humanitas nō sit nihil sequitur qȝ sit ens z per ɔsequēs entitas z vltra si est ens vel ē est ens in alio vel ens per se. Non ens in alio cum non sit accidens: est ergo ens per se z per consequēs est substantia. Sed humanitas non est substantia incorporea ergo corpus sed non est corpus inaiatum: igitur animatum z si est corpus aiatum z non insensibile ergo sensibile z per ɔsequēs est aial sed humanitas non est asinus neqȝ leo z sic de aliis ergo est aial rōnale sequitur ergo qȝ nullū vltimate abstractū possit in tm̄ abstrahi quin necessario includat pdicata primi modi dicendi per se nisi talia sumantur cum modo repugnanti.

¶ Decimasexta est. Quotiēscunqȝ pdicatū sumitur in vltimata abstractione de facto sumitur cū modo repugnanti. probatur. qz superius sic abstrahatur suo inferiori ergo nō dicitur de illo z p ɔsequēs talis modus repugnat inferiori. ¶ Cōtra predicta arguitur. Ex pdictis ppositionibus sequitur qȝ hec ppositio erit vera z sic ɔcedēda humanitas est cōposita ex materia z forma siue ex aia z corpe cum sit

corpus aiatū sed p̄tz q ipsa ē falsa. falsitas p̄bat̄ nā cōpositio est quedā relatio sed hūanitas ē q̄ddā absolutū z nūq̄ relatio includit̄ in p̄mo mō dicendi p se in absoluto. ¶ R̄ndeo. hec p̄pō hūanitas ē cōposita ex materia z forma est vera z in p̄mo mō dicēdi p se q2 hūanitas ē q̄ddā totū eēntiale sed omē tale includit suas p̄tes eēntiales in p̄mo mō dicēdi p se. igitur zc. Et qn̄ vlteri9 arguit̄ nullū absolutū includit relationē in p̄mo mō dicēdi p se. sed cōpositio est q̄dā relatio. igit̄ nō includit̄ in hūanitate q̄ est q̄ddā absolutū in p̄mo mō dicēdi p se. ¶ R̄ndeo Cōpositū ex corpe z aīa p̄t sumi dupl'r. ¶ Uno mō formal'r z sic capit̄ p relatōe que ē vnio corpis z aīe z sic non capitur in predicata p̄dicatione dicēdo humanitas est composita ex anima et corpore. ¶ Alio modo sumit̄ fundamentaliter. z sic dicit p̄cise entitatē absolutā sic compositam ex corpore z anima: z sic facit p̄dicationē fundamētaliter. ¶ Aliter potest responderi scz q Predicatōnes p̄mi modi dicendi per se sunt duplices scilicz ¶ Quedā sunt cōstitute ex terminis precise recti casus: z sic nullus rectus predicatur de entitate absoluta in recto. ¶ Alie sunt p̄dicationes p̄mi modi ɔstitute ex recto z obliquo. Et illo modo rectus bene pōt dici de aliquo ablsoluto ī p̄mo modo dicendi p se. vt hec humanitas est composita ex corpore et anima. ¶ Decimaseptima p̄positio est. Predicationes etiā s̄m laycos variantur sicut casus in grāmatica. quedā eī est p̄dicatio dicens hoc est hoc quando scz rectus p̄dicatur de recto vt homo est animal. quedā autē est p̄dicatio dicens hoc ē huius qn̄ p̄dicatū est genitiui casus vt cappa est francisci. Alia est p̄dicatio dicens hoc ē huic. z sic de aliis. ¶ Quociēscūq̄ in diuinis aliq̄d essentiale absolutū predicatur de alio essentiali vel ipsum essentiale de p̄sonali vel quādo ip̄m met personale p̄dicatur de essentiali tam in abstracto q̄ in concreto talis p̄dicatio est vera. ¶ Decimaoctaua propositio est. Predicatio idemptica sumitur sex modis. ¶ Primo modo cōmunissime z est illa in qua subiectū z p̄dicatū supponunt pro eodē siue sint eadē res siue non. Regula generalis. Ois p̄positio affirmatiua in qua est p̄dicatio dicens hoc est hoc omnis talis est idēptica. ¶ Scd̄o modo cōmunius z est illa in qua subiectū z p̄dicatuz distinguunt̄ real'r q̄cūq̄ de facto sunt idē essential'r. vt p̄z est illud q̄d est filius. fili9 est illud q̄d est sp̄ūs̄anct9. hec eīn p̄dicatio est idēptica licet p̄z z filius distinguant̄ real'r sunt tn̄ idez essential'r z ideo vocatur predicatio essentialis. ¶ Tercio modo sumit̄ cōmuniter z est illa in qua subiectū z p̄dicatū sunt idem realiter siue distinguant̄ formaliter siue nō. Et illo modo omne genus p̄dicatur idemptice de sua differentia similiter et omnis p̄pria passio de subiecto z ecōtra ¶ Quarto modo sumitur proprie et est illa in qua subiectū includit p̄dicatū in p̄mo modo dicendi p se vt homo est aīal homo est rōnalis ¶ Quinto modo sumitur magis p̄prie z est illa in qua idē omnibus modis idemptificatur de seipso. ¶ Sexto modo p̄dicatio idēptica sumitur p̄prūssime et est illa in qua extrema sunt idē realiter z essential'r z in qua vnū est formal'r infinitū vel ambo infinita. ¶ Nota ad hoc q aliqua predicatio sit idemptica vltimo modo z propriissime due requirunt̄ conditōnes. Prima est q ista extrema sint idem real'r z essential'r z propter hoc illa non conceditur nec est idemptica paternitas est filiatio vel pater est filius quia extrema nō sunt idem realiter illa tamen conceditur essentia ē sapientia. ¶ Secunda cōditio est q vnū extremoz sit formaliter infinitū vel ambo sint formaliter infinita. Exemplum primi. paternitas est essentia. Exemplū secundi. bonitas est sapientia.

PRo real' distinctionis intellectu. Sciendum licet in precedentibus plura sint dicta de distinctione reali tamen ibi aliq̃ alia q̃ prius in precedentibus nõ sunt habita dicenf. Et si aliqua q̃ prius sunt dicta dicenf hoc erit ad maiorẽ expssionẽ z sub alijs verbis ideo ponẽda sunt aliq̃ dicta. Quoz primũ est. In genere tm̃ triplex ẽ distinctio scz rationis formal' z realis. distinctio aũt rationis ẽ duplex silr et distinctio formal' sicut in precedentibus sufficienf declaratũ ẽ ¶ Scdm dictũ ẽ. Distinctio realis ẽ duplex: quia Quedã est realis .i. ex natura rei pcedens oẽm actũ intellect⁹ hoc modo capitur gñaliter. ¶ Alia ẽ que semp est int' duas res positiuas quarũ vna nõ est alia de distinctione reali scdo modo capta ẽ hic ad ppositũ. ¶ Terciũ dictũ est. Distinctio realis pprie sumpta inuestigatur septẽ vijs: scz via originis. generationis. corruptionis: sepationis depẽdentie. ordinis: et causalitatis essentie. ¶ Primo inuestigaf distinctio realis via originis vnde ponif talis regula prima Qñcunq3 vna res vere originaf ab alia ille res distinguunf realr distinctiõe reali pprie sumpta z p istã viã inuestigauit btũs Augustin⁹ distinctionez realẽ int' psonas diuinas. Nam manifestũ ẽ etiã apud oẽs phos q nulla res põt pducere neq3 generare neq3 originare seipsam ¶ Nota q originare in plus se bz q̃ generare qz omne generatũ ẽ originatũ sz nõ ecõtra. Nam spũssanct⁹ originaf a patre z filio z tm̃ non generaf. ¶ Secundo inuestigatur distinctio realis proprie sumpta via generatiõis. Quãdocunq3 due res sic se habẽt q vna potest esse terminus generationis nec generari: z alia non potest esse terminus nec generari ille res distinguuntur realiter. Et illa regula ẽ generalis z manifestissima apud philosophum probantẽ materiã et formam distingui realiter quia forma põt esse terminus generationis: materia autem nõ. quia p phm. In omni generatione z corruptiõe necesse ẽ aliqd subijci z illud ẽ materia que ẽ ingenerabilis et incorruptibilis: ¶ Sciendũq generare sumif dupl'r. Vno modo obiectiue z terminatiue z ẽ illud qd põt esse termin⁹ generationis. Et illo modo materia ẽ ingenerabilis. Nã si eẽt generabilis oporteret q haberet subiectũ gñationis sue vel aliquid qd subijcerer gñationi. Tũc quero an illud qd subijcif generationi sit materia vel non. Si dicis q sit materia quero de illa materia vtrũ sit generabilis sicut prius. Si dicas q nõ. g pari rõne standũ ẽ in pma. Si dicas q sit generabilis tũc quero iterũ vt prius: aut g erit pcessus in infinitũ aut stabitur ad primũ. ¶ Alio' mõ aliquid ẽ generabile z corruptibile subiectiue. Et ẽ illud qd est subiectũ gñationis vel corruptõis et illo mõ materia ẽ generabil' z corruptibilis 3 Thomistas. ¶ Materia prima est vnũ ens reale pductũ z creatuz a deo patet fm btm̃ Aug⁹. in li. cõfef. dicentẽ Dñe duo fecisti vnũ prope te z alterum ppe nihil ppe te vt materiã angelicam. Aliud ppe nihil .i. materiã pmã. ¶ Secundo inuestigaf z c. p viã corruptionis Qñcunq3 aliq̃ due res sic se hñt q vna põt corrũpi altera remanẽte aut ecõtra ille due res distinguunf real'r distinctione reali proprie sumpta. ¶ Ista regula vsus ẽ doctor Subtilis in multis documentis z pcipue in scdo libro vbi pbat relationẽ esse realr distinctã a suo fundamento qz relatio corrũpitur fundamẽto remanente. Silr albedo põt remanere sine silitudine igif silitudo z albedo distinguunf real'r. Silr partes essentiales põt existere sine toto essentiali sicut manifeste patet in morte hoĩs igitur distinguuntur real'r. ¶ Quarto inuestigaf z c. per viã sepationis. ideo ponif quarta regula. Quotienscunq3 aliq̃ due res sic

se habent q una pot separi ab alia sine distinctione ambarũ rerũ vel sine distinctione vnius illa distinguuntur realiter Ista ppõ magis declarabitur p regulã sequentẽ ¶ Quinta regula. Separatio vnius ab alio ẽ duplex. Una positiua. Alia negatiua. ¶ Positiua ẽ illa quãdo aliqua duo separantur vtrisq remanentibus. Et illo modo anima ẽ separata a corpore christi in triduo. Et sanguis xpi a corpore in passione christi quia vtrumq remãsit vtrisq separatis. ¶ Separatio negatiua vel priuatiua ẽ quãdo vnũ extremũ separatur ab alio cũ distinctione vnius extremi sicut est in consecratione eukaristie ibi em̃ accidentia remanẽt pane distincto. Illo modo etiã totuz essentiale destruitur in morte remanentibus partibus. Simil'r z humanitas christi sic fuit separata in triduo a deitate. Nam humanitate christi destructa remansit deitas. ¶ Quinto inuestigaẽ distinctio realis: per viam dependentie essentialis Ideo ponitur sexta regula. ¶ Quandocunq aliqua res dependet essential'r ab alia illa distĩguitur realiter ab alia. Et illo modo inuestigatur distinctio realis inter creatorẽ z creaturã: quia creatura dependet essential'r ab eo. igitur distinguuntur realiter. ¶ Septima regula ẽ. Dependẽtia essentialis ẽ illa qua dependens non põt absq contradictione esse sine illo a quo depẽdet. ¶ Nulla res creata dependet proprie loquendo essentia liter a sua causa secunda extrinseca scilicet efficiente z finali. Probatur per propositionem sequentem. ¶ Nona regula Quicquid põt deus facere cũ causa secunda hoc etiam põt facere sine ea. ergo si deus põt facere hominez cum sole vel filium cum patre z matre põtz sine illis quia vnus homo nõ dependet essential'r ab alio. Nam deus potest facere vnum hominẽ sine quocunq alio homine z sic de alijs rebus creatis. igitur nulla res creata dependet essentialiter a suis causis secundis extrinsecis. Dico notanter sine causa secũda extrinseca. Nam licet deus possit supplere causalitatẽ cuiuscunq cause secũde extrinsece: non tamẽ potest supplere causalitatẽ cause intrinsice. ¶ Decima regula. Implicat cõtradictionem facere hominẽ sine corpore et anima. Probatur quia omne totũ essentiale dependet essentialiter a suis partibus essentialibus: sed anima et corpus sunt partes essentiales ipsius hominis. Similiter probatur de toto integrali z eius partib9. ¶ Sexto inuestigatur distinctio realis per viam ordinis essentialis specierũ. ¶ Undecima regula. Quocienscunq sunt due specie specialissime cõtente sub eodẽ genere ille distinguuntur realiter distinctione reali ꝓprie sumpta ꝓbatur hec regula: quia distinctio specierũ ẽ essentialis igitur ẽ realis probatio ꝯsequẽtie quia Quecunq distinguũtur essential'r distinguũẽ real'r licet nõ ecõtra sicut ꝑsone in diuinis. ¶ Duodecima regula. Inter specie specialissimas ẽ ordo essentialis quia nũq in vniuerso possibile ẽ esse duas specie specialissimas eiusdẽ perfectionis siue nobilitatis. ¶ Septimo inuestigatur distinctio realis per viam causalitatis. Ideo ponenda est Terciadecima regula. Quandocunq alique due res sic se habent q vna ẽ per se causa alterius. Ille distinguuntur realiter distinctione reali proprie sumpta. Et dico notanter q vna ẽ per se causa alterius.

¶ Decimaquarta regula ẽ. Causa per se est quadruplex. scilicet Efficiens. Finalis. z he sunt cause extrinsece. Materialis z Formal' q̃ sunt cause intrinsece.

¶ Decimaquinta regula ẽ. Non solum est distinctio realis inter effectuz z suas causas extrinsecas: sed etiam inter effectum et suas causas intrinsecas. Probatur. quia nihil causat seipsum vt sit: sed materia z forma sunt vere cause z p ꝯsequens aliq̃d causant z nõ seipsas. igitur

aliquid aliud: tale est realiter distinctū a materia z forma. Decimasexta regula ¶ Distinctio realis ꝓprie loquendo est duplex vna est suppositoꝝ tm̄ alia naturarū. Suppositoꝝ tm̄ solum reperitur in diuinis z nullo modo in creaturis. probatur. Nam fm̄ omnes aliud est suppositum patris. aliud filij. z aliud ē suppositum spūssancti: z sunt tres realiter distincte z tamē sunt vnica natura q: tres vnū sunt. ¶ Decimaoctaua regula. Naturarū illa est inter oēs res creatas quarum vna nō est alia vel quarū vna negatur vere ab alia vt est inter sortē z platonem. asinū z equū. ¶ Decimanona regula. Distinctio realis naturarū z distinctio essentialis ꝯuertunt z sunt penitus eedē. ꝓbatur q: q̄cunqꜫ hn̄t aliā naturā hn̄t aliā z aliā essentiā q: natura z essentia sunt idē. Et q̄cūqꜫ distinguūt distinctione reali naturarū distinguūtur etiā distinctōe eēntiali. ¶ Uicesima regula. In diuinis solū inuenit distinctio realis sine eēntiali. vn̄ licet pr̄ fili⁹ z spūssanct⁹ distinguant realr̄ non tamen essentialr̄. ¶ Sciendū q Canonic⁹ dicit distinctio nē esse illā q̄ est inter aliq̄ duo quoꝝ vnū nō pōt esse sine alio. Ex illo dicto iferuntur duo correlaria. ¶ Quotiēscūqꜫ vnū pōt separi ab alio distinguunt eēntialr̄ ¶ Scōm correlariū. Quotiēscūqꜫ aliqd ens sic se hʒ ad aliud q non pōt esse siue existere sine alio tale est idē illi eēntialr̄. Ideo dicit totū licet distinguat a ptib͞ realr̄ nō tn̄ essentialr̄ ¶ Contra illud dictum Canonici Arguit q ipm̄ ē falsum ꝓbatur. Illud ē falsum ad qd̄ sequunt multa falsa z fatua: sed pn̄s opinio ē huiusmodi. igit zc̄. Minor ꝓbat: q: nō pōt esse sine corpore z aīa z tn̄ distinguit realiter z essentialr̄ ab illis. Itē seqretur q paternitas in creaturis nō distinguatur essentialr̄ a filiatiōe quia paternitas nō potest existere sine filiatione nec ecōtra. Itē sequeret q nulla spēs relatiuoꝝ distingueret essentialr̄ a correlatione sibi

apposita qd̄ est falsum. ꝓbatio sequele: quia nō potest existere sine alia sed q distinguat essentialr̄ ꝓbatur quia omnes species specialissime contente sub eodē genere distinguunt essentialr̄. Itē sequeretur q nulla creatura esset essentialr̄ distincta a deo: quia nulla creatura potest existere sine deo. ¶ Contra illā Canonici opinionē ponēde sunt ꝓpōnes Quaꝝ prima est. Distinctio essentialr̄ nullo modo distinguit̄ ꝯ realē naturarū ꝓbatur: quia que oib͞ modis sunt idē non distinguuntur sed distinctio essentialr̄ z realis naturarū sunt hm̄oi. igitur zc̄. ¶ Scd̄a ꝓpositio. Distinctio eēntialis nullo mō reperitur in diuinis sicut declaratū est in p̄cedentib͞. ¶ Tercia ꝓpositio. Distinctio ex natura rei nullo mō distinguit̄ ꝯ distinctionē formalem nec est minor ea. ¶ Quarta ꝓpositio. Totū integrale ē duplex: quia quoddā est homogeniū z alterum etherogeniū. ¶ Quinta ꝓpositio Homogeniū est illud qd̄ est eiusdeꝫ rationis in toto z partib͞ sic scꝫ q quelibꝫ pars recipit p̄dicationē totius vt aqua est totū integrale z quelibet aque pars est aqua sic z quelibet pars vini ē vinū. z sic de alijs. Et dicit̄ homogeniū ab homos q est vnū et genus quasi vnius vel eiusdē generis vel nature omnib͞ in suis partib͞ ¶ Sexta ꝓpositio. Etherogeniū est illud qd̄ est alterius z alterius rōnis cum suis partibus. vt homo nō em̄ quelibet hominis pars ē homo. Et dicitur eutherogeniū ab eutheron quod est varium z genus quasi varij generis rōnis siue nature. ¶ Septima propositio est. Totum integrale etherogenium etiam per diuinā potentiā non potest esse siue existere quin habeat omnes principales partes simul sumptas quia totum integrale dependet essentialiter ab omnib⁹ suis partibus principalib⁹ simul sumptis. ¶ Dico notanter partes principales: quia homo bene potest sine suis partibus minus principalibus: vt pura

sine manib⁹ pedib⁹ aurib⁹ ꝛ digitis ꝛ hu/
iusmodi q̄ sunt ptes minus ṗncipales.
¶ Probatio ꝑponis. Deus nō pōt face/
re illud qḋ iplicat ɔ̄dictionē. manifestū
est q̄ tale est infactibile sed totū eēntia/
le esse sine suis partib⁹ ṗncipalib⁹ impli
cat ɔ̄dictionē manifestā. igif ꝛc̄. Maioꝛ
est manifesta. Minoꝛ probaf: q̄ de rōne
toti⁹ est ꝙ ɔ̄stituaf ex partib⁹. Si ḡ non
habeat suas partes nō erit totū. Ex his
seq̄tur coꝛrelariū ꝙ Impossibile ē ꝛ nō
intelligibile ꝙ dicunt ṗdicatoꝛes beatā
katherinā de senis vixisse p tres dies sine
coꝛde suo ꝑꝓꝛio. Cū em̄ coꝛ sit pars in/
tegralis ꝛ ṗncipalis hoīs seq̄tur ex ṗdi/
ctis ꝙ impossibile est hoīem esse sine coꝛ
de: dicif autē in legenda eius ꝙ xp̄us in
triduo ante moꝛtē eius venerit ad bea/
tam katherinam: ꝛ ipsa dedit chꝛisto coꝛ
ꝓpꝛium: ꝛ chꝛistus dedit coꝛ suū ꝓ/
pꝛium beate katherine: sed hoc videtur
esse erroneū et falsum. Ubi est animad/
uertendū ꝙ aliquis potest alteri trade/
re coꝛ suū duob⁹ modis. ¶ Uno modo
metaphoꝛice de quo dicit sapiens. Fili
pbe mihi coꝛ tuū: si sic intelligunt bene
dicūt ꝛ est possibile imo quilibet sanct⁹
sic suum coꝛ xp̄o tradidit. ¶ Alio modo
realiter ꝛ sic dico ꝙ sit impossibile homi
nem viuere sine coꝛde. Si dicas ꝙ bea/
ta katherina nō vixit per triduum sine
coꝛde. imo xp̄s ṗbuit coꝛ suū ꝓpꝛium
beate katherine. vel tunc diuinitas fuit
vnita coꝛdi vel nō. Si nō fuit vnita coꝛ
di tunc seq̄tur ꝙ deus aliquā partē ṗn/
cipalem dimisit quā assumpsit qḋ est fal/
sum. Nam ſm Damasce. Quicq̄d deus
assumpsit nunq̄ dimisit: hoc exponitur
ſm omnes doctoꝛes de partib⁹ pꝛincipa/
libus ergo falsum est ꝛ contra doctoꝛes
ꝙ deus dimiserit coꝛ chꝛisti qḋ videf esse
hereticū. Si dicas coꝛ fuisse vnitū diui/
nitati. ¶ Contra sequitur ꝙ beata ka/
therina fuerit deus qḋ est hereticum q̄a
coꝛ chꝛisti vnitū diuinitati fuit tunc coꝛ
beate katherine. igitur ꝛc̄. Similiter in
moꝛte beate katherine. Illḋ coꝛ fuit coꝛ/
ruptum caro autē chꝛisti non vidit coꝛ/
ruptionem. Sequitur in textu vlterius
¶ Dico ꝙ distinctio se totis subiectiue
ꝛc̄. Pro quo sciendū ꝙ plura sunt dicta
in p̄cedentibus impꝛobationib⁹ opinio/
num alioꝛum foꝛmalisantium de distin
ctione se totis subiectiue que etiā modo
recapitulantur ad maioꝛē expꝛessionem
ꝛ declarationē ꝛ foꝛte aliqua dicentur in
lectione ṗsenti que pꝛius nō sunt dicta.
¶ Pꝛima ꝑpositio est. Distinctio se to/
tis subiectiue aliquādo ē distinctio foꝛ/
malis. aliquādo realis naturarū. aliq̄n
realis suppositoꝛū. Et ideo non distin
guitur cōtra illas. Pro declaratione hu
ius ꝓpositionis opus esset declaratio
terminoꝛū de qua supꝛa latius patuit.
¶ Secunda ꝑpositio est. Illa dicuntur
distingui se totis subiectiue que nō con
ueniunt in aliqua realitate comuni con
trahibili ad ipsa per aliquas alias rea/
litates contrahibiles. ¶ Tercia ꝓposi
tio est. Deus ꝛ creatura distinguuntur
se totis subiectiue: quia nō conueniūt in
aliqua realitate contrahibili communi
ad ipsa per aliquas realitates. ¶ Quar
ta ꝑpositio est. In deo nō potest inueni/
ri aliqua entitas potētialis contrahibi/
lis. Pꝛobatur quia deus est purissimus
igitur nō patitur secum aliquā realita/
tem potentialē. pꝛobatur consequentia:
quia actus purissimus nihil potentiali/
tatis permittit alias non esset actus pu
rissimus sed mixtus. Item deus est sum
me simplex sed ī entitate summe simpli/
ci non potest inuenire aliqua potentia/
litas. ¶ Quinta ꝑpositio est. In deo nō
est oꝛdo realitatū quarū vna est contra/
hibilis ꝛ alia cōtrahens sequitur igitur
ꝙ deus et creatura distinguuntur se to/
tis subiectiue; quia in nullo conceptu
communi contrahibili conueniunt.
¶ Sexta ꝑpositio est. In quocūq̄ ente
est oꝛdo realitatū sic se habentiū ꝙ vna
est contrahibilis ꝛ alia contrahens illud

ens est necessario compositū aliqua compositione quia realitas contrahibilis ē potentialis respectu realitatis contrahentis. ¶ Septima ꝓpositio est. Compositio est duplex scʒ phisica ꝛ metaphisica. ¶ Octaua ꝓpositio est. Compositio phisica est illa que est vere ex re ꝛ re: quarū vna nō est alia. ¶ Nona ꝓpositio Compositio autē metaphisica est illa que ē ex realitate ꝛ realitate. ¶ Decima ꝓpositio est. Nulla compositio neqꝫ phisica neqꝫ methaphisica pōt esse in diuis imo implicat contradictionē. ¶ Undecima ꝓpositio est. Omnia pdicamenta distinguunt se totis subiectiue que conueniunt in aliqua realitate cōmuni potentiali cōtrahibili ad ipsa per aliquas differentias formales vel materiales. ¶ Duodecima ꝓpositio est. Omnes species contente sub eodē genere idemptificantur se totis subiectiue: quia conueniunt in aliqua realitate subiectiua.i.cōmuni potentiali contrahibili. igitur ꝛc. ¶ Tredecima ꝓpositio ē. Realitas subiectiua nō dicit aliquē actum existendi sed dicit aliquā realitatē cōmunē potentialem contrahibilē per aliquas differētias siue formales siue materiales ¶ Decimaquarta ꝓpositio est. Conuenire in aliqua realitate subiectiua nō est conuenire in aliquo actu existendi sed est conuenire in aliqua realitate cōmuni potentiali contrahibili p aliquas differētias siue formales siue materiales. ¶ Decimaquinta ꝓpositio est. Omnia indiuidua contenta sub eadē specie specialissima dicunt esse eadem se totis subiectiue quia conueniūt in aliqua realitate potētiali cōtrahibili cōmuni ad ipsa p differentias materiales siue indiuiduales. ¶ Decimasexta ꝓpositio est. Entitas generica siue specifica: ideo dicit realitas subiectiua quia talis realitas respectu differentiarū formaliū siue indiuidualium se habet vt materia quia sicut materia est potentialis et in differentijs ad quācunqꝫ formā: ita etiā entitas generica est potentialis ꝛ in differentijs quātū ex se est ad quācunqꝫ spēm illius generis ꝛ entitatis specifica ad quodcunqꝫ indiuiduum illius speciei. Ex his ꝓpositionibus sequunt aliqua correlaria. Quorū primū est. Distinctio se totis subiectiue aliqñ est distinctio realis suppositorum ¶ Secundū Correlariū est. Distinctio se totis subiectiue aliquando stat cū distinctione reali naturarū. Nam deus et creatura distinguunt se totis subiectiue ꝛ cū h distinguunt distinctōe reali naturarum. ¶ Terciū correlariū est. Distinctio se totis subiectiue aliqñ est distinctio formalis dūtaxat. Nam essentia diuina ꝛ sapientia diuina distinguunt formaliter se totis subiectiue ꝛ tamen sunt idem realiter. ¶ Ex his omnibꝫ manifestum est ꝙ distinctio se totis subiectiue nō distinguitur contra distinctionē realem siue formalē vt habet textus formalitatū. vt patet ex supdictis. ¶ Sequit Correlariū finale. Preter distinctionē rōnis nō sunt ponende plures distinctiones ex rei natura pcedentes oēm actum intellectus nisi due scʒ distinctio formalis et realis.

¶ Finit Tractatulus idemptitatum et distinctionū rerum in doctrinam doctoris subtilis Reuerendi magistri Sacri eloquij pfessoris alme vniuersitatis Parisiensis fratris Stephani brulefer ordinis minorū de obseruantia. Impressus opa ꝛ expēsis magistri Jacobi de pfortzheim Ciuis Basilieñ. Anno salutis et gratie Millesimo quingentesimoprimo. xiij. kalendas martias.